

НИК ХОРНБИ ТРУДНО Е ДА БЪДЕШ ДОБЪР

Превод: Михаил Чаков

chitanka.info

Моите книги не са веселяшки разказчета в духа на масовата култура. Те по-скоро са „комедия на депресията“.

Романът ми „Трудно е да бъдеш добър“ разказва за изкушението, което всеки от нас изживява в някакъв момент от живота си — да теглиш чертата и да започнеш всичко от начало...

Това е история за спасяването на един брак, за преосмисляне на житейските ценности и... за това как да бъдем добри, колкото и трудно да ни се струва това.

„Виж сега, аз не съм лош човек. Лекарка съм. Една от причините, поради които исках да уча медицина, е, защото си мислех, че да упражняваш тази професия е нещо по-скоро добро, отколкото вълнуващо, престижно или доходно... Както и да е, аз съм добър човек, лекарка, и лежа в хотелско легло с някакъв мъж, когото всъщност не познавам добре, мъж на име Стивън, а на всичкото отгоре току-що съм поискала развод от съпруга си...“

Ник Хорнби е роден през 1957 г. Преди да се отдаде изцяло на писателското поприще, работи като преподавател, журналист и музикален критик. Още с първата си писателска изява — документална проза за живота и психологията на английските футболни запаянковци — той става любимец на читателите. Оттогава всяко негово произведение се превръща в бестселър.

Ник Хорнби е отличен с наградата „Форстър“ на Американската академия за литература и изкуства. Номиниран е и за престижната награда „Букър“. Живее и работи в Хайбъри, Северен Лондон.

ЕДНО

Бях на един паркинг в Лийдс, когато казах на съпруга ми, че вече не искам да съм омъжена за него. Дейвид дори не беше с мен на паркинга. Беше си вкъщи, гледаше децата и аз му се обадох просто за да го подсетя, че трябва да напише бележка иа класната на Моли. Другото просто някак си... ми се изплъзна. Разбира се, беше грешка. Въпреки че, за мое голямо учудване, се оказа, че съм жена, която може да каже на съпруга си, че не иска повече да бъде омъжена за него, то определено не мислех, че съм човек, който ще тръгне да прави това на някакъв си паркинг, и то по мобилния си телефон. Явно ще се наложи тази моя конкретна преценка да бъде преразгледана. Мога например да опиша себе си като човек, който не забравя имена, защото хилядократно съм успявала да запомня различни имена, и само веднъж или два пъти ми се е случвало да забравя някое. Но за повечето хора разговорите, които слагат край на брачния им живот, ако изобщо провеждат такива, се случват само веднъж. Ако решиш да проведеш подобен разговор по мобифона си на някакъв паркинг в Лийдс, то не можеш да твърдиш, че всъщност това не е типично за теб, по същия начин, по който Ли Харви Осуалд не може да твърди, че убиването на президенти всъщност не представлява нещо типично за него. Понякога се налага да съдим за себе си по еднократен акт.

По-късно, докато бях в хотелската стая и не можех да заспя — нещо, което поне донякъде ме утешаваше, защото макар да се бях превърнала в жена, която прекратява брака си на разни паркинги, то поне имах благоприличието да се въртя цяла нощ след това, — си припомних с колкото можах повече подробности нашия разговор, като се опитах да разбера как успяхме да стигнем оттам (часа на Моли за зъболекар) дотук (неизбежен развод) в рамките на три минути. Добре де, десет. Кое се превърна в безкраен размисъл в три часа през нощта за това, как можахме да стигнем оттам (бала на колежа през 76-та) дотук (неизбежен развод) в рамките на двайсет и четири години.

Честно казано, втората част на този мой анализ ми отне много време, единствено защото двайсет и четири години са доста дълъг период, а в главата ми непрекъснато неканени се пръкват разни малки нещица, дребни подробности, които в широк план всъщност нямат кой знае каква връзка с всичко това. Ако разсъжденията ми за нашия брак можеха да бъдат екранизирани, то критиците щяха да кажат, че всичко е глазура и липсва развръзка и че може да се обобщи по следния начин: срещат се мъж и жена, влюбват се един в друг, раждат им се деца, започват да се карат, стават дебели и намусени (той) и отчаяни и намусени (тя), след което се разделят. Не бих оспорила такова резюме. Не сме някакво си там изключение.

Но телефонният разговор... Все не намирам връзката, момента, в който се превърна от относително уравновесен и искрено банален разговор на тема домашни отговорности, в катастрофалния миг, довел до края на известния нам свят. Спомням си почти дума по дума как започна разговорът ни:

Аз: „Здравей.“

Той: „Здрасти. Какво става?“

Аз: „Нищо. Някакви проблеми с децата?“

Той: „Не. Моли гледа телевизия, Том отиде у Джейми.“ Аз: „Просто се обадох да ти кажа, че трябва да напишеш извинителна бележка на Моли за училище. Заради зъболекаря.“

Е? Как ви се струва? Ще кажете, че е невъзможно, не и в този момент на разговора. Но ще сбъркате, защото го постигнахме. Почти съм убедена, че точно тогава захапахме в тази посока. Сега, доколкото си спомням, това, което стана, беше, че от другата страна на линията настъпи пауза, злокобна тишина. След това казах нещо от рода на „Какво става?“, а той ми отговори „Нищо“. А после аз пак попитах „Какво става?“, и той пак „Нищо“, но определено не беше нито озадачен от въпроса ми, нито пък го намираше за забавен. Проявяваше просто сприхавост, което значеше, че трябва да разчепкаме нещата. И затова реших да ги поразчепкам.

— Е, кажи де.

— Не.

— Е, кажи най-после.

— Ами това, което каза.

— Какво казах?

— Ами, че просто се обаждаш, за да ме подсетиш за бележката на Моли.

— И какво толкова?

— Щеше да е хубаво, ако просто се беше обадила заради нещо друго. Нали разбираш, за да ме чуеш. За да видиш как са мъжът ти и децата ти.

— Ох, Дейвид!

— Какво „Ох, Дейвид“?

— Това беше първият ми въпрос — „Как са децата?“.

— Е, добре, хубаво. „Как са децата?“ Ама нямаше, нали разбираш, „Как си?“

Когато всичко е наред, такива разговори са излишни. Не е трудно да си представи човек как при други, по-добри бракове, телефонен разговор, който започва по този начин, няма да доведе, а и не би могъл да доведе до приказки за развод. При по-добрите бракове може просто безболезнено да се премине през частта за зъболекаря и да се продължи с други теми на разговор — за това какво станало в работата днес или какви са плановете ти за вечерта или дори, в случай че става дума за някои особено зрелищен брак, за нещо, което се е случило във външния свят, неограничен от четирите стени на собствения дом, да речем, как някои си се скарали по телевизията — нещо все така обикновено, незначително и мимолетно, ала теми, които формират същността, ако не и дори движещата сила на обикновения, с нищо непарадиращ, изпълнен с любов брак. Но при Дейвид и мен... Не положението вече не е такова. Такива телефонни разговори се провеждат единствено когато човек е прекарал някоя и друга година в това да наранява и да го нараняват, докато накрая всяка изречена дума вече е кодирана и заредена със смисъл, усложнена и изпълнена с подтекст, напомнящ мрачна, блестящо написана иначе пиеса. Всъщност, докато лежах и се опитвах да събера парчетата от мозайката, ме зашемети мисълта колко интелигентно бяхме изработили своя код — необходимими са години на достоен за съжаление гений, за да се постигне подобно нещо.

— Съжалявам.

— Изобщо интересува ли те как съм?

— Честно казано, Дейвид, не се налага да те питам как си. Чувам как си. Здравословното ти състояние е достатъчно добро, за да можеш гледаш две деца и същевременно да ме нападаш. А и по някакви, неразбираеми за мен причини си преизпълнен със злоба. Въпреки това съм убедена, че ще ме осветлиш относно причините за това ти състояние.

— Кое те кара да мислиш, че съм преизпълнен със злоба?

— Ха! Че ти си еманация на злобата. И то по всяко време на денонощието.

— Глупости.

— Дейвид, твоята злоба ти осигурява насъщния.

Отчасти, това наистина си е така. Единствените стабилни доходи на Дейвид са благодарение на една рубрика, представляваща неговия принос към местния вестник. Рубриката е придружена с негова снимка, на която се зъби на камерата, и носи подзаглавие *Най-озлобеният човек в Холоуей*. Последният брой, който изобщо намерих сили да прочета, беше някаква остра критика срещу бабите и дядковците, които пътували с градския транспорт — защо никога не си приготвяли точни пари? Защо никога не използвали предназначените за тях седалки в предната част на автобуса? Защо вечно държали да стават десет минути преди спирката им, като по този начин сами се обричали системно на травми по особено обезпокоителен, уронващ личността им начин? Все едно де, разбирате какво имам предвид.

— В случай, че не си забелязала, защото вероятно дори не си даваш зор да четеш рубриката ми...

— Къде е Моли?

— Гледа телевизия в другата стая. Писна ми, писна ми, писна ми... Еби му майката!

— Много зряло.

— ... Може би, защото наистина не си даваш зор да четеш рубриката ми, не разбираш, че тя е написана с ирония.

Иронично се изсмях.

— Ами тогава, моля да простите на нас, жителите на Уебстър Стрийт 32, за това, че не споделяме чувството ви за ирония. Може би е

така, защото всяка сутрин се събуждаме до най-озлобения човек в Халоуей.

— Какъв е смисълът на всичко това?

Може би във филма за нашия брак, направен по сценарий от човек, който търси прости и елегантни начини да превърне скучните, безпредметни караници в нещо по-значимо, именно това би бил моментът, нали разбирате, „Хубав въпрос... Оттук накъде?... Какво всъщност правим?... Нещо си там, от рода на... Всичко свърши.“ Е, добре де, трябва малко да се ошлайфа и ще свърши работа. Но имайки предвид, че Дейвид и аз не сме Том Круз и Никол Кидман, не усещаме тези кратки, тънки метафорични моменти.

— Не знам какъв е смисълът на всичко това. Ядоса ми се, затова че не попитах как си.

— Точно.

— Как си?

— Еби си майката.

Въздъгнах, и то в слушалката, за да може да ме чуе. Наложих се да я преместя от ухото си и да я приближа до устата, което лиши мига от спонтанност, но пък от опит знам, че телефонът ми и без това не го бива много в невербалната комуникация.

— Боже господи! Какво беше това?

— Въздишка.

— Прозвуча ми все едно си изкачила някаква планина.

Известно време мълчахме. Той мълчеше в кухнята ни в Северен Лондон, а аз — на някакъв си паркинг в Лийдс. Внезапно и болезнено ме осени мисълта колко добре познавам това мълчание, формата и въздействието му, всичките му малки, остри ръбчета. (А всъщност дори не е и мълчание. Чува се стърженето на собствената ти ярост, кръвта, която нахлува в ушите ти, а на моменти и фиатът уно, който паркира на съседното място на паркинга.) Истината е, че връзка между обаждането въкъси и решението за развод няма. Именно затова и не мога да я открия. Това, което мисля, че се случило, беше, че просто скочих с главата напред.

— Така ми е писнало от всичко това, Дейвид.

— От кое?

— От това. От непрестанните ни спорове. От дългото мълчание. От неприятната атмосфера. Цялата тази... жлъч.

— А, от това. — Поднесено по такъв начин, все едно отровата във брака ни просто е прокапала през някаква дупка в тавана, която той все се кани да замаже. — Ами, да. Вече е късно.

Поех дълбоко въздух, повече за себе си, не толкова за него, така че този път оставих слушалката близо до ухото си.

— Може би не е.

— Какво искаш да кажеш?

— Наистина ли искаш да прекараш остатъка от живота си по този начин?

— Много ясно, че не искам. Някаква алтернатива ли предлагаш?

— Ами, изглежда, да.

— Защо не я споделиш?

— Знаеш за какво става въпрос.

— Разбира се, че знам. Но искам ти първа да го кажеш на глас.

На този етап вече не ми пукаше.

— Искаш ли да се разведем?

— Искам да се документира, че не го казах аз.

— Добре.

— Ти, а не аз.

— Аз, а не ти. Стига, Дейвид. Опитвам се да говоря за един тъжен факт, който засяга зрели хора, а ти продължаваш да търсиш начини да печелиш точки.

— За да мога да кажа на всички, че ти си тази, която поиска развод. И то, ей така, за нищо.

— О, да, определено за нищо, нали? Мисълта ми е, че предвид безкрайното ни блаженство, нямаше как да се усети, че нещо не е наред. А и това ли е важното за теб? Да кажеш на всички? За теб това ли е основното?

— Щом свършим, веднага хващам телефона. Искам да пусна моята версия, преди да си пуснала своята.

— Ами тогава, просто няма да затворя телефона.

И тогава, когато вече ми се гадеше и от мен, и от него, и от всичко, което двамата представлявахме, направих точно обратното — затворих телефона. По тази причина накрая се озовах в хотелска стая в Лийдс, където се въртях, мъчейки се да проследя различните моменти от разговора ни, като от време на време пусках някоя и друга ругатня — резултат от безсилието ми да заспя. Непрекъснато палех и гасях

лампата и телевизора и общо взето правех живота на любовника ми ад. А предполагам, че и него ще трябва да го вместим все някъде в сценария на филма. Ожениха се, той стана дебел и намусен, тя стана отчаяна и намусена и си намери любовник.

Уверявам ви, не съм лош човек. Лекар съм. Една от причините да искам да стана лекар беше, че мислех, че ще е добра работа — в смисъл хуманна, а не високоплатена или престижна. Харесваше ми как звучи: „Искам да съм лекар“, „Аз съм квалифициран лекар“ или „Аз съм семеен лекар с практика в Северен Лондон“. Струваше ми се, че ме прави точно такава, каквато исках да бъда — професионалист, един вид мъдра, но не и неотразима, почитена, зряла, грижовна. Да не си мислите, че човек като е лекар, не се интересува от това как изглежда? Разбира се, че ме интересува. Все едно. Аз съм добър човек, лекар, а пък лежа в едно легло с мъж, когото не познавам особено добре, казва се Стивън, и току-що съобщих на съпруга си, че искам развод.

Както се и очаква, Стивън също не спеше.

— Добре ли си? — попита ме той.

Не смеех да го погледна. Преди два-три часа ръцете му бяха навсякъде по мен, а и желаех да са там, но в момента не го искам в леглото си, в стаята в Лийдс.

— Малко съм изнервена. — Станах и започнах да се обличам. — Ще изляза да се поразходя.

Стаята беше наета от мен, затова взех ключа със себе си, но още в момента, в който го сложих в чантата си, ми стана ясно, че няма да се върна. Искам да съм къщи, да крещя, да плача, да се чувствам гузна за объркването в живота на децата ни, което ще създадем. Здравната служба плаща стаята. Въпреки това Стивън ще трябва да поеме минибара.

Един-два часа карах по пътя, след което спрях пред едно кафене за чаша чай и понички. Ако това беше филм, нещо щеше да се случи по пътя към къщи, нещо, което да илюстрира и подсили значимостта на пътуването. Щях да се запозная с някой или да реша да стана нов човек, или да извърша престъпление, или дори да бъда отвлечена от престъпник. Някой деветнайсетгодишен, пристрастен към дрогата, слабообразован, който се оказва по-интелигентен, че дори и по-грижовен от мен, макар аз да съм лекар, а той — въоръжен обирвач. И той ще научи нещо от мен, и аз — от него, след което ще продължим

по своите пътища, незримо, но дълбоко помъдрели от краткото ни запознанство. Но както казах и преди, това не е филм и затова си изядох поничките, изпих си чая и се качих обратно на колата. (Защо все говоря за филми? За последните две години съм ходила само два пъти на кино, като и в двата филма главни герои бяха някакви рисувани насекоми. Съвсем възможно е по-голямата част от филмите, които ги дават в днешно време, да са именно за жени, които безпроблемно пътуват от Лийдс за Лондон, и някъде по магистралата М1 спират за чай и понички.) Пътят ми отне едва три часа, със все поничките. В шест часа, вече си бях вкъщи, където заварих един заспал дом, който, както успях да забележа, беше започнал горчиво да вони на поражение.

Никой не се събуди до осем без петнайсет, така че задрях на дивана. Въпреки разните му там телефонни разговори и любовници, аз се радвах да съм си вкъщи. Радвах се да усещам топлината на заспалите ми, неразбиращи деца, прокрадваща се през тавана. Нямах желание да лягам в общото легло, не и тази нощ или сутрин или каквото там се падаше в момента — не заради Стивън, а защото все още не съм решила дали някога пак ще спя с Дейвид. Какъв ще е смисълът? Но пък от друга гледна точка, какъв изобщо е смисълът, с развод или без развод? Всичко това е много странно — провеждала съм безброй разговори със или за хора, които „спят в отделни спални“, като че ли спането в общо легло е единственото необходимо условие за оцеляването на брака. Но колкото и да се влошат нещата, споделянето на общо легло никога не е било проблем, останалата част от живота е наистина ужасяващото. Откакто наскоро проблемите ни с Дейвид започнаха да назряват, се е случвало самият факт, че е буден, активен, в съзнание, движещ се и говорещ, да ме кара да искам да повръщам, до такава степен вече не мога да го понасям. Но през нощта е друго. Продължаваме да правим любов, по един полусъзнателен, функционален начин, но не заради секса, а по-скоро заради това, че за последните двайсетина години сме разработили начин, по който да спим заедно. Вече имам контури по тялото, които съответстват на лактите, коленете и гениталиите му. Някак си никой друг не може да се пригоди към тях по начина, по който може той. Особено пък Стивън, който, въпреки че е по-слаб и по-висок и притежава разни други

физически характеристики, които би трябвало да са препоръчителни за всяка една жена, която си търси любовник, се оказа, че има части на тялото, разположени на погрешните места. Случваше се снощи на моменти мрачно да се чудя дали Дейвид не е единственият човек на света, с когото някога бих могла да се чувствам удобно, дали бракът ни, както и безброй други бракове, не е оцелял благодарение на някаква перфектна ръстово-теглова зависимост, която все още не е достатъчно добре изследвана, както и дали микроскопична част от милиметъра в погрешната посока при някой от двамата партньори не би означавало, че връзката изобщо не би просъществувала. А и не е само това. Когато Дейвид е заспал, мога да го превръщам отново в човека, който все още обичам. Мога да наложа върху спящата му фигура представата си за това какъв трябва да е, за това какъв беше, като седемте часа прекарани с този Дейвид ми вдъхват точно толкова сила, колкото ми е необходима, за да прекарам следващия ден с другия Дейвид.

И така. Задряхнах на дивана, след което Том слезе по пижама, включи телевизора, сипа си царевични пръчици, седна на фотьойла и загледа някакъв анимационен филм. Нито ме погледна, нито каза каквото и да било.

— Добро утро — усмихнах се аз.

— Здравсти.

— Как си?

— Добре.

— Как беше в училище вчера?

Но него вече го нямаше. Пердето на двуминутната възможност за разговор, предоставяна сутрин от сина ми, беше дръпнато. Станах от дивана и включих чайника. Следващата, която слезе, беше Моли, вече облечена в дрехите си за училище. Погледна ме подозрително.

— Каза, че няма да те има.

— Върнах се по-рано. Прекалено много ми липсвахте.

— Ти не ни липсваше. Нали, Том?

Никаква реакция от страна на сина ми. Изглежда, изборът ми е следният: неприкрита агресия от страна на дъщеря ми или мълчаливо безразличие от страна на сина ми. Въпреки че това, разбира се, си е чисто самосъжаление. Нито са агресивни, нито безразлични, просто са

деца и надали са успели за една нощ да придобият интуиция на възрастни, пък било то и точно тази нощ.

Последен по ред, но не и по значимост, слезе Дейвид както обикновено по фланелка с къси ръкави и боксерки. Отиде да включи чайника, след което за миг направи озадачена гримаса, когато установи, че вече е включен, и хвърли сънен поглед из къщата, за да разбере дали ги могъл да намери обяснение за тази неочаквана активност на чайника. Намери го плъснато на дивана.

— Ти пък какво правиш тук?

— Просто дойдох, за да проверя как си изпълняваш родителските отговорности, когато ме няма. Впечатлена съм. Ставаш последен, децата сами си правят закуска, телевизорът е включен...

Естествено, че не съм справедлива, защото положението винаги е такова, без значение дали съм вкъщи или не, но пък няма смисъл да чакам неговата атака — твърдо вярвам в нападението като средство за защита.

— И така — каза той, — значи двудневният семинар приключи в рамките на един. К'во, да не би да сте ръсили глупости два пъти по-бързо от нормалното?

— Нямах настроение.

— Да, представям си. А каква точно беше причината?

— Искаш ли по-късно да говорим? Да изчакаме децата да тръгнат за училище, а?

— А, да, ясно. По-късно.

Последната дума я изплю с дълбока, но всъщност озадачаваща горчивина — все едно бях прословута с това, че правя всичко „по-късно“, все едно всеки наш проблем се дължи на упорития ми навик да отлагам нещата. Изсмях се, което не помогна на особено нажежената обстановка.

— К'во?

— Какво лошо има в това да предложи да говорим за тези неща по-късно?

— Банално — каза той, но по никакъв начин не се опита да ми подсказе защо.

Разбира се, примамливо беше да правя нещата по неговия начин и да говоря за желанието ми да се разведем в присъствието на двете ни деца, но все някой от нас трябваше да се държи като възрастен, поне

временно, така че поклатих глава и си взех чантата. Исках да се кача горе и да поспя.

— Лек ден, деца.

Дейвид зяпна в моя посока.

— Къде отиваш?

— Скапана съм.

— Мислех, че един от проблемите ни, свързани с разделението на труда, беше, че все не можеш да закараш децата на училище. Мислех, че си лишена от това твое основно майчинско право.

Налага се да съм на работа, преди децата да тръгнат за училище, така че ми е спестено ходенето дотам. И въпреки че съм благодарна за това, тази моя благодарност не ми пречи да се оплаквам от липсата на физическа възможност при всяка караница на тема кой какво не прави. А Дейвид, както се и предполага, съвсем ясно знае за липсата на желание от моя страна да се ангажирам с воденето на децата на училище, което е и причината сегашното му припомняне на предишните ми оплаквания да му доставя такова удоволствие. Дейвид, подобно на мен, е доста умел в семейното военно дело и затова за момент погледнах нещата отстрани и се възхитих на кръвожадната му способност да мисли светкавично. Добър ход, Дейвид!

— Цяла нощ не съм спала.

— Нищо. Ще ги зарадваш.

Копеле.

Разбира се, и преди съм мислила за развод. Че кой не е? Имах фантазии, свързани с това, че съм разведена още от времето, преди да се омъжа. В представите си бях добра, направо страхотна самотна майка, която поддържа фантастични взаимоотношения с бившия си съпруг — заедно ходим на родителски срещи, правим си тъжни вечери, прекарани в гледане на някогашни снимки, ей такива неща — както и поредица авантюри с млади и стари мъже бохеми (виж Крис Кристофърсън, *Алис вече не живее тук* — любимият ми филм, когато бях на седемнайсет). Сетих се за тази фантазия в нощта, преди да се омъжа за Дейвид, което, предполагам, е трябвало да ми отвори очите за някои работи, но уви! Мисля, че това, което ме притесняваше, беше липсата на разнообразие в автобиографията ми. Отраснах в шумнатите зелени покрайнини на Лондон (в Ричмънд, ако трябва да сме точни),

родителите ми бяха и все още са щастливо женени, бях отличничка в училище, безпроблемно си изкарах матурите, завърших висше образование, намерих си добра работа, запознах се с приятен мъж, сгодих се за него. Единственото, в което успях да съзря нещо, което поне малко да напомня на тъй желаното от мен изтънчено космополитно разнообразие, беше развод, така че именно там съсредоточих мозъчната си енергия.

Дори си фантазирах момента на раздялата — Дейвид и аз щяхме да разглеждаме туристически брошури. Той щеше да иска да ходи в Ню Йорк, аз пък — на сафари в Африка и предвид, че това щеше да е ентая банален изблик на различия в споровете ни, щяхме да се погледнем и разчувствано да се разсмеем, да се прегърнем и да решим да се разделим. Той щеше да се качи горе, да приготви багажа си и да се изнесе, най-вероятно в съседния апартамент. Но същия ден, покъсно вечерта, щяхме да се съберем на вечеря, заедно със съответните си нови гаджета, всички щяхме да се разбираме прекрасно и щяхме добронамерено да се шегуваме един с друг.

Но вече разбирам колко наистина фантастична беше тази моя фантазия. Вече започвам да подозирам, че носталгичните вечери пред албумите със стари снимки няма да свършат работа. Всъщност, много по-вероятно е снимките да бъдат разрязани на две — а и като знам какъв е Дейвид, вероятно вече е направено, и то още вчера след телефонния ни разговор. Като си помисля, ситуацията е доста ясна: ако се мразите дотам, че да не искате да живеете под един и същ покрив, то надали след това ще имате особено желание да ходите заедно на палаткови излети. Проблемът с това, което си фантазирах, е, че от щастливата сватба скачах директно на щастливата раздяла. Но както се знае, между сватбата и раздялата все се случва нещо лошо.

Качих се на колата, закарах децата на училище и се прибрах къщи. Дейвид вече се беше скрил зад затворената врата на кабинета си. Днес рубриката му не излиза, така че или пишеше рекламна брошура за някоя фирма, за което доста му плащат, или работеше по романа си, за което нищо не му плащат. Отделя повече време за романа си, отколкото за брошурите, което е източник на напрежение, когато нещата помежду ни не вървят. Когато се разбираме, ми се иска да го подкрепям, да се грижа за него, да му помогна да осъзнае на какво е способен. Когато не се разбираме, ми се ще да скъсам глупавия му

роман на парчета и да го накарам да си намери истинска работа. Преди време прочетох част от книгата и бях отвратена. Нарича се Природна козметика и представлява сатира на британската посткултура след гибелта на Даяна, символизираща болезнена чувствителност. Последната част, която прочетох, беше за това как всички от персонала на Природна козметика — фирма, която продава бананов крем за лакти и лосион за крака, направен от сирене бри, както и цял асортимент други забавни и безсмислени козметични продукти, — имат нужда от психотерапевтична помощ, за да превъзмогнат скръбта от смъртта на осиновеното от тях магаре.

Добре де, изобщо не притежавам квалификация на литературен критик, най-малкото, защото вече не чета книги. Преди четях, преди, когато бях друг, по-щастлив, по-жизнен човек, но сега вече заспивам с Мандолината на Капитан Корели в ръце, като след шест месеца усилия, не съм дочела и първата глава. (Между другото, това не е по вина на автора и съм убедена, че книгата е точно толкова добра, колкото ми разправяше приятелката ми Бека. Вината е в оловото на клепачите ми.) Дори и когато вече нямам и представа кое може да мине за сносна литература, все пак знам, че Природна козметика е ужасна книга — зловна, груба, самовлюбена. Малко напомня на самия Дейвид или по-точно на този Дейвид, в който се превърна от няколко години насам.

Деня, след като я четох, консултирах една жена, която роди мъртво дете. Трябваше да премине през всичките родилни мъки с ясното съзнание, че детето ѝ ще се роди мъртво. Аз, разбира се, ѝ препоръчах психотерапия и тутакси се сетих за Дейвид и неговото осмиващо творение. Достави ми също така, разбира се, горчиво удоволствие — вечерта да го осведомя, че месечните вноски по ипотеката ги плащаме именно защото си изкарвам парите от това да препоръчвам нещата, които той презира. Беше от хубавите вечери.

Само една статия във вестника, който зачетох, ми хвана окото — някаква омъжена жена си навлякла неприятности заради това, че направила свирка на непознат в първа класа на самолет. Мъжът, който бил женен, също загазил, но жената беше тази, която ме заинтригува. Аз такава ли съм? Не и пред външния свят, но вътрешно точно такава се чувствам. Някак изпусках волана, а това ме плашеше. Стивън всъщност не е непознат. Разбира се, че го познавам, но след

двайсетгодишен брак всякаква сексуална връзка с друг ми се вижда лекомислена, произволна, дори развратна. Това, че се запознах с мъж на някакъв семинар на Националната здравна служба, това, че пихме по нещо, това, че отново се срещнахме, това, че вечеряхме заедно, това, че имахме и четвърта среща, в края на която се целунахме, и това, че накрая си уредихме среща след конференция в Лийдс, за да спим заедно, е моят еквивалент на това да си сваля дрехите в пълен с хора самолет и да извърша „сексуален акт“, както му викат във вестниците, с напълно непознат. Заспах, загърната със страниците на Гардиан, и сънувах сънища, които бяха сексуални, но в никакъв случай не и еротични. Сънища, изпълнени с това как хора правят разни неща на други хора, нещо като художествена алюзия на ада.

Когато се събудих, Дейвид беше в кухнята и си правеше сандвич.

— Здравсти — каза ми той и посочи с ножа дъската за хляб. — Искаш ли?

Нещо в тривиалността на предложението му ме накара да се разплача. Сдържах се. Разводът означава да не ти правят сандвичи — е, или поне да не ти ги прави бившият ти съпруг. (Дали това наистина е вярно, или е просто израз на сантиментална глупост? Наистина ли е невъзможно да си представя, че някъде в обозримото бъдеще съществува ситуация, в която Дейвид предлага да ми постави парче кашкавал между две филии хляб? Погледнах го и реших, че наистина е невъзможно. Ако Дейвид и аз се разведем, ще ми е ядосан за цял живот — не защото ме обича, а защото просто е такъв. Донякъде е възможно да си представя как не ме сгазва с колата, докато пресичам улицата — когато да речем, Моли е изтощена и ми се налага да я нося, — но е трудно да си представя как прави елементарен жест на доброта.)

— Не, благодаря.

— Сигурна ли си?

— Сигурна съм.

— Както искаш.

Това вече е друго нещо. В тона му се прокрадна лека нотка на обида, все едно на неистовите му усилия да люби, а не да мрази, беше отвърнато с агресивна войнственост.

— Искаш ли да поговорим?

Сви рамене.

— Добре. За какво?

— Ами, за вчера. За това, което ти казах по телефона.

— И какво ми каза по телефона?

— Че искам развод.

— Така ли каза? Я виж ти. Ах, че нелюбезно, а? Хич не е хубаво да казваш такива неща на мъжа си.

— Моля те, престани.

— А какво искаш да правя?

— Да се държиш нормално.

— Добре тогава. Ти искаш развод, — а аз — не. Което значи, че ако не можеш да докажеш, че съм те малтретирал или не съм си изпълнявал съпругеските задължения, или к'вото щеш там, или пък, че съм чукал друга жена, то ще се наложи да се изнесеш и чак след пет години живот без мен, ще ти дам развод. Ако бях на твое място, щях да се размърдам. Пет години си е бая време. Надали ти се ще да отлагаш.

Разбира се, не бях помислила за това. Някакси си представях, че изричането на думите ще е достатъчно, че самият израз на такова желание ще е доказателство, че бракът ни не върви.

— Ами какво, ако съм... Нали знаеш...

— Не, не знам.

Не бях готова за всичко това. Просто разговорът си имаше своя логика.

— Прелюбодействал.

— Ти? Светата вода ненапита? — Изсмях се. — Първо, за да направиш това, трябва да намериш някой доброволец, който да те залюби. След това трябва да престанеш да си Кейти Кар, семейната лекарка с две деца, и да го залюбиш и ти. Но дори и тогава няма да има никакво значение, защото пак няма да ти дам развод. Тъй.

Чувствах се раздвоена. От една страна се успокоих — преминах предела, направих признанието и нямаше връщане назад, от друга — се вбесих. Мисли, че не ми стиска да направя това, което направих снощи! Даже по-зле, мисли, че и без това никой не би се навил да го направи с мен. Малодушието ми надделя над обидата.

— Значи просто няма да обърнеш внимание на това, което ти казах снощи?

— Ъхъ. Общо взето, да. Защото това са пълни глупости.

— Щастлив ли си?

— О, господи, стига вече!

Има една определна група хора, които отговарят на един от най-елементарните и уместни въпроси с нехайно, нетърпимо богохулство. Дейвид е сред най-преданите членове на тази група.

— Това пък к'во значение има?

— Казах го вчера, защото се чувствах нещастна. А мисля, че и ти не си щастлив.

— Разбира се, че не съм щастлив. Що за идиотска констатация!

— И защо не си щастлив?

— Поради задължителните тъпи причини.

— И кои са те?

— Ами, като за начало, защото оглупялата ми жена току-що ми поиска развод.

— Целта на въпроса ми беше да те насоча към това защо оглупялата ти жена иска развод.

— К'во. Че искаш развод, защото не съм щастлив ли?

— Отчасти и заради това.

— Колко великодушно от твоя страна.

— Изобщо не се правя на великодушна. Не ми харесва да живея с човек, който се чувства нещастен.

— Така е в живота.

— Не. Не е така в живота. Мога да направя нещо по въпроса. Просто не мога да живея с човек, който се чувства нещастен. Направо се побърквам.

— Абе, пра'и к'вото искаш.

И така, той си взе сандвича и се върна при сатиричния си роман.

В медицинския център сме общо тринайсет човека. Пет семейни лекари и останалият персонал, благодарение на който центърът функционира — управител, сестрите, рецепционистите. Някои работят на пълно работно време, други — на половин ден. С кажи-речи всички се разбирам, но най-добрата ми приятелка е Бека, семеен лекар като мен. Бека и аз обядваме заедно, когато имаме тази възможност, и веднъж месечно излизаме, за да прием по едно и да ядем пица. Познава ме по-добре, от който и да било друг в службата. Иначе сме много различни една от друга. Тя е веселяшки цинична по отношение на работата ни и това защо я вършим и не вижда никаква разлика да

работиш в сферата на медицината и да работиш, да речем, в областта на рекламата. Умира си от смях заради моралното удовлетворение, което получавам от работата си. Но когато не говорим за работа, си говорим нормално. Е, да, пита за Моли, Том и Дейвид, а аз обикновено успявам да ѝ разкажа за някоя и друга простотия на Дейвид, която да намира за особено забавна. Въпреки това, просто изглежда, че в нейния живот има някакси повече неща за казване. Вижда и прави неща, а и любовният ѝ живот е достатъчно хаотичен, за да осигури разни истории с необичайни развръзки и неразбории. С пет години е по-млада от мен и от две-три години е необвързана, вследствие на безмислено отлагана болезнена раздяла с гаджето ѝ от университета. Тази вечер страда заради някакъв тип, с който се срещнала три пъти през последния месец. Мисли, че нещата наникъде не вървели, не се чувствала уверена, че помежду им има разбирателство, въпреки че в леглото определено го имало... Обикновено, когато говори за такива неща, се чувствам стара, но съм поласкана, че някой споделя с мен, интересувам се и съм дълбоко впечатлена от множеството раздели, връзки и флиртове, до известна степен дори и малко завиждам на Бека заради самотата, която периодично усеща, когато в живота ѝ нищо ново не се случва. Някакси всичко това говори за искрица живот, за електрическа активност в камерите на сърцето, тъй дълго затворени при мен. Но точно тази вечер, всичко това ми се струва отегчително. На кой му пука? И да се види пак с него, и да не се види, все ми е едно. В края на краищата, какво толкова има да губи? Но пък от друга страна аз, омъжената, с любовника...

— Ами, като не си сигурна, за какво ти е да взимаш решение. Защо просто не оставиш нещата известно време да се развиват на самотек?

Долових отегчението в гласа си, но тя не го усети. Когато се виждаме с Бека, на мен не ми е скучно. Не ни е такава уговорката.

— Не знам. Имам предвид, че когато съм с него, не мога да съм с друг. С него правя неща, които не бих правила иначе. Утре вечер ще ходим в лятното кино да гледаме някакъв китайски филм. Ако беше някой, за когото съм сигурна — няма проблем. Така се прави, нали? Но като не си сигурен в човека, това си е чиста загуба на време. Имам предвид с кого точно ще се срещна в лятното кино? В тъмното. Когато не можеш да говориш?

Внезапно усетих неистово желание да отида да гледам китайски филм в лятното кино — всъщност, колкото по-китайски е филмът, толкова повече ще ми хареса. Това е още една камера в сърцето ми, която не дава никакви признаци за електрическа активност — камерата, която се изпълва с живот, когато гледам филм, който да ме разчувства, или чета книга, която да ме вдъхнови, или слушам музика, която да ме натъжи. Сама заключих тази камера, по логични причини. А сега се усещам все едно съм се съюзила с някакъв варварски бог — ако не отворя камерата, ще ми бъде позволена точно толкова енергия и оптимизъм, колкото да изкарам работния ден, без да ме обземе желание да се обеса.

— Извинявай. Всичко това сигурно ти звучи адски глупаво. На мен ми звучи глупаво. Ако знаех, че ще се превърна в жена, която накрая се събира с омъжени жени и мрънка за това, че е необвързана, щях да се застрелям. Наистина. Млъквам. Още сега. Повече няма да споменавам за това. — Превзето си пое дълбоко въздух, но продължи, преди да издиша: — Но пък може да се окаже и свестен, нали? Откъде да знам? Точно това е про блемът. Така съм се разбързала, че нямам време да реша дали е готин или не. Все едно да пазаруваш на Бъдни вечер.

— Изневерявам на мъжа си.

Бека небрежно се усмихна и след кратка пауза каза.

— Блъскаш наред в кошницата, а след Коледа...

Не завърши изречението си, най-вероятно, защото аналогията ѝ за нищо не струваше и излизането с мъже няма нищо общо с коледни базари и кошници.

— Чу ли какво ти казах?

Пак се усмихна.

— Честно казано, не те чух.

Превърнала съм се в призрак, от онези, комично безполовите, безобидни духчета, дето ги има в детските книжки и старите телевизионни предавания. Колкото и да се напъвах, Бека никога нямаше да ме чуе.

— Брат ти е ерген, нали?

— Брат ми е депресиран тип на половин работен ден.

— Това генетично ли е? Или просто обособено от обстоятелствата? Защото, ако е генетично... ще е рисковано. Но чак

по-късно. Имам предвид, не се срещат толкова много депресирани деца, нали? Това си е нещо, което се развива чак по-късно. А и аз съм си толкова стара, че няма да ме има, когато станат депресирани възрастни. Та така. Може би си заслужава да се помисли по въпроса. Ако той е навит, и аз съм навита.

— Ще предам. Да, мисля, че би искал да има деца.

— Супер! Страхотно.

— Знаеш ли, онова, което го казах, а ти не го чу...

— Не, к'во.

— Когато казах, „Чу ли какво ти казах?“, а ти — „Не, не те чух“.

— Не, не се сещам.

— Ясно.

— Той е на моята възраст, нали? Или поне горе-долу?

Продължихме да говорим за брат ми и депресията му, за липсата му на амбиция до момента, в който Бека изцяло изгуби интерес от раждането на деца.

ДВЕ

Нищо особено не се случи през следващите няколко седмици. Повече не говорихме по въпроса. Придържахме се към предварително планираните ни обществени ангажменти, което значи ходене на гости през почивните дни на други семейни двойки с деца, хора с приблизително същите доходи и пощенски код като нашите. Стивън ми изпрати три съобщения по мобилния, но аз не отговорих на нито едно. Никой не бе забелязъл, че ме нямаше на втория ден на медицинския семинар в Лийдс. Завърнах се в брачното ложе и с Дейвид правихме секс, най-вече защото просто лежим един до друг, в едно и също легло. (Разликата между секса с Дейвид и секса със Стивън е като разликата между науката и изкуството. Със Стивън всичко е свързано с разбиране, въображение, търсене и адреналин, а крайният резултат е... несигурен, ако разбирате какво имам предвид. Харесва ми, но не съм убедена, че ме кара да се чувствам комфортно. От друга страна Дейвид пък просто натиска това копче, после другото и бум! Разни неща започват да се случват. Все едно си в асансьор — също толкова романтично, но пък практично.)

Ние, със същите доходи и същия пощенски код, безрезервно вярваме в силата на словото — четем, говорим, пишем, имаме терапевти, свещеници и консултанти, които с най-голямо удоволствие ни изслушват и ни казат какво да правим. Така че намерих за доста шокиращо това, че думите ми, силните ми думи, за каквите тогава ги мислех, можеха със същия успех да са и сапунени мехури — Дейвид махва с ръка, те се пукат и никъде не остават никакви доказателства, че някога ги е имало.

И сега, какво? Какво правим, когато думите ни бягат? Ако живееш друг живот, в по-различен свят, свят, където действията имат по-голяма стойност от думите и чувствата, то щях да направя нещо, да отида някъде, може би даже да ударя някого. Но Дейвид знае, че не живея в този въображаем свят и ме бие по точки, защото просто не играе по правилата. Веднъж заведохме Том в увеселителен парк,

където участва в една от онези военни игри. Слагаш на гърба си нещо като раничка и когато те оцелят, тя издава звук, което значи, че си мъртъв. Можеш, разбира се, просто да не му обърнеш внимание и да продължиш, защото звукът си е просто звук. Но това е в случай, че искаш да въдвориш анархия и да съсипеш играта. Излиза, че точно това правех и аз — когато поисках от Дейвид развод. Издавах звуци, които той отказваше да приеме.

Ето какво е усещането — влизаш в една стая и вратата се захлопва зад гърба ти. За известно време те обзема паника и почваш да търсиш ключ, прозорец или нещо подобно, но в следващия момент разбираш, че няма как да се измъкнеш и затова се опитваш да използваш даденото ти дотолкова, доколкото е възможно. Пробваш стола и установяваш, че всъщност не е чак толкова неудобен. А има и телевизор, две-три книги и хладилник, зареден с храна. Нали знаете, какво толкова му е лошото? А моето желание за развод беше паническо, но бързо стигнах до момента, в който се огледах, за да видя с какво точно разполагам. А това, с което разполагах, се оказаха две прекрасни деца, приятен дом, добра работа, съпруг, който не ме бие и знае кои копчета да натисне в асансьора...

Казвам си: „Мога, мисля, че мога. Мога да живея такъв живот.“

Една съботна вечер, Дейвид и аз излязохме на вечеря с Джайлс и Кристин, едни приятели, които познаваме още от колежа. Между мен и Дейвид нямаше проблеми в момента, а и беше хубаво място, традиционен италиански ресторант, в северозападните покрайнини на града, с всичките им хлебчета, кошници с вино и наистина добро телешко (а ако се съгласим със всеобщото мнение, че лекарите не може да са лоши хора, освен ако не са от онези, които инжектират малки деца и пенсионери със смъртоносни серуми, то мисля, че и на мен ми се полага малко телешко от време на време). По средата на вечерта, докато Дейвид беше в поредния си *Най-озлобеният човек в Халоуей-вихър* (в случай че ви интересува, става въпрос за агресивна атака срещу хората, които решават какво да се сложи във въсчната галерия Мадам Тисо), забелязах, че Джайлс и Кристин се превиват от смях. И не се смееха на Дейвид, а с него. И въпреки че ми е дошло до гуша от тирадите на Дейвид, от привидно неизчерпаемата му себеизяждаща го ярост, внезапно осъзнах, че същевременно наистина умее да забавлява хората. Това ме накара да изпитам доброжелателност, дори топлота

към него, и когато се върнахме вкъщи, се отдадохме на още малко натискане на копчета.

А на следващата сутрин отидохме с Моли и Том до плувния басейн Арчуп и когато една от изкуствените вълни на басейна накара Моли да изгуби равновесие и да изчезна под водата, и четиримата, дори и Дейвид, изпаднахме в луд смях. В момента, в който се поуспокоихме, усетих колко претенциозна съм станала. Не се правя на сантиментална. Осъзнавам, че тази весела картинка на щастливото семейство представляваше именно това — единичен момент, кадър, защото ако беше нередактиран видеоклип, щеше също така да хване и сръдната на Том на път за басейна (мрази да ходи с нас, предпочита да отиде у Джейми), както и поредната дудня на Дейвид (не разреших на децата да си купят чипс от монетния автомат, защото се прибирахме вкъщи и щяхме веднага да обядваме, което принуди Дейвид да ме осведоми, че съм живо олицетворение на скучна бабичка, поддръжничка на Тони Блеър). Това, което имам предвид, не е, че животът ми е едно безкрайно лято, а пък аз съм просто прекалено егоцентрична, за да оценя това (въпреки че е възможно да е и така, което значи, че наистина съм прекалено егоцентрична, за да го оценя), а че е възможно да има и моменти на щастие и докато траят тези моменти, нямам право да изисквам нещо повече за себе си, предвид хаоса, който би настъпил.

Същата вечер се скарах жестоко с Дейвид, а на следващия ден Стивън се появи в службата ми и аз от изненада се полях с недотам пълната си чаша.

Всъщност за караницата няма какво толкова да се говори — просто караница между двама човека, които не се харесват достатъчно, че да не се карат помежду си. Започна се заради нвкакъв скъсан найлонов плик (не знаех, че е скъсан и казах на Дейвид да го използва за... Ох, все едно, няма значение) и приключи с това, че казах на Дейвид, че е некадърен и зъл копелдак, а той ми каза, че му се повръщало всеки път, като чуел гласа ми. Работата със Стивън беше къде-къде по-сериозна. Понеделник сутрин е времето, когато обслужваме хората без предварително уговорен час и тъкмо бях приключила с един симпатяга, който внезапно бе решил, че има рак на ректума. (Нямаше. Имаше цирей — в резултат, предполагам, на надменното му отношение към личната хигиена, въпреки че няма да ви

натоварвам с подробностите.) Отидох до рецепцията, за да взема следващата партида медицински картони и видях Стивън да седи в чакалнята, с превръзка през рамото, която съвсем явно беше самоделна.

Ева, рецепционистката ни, се надвеси през плота на рецепцията и започна да ми шепне:

— Онзи с превръзката каза, че отскоро живее в квартала и нямал още адресна регистрация и медицински картон, но пък искал теб специално. Каза, че някой те препоръчал. Да му кажа ли да се разкара?

— Не, няма проблеми. Сега ще се заема с него. Как се каза?

— Тъъ... — Погледна тефтера си. — Стивън Гарнър.

Това е истинското му име, но нямаше как да знам, че ще го използва. Погледнах към него.

— Стивън Гарнър?

Той скочи на крака.

— Аз съм.

— Бихте ли ме последвали?

Докато вървах по коридора, чух как няколко човека се струпаха при Ева, за да се оплачат, че господин Гарнър прескачал опашката. Чувствах се гузна и исках да се отдалеча възможно ио-скоро, но движението през центъра беше бавно, защото Стивън, който явно се забавляваше от всичко това, успя да се направи и на куц. Натиках го набързо в кабинета, той седна лъчезарно се усмихна.

— Какво мислиш, че правиш?

— Как иначе да те видя?

— Не разбираш ли, че щом не ти отговорих на съобщенията, се опитвам да ти намекна нещо. Не искам да се виждаме. Край. Сбърках.

Звучеше като нещо, което излиза от моята уста, хладнокръвно и малко остро, сякаш не бях аз. Чувствах се уплашена възбудена и някак по-млада. Внезапно започнах да се чудя дали Ева е забелязала колко привлекателен е господин Гарнър — този; новопоявил се пубертет. (По-късно същия ден се изкушавах да й кажа: „Видя ли го онзи с превръзката? Охааа!“ След което едвам щях да се въздържа да изтърся нещо самодоволно.)

— Да отидем да прием по кафе и да обсъдим въпроса.

Стивън е говорител на протестна организация, която се занимава с политически бежанци. Притеснява се за Закона за политическо

убежище за Косово и Източен Тимор понякога толкова много, както сам ми каза, че не може нощем да спи. Той, подобно на мен, е добър човек. Но да се появи в медицински кабинет, симулирайки контузия, и то с цел да тормози един от лекарите... Това не е добро. Това е лошо. Почувствах се объркана.

— Отвън има цяла чакалня с хора. За разлика от теб, всички до един не се чувстват добре. Не мога просто да скоча и да отида да пия кафе, защото така ми се е приискало.

— Харесва ли ти превръзката ми?

— Моля те, върви си.

— Не и преди да ми кажеш кога ще се срещнем. Защо си тръгна от хотела посреднощ?

— Чувствах се кофти.

— Защо?

— Ами, сигурно, защото имам съпруг и две деца.

— А, затова.

— Да. Затова.

— Няма да си тръгна, преди да си уговорим среща.

Причината да не го изгоня беше, че намирах всичко това за странно вълнуващо. Преди няколко седмици, преди да се запозная със Стивън, не се чувствах жена, способна да накара мъж да се направи на сериозно контузен, за да му отдели няколко скъпоценни мига. Външният ми вид е напълно приемлив и знам, че ако положи малко усилия, все още успявам да изкопча така свидното възхищение от съпруга си, но до този момент никога не съм живяла с илюзията, че знам как да накарам представителите на другия пол да обезумеят от страст но мен. Бях майката на Моли, жената на Дейвид, местният семеен лекар. В продължение на двайсет години бях моногамна. И не е като да съм станала фригидна, защото правя секс — секс с Дейвид, макар елементът на привличане и всичко останало вече просто да го няма. Спим заедно, защото просто сме се уговорили да не спим с никой друг, а не защото не можем да устоим на страстта си.

Сега, когато пред мен е Стивън и ми се моли, усещам как се прокрадва мъничко суета. Суета! Зърнах образа си в огледалото и за секунда, само за миг, разбрах защо някой би положил всичките тези усилия, чак да си превърже ръката, за да му отдели няколко скъпоценни мига. Е, все пак не се правя на адски суетна — не казам,

че разбирам защо някой би скочил в пропаст или би гладувал до смърт, или би се затворил вкъщи, за да слуша тъжна музика и да удави мъката си в бутилка уиски. Превръзката едва ли му е отнела повече от двадесетина минути, и то при условие, че не е особено вещ в тези работи. Като прибавим и пътя от Кентиш Таун, значи говорим за максимум четирийсет отнети минути — ниска цена и абсолютно нищожни усилия. Това едва ли би могло да се нарече фатално привличане, нали? Не, имам усет за съотнесимост и въпреки че би било безумие от моя страна да предположа, че струвам повече от фалшива превръзка, то внезапно почувствах, че поне толкова струвам, а това е изцяло ново и несъвсем нежелано усещане.

Ако бях необвързана или пък ако това беше просто поредната ми връзка след многото други, то бих казала, че държанието на Стивън е най-малкото банално, плаши ме, или е дразнещо. Но не съм необвързана и парадоксалното последствие от това е, че се съгласих да се видя с него след работа.

— Наистина ли?

Звучеше изненадано, все едно осъзнаваше, че бе прескочил границата и при дадените обстоятелства никоя жена със всичкия си не би се навила да се срещне с него. За момент новопридобитата ми сексуална увереност беше накърнена.

— Наистина. Обади ми се по-късно по мобилния. Но моля те, върви си и ме остави да се занимаю с някой, на когото наистина му има нещо.

— Да си махна ли превръзката? Да изглежда все едно си ме излекувала?

— Не се прави на шут. А може и да не куцаш на излизане.

— Прекалено ли е?

— Прекалено е.

— Ясно. Чао.

И с радостна крачка той излезе от стаята.

С хореографска стъпка, секунди по-късно, Бека влезе в кабинета — трябва да се бе разминала със Стивън по пътя.

— Трябва да говоря с теб — каза тя. — Дълга ти извинение.

— За какво?

— Случвало ли ти се е да лежиш в леглото и да не можеш да заспиш, накрая се опитваш да възпроизведеш наново предишни

разговори и да ги запишеш? Все едно са диалози от театрална пиеса?

— Не.

Много обичам Бека, но започва да ме съмнява, че не е с всичкия си.

— А трябва. Голям купон е. Аз си ги пазя. От време на време ги преглеждам.

— Защо не накараш човека, с който си провела разговора, да идва у вас и да си прочита репликите на глас?

Погледна ме и направи гримаса все едно аз съм побърканата.

— Какъв ще е смисълът? Все едно. Сецаш ли се за последният път, когато ходихме на пица? Ами, аз, нали знаеш, записах разговора. Значи, спомних си всичко онова за брат ти. Но ти — не се смей — спомена ли нещо за изневяра?

— Тихо! — Затворих вратата.

— Господи! Така е, нали?

— Да.

— И аз не ти обърнах внимание?

— Да.

— Кейти, много съжалявам. Защо постъпвам така?

Направих гримаса, с която да ѝ кажа, че не мога да ѝ помогна.

— Добре ли си?

— Да. Долу-горе.

— И значи, за какво става въпрос?

Беше ми интересно да декодирам интонациите в гласа ѝ. А те се преплитаха. Имаше я, изразяващата момичешкото: „Уааа, искам всичко да чуя!“, но тя познаваше Дейвид, както и Том, и Моли, така че имаше елемент на предпазливост, на загриженост, а вероятно и на неодобрение.

— Сериозна ли е работата?

— Не ми се говори за това, Бека.

— Но преди искаше.

— Да, исках. Но сега вече не знам какво толкова да говоря за това.

— Защо го правиш?

— Не знам.

— Влюбена ли си?

— Не.

— Е, защо тогава?

— Не знам.

Но мисля, че всъщност знам. Ала Бека просто няма да ме разбере. А пък ако ме разбере, ще започне да ме съжалява повече, отколкото бих могла да понеса. Бих могла да ѝ кажа за вълнението през изминалите няколко седмици и за другоземната замечтаност при правенето на любов. Но не бих могла да ѝ обясня, че интересът на Стивън към мен, това, че го привличам, е единственото оптимистично усещане, което изпитвам. Прекалено жалко е. Нямах да ѝ хареса.

Притеснявах се за срещата ми със Стивън след работа, защото имах усещането, че навлизам в етап втори на нещо, а етап втори, изглежда, е потенциално по-сериозен от етап първи. Знам, разбира се, че етап първи е свързан с най-различни сериозни неща — най-малкото изневяра и измама, но това приключи, а и аз нямах нищо против. Мислех, че Стивън е нещо, което просто мога да махна от съзнанието си по същия начин, по който човек маха трохите от масата. Но пък ако наистина беше троха, която бях успяла да отстраня, то нямаше да дойде по този начин в кабинета, с фалшива превръзка на рамото. Започва все по-малко да прилича на троха и все повече да напомня на петно от вино или мазно леке, неприятно и доста видимо. Истината е, че ми беше притеснено, а се притеснях, защото нямаше да се срещна със Стивън с намерението да му кажа, че повече не искам да се виждаме.

Не исках да ме взима от работата, защото хората там са клюкари, така че се уговорихме да се срещнем в жилищния комплекс отсреща. За да избегнем вероятността да се разминем, уточнихме къщата, пред която да се срещнем. По пътя си мислех за човека с цирея, защото това, което правех, беше лошо, подлярско, а за да гледаш нечий цирей в ректалната област, трябва да си добър човек (освен, предполагам, ако не си много, много лош, в смисъл болен, извратен или первезен), така че, когато видях колата на Стивън, не бях особено фокусирана в това какво трябва да правя и как да се държа с него. Качих се и потеглихме към Кларкънуел, защото Стивън знаел някакъв тих бар в някакъв спретнат, нов хотел, а чак по-късно започнах да се чудя как човек, който работи за протестна организация в Камдън може да знае нещо за спретнатите нови хотели в Кларкънуел.

Но това беше място точно като за нас, дискретно, бездушевно, пълно с германци и американци, а и ти носят купичка с фъстъци с пиенето. Седяхме там известно време и едва тогава за пръв път осъзнах колко малко всъщност знам за този човек. Какво точно трябваше да правя? Мога да водя разговор с Дейвид за състоянието на взаимоотношенията ни, защото знам как да навляза в темата — господи, оставаше след толкова години да не мога! — но с него... Че аз дори не знам и името на сестра му! — тогава как да говоря с него дали да изоставя мъжа си и двете си деца?

— Как се каза сестра ти?

— Моля?

— Как е името на сестра ти?

— Джейн. Защо?

— Не знам.

Комай не помогна особено много.

— Какво искаш?

— Моля?

— От мен. Какво искаш от мен?

— В какъв смисъл?

Започваше да ме ядосва, въпреки че вероятно щеше да се изненада, ако знаеше, че досегашният му скромнен принос към разговора — няколко пъти „Моля?“ и първото име на сестра му, предоставено вследствие на зададен от мен въпрос — би могъл да провокира подобна реакция. Просто не можеше да схване. Бях изправена пред вероятността от неминуемото разрушаване на всичко, свято в моя живот, или поне така ми се струваше, а той седеше и си пиеше марковата бира, с невиждащи очи за всичко друго, освен за удобството на заобикалящата го среда и радостта от присъствието ми. Всеки момент умирах от ужас да не би да се облегне на стола си и доволно да въздъхне: „Ах, че приятно!“ Искях мъка, болка, объркване.

— Имам предвид, че искаш да напусна дома си? Да отида да живея при теб? Да избягам с теб? Или какво?

— Ега ти!

— „Ега ти“? Само това ли ще кажеш?

— Честно казано, не съм мислил за това. Просто исках да те видя.

— Ами, може би трябва да помислиш.

— Точно сега ли?

— Нали знаеш, че съм омъжена, с деца?

— Е, да, но... — Въздъхна.

— Но какво?

— Но точно сега не ми се мисли за това. Предпочитам първо да те опозная.

— Какъв късметлия.

— Защо пък късметлия?

— Не всеки разполага с толкова много време.

— К'во, значи искаш да зачезнеш с мен и после да ме опознаваш?

— Значи искаш просто афера.

— Дали това е подходящият момент, за да ти кажа, че ще спя тук тази нощ?

— Моля?

— Взех си стая. За всеки случай.

Глътнах си питието и си тръгнах.

(— Това пък какво беше? — попита ме той на следващата ни среща, а и аз знаех, че ще има следваща среща, още докато влизах от таксито, което ме закара обратно при мъжа ми и семейството ми. — Защо така ме изостави в хотела? — И тогава изръсих някаква тъпа шега от сорта „за каква ме мислиш“, макар да нямаше, разбира се, нищо смешно в случая. Всичко беше прекалено тъжно. Тъжно беше, че не разбираше защо реагирам така на мазнярските му тузарски жестове, но по-тъжно беше, че накрая успях да убедя себе си, че човекът, способен да ги прави, играе значима и съществена роля в моя живот. Но за тъжни неща не разговаряме. Става дума за любовна афера. Прекалено голямо забавление.)

Когато се прибрах, на Дейвид пак му се беше схванал гърбът. Не знаех, че това ще доведе до обрат в живота ни — и откъде да знам? Гърбът на Дейвид винаги го е болял и въпреки че предпочитам да не го виждам така, както е в момента — с болки, изтегнат неподвижно на пода, с няколко книги под главата и безжичен телефон, батерията на който се нуждае от зареждане (което вероятно означава, че няма

записани съобщения) върху корема, — достатъчно често съм го виждал в това състояние, за да не се притеснявам.

По-ядосан беше, отколкото очаквах. Ядосан ми бе заради това, че се върнах късно (но, за радост, толкова ядосан, че не пита къде съм била и какво съм правила), ядосан ми бе заради това, че съм го оставила нетрудоспособен да се оправя с децата, ядосан ми бе, че остарява и гърбът му все по-често му създава проблеми.

— К'ва лекарка си, като не можеш да ме оправиш?

Не му обърнах внимание.

— Искаш ли да ти помогна да станеш?

— Разбира се, че не искам да ми помогнеш да стана, глупава жено! Искам тук да си остана. Но не и да трябва да гледам две деца.

— Яли ли са?

— Да, бе, да. Ядоха. От ония наденички, дето сами скачат на скарата и се сготвят от само себе си.

— Съжалявам, ако въпросът ти е прозвучал глупаво. Не знаех кога точно ти се е схванал гърбът.

— Знам ли преди колко шибани часове?

Безразборна употреба на думата, започваща с „ш“, в нашата къща няма. Всичко е много внимателно обмислено. Когато Дейвид ругае по този начин пред децата — които само се правеха, че гледат телевизия, тъй като и двете глави веднага се извъртяха, щом чуха думичката, която не бива да чуват, — той съобщава на всички ни, че е нещастен, че животът му е ад, че ме мрази, че нещата са толкова зле, чак не може да си контролира езика. Може, разбира се, а и успява, през повечето време, така че аз, от моя страна, го намразвам още повече зарад тази негова манипулация.

— Млъквай!

Той въздъхна и започна да мърмори нещо под нос с тон, изпълнен с отчаяние от остротата и липсата ми на съчувствие.

— Какво искаш да направя?

— Дай им да ядат и ме остави на мира. Ще мога да стана след малко. Стига да ме отпусне малко. — Все едно всеки момент щях да го накарам да танцува лимбо, да сглобява шкафове или да ме отведе горе, за да правим любов.

— Искаш ли вестника?

— Вече го четох.

— Ще включа радиото.

И така, слушахме някакво представяне на картини, после Семейство Симпсън и едновременно с това — как цвъртят наденичките на скарата. А аз се опитвах да не настъпвам мъжа си, докато си мечтаех за хотелски стаи в Лийдс и Кларкънуел — не толкова това, което се случва в тях, колкото самите стаи: спокойствието им, спалното бельо, имитацията на един по-добър, по-неангажиращ живот от този.

Дейвид прекара нощта в стаята за гости. Наложих се да му помогна да си свали дрехите, така че накрая нямаше как да не мисля за нужди и желания и мъже с циреи на ректумите, въпреки че не ми помогна много. После си легнах и четох вестника. Кентърбърийският архиепископ пишеше нещо за разводите, за синдрома „в чуждия двор тревата е винаги по-зелена“ и за това как не би искал да лиши никой от правото да прекрати бруталния си деградирал брак, но... (Защо вестникът е винаги пълен с неща, свързани с мен, мен, мен... Искам да чета за влакови катастрофи, в които не съм потърпевша, заразено говеждо, което не ям, мирни споразумения в райони, където не живея. Вместо това окото ми улавя единствено статии за орален секс и разпад на съвременното семейство.) Така че няма как да не мисля за брутални и деградирани бракове и за това дали и моят не е такъв, но колкото и да се самозалъгам, значението на тези думи „брутален“ и „деградирал“, точно в нашия квартал е по-различно, той ме нарича „глупава жено“, създава недружелюбна атмосфера, когато моите родители ни идват на гости, винаги е негативно настроен към съкровениците за мен неща, смята, че възрастните хора трябва да седят само на определените за тях места в автобуса — колкото и да го мисля обаче, знам, че бракът ми не е такъв. Връзката ми с Дейвид нито ме брутализира, нито ме деградира. Просто не го харесвам особено много, а това вече си е съвсем друг вид оплакване.

Като се замисли човек, какъв всъщност е смисълът на една любовна афера? През последвалите три седмици спях два пъти със Стивън, като и двата пъти не стигнах до оргазъм (не че оргазмът е единственото важно нещо, въпреки че в дългосрочен план си е един вид така). Говорихме за ваканции от детството, за децата ми, за

предишната му връзка с жената, с която живеел, но която се върнала в Щатите, общата ни антипатия към хората, които не задават въпроси... И какво точно печеля от това? А какво точно искам да спечеля? Вярно е, че напоследък не съм говорила с Дейвид за ваканции от детството, и то по-логични причини, но дали точно това е нещото, което липсва в брака ни — възможността да погледна лирично назад и носталгично да говоря за красотата на скалистите плажове на Корниш? Може би трябва да опитам по същия начин, по който човек пробва да отиде някъде през празниците, далеч от децата и мръсното пране. Може би трябва да се върна вкъщи и да кажа: „Знам, че и преди си го чувал, но може пак да ти разкажа за случая, когато намерих монета от една лира под умрял рак, който баща ми каза да не пипам?“ Но пък тази история беше скучна и първия път, когато я разказах, и единственото, което я направи интригуваща, беше безкрайната обсебеност на Дейвид с всичко, което ми се бе случило, преди да се запозная с него. Сега сигурно щях да се радвам, ако реакцията му беше под формата на въздишка или някоя друга измърморена неразбрано мръсна дума.

Защото, разбирате ли, това, което наистина искам и което получавам, когато съм със Стивън, е възможността да започна живота си отначало. Представата на Дейвид за мен вече е в завършен вид и съм сигурна, че и двамата не я харесваме особено. Искам да откъсна тази страница и да започна начисто, по същия начин, както правех като дете, когато оплесквах някоя рисунка. Дори не е важно кой ще е новият лист в скицника, така че е без значение дали харесвам Стивън какъв е точно в леглото и такива работи. Просто се нуждая от пълното му внимание, когато му казам, че любимата ми книга е Мидълмарч на Джордж Елиът, просто искам да изпитвам усещането, което само той ми дава, усещането, че не съм сбъркала в нищо.

Реших да кажа на брат си за Стивън. Брат ми е по-малък от мен, без деца, в момента необвързан. Бях почти уверена, че няма да ме кори, въпреки че много обича Моли и Том и дори на няколко пъти е излизал с Дейвид, за да пийнат по едно и да хапнат по нещо, когато мен ме е нямало. С Марк сме много близки, винаги вярвам на думите му и уважавам разбиранията му.

Това, което каза, беше „Теб к’во, дъската ли ти хлопа?“. Бяхме в тайландски ресторант в Мъсуел Хил, на една пресечка от мястото,

където живее, и още не бяха пристигнали ордьоврите. Ще ми се да бях оставила трудната част за по-късно вечерта. (Макар да не предполагам, че ще е толкова трудно. Защо така се заблудих? Защо предположих, че брат ми нямаше да реагира по този особен начин? Представях си как прием бира и ядем някое тайландско блюдо, докато тихо, шептящо и законспирирано разговаряме, но вече разбирах, че бях сбъркала адреса и че брат ми нямаше да е никакъв брат, ако просто се беше усмихнал и бе поклатил дружелюбно глава.) Погледнах го и безсилно се усмихнах.

— Знам как ти изглежда — казах аз, — но ти просто не разбираш.

— Е, добре тогава. Обясни ми.

— Напоследък толкова съм депресирана — казах аз.

Той разбира какво е това депресия. Той, така да се каже, черната овца на семейство Кар. Работил е какво ли не, неженен, злоупотребяващ с хапчета, стигнал до терапия.

— Ами, предпиши си нещо. Говори с някой специалист. Не виждам как любовната афера ще ти помогне. А разводът определено няма да го стори.

— Не искаш да ме изслушаш, нали?

— Разбира се, че ще те изслушам. Но има разлика между това да те изслушат и това да ти ръкопляскаат, нали? За второто се обърни към някоя от приятелките си.

Сетих се за Бека и изсумтях.

— На кой друг си казала?

— На никой. Ами, всъщност, на една приятелка, но тя май не ме разбра.

Марк нетърпеливо поклати глава, все едно използвах някакви женски метафори.

— Това пък какво значи.

Свих безпомощно рамене. Марк винаги ми е завиждал на това, че имам хора като Бека около себе си. Щеше да му е трудно да повярва, че просто безизразно се е усмихнала, все едно току-що съм изкарала инфаркт и ломотя несвързани неща.

— За бога, Кейт! Дейвид ми е приятел.

— Така ли?

— Е, добре де, не ми е баш най-добрият приятел, но все пак, нали знаеш, от семейството е.

— И това сигурно значи, че трябва да остане част от семейството во веки веков? Защото ти е зет и защото два-три пъти сте излезли заедно да ядете къри. А това, какво на мен ми причинява, е без значение.

— Какво ти е причинил?

— Не е... това, което си мислиш. Хората като нас не правят такива неща. Просто... просто непрекъснато е срещу мен.

— Дрън-дрън.

— Господи, Марк! Все едно слушам него.

— Ами, тогава по-добре се разведи и с мен. Избягай от всички, които не те одобряват по всяко време на денонощието.

— Пречупва ми духа. Забива ме в земята. Не го правя щастлив...

— Мислила ли си за терепевтична помощ?

Изсумтях и Марк осъзна, че все пак става дума за Дейвид. Изръмжа като Хомър Симпсън и макар и за миг, пак бяхме брат и сестра.

— Добре, де, ясно, Кофти идея. Искаш ли да говоря с него?

Не казах нищо. Не знам защо. Може би, защото не исках и дума да изтече от този разговор в реалния свят. Просто исках брат ми да дойде за една вечер в странния сапунения мехур, в който се бях напъхала. Искях разбиране, не действия.

— А какво точно би те ощастливило?

На този въпрос вече имах отговор. Мислила съм за това и си знам репликите дума по дума.

— Искам Дейвид вече да не е Дейвид.

— Аха. И кой искаш да е тогава?

— Някой друг. Някой, който наистина да ме обича, да ме кара да се чувствам добре, някой, който да ме уважава и да мисли, че съм супер.

— Ами той наистина мисли, че си супер.

Започнах да се смея. Не беше ироничен или горчив смях, въпреки че надали би могъл да се намери по-подходящ момент, който да го провокира. Беше смях, идващ директно от стомаха, Това беше едно от най-смешните неща, които бях чувала от месеци насам. В момента за много неща не съм сигурна, но съм убедена до мозъка на костите си, че Дейвид не ме смяташе за велика.

— Какво? Какво толкова казах?

Трябваше ми малко време да си върна самообладанието.
— Съжалявам. Ама че идея — Дейвид да мисли, че съм велика.
— Знам, че е така.
— Откъде?
— Просто така... Нали разбираш.
— Не. Всъщност не разбирам. Точно това е, Марк.

Вярно е — не искам Дейвид да продължава да бъде Дейвид. Искам нещата като структура да си останат същите — искам да си е баща на децата ми, искам за него да съм си женена от двайсет години, дори нямам нищо против теглото му и схванатия гръб. Просто не искам да чувам този глас, този тон, и да срещам този навъсен поглед. Искам да ме харесва наистина. Толкова много ли е да се иска това от един съпруг?

ТРИ

Връщам се вкъщи от работа и Дейвид едва ли не изхвърква от кабинета си да ме посрещне.

— Виж! — казва той и започва енергично да се кланя, като че ли аз съм самата кралица, а той някакъв роялист маниак.

— Какво става?

— Гърбът ми. Не ме боли вече! Нито бодване дори.

— Ходи ли при Дан Силвърман?

Дан Силвърман е остеопат, когото препоръчваме в нашия кабинет, а аз от месеци повтарям на Дейвид, че трябва да отиде при него. Какви месеци — години!

— Не.

— Какво стана?

— Отидох при друг човек.

— Кой?

— Ами, един човек.

— Кой човек.

— Онзи там, от Финсбъри Парк.

— Финсбъри Парк?

Кабинетът на Дан Силвърман е на тежкарската Харли Стрийт. Доколкото ми е известно в района на Финсбъри Парк няма еквивалент на Харли Стрийт.

— Как го откри?

— Чрез обява на витрината на вестникарската будка.

— Витрина на вестникарска будка? Каква квалификация има?

— Никаква всъщност.

Тази информация ми беше съобщена с гордост и агресивност, естествено. Медицинската квалификация принадлежи към моята половина от голямото разделение на териториите в брачния живот и затова заслужава презрение.

— Значи си разрешил на някой си без каквато и да било квалификация ти да мачка гърба. Много умно решение, Дейвид. Може

да те е оскатил за цял живот.

Дейвид започна да се покланя отново.

— Приличам ли на осакатен?

— Не, днес не. Но никой не е в състояние да излекува гръб само с един сеанс.

— Сигурно. Ама Добрата новина може.

— Каква добра новина?

— Така му е името. Добрата новина. Главно „Д“, малко „н“. Всъщност Диджей Добрата новина. Това му е пълната титла.

— Диджей. Не д-р.

— Абе, знаеш ли, тук има нещо, свързано с клубовете. Мисля, че е работил в дискотек или нещо подобно.

— Много полезно, когато става за проблеми с гръба. Както и да е. Отишъл си при някой си, който се каза Добрата новина.

— Не знаех, че се казва Добрата новина, когато тръгнах за него.

— Просто ми е интересно, какво точно пишеше в обявата?

— Нещо като... Ами не помня точно. „Проблеми с гръба? Мога да ви излекувам само с един сеанс.“ И телефонен номер.

— И това те впечатли?

— Ами, да. Разбира се. За какво да се мотая?

— Предполагам, че лицето Добрата новина е някакъв лечител, който се занимава с алтернативна медицина.

Няма да се изненадате, предполагам, че до този момент Дейвид изобщо не се беше проявявал като фен на каквато и да било алтернативна медицина. Пред мен и пред читателите на колоната му във вестника той винаги яростно е поддържал позицията, че не се интересува от никое лечение, което е безвредно за бременни жени и малки деца, и че всеки, който предлага нещо такова, е дебил. (Дейвид, между другото, е страшно консервативен по отношение на всичко, освен политиката. Забелязала съм, че в днешно време има такива хора — хора, които са достатъчно озлобени, за да искат връщане на смъртното наказание или репатриране на афрокарибците, но няма да си признаят това, защото, подобно на всички с нашия пощенски код, минават за либерали и ядът им трябва да намери други отдушници. Всеки ден може да четеш в колоните и по страниците за писма на читателите на либералните вестници за това, колко са раздразнени от филмите, които не харесват, или от комици, които не намират за

смешни, или от това, че някои жени носят фереджета. Понякога си мисля, че животът и за мен, и за Дейвид би бил много по-лек, ако той преживееше драматичен обрат в политическите си разбирания и започнеше да се нахвърля върху обратните и комунистите, а не върху хомеопатите, старите хора по автобусите или критикуващите ресторантите. Сигурно е крайно незадоволително да имаш такива миниатюрни отдушничета за помитащата ярост, която ескалира в теб.)

— Откъде да знам как би го нарекла.

— Даде ли ти някакви лекарства?

— Ъ-ъ.

— Мислех, че това е определението ти за алтернативен лечител. Хора, които не ти пробутват дрога.

— Работата е, че той ме оправи. За разлика от безполезната Национална здравна служба.

— И колко пъти си пробвал при безполезната Национална здравна служба?

— Няма значение. Безполезна е.

— Е, и какво ти направи този човек?

— Просто поразтри гърба ми с малко загряващ мехлем и ме прати да си вървя. Всичко трая десет минути.

— Колко ти взе?

— Двеста кинта.

Погледнах го.

— Я не се занасяй!

— Не се занасям.

Гордееше се, че е платил тази космическа сума, виждах го по лицето му. В други случаи би се изсмял на некомпетентния шарлатанин, който си позволява да му поиска двеста лири за десет минути работа, може би дори щеше да го фрасне, но сега! Добрата новина (ще трябва да му измисля друго име, ако вземе да стане редовна тема на разговор) се е превърнал в полезно оръжие във войната, която водим един срещу друг. Аз смятам, че двеста лири са прекалено голяма сума, затова той е удоволствие плаща двеста лири. Като се замисли човек, извратеността на тази логика е действително тревожна, защото докъде ще доведе тя? Възможно ли е, например, да вземе да продаде децата на някое педофилско общество срещу някаква пиклива сума пари само и само защото това наистина би ме извадило

от равноресие? Вярно, той обича децата си. Но пък истински, съвсем истински мрази мен, така че, трудно е да се каже.

— Двеста лири.

— Мога да ходя при него, колкото пъти искам. За каквото и да е. Безплатно.

— Че нали оправя всичко от първия път, така че няма да ти се налага?

— Струва си парите. Затова иска толкова много.

Пак се покланя, нагоре-надолу, нагоре-надолу и ми се хили. Поклатих глава и отидох да видя децата.

По-късно гледахме телевизия заедно, като семейство, и за кой ли път в последно време се чудех как може една вечер да изглежда толкова по домашному обикновена, като животът въобще не е такъв. През последните седмици, независимо от Стивън, даже си създадохме нова семейна традиция за понеделник вечер — вечеря с чинии на коленете, докато гледаме Светът на динозаврите. Очевидно семейната традиция е като издръжливо пустинно цвете, годно да вирее и на най-неблагоприятна почва.

Дейвид продължава да се старее да развали хармонията помежду ни, като първо ляга на пода и се опитва да прави коремни преси (стимулът по-скоро е надебелялата му талия и общата му физическа форма, а не гърбът му, но тъй като гърбът вече не му е пречка, няколко минути продължава да произнася хвалебствия за добродетелите на Добрата новина, докато децата не му изшъткват да млъкне), след което се опитва да си прави майтап с предаването.

„Три седмици по-късно мъжкият се завръща, за да направи повторен опит за полов акт“, казва Кенет Брана. „Сигурен ли си, че не са петнайсет дни, Кен? — казва Дейвид. — Защото в края на краищата това е станало преди сто милиона години. Може да излезе, че не си преброил някой и друг ден.“

— Млъквай, Дейвид. На децата им харесва.

— Малка доза критика няма да ги убие.

— Е, това ти трябва, когато си дете. Критичен подход.

Но накрая млъкваме някакси и гледаме програмата, къпем децата, слагаме ги да си легнат и ядем, без почти да разменим дума.

През всичкото това време аз едва се сдържам да не кажа нещо, да не направя нещо, но какво е то — не знам.

На другата сутрин, по време закуска, Том непрекъснато гледа втренчено Дейвид и мен и след известно време това започва да ме изнервя. Изнервящо дете е нашият Том — мълчалив е, но реагира бързо, директен е, почти до грубост. Има личностните характеристики на дете-чудо, но никакъв проявил се талант.

— Какво ти става? — питам го аз.

— Нищо.

— За какво си ни зяпнал така?

— Искам да разбера дали се развеждате.

Ако това беше на кино, щях да поднасям към устните си чаша кафе, думите на Том щяха да предизвикат силно, смешно задавяне и кафето щеше да потече през носа ми върху блузата. Но в действителност, слагам парче хляб в тостера и съм с гръб към него.

— Защо да се развеждаме?

— Някой ми го каза в училище.

Произнесе го без какъвто и да е намек за оплакване. Акс някой в работата ми каже, че се развеждам, без да съм имала преди това семейни неприятности, щях преди всичко да се притесня за това кой е източникът на информацията. Но детството, разбира се, е време, когато информацията хвърчи към века от всички страни, и за Том е все едно дали е чул новината от майка си и баща си или от малкия Били от втори „в“ клас.

— Кой някой? — попита Дейвид с малко повече от обичайната си агресивност, издавайки се като източник на изпуснатата информация.

— Джо Солтър.

— Кой, по дяволите, е Джо Солтър?

— Едно момче от училището.

— Него това какво го интересува?

Том свива рамене. Той не се интересува от Джо Солтър. Интересува се дали Дейвид и аз се разделяме. Разбирам го.

— Не се развеждаме, разбира се — казвам аз. Дейвид ме гледа с чувство на триумф.

— Тогава защо Джо Солтър каза, че се развеждате? — пита Том.

— Не знам — отвърщам аз. — Но щом не се развеждаме, няма никакво значение какво казва Джо Солтър, нали?

До преди три минути не бях чувала въобще името Джо Солтър, но вече ми се гади от него. В съзнанието ми се появява образът на самодоволно, зло русо момченце, което за всички, освен за съучениците си, а сега и за мен и Дейвид, които сме надзърнали в злюбната му душичка, прилича на ангелче.

— Искам да кажа, ние знаем по-добре от него дали се развеждаме или не. А ние си оставаме женени, нали така, Дейвид?

— Щом казваш. — Това наистина му доставяше удоволствие и не бих могла да кажа, че му се сърдя.

— А дали някога ще се разведете? — пита Моли.

Господи! Сега вече разбирам колко духове има в бутилката и защо на човек и през ум не трябва да му минава да я отваря за нищо на света.

— Нямаме такива планове — казам ѝ аз.

— Ние с кого ще живеем, ако се разведете?

— Ти с кого искаш да живееш? — пита Дейвид.

Дори и най-глупавите книги за отглеждане на деца не препоръчват този въпрос.

— Татко! — казва Моли. А после, като си помисля, добавя: — Но без Том.

— Том може да отиде да живее с мама. Така ще е справедливо.

— Татко се шегува — казвам аз бързо на Том, но подозирам, че белята вече е станала.

Дейвид успя да раздели брат от сестра, дъщеря от майка и син от баща за една купа царевични пръчици време. А аз току-що обещах да не се развеждам с него. „Дуу!“, биха ни освиркали брат ми, синът ми и Хомър Симпсън.

По мое настояване Дейвид дойде в кабинета около обяд и отидохме в едно мърляво кафене зад ъгъла, за да обсъдим това, което се бе говорило на закуска. Дейвид не изпитваше никакви угризения. (И по-скоро би могъл да се нарича: Дейвид Безкахърния, така, както Джеймс Бонд 007.)

— След като не се развеждаме, какво лошо може да има? Това е една напълно хипотетична ситуация.

— Хайде, Дейвид. Можеш да се държиш и по-достойно.

— По-добре ли? Че какво правя?

— Залагаш клопки.

— Какво, имаш предвид частта, „щом не се развеждаме“ ли? Това клопка ли се води?

— Искаш да кажа: „Да, но може и да не...“ И тогава ще започнеш да ми натякваш, че съм непоследователна и че на теб казвам едно, а на децата друго.

От известно време насам посрещам с известно възмущение словесните мини, които Дейвид залага, толкова са очевидни (Та какво чудно може да има, че авторът на Природна козметика е точно толкова предвидим при разговор, колкото и когато пише!). Но очевидно съм се отпуснала, защото Дейвид се хвана за последната ми забележка с хъс, който показва, че се е надявал точно това да кажа.

— Чакай, чакай. Ти какво ми каза, когато ми се обади от Лийдс?

— Нищо... Е, казах ти, но просто исках...

— Не. Кажу какво каза?

— Знаеш какво.

— Повтори го.

— Няма защо да правиш това, Дейвид. Знаеш какво казах тогава и знаеш какво казах на децата тази сутрин.

— И това последователност ли го наричаш?

— Мога да разбера, че от твоя гледна точка може и да изглежда непоследователно.

— А как изглежда от твоята гледна точка? Защото наистина ми е интересно. Искам да знам как заявката за развод, последвана от изказането, че всъщност не исках такъв, може да изглежда нещо друго.

— Не е там работата.

И наистина мисля така. Искам да разбера как може да кара дъщеря ни да избира между единия и другия си родител и защо беше така невъобразимо жесток към Том. Защо е споделял с родителите на момчета на име Джо Солтър или с приятелите на родителите на момчета на име Джо Солтър, или дори със самите момчета на име Джо Солтър нашите брачни проблеми? Съвсем справедливо е да искам да знам това, както е напълно справедливо той да иска да знае защо му казах, че искам да сложим край на брака ни, очевидно съвсем изненадващо, но всъщност това беше просто разговор по обяд.

Изведнъж ми се стори, че не един обяд, а цял живот да говорим, пак няма да ни стигне времето, защото, ако разговорът по време на закуската можеше да се раздели на много малки парченца, никое от които не би могло да се върне обратно на същото място, то на колко малки парченца бихме могли да разделим последния четвърт век? Той каза, а аз казах, и той каза, а аз казах, и той мислеше така, а аз мислех иначе, и той направи това, а аз направих онова, и... Не трябваше да става така. Това не е начинът, по който се очаква да вървят нещата. Ако нещата бяха така, както ние мислехме да ги направим, нямаше да има за какво да спорим, защото щяхме всичко да сме обмислили и направили, но единственото, което успяхме да направим с общи усилия, е, че създадохме невероятна каша и просто не виждам как...

— Дейвид, просто не виждам как можем да се измъкнем от тази каша.

— Сега пък за какво говориш?

Опитвах се да произнеса думите — онези думи, които бях казала веднъж и от които се отказах тази сутрин, — но за щастие те не понечиха да излязат от устата ми и вместо това започнах да плача, да ридая неутешимо, докато Дейвид не ме изведе от кафенето на улицата.

По всичко личи, че полудявам, но от друга страна съм просто объркана и нещастна, а от трета — си мисля, че знам какво искам, но не мога да се реша да направя крачката заради болката, която това щеше да причини, и напрежението между тези две състояния ме кара да се пръсна. Но когато Дейвид ме докосва по този начин, с нежност, с обич и грижа, всичко се отдалечава на светлинни години, изчезва, и аз просто искам да бъда с него и с децата до края на живота си. Не искам да се докосна до Стивън, не искам да се карам заради това, което Дейвид може да е казал, а може и да не е казал на други хора или заради това, което съвсем определено каза на Том и Моли. Просто искам през деня да си работя работата, вечер да гледам динозаврите, а през нощта да спя с Дейвид. Нищо друго няма значение. Всичко, от което се нуждая, е да задържа чувствата му и ще съм добре.

Сядаме за малко в колата и Дейвид ме оставя да се наплача.

— Не мога да позволя това да продължава — казва той.

— Няма. Това е краят.

— Искаш ли да ми кажеш какво всъщност става?

Типично за Дейвид. Типично за всеки мъж. За да бъде някой в такова състояние, нещо е трябвало „да стане“... Само дето е напълно прав, разбира се, нещо наистина става, нещо, което без съмнение допринася за това да се чувствам напоследък толкова нещастна. Изведнъж, дали заради решението за динозаврите, или защото Дейвид беше мил с мен, а и заради убеждението, че сълзите означават край на всичко това, струва ми се, бе съвсем ясно какво трябваше да направя и да кажа.

— Дейвид... срещам се с един човек.

Казах му, защото вече не се срещах повече с този човек и защото вътре в себе си знам какво искам и че това по някакъв начин ще се предаде и на Дейвид. Не ми идва наум дори и за миг, че моето признание означаваше за Дейвид начало, а не край на нещо и това, че ме познава вече двайсет и пет години, въобще не значи, че ме познава или ме разбира точно в този момент. Той не каза нищо известно време.

— Може ли тази вечер да си дойдеш направо вкъщи? — попита накрая.

— Да. Добре. Разбира се. Ще говорим тогава.

— Няма за какво да говорим. Но искам да направя нещо за екземата на Моли и ще трябва ти да гледаш Том.

Играя една игра със самата себе си, само за да видя как ще се почувствам. Играта е нещо такова. Не седя в кухнята на семейния дом и не гледам как синът ми си пише домашното, а в кухнята на един малък апартамент наблизо. В играта това е мястото, където живея сега, след раздялата. Моли не е тук, защото сега тя не ми говори и обвинява мен за случилото се (Дейвид сигурно ѝ е представил доста едностранчива версия за събитията) и всеки път, когато се опитам да я заговоря, тя ми обръща гръб. Ужасната шега на Дейвид за разделяне на семейството на две, точно по средата, се е превърнала в прозаично и вярно предсказание.

В някои отношения тази игра е полезна. Защо например съм избрала да смятам тази кухня за нечия друга кухня? Защо ми е толкова трудно да си представя, че в случай на разпадане на семейството аз ще остана в дома ни? Не само защото аз съм виновната страна (въпреки че има смекчаващи вината обстоятелства и че не съм чак толкова виновна, както и че бракът ми е брутален и деградирал, в известен

смисъл, макар всъщност да става дума за по-мека, дребнобуржуазна версия на бруталност и деградация) — така е, защото аз издържам дома. Дейвид води децата на училище. Дейвид им приготвя храната и следи как си пишат домашните. Дейвид ги прибира от къщите на приятелите им — приятели, които аз никога не съм виждала. Ако Дейвид и аз се разделим, моето напускане ще причини минимално объркване, докато ако той си отиде, не знам как бихме я карали. Аз съм мъжът. Аз съм бащата. Не защото имам работа, а защото Дейвид всъщност няма и заради това главно той се грижи за дома. Ето защо ми е толкова лесно да си представя, че аз се изнасям — защото бащите са тези, които винаги се изнасят от къщи. И ето защо е толкова лесно да си представя, че Моли не ми говори. Тя никога няма да ме предпочете пред Дейвид, а и във всеки случай дъщерята винаги отказва да говори на баща си, след като е открила, че той има някаква извънбрачна връзка. Ето как върви всичко това, цялата тази фройдистка история. Прекалено ли е да се предположи, че Моли може да проявява ревност към мен?

— Том?

— Да.

— Как мислиш за мен — като за татко или като за мама?

— Какво?

— Недей много-много да мислиш, кажи ми първото, което ти дойде наум.

— Мама.

— Сигурен ли си? Не ти ли трябваха няколко секунди мислене, защото се почувства объркан?

— Не. Мисля за теб като за мама, а за татко като за татко.

— Защо?

— Мамо, наистина съм зает — отрязва ме той и поклати тъжно глава.

Моли страда от екзема още от времето, когато беше съвсем малка. Излиза ѝ навсякъде — по ръцете, по краката, по корема — и никакви мазила, диети или хомеопатични лекарства не можаха да ѝ помогнат досега. Преди да тръгне на училище тази сутрин ѝ намазах ръцете, целите покрити с болезнени на вид пукнатини, с много силен и вероятно много вреден стероиден крем. Но когато се върна вкъщи

днес, тя изтича през антрето и ми показва ръцете си — върху тях не беше останала и следи от екземата. Повдигнах дрехите ѝ — на корема също нямаше нищо. Показа ми краката си отзад и там също нямаше нищо! Стомахът ме бе присвил, когато чух, че Моли и Дейвид влизат. Ужасявах се от това, което може да ми донесе тази вечер, но единственото, за което говорихме всички, е какво е станало с червените напукани места по кожата на Моли. (И щом екземата на Моли е по-важна от моята изневяра, какъв изобщо е смисълът от изневярата?)

— Това е невероятно — казах аз.

— Той само докосна мястото и всичко изчезна — каза Моли. — Направо можах да видя как изчезва.

— Не само го докосна — каза Дейвид, — използва и някакъвкрем.

— Нищо не използва, татко. Аз гледах. Нищо не направи. Просто го докосна.

— С крема.

— Само го докосна, мамо.

— Кой само го докосна?

— Диджей Добрата новина.

— А! Диджей Добрата новина. Трябваше да се сетя. Има ли нещо, което той да не може да направи?

— Просто спомена, че добре се справя и с екземи — каза Дейвид. — Затова си помислих, че няма да е лошо да опитаме.

— Гърбове и екземи. Доста странна комбинация от специалности.

— Той оправи и главоболието на татко — каза Моли.

— Какво главоболие? — попитах аз Дейвид.

— Ами просто... просто най-обикновено главоболие. Случайно споменах, че имам главоболие и той... помасажира слепоочията ми. Стана ми добре.

— И така. Глава, екзема, гръб. Той е истински магьосник, нали? И още двеста лири, а?

— А не смяташ ли, че си струва.

Изсумтях, макар че не знаех какво искам да изразя със сумтенето си. Не знам защо се държа така. Бих платила и два пъти по толкова, за

да видя Моли по-добре, но изкушението да се озъбиш е непреодолимо, независимо от обстоятелствата.

— Трябва да отидеш, Том — каза Моли. — Страхотно е! Ставаш целият топъл.

— От крема е — повтори Дейвид. — Направи същото с гърба ми.

— Не е използвал никакъв крем.

— Татко, защо непрекъснато повтаряш, че използва крем, като не е така?

— Ти не можеше да видиш какво прави.

— Видях. А освен това знам какво е усещането от крем. Едно такова хлъзгаво...

— Дий! — възкликна Том.

(За сведение на незапознатите с на пръв поглед безсмислените възклицания на предпубертетите, „Дий!“ е съвсем различно от „Дуу!“. Така, както разбирам, второто е признание на говорителя за собствената му глупост, докато първото означава, че някой друг е глупакът. Първото възклицание се придружава от страшно противна гримаса — присвити очи, озъбване — целта е да се покаже глупост.) Моли не му обръща внимание.

— ... А по ръцете му въобще нямаше крем.

Ставаше нещо странно, защото Дейвид не искаше да отстъпи. Ясно беше, че разговорът ще продължи, докато Моли не се откаже от доказателството за собствените си усещания.

— Това е пълна безсмислица, Моли. Погледни ме — той... използваше... крем — отчетливо произнесе Дейвид.

— Има ли някакво значение? — попитах го тихо аз.

— Разбира се, че има!

— Защо?

— Защото лъже. А ние не одобряваме лъжата, нали, Моли?

— Да-а — заядливо каза Том. — Лъжкия! Мента!

Моли започна да плаче.

— Не е честно! Мразя ви всичките! — изкрещя тя и изтърча към стаята си, така че първата добра новина, която сме имали от седмици, лесно се превърна в още един източник на неприятности и усложнения.

— Браво, Дейвид. Отново се показва.

— Тя не трябва да лъже, нали, татко?

— Той използваше крем — упорито повтори Дейвид, без да се обръща специално към някого. — Да не съм сляп.

Дейвид се извини на Моли (не, държа да се отбележи, не защото сам поиска, а защото аз настоях, че би било зряла бащинска постъпка) и Том се извини на Моли, и Моли се извини на всички ни, и всички отново се успокоихме. Ето това в момента представлява мирът в нашето семейство — два часа интервал между спор за един лечител-знахар и неговите кремове и разговора за моята връзка с друг мъж и дали това може да сложи край на брака ни.

— Ще говорим ли сега? — попитах аз Дейвид, когато децата вече бяха в леглата си.

— За какво?

— За това, което ти казах на обяд.

— Какво има да говорим?

— Мислех, че може да искаш да кажеш нещо.

— Не.

— Искаш просто да спрем дотук?

— Не искам да спирам доникъде. Просто предполагам, че ти ще се изнесеш от тук през следващите няколко дни.

Имаше нещо различно в Дейвид, но не бях сигурна какво. Мислех, че ще направи един от типичните номера със запазена марка „Дейвид“, които се състоят от безкрайни драматични слова, вайкания, няколко милиона отровни забележки и страшно много ненавист, насочена към Стивън. Но нямаше нищо такова. Изглежда, на него почти не му пукаше вече.

— Връзката с този мъж приключи. От тази секунда.

— Това не знам, но знам, че никой не може да накара Елвис Пресли да свири за без пари.

Почувствах се зле, в паника. Вече не разбирах нито думите, нито тона му.

— Какво значи това?

— Това е, което полковник Том Паркър е казал в Белия дом.

— Моля те, говори нормално.

— Хората на Никсън се обадили по телефона на полковник Том Паркър и го помолили да свири за президента в Белия дом. И Паркър, разбираш ли, казал: „Чудесно, колко ще ни платите?“ А човекът на

Никсън казал: „Полковник Паркър, никой не иска пари за частно представление в чест на президента.“ Паркър отвърнал: „Това не знам, но знам, че никой не може да накара Елвис Пресли да свири за без пари.“

— Нищо не разбирам! Престани! Важно е.

— Знам. Просто... разбираш ли, спомних си случката и реших да ти я кажа. Това е моят начин да ти кажа, че какво правиш или какво искаш всъщност няма никакво значение. Ти си президентът, аз съм кралят. Властта е моя. А сега се махай. Благодаря и довиждане.

— Не мислиш така.

Казах това, макар да бях почти сигурна, че точно така мисли. Той си е такъв. Може би, когато се стигне до основното, това е единственото, по отношение на което мъжете с идентичен пощенски код не са претърпели никаква промяна. Те знаят да сменят пелени и да говорят за чувства, и за това, че жените могат да работят и всичко основно, но той по-скоро ще приключи нещата сега, отколкото да ми даде някаква възможност за съмнение, объркване или обида, каквото и да му струва, колкото и да го боли от това, което съм направила. А той ми каза веднъж и сигурна съм, че това ще излезе на преден план...

— Защо смяташ, че не мисля така? Не си ли спомняш? Говорихме вече.

— Спомням си.

— Е, тогава?

Бяхме в леглото. Току-що се бяхме любили — имахме Том, но Моли не беше родена още, а аз не бях бременна, значи трябва да е било през 1992 — и попитах Дейвид дали перспективата да прави секс само с мен и с никоя друга до края на живота си не му действа депресиращо. Крайно нетипично за него, той се отдаде на размисъл. Каза, че понякога това го потиска, но алтернативите били прекалено зловещи, за да бъдат изобщо анализирани и че във всеки случай той знаел, че никога не би понесал полигамия от моя страна, затова едва ли би могъл да очаква в подобен случай снизхождение и за себе си. Така че свършихме с една игра, която всички любовници играят от време на време и аз го попитах дали има обстоятелства, при които би простил моя изневяра — едно случайно приключение след пиянска нощ, да кажем, последвана тутакси от жестоко разкаяние от моя страна. Тогава той отбеляза, че аз никога не се напивам, че никога не съм имала

случайни приключения в живота си, затова му е трудно да си представи точно такива обстоятелства. Каза още и че ако му изневеря, причините ще са други, а тези други причини ще означават неприятности — неприятности, за които той не иска да мисли. Много рядко съм признавала, че Дейвид може да притежава някаква проницателност, но сега му свалям шапка. Не бях пияна. Не беше и случайно приключение за една нощ. Спах със Стивън поради цял куп най-различни причини, всяка от които означаваше неприятност.

— Мислила ли си къде ще живееш? — попита ме той, все още съвсем необезпокоен от всичко това.

— Не, разбира се, че не. Казваш ми, че аз съм човекът, който трябва да се махне, така ли?

Дейвид само ме погледна, и то с поглед, дотолкова преизпълнен с презрение, че ми се дощя да избягам от всичко — от съпруга си, от дома си, от децата си — и никога да не се връщам.

Добър човек съм. В повечето отношения. Но започвам да мисля, че да бъдеш добър човек в повечето отношения, не е нещо кой знае какво, ако си лош дори само в едно. Защото повечето хора са добри, нали? Повечето хора искат да помагат на другите и ако работата им не им дава такава възможност, те просто правят каквото могат — стоят на телефона на самарянките един път в месеца, участват в спонсорирани състезания или изпращат пари на роднини в провинцията. Не си струва да ви казвам, че съм лекар, защото съм лекар само през работните дни на седмицата. Аз спях с мъж, който не ми беше съпруг, само в извънработно време — не съм толкова лоша, че да правя това през работно време — а в момента това, че съм лекар, не може да послужи за компенсация, колкото и циреи по ректуми да преглеждам.

ЧЕТИРИ

Дейвид ми каза, че ще прекара няколко нощи извън къщи. Не ми каза къде и не ми остави номер — взе мобифона ми със себе си в случай на проблем в семейството, — но предполагам, че е отишъл при приятеля си Майк (разведен, местен, с добра работа, хубав апартамент, спалня за гости). Преди да тръгне, ми съобщи, че имам четирийсет и осем часа, за да говоря с децата. Неизказаният смисъл бе, че след като им кажа колко лоша съм била, ще си опаковам багажа и ще си тръгна. Първата нощ въобще не можах да спя и имах чувството, че никога няма да мога да си почина, докато не намеря отговор на всеки един от въпросите, които се мятаха из главата ми като риби в мрежа на траулер. Повечето от тези въпроси (Ще ми разреши ли Дейвид да идвам да гледам програмата за динозаврите в понеделник вечер?) се задушиха и умряха. Един-два, по-важните обаче, отказаха да напуснат черепната ми кутия. Ето един от тях: какви права имам в случая? Виждате ли, аз не исках развод. Е добре, знам, че исках преди, когато не знаех какво означава това и когато не знаех какво чувствам, когато не знаех колко ужасно ще изглежда тази перспектива, но сега не искам и съм (почти) сигурна, че ще направя (почти) всичко, за да върна брака си в нормалните релси. И щом това е така, защо трябва да казвам на децата? Ако той не вижда никаква възможност за помирение, защо аз да му върша мръсната работа?! Какво ще стане, ако просто не си тръгна? Какво ще направи тогава? Обикалям отново и отново по тази, другата окръжност — ние никога няма да се измъкнем от настоящата каша, нещата са отишли вече твърде далеч, каквото и да се случи, нещата винаги ще бъдат ужасни, по-добре е да се измъкна сега... И през всичкото това време някъде вътре в себе си усещам, че никога няма да мога да седна и да кажа на децата си, че ги напускам.

— Къде е татко? — пита Моли на другата сутрин.

Моли винаги задаваше този въпрос, а сега има и особено право след солмоновското решение на Дейвид онзи ден. Докато Том просто бе загубил интерес.

— Отиде някъде по работа — казах аз, сякаш Дейвид изведнъж бе станал съвсем друг човек.

Това е отговор, породен от безсъние, защото той по никакъв начин не може да се върже с начина на живот и работата на Дейвид. Последните няколко години децата непрекъснато го слушат как мърмори, дори когато трябва да отиде до фотокопирната машина долу, в будката за вестници. Е, как тогава той изведнъж се превръща в човек, който отсяда по хотели в най-големите столици на Европа и закусва пълноценно като немец?

— Той не работи — небрежно отбеляза Том.

— Не, работи — настоя Моли мило и лоялно.

— Е, и какво работи тогава?

Том може да предпочита мен пред баща си на моменти, но смятам, че неспособността му да се въздържа от проява на жестокост при удобен случай, не е наследил от мен.

— Ти защо винаги си толкова гаден с татко?

— Какво гадно има в това, че съм попитал какво толкова работи?

— Защото знаеш, че татко няма работа и нарочно го натякваш.

Том ме погледна и поклати глава.

— Не те бива да спориш, Моли.

— Защо?

— Защото ти току-що каза, че татко няма работа. Точно това казах и аз, а ти ми казваш, че съм гаден.

Моли млъкна, поразмисли малко и каза на Том, че го мрази и отива да се приготви за училище. Горкият Дейвид! Дори и най-твърдата му поддръжница не е в състояние да убеди самата себе си, че той върши нещо напомнящо истинска, подходяща за баща работа. Ако бях от родителите с правилно мислене, щях да се включа в разговора и да обясня, че татковците могат да работят най-различни неща, но в момента толкова силно ненавиждах Дейвид, че не пожелах да си направя този труд.

— Така че, къде е всъщност? — попита ме Том.

— Отиде за известно време при един приятел.

— Защото се развеждате ли?

— Не се развеждаме.

— Тогава защо ще ходи при приятели?

— Ти си прекарвал известно време при приятели, нали? И не си се развеждал.

— Аз не съм женен. И когато отивам при приятел, аз ти съобщавам, че отивам и казвам „довиждане“.

— Това ли те притеснява? Че не ти е казал къде отива?

— Хич не ми пука дали ми е казал или не, но знам, че нещо не е наред.

— Ние с баща ти имахме малка разправия.

— Ето, развеждате се.

Би било толкова лесно да кажа сега нещо. Не лесно в смисъл на удобно, а лесно в смисъл на логично, естествено, подходящо за момента, правилно, но много трудно от гледна точка на сменяне на скоростта. Том разбира, че нещо става. Така или иначе в някакъв момент ще трябва да им кажа. Във всеки случай Дейвид може и сам да им каже, веднага щом се върне вкъщи.

— Том! Колко пъти трябва да повтарям едно и също! И кога смяташ да се приготвиш за училище?

Той ме изглежда продължително, после се завъртя рязко на пети, за да демонстрира яд, но не и неподчинение. Исках да си отида в кабинета и да работя, работя. Исках денят да бъде по-неприятен и натоварен, от който и да е друг работен ден, съществувал някога, така че в края му да съм си възвърнала поне част от моето собствено аз. Исках да преглеждам задръстени ректуми и църкащи гной циреи и всякакви други неща, които могат да накарат останалия свят колективно да повърне, и се надявам, че като направя това, ще се почувствам отново добър човек. Може би лоша майка, лоша съпруга — без съмнение, но — добър човек.

По пътя за работата изведнъж ме обхвана паника, че Стивън може да ми се обади по мобифона, затова му звъннах веднага щом влязох. Настоя да знае какво става, но на мен не ми се говореше за това. Поиска да ме види и накрая стана така, че си уреждих среща с него и наех гледачка за децата.

— Къде отиваш? — попита ме Том, докато се обличах за излизане.

— Да пийна нещо с един приятел.

— Кой приятел?

— Не го познаваш.

— С гаджето си ли?

Моли явно си помисли, че това е най-смешният въпрос, който е чувала някога, но Том не се шегуваше. Той чакаше отговор на въпроса си.

— Какво искаш да кажеш, Том?

От Том започват да ме побиват тръпки. Имам чувството, че всеки момент ще опише Стивън и ще ми каже името му.

— Е, как се казва този приятел тогава?

— Стивън.

— А как се казва жена му?

— Той не е... — Хваната бях в клопката на едно десетгодишно дете. — Той не е женен. Приятелката му се каза Виктория.

Хрумна ми, защото на корицата на списанието върху кухненската маса имаше снимка на Виктория Адамс и Дейвид Бекам. Ако Том ме беше попитал това сутринта, когато не бях особено на себе си, сигурно щях да кажа, че приятелката на Стивън се казва Пош Спайс.

— И тя ли идва с вас?

— Надявам се. Много е симпатична.

— Мислиш ли, че той ще се ожени за нея?

— Нямам представа, Том. Ще го попитам тази вечер, щом настояваш.

— Да, ако може.

— Добре.

Почти не си струва да говоря за останалата част от вечерта, до такава степен досадно предсказуема бе. Стивън ми прави комплимент, аз се чувствам желана и това ме стимулира. Видях, като че ли за първи път, колко нещастна ме кара да се чувствам бракът ми с Дейвид и си тръгнах за вкъщи с желанието да се измъкна от всичко това. Когато се прибрах, Дейвид ме чакаше и всичко пак се обърна с главата надолу.

Уплаших се, когато го видях седнал там и първоначално страхът ми ме успокои, защото без съмнение това означаваше, че в брака ми имаше преднамерена жестокост и следователно Кентърбърийският архиепископ щеше да одобри развода ми. Но след малко размисъл си дадох сметка, че жестокостта е много по-малко приемливо обяснение за страха ми от други фактори: съществуването на Стивън, да речем,

или това, че не съумях да обясня на децата какво става и усетих как одобрението на архиепископа изчезва яко дим.

— Приятно ли прекара? — попита Дейвид.

Говореше тихо и спокойно, но това спокойствие ми се стори като заплаха.

— Да. Благодаря. Аз излязох с... бях с... — По някаква причина не можех да си спомня името, което бях дала на приятелката на Стивън, докато не си спомних, че това беше съвсем друга лъжа, казана на някой друг по други причини.

— Няма значение — каза той. — Виж, не проявявах достатъчно обич към теб.

Зяпнах насреща му.

— Не показвах достатъчно любовта си към теб и искрено съжалявам. Аз много те обичам, но не го показвах достатъчно и по положителен начин.

— Да. Добре. Благодаря ти.

— И съжалявам, че казах, че искам развод. Не знам какво ме беше прихванало.

— Добре.

— Искаш ли да отидем на театър утре вечер. Резервирал съм билети за пиеса на Том Стопард. Знам, че ще искаш да отидем.

Театърът е източникът, предоставил на Дейвид повече материал за оплюване, от каквото и да било друго в кариерата му на лице, оплюващо абсолютно всичко, като единственото изключение, са може би германците. Той ненавижда театъра. Той ненавижда драматурзите, ненавижда пиесите, ненавижда актьорите, ненавижда критиците, ненавижда публиката, ненавижда програмите, ненавижда малките кофички сладолед, които продават по време на антрактите. Веднъж дори направи опит да напише статия, обясняваща защо мрази завесите, но не можа да намери всичките осемстотин думи, които се изискваха за написването ѝ.

— Благодаря.

— Искам тази вечер да спим в отделни стаи, а на сутринта като се събудим, да започнем отново от нулата. Да започнем да градим живота си отначало.

— Става.

Сигурно си мислеше, че проявявах сарказъм, но не беше така. Прост, грубичък израз като „Става“ изглеждаше в този момент единственият подходящ отговор на лековатото, сладниково предложение на Дейвид, с което той отказа да признае всички усложнения и горчивина на последните няколко години от съвместния ни живот.

— Добре. Лягам си тогава. Лека нощ.

Той се приближи до мен и ме целуна по челото, прегърна ме, после тръгна нагоре по стълбите.

— Ти в коя стая ще спиш? — попитах го аз.

— Извинявай. Няма значение. Ти коя предпочиташ?

— Да взема ли аз стаята за гости?

За мен това е без значение, а и във всеки случай, грубост е да карам този учтив, услужлив човек, който и да е той, да ми отстъпи леглото си.

— Така ли искаш?

Беше казано със загриженост — явно по-скоро правеше повторна проверка, без да акцентира върху факта, че го изоставям.

Свих рамене.

— Ами да.

— Добре. Щом си сигурна в това. Приятни сънища.

Когато се събудих, бях почти сигурна, че ще съм поздравена с изръмжаване и обида, вероятно последвани от искане да напусна къщата до вечерта, но той ми приготви препечени филийки и чай, даде на децата да закусват, пожела ми приятен ден. След работа веднага се прибрах вкъщи, вечеряхме рано и отидохме на театър. Пита ме за работата ми и даже се смя на една случка, която му разказах, за един пациент с белодробна инфекция, който си нямаше и представа, че пушенето вреди на здравето. (Не умея да разсмивам Дейвид. Никой не може да го разсмее освен хората, които той е готов да признае за по-смешни от себе си, а именно — Уди Алан, Джери Синфелд, Тони Ханкок и Питър Кук, все в стила на 60-те години. Разсмиването на хората е негова работа.) Взехме метрото до театъра и той продължаваше в същия дружелюбен дух: проявяваше интерес, слушаше ме, задаваше ми въпроси, а през антракта ми купи и една от тъй презрените кофички сладолед. (Вярно, купи ми я с мои пари —

оказа се, че си е забравил портфейла, — но въпросът е не дали проявява щедрост, а че е решил да не обръща внимание на едно от многобройните безумия на лондонския театър.) Започва да ми се вие свят — не разбирам с кого съм всъщност. Така се държи Стивън, това е причината, поради която преди всичко бях съблазнена от него. Започвам да се безпокоя — разликата между любовника ми и съпруга ми става размита. Може би в това е работата. Може би това е най-манипулативното и нечестно нещо, което Дейвид е правил някога — да претендира, че е добър човек, така че... какво? Да бъда и аз мила с него? Да поискам да остана негова жена? Толкова ли пък е нечестно и манипулативно от негова страна да се опита да спаси брака ни? В повечето случаи отговорът ще бъде не, но моето недоверие към Дейвид е много силно.

Харесах пиесата от началото до края. Просто я изпих така, както човек, страдащ от дехидрация, изпива чаша леденостудена вода. Обичам нещо да ме накара да забравя за миг работата ми и брака ми. Харесах остроумието и сериозността ѝ и си обещах за милионен път да храня по този начин душата си по-редовно, макар да знаех, че сутринта ще се събудя с недочетения роман върху лицето си. Почти толкова време прекарах и да хвана Дейвид в профил, докато той същевременно гледаше към сцената. Станало бе без съмнение нещо странно, защото лицето на Дейвид наистина отразяваше вътрешната му борба да изпита удоволствие от вечерта — виждаше се по очите му, по устните, по челото. Предишният Дейвид искаше да се мръщи, да се надува и да прави гримаси, изразяващи презрение към всичко; новият решително се старееше да изпита удоволствие от гледането на новата, блестяща творба на един от най-големите драматурзи в света. Понякога тези му усилия се свеждаха до просто подражание — когато се сецаше, си разрешаваше да се смее, когато и останалата публика се смееше, макар че някак не нацелваше точно времето и в резултат на това ми напомняше Том и Моли, когато като съвсем малки се мъчеха да пеят в хор с другите, — а понякога правеше и опит за самоизява, като например кимване с глава тук, лека усмивка там, които да стимулират изчерпаният му капацитет от доброжелателност в противовес на злорадо удоволствие. А понякога изпускаха някоя реплика, която довеждаше до краткотрайно изражение на раздразнение

и злъч. (Аз така добре познавам злъчта на Дейвид, че мога да кажа кой тип реплика може да я предизвика — обикновено от типа, който ласкае претенциите за интелектуалност на публиката, кара я да има чувството, че ако не се разсмее, ще покаже собственото си невежество. Аз също не обичам този тип реплики, но това не ме кара да искам да взема пистолет и да избия хората.) Но дори и в тези случаи изражението му е такова, като че ли невидими ръце грабват лицето му и тутакси отново му придават правилната форма, изглаждат го, карат Дейвид да прилича на човек, който е платил значителна сума пари, за да прекара приятно, и затова е решен точно това да прави. Толкова е нетипично за него, че чак ме побиват тръпки.

Излязохме навън на студа все едно сме просто още една двойка театромани и аз не се сдържах да попитам:

— Хареса ли ти?

— Да. Много.

— Наистина? Много?

— Да.

— Но ти мразиш театъра.

— Мисля... мисля, че само съм си въобразявал, че мразя театъра. Това е, това е бил предразсъдък, който просто не съм анализирал достатъчно.

— Трябва много да внимаваш.

— Защо?

— Ако започнеш внимателно да анализираш предразсъдъците си, скоро нищо няма да остане от теб.

Той се разсмя доброжелателно и продължихме да вървим. Потърсихме такси, както винаги правим, когато прекарваме вечер в Уест Енд — отиваме с метро, но се поглезваме на връщане. Аз изведнъж усетих нужда да видя такси със зелена светлина веднага, на секундата, защото бях изморена и объркана. Мисълта, че може да ми се наложи да се блъскам по ескалаторите с тълпата петъчни пияници, ме ужасяваше.

И тогава изведнъж стана нещо странно. Нещо се бе случило с Дейвид. Промяната в него се дължеше на нещо друго, а не просто на вглеждане в себе си и усилие на волята. Минавахме покрай бездомник, увит в спален чувал в един вход, и Дейвид пребърква джобовете си,

очевидно за някакви стотинки. (Нека да съм справедлива към Дейвид — той винаги прави това. По някакво чудо няма специално отношение към бездомните.) Нищо не намери и затова ми поиска портмонето, като ми се извини и отново ми повтори защо мислел, че си носи неговия, а пък се оказало, че не го носи. Изобщо не помислих и му го дадох, а той подаде на бездомника всичко, което имаше в него — около осемдесет лири в банкноти, защото този ден теглих от банкомата. Доколкото разбрах, ние оставахме без грош.

— Какво правиш?

Издърпах банкнотите от ръцете на бездомника. Двойка минувачи с програмата на Стопард в ръце се спряха, когато видяха, че взимам парите на бездомен човек, а аз инстинктивно изпитах желание да им обясня, че съм лекар. Дейвид ми грабна парите, отново ги даде на момчето и се опита да ме избута надолу по улицата.

— Дейвид, какво правиш? Нямаме пари дори за метрото до в къщи — опитах се да се съпротивлявам.

— Задържах пет лири.

— Искан да вземем такси.

Двойката продължаваше да ни наблюдава и аз не харесах нотката на хленч в гласа си.

— Обзалагам се, че и това момче иска да си вземе такси — каза Дейвид с влудяващо сладък глас. — Но не може.

— Е, добре, но къде, по дяволите, може да отиде той с такси? — креснах аз. — Той няма къде да отиде. Затова спи тук.

Не разбирах защо се държи така, но пък и не разбирах защо Дейвид се държи така.

— Браво бе! — Възкликна мъжът от театралната двойка.

— Мъжът ми току-що даде всичко, което имахме — озъбих му се аз.

— Това просто не е вярно — каза Дейвид. — Ами къщата? Парите в общата ни сметка? Парите в спестовния ни влог? Утре това няма и да си го спомним.

Още двама или трима души се събраха да гледат и аз усетих, че няма да спечеля този спор — не тук и не сега — и така тръгнахме към спирката на метрото.

— Не можеш да ходиш нагоре-надолу и да даваш по осемдесет лири на всеки бездомник! — процедих аз.

— Знам, че не мога да обикалям и да раздавам по осемдесет лири на всеки бездомник. Исках просто да направя това поне веднъж. Да видя какво е чувството.

Хич нищо не разбирах.

— Откъде изведнъж се появи това желание да бъдеш добър?

— Нямах предвид да бъда добър. А да се чувствам добре.

— Добре... Напий се. Дрогирай се. Прави секс. Но не подарявай всичките ни пари.

— Изморен съм от всичко това. Чувствам се затормозен. Имам нужда от нещо по-различно.

— Какво ти е станало? Какво се е случило с теб, докато не беше вкъщи. Къде беше?

— Нищо, дявол да го вземе, не ми е станало, — Отново същият Дейвид, какъвто си беше преди. — И това само защото ми се прииска да гледам една пиеса и да дам няколко лири на едно улично момче? Господи! — Той си пое дълбоко въздух. — Извинявай, знам, че държанието ми може да изглежда объркващо.

— Ще ми кажеш ли какво става?

— Не знам дали мога да ти обясня.

Стигнахме до станцията на метрото на Лестър Скуеър и се опитахме да вкараме банкнотата от пет лири в автомата за билети, но тя се оказа прекалено смачкана и машината я изплю обратно. Наредихме се на опашката зад двеста скандинавски туристи и триста британски пияници. А аз все така исках да вземем такси.

По пътя на връщане — в метрото нямаше нито едно свободно място, поне не и до Кингс Крос — Дейвид се зарови в театралната програма, за да избегне по-нататъшни въпроси. Платихме на детегледачката, като опразнихме буркана за непредвидени разходи в кухнята, и после Дейвид каза, че е изморен и иска веднага да си легне.

— Ще ми обясниш ли утре?

— Ако се сетя за нещо как. Да е разбираемо за теб във всеки случай.

— Както и да е. Как ще спим тази нощ?

— Бих искал да спиш при мен. Но няма да те притеснявам.

Не бях сигурна, че искам да спя с Дейвид — заради Стивън, заради цялата бъркотия, заради всичко, което се случи. Но не само с

Дейвид не исках да спя, а и с този, другия мъж, човекът, който обича театъра, раздава пари и се стареае да бъде добър, защото всъщност не го познавам и от него ме побиват тръпки. Да не харесваш съпруга си, може да се приеме за стечение на обстоятелствата, но да не харесваш и новото му лице, мирише на безотговорност.

Човек трябва да внимава какво си пожелава... Аз не исках Дейвид да продължава да бъде Дейвид. Исках нещата да си останат същите — просто не исках онзи глас, онзи тон, онова вечно мръщение. Исках той да ме харесва и ето сега ме харесваше. Качвам се горе в спалнята ни.

Може и да не искате да знаете за това как се любехме едно време — в дните преди Стивън, но след децата, а не в онова най-най-старото време, когато цялата работа значеше нещо съвсем друго, — но все едно ще ви разкажа. И двамата четяхме в леглото и ако на мен ми се приискаше, ръката ми леко се пускаше надолу между краката му, а ако на него му се приискваше, неговата ръка се плъзгаше леко към зърното на една от гърдите ми (винаги дясната, защото той спи от лявата ми страна и очевидно му е по-лесно да се пресегне през мен вместо да си криви ръката по неудобен начин, за да ме хване от по-близката страна). Ако и другият беше в същото настроение, продължавахме по-нататък и книгите, списанията или вестниците отиваха на съответните нощни шкафчета. Е, знам, не бихте искали героите в порнофилм да изпълняват точно тази процедура, освен ако не мразите порнофилмите, но на нас тя ни вършеше работа.

Тази вечер обаче беше съвсем различно. Аз посегнах към книгата си, а Дейвид започна да ме целува нежно по тила. После ме дръпна и се опита да ме целуне до припадък по устата като някакъв (нека си го признаем, леко позатлъстят) Кларк Гейбъл в хоризонтално положение. Все едно беше чел статия от някое женско списание от 50-те години за връщането на романтиката в брачния живот. Съвсем доволна си бях от редовната процедура на Дейвид, която беше като да натискаш бутони и ако не нещо друго, поне вършеше работа. А сега той ме гледаше така, все едно това беше първата ни нощ заедно и ни предстоеше да изживеем най-незабравимите интимни мигове в живота си.

Поотбутнах го леко, за да мога да го видя.

— Какво правиш?

— Искам да те любя.

— Да, добре, чудесно. Давай. Няма нужда от всички тези превземки.

Можех да чуя как звуча — като Джойс Гренфел в *Девет седмици и половина* — и ми стана неприятно, защото не съм някоя фригидна еманципатка. Но истината е, че ако това си беше предишният Дейвид, досега щяхме да сме свършили. Аз щях да съм свършила, той щеше да е свършил и лампите щяха са изгасени.

— Но аз искам да те любя. Не просто да правя секс.

— И в какво се състои това?

— Общуване. Страст. Не знам.

Съцето ми се сви. Предимствата на това, че си станал на четирийсет, са, че не е необходимо да сменяш пелени, че не е необходимо да ходиш по места, където се танцува, и че не е необходимо да си страстен с човека, с когото живееш.

— Моля те, нека да опитаме по моя начин — каза Дейвид жално.

Опитах се. Гледах го в очите, целунах го по начина, по който искаше да бъде целунат, удължихме всеки един момент и накрая (между другото никакъв оргазъм за мен) лежах на гърдите му и той галеше косата ми. Играх играта горе-долу, но не виждах никакъв смисъл от нея.

На следващата сутрин Дейвид прекара по-голяма част от закуската в тананикане, усмихване и опити да се държи приятелски с децата, които изглеждаха точно толкова объркани, колкото и аз самата, особено Том.

— Какво имаш днес, Том?

— Училище.

— Да, но какво в училище?

Том ме погледна нервно, все едно трябваше някак да се намесе и да попреча на баща му да му задава подобни дружелюбни въпроси. Погледнах го съсредоточено в отговор и се опитах да му предам с очи сложно послание: „Не съм виновна аз, не знам какво става. Просто му кажи училищната си програма и си изяж закуската. Претърпял е пълна личностна трансформация...“ Някакъв такъв поглед, за който са необходими очи и вежди, пъргави като източноевропейски акробат.

— Ами, не знам — каза Том. — Сигурно математика. Английски. Ъ-Ъ-Ъ-Ъ...

Погледна Дейвид, за да разбере дали е предоставил достатъчно подробности, но Дейвид продължаваше да му се усмихва очаквателно.

— Спорт.

— Нещо, за което да ти трябва помощ? Искам да кажа, татко ти не е най-големият мозък на Великобритания, но не е лош по английски, съчинения и разни такива.

И той, кой знае защо, захихика доволно.

Том вече не изглеждаше притеснен — безпокойството му граничеше с ужас. Почти изпитах съжаление към Дейвид — тъжно е в последна сметка, че нещо, което изглежда като искрен опит да се прояви топлота и загриженост, се посреща с такова открито недоверие — но десетте години вечно лошо настроение не се забравят лесно, а Дейвид не беше спирал да мърмори, откакто Том се помнеше.

— Д-а-а — каза Том, очевидно неубеден, — но аз съм съвсем добре със съчиненията. Благодаря ти. Ако искаш, можеш да ми помогнеш със спорта.

Това беше малка шега от страна на Том и съвсем не бе лоша. За всеки случай се засмях. Времената явно бяха други.

— Разбира се — каза Дейвид. — Какво искаш по-точно, да поритаме топка след училище?

— Ами, може — каза Том.

— Добре — кимна Дейвид.

Дейвид знае какво значи „Ами, може“. Чувал е този израз всеки ден по няколко пъти през последните година-две, но той никога досега не бе предизвиквал в отговор думата „добре“. Думите „саркастично малко копеле“, „неблагодарен малък келеш“ или просто „айде, млъквай“ — да, но „добре“ — никога. Така че защо тогава предпочете да пренебрегне тона и значението, които Том искаше да придаде на разговора и вместо това продължи смело напред? Започнах да смятам, че за състоянието на Дейвид има някакво медицинско обяснение.

— Днес ще изляза да си купя нови маратонки — добави той за по-сигурно.

Том и аз се спогледахме и след това се опитахме да се подготвим за деня, като че ли той с нищо не бе по-различен от другите.

Стивън ми беше оставил съобщение в службата. Не му обърнах внимание.

Когато се върнах от работа, заварих един възрастен и две деца, които играеха на *Не се сърди човече* на кухненската маса, и цяла дузина съобщения на телефонния секретар. Докато си събличах палтото, телефонът отново започна да звъни, но Дейвид въобще не си направи труда да го вдигне и всички чухме гласа на Найджъл, редактора на Дейвид от вестника, който се опитваше да привлече вниманието на най-гневния човек в Холоуей.

— Знам, че си там Дейвид. Вдигни шибания телефон!

Децата изхихикаха. Дейвид разклати заровете.

— Защо не отговаряш?

— Татко вече не работи — каза Моли гордо.

— Не съм престанал да работя. Просто преставам да работя тази работа.

Найджъл продължаваше да крещи по телефона: „ВДИГНИ телефона... Вдигни ГО, копеле мръсно!“

— Отказал си се от колоната? Защо?

— Защото вече не съм гневен човек.

— Вече не си гневен?

— Да, не съм.

— За каквото и да било?

— Да. Всичко това си отиде.

— Къде?

— Не знам. Но го няма. Забелязваш го и ти, нали?

— Да, забелязвам.

— Значи, не мога повече да пиша колона от името на разгневен човек.

Тежко въздъгнах.

— Мислех, че ще бъдеш доволна.

И аз мислех, че ще бъда доволна. Ако преди няколко седмици някой ми беше предложил да задоволи едно мое желание, мисля, че точно това щях да си избира, защото нямаше да мога да се сетя за нищо друго, дори не и за пари, което би могло да подобри качеството на живота ми — на нашия живот така драстично. О, щях да изрека нещо за лекарство против рак или световния мир, но тайничко щях да

се надявам, че духът от бутилката няма да ми позволи да правя добрини. Тайно щях да искам духът от бутилката да каже: „Не, ти си лекар, направила си достъчно добрини на света, особено като се вземат предвид циреите и всичко останало. Избери нещо лично за самата себе си.“ И аз след дълъг размисъл щях да кажа: „Искам Дейвид да не се гневи повече. Искам да признае, че на живота нищо му няма, че децата му са чудесни, че има вярна и любяща — по дяволите! — негрозна и неглупава жена, и достатъчно пари за детегледачки, храна и изплащане на ипотеката на къщата...“ Щях да поискам цялата му злъч да изчезне, всеки милиметър, всеки грам, всеки микрон от нея. (Представям си злъчта на Дейвид в сложното агрегатно състояние между течност и твърдо тяло, нещо като полутвърден бетон.) И духът щеше да си потърка корема и хайде, хоп! Дейвид вече е щастлив човек.

И хайде, хоп! Дейвид е щастлив или поне спокоен човек тук, сега, в реалния свят, а аз не мога да направя друго, освен да въздишам. Работата се състои в това, разбира се, че аз всъщност не искам тази хайде — хоп! — работа. Аз съм реалист и не вярвам в духове, нито пък във внезапни личностни промени. Аз исках гневът на Дейвид да изчезне постепенно след години лечение.

— Доволна съм — казах неубедително. — Просто ми се иска да имаш смелостта да кажеш това на Найджъл.

— Найджъл е гневен човек — каза Дейвид тъжно. — Няма да разбере.

Последното твърдение поне бе неоспоримо, особено като се има предвид, че Найджъл току-що бе изсипал поток от ругатни по адрес на Дейвид. Той даже използва и думата, започваща с „п“, макар ние да се престорихме, че не сме я чули.

— Защо не поиграеш с нас на Не се сърди човече, мамо?

Играх. До вечеря. След вечеря играхме на друга игра. Бяхме идеално семейно гнездо. Хранихме се заедно, вместо да гледаме телевизия, играхме полезни за децата игри, непрекъснато се усмихвахме. Страх ме беше, че точно в този момент бях готова да убия някого.

ПЕТ

На другия ден по обяд Бека и аз отидохме за сандвичи и аз ѝ разказах за Добрата новина, за театъра, за бездомника и даже за любовната нощ. („Ъ-ъ-х! Собствения ти мъж? Колко гадно!“). Изведнъж тя ме хвана за ръката.

— Кейти! Божичко!

— Какво?

— Господи, не!

— Какво?

— Дейвид е болен.

— Откъде знаеш?

— Раздвояване на личността. Не спомена ли нещо за главоболие?

Стомахът ми се преобърна. Симптомите си бяха направо по учебник. Това беше зловецът медицинско обяснение за държанието му. Дейвид почти със сигурност имаше тумор в мозъка. Как е възможно да съм толкова ненаблюдателна? Изтичах обратно в кабинета и веднага му позвъних.

— Дейвид, не искам да изпадаш в паника, но моля те, слушай ме внимателно и прави точно това, което ти казам! Ти вероятно имаш тумор в мозъка. Трябва да отидеш в болница, за да те прегледат на скенер. Веднага! Ние можем да ти дадем и направление от тук, но...

— Кейти...

— Моля те, слушай! Ние можем да ти дадем направление от тук, но...

— Кейти, нищо ми няма.

— Добре, да се надяваме, че нищо ти няма. Но проявяваш класически симптоми.

— Казваш това, защото започнах да се държа добре с теб?

— Ами, да. А освен това и тази работа с театъра.

— Смяташ, че защото някаква пиеса ми е харесала, имам тумор в мозъка?

— Ами парите? Ами сексът онази вечер.

Дълга пауза.

— Кейти. Извинявай.

— А и това. Не спираш да се извиняваш през всичкото време. Дейвид, мисля, че трябва да си много болен.

— Колко тъжно.

— Може и да не е така, но мисля, че...

— Не, не. Не е това. Тъжно е, че единственото обяснение, което намиращ за всичко това, е, че съм на прага на смъртта. Няма такова нещо, заклевам ти се. Трябва да поговорим.

И той затвори телефона.

Дейвид не подхвана въпроса за тумора си, докато не останахме сами, а и тогава не можах да разбера какво всъщност каза.

— Той не използваше крем. — Ето с какво избра да започне разговора.

— Моля? Извинявай.

— Диджей Добрата новина. Той не използва крем.

— Да. Добре... — Опитах се да проумея значението на това напълно лишено от смисъл изявление и не успях. — Да... Значи Моли беше права? Така ли?

— О, да. Напълно. Тя беше права през цялото време. Но не разбираш ли? Той просто използва ръцете си.

— Така. Нямаше никакъв крем, значи?

— Да.

— Добре. Благодаря ти, че ми каза. Сега... сега нещата се изясниха.

— Та в това е цялата работа. Поне така започна във всеки случай.

— В кое е цялата работа?

Дейвид нетърпеливо направи жест към целия свят.

— Ами всичко... Аз. Това. Парите онази вечер. Проблемът... Проблемът с моята колона. Въобще всичко. Промяната на... Как да кажа, промяната в атмосферата. Ти вероятно си забелязала промяната в атмосферата? Искам да кажа, затова си помислила, че съм болен, нали? Е, добре. Оттам... Оттам всъщност идва всичко.

— Всичко идва от това, че твоят приятел Добрата новина не използва крем?

— Да. Нещо такова. Искам да кажа, това, че нямаше крем беше... Ами то беше... Ох, не мога да го обясня. Мислех, че мога, но не мога.

Не си спомням някога Дейвид да е бил такъв — да не може да намери необходимите думи, възбуден, силно объркан.

— Извинявай.

— Няма нищо. Не бързай.

— Ами аз отидох там. През двата дни, когато ме нямаше. Бях при Добрата новина.

— А, ясно.

Учили са ни да реагираме, като слушаме внимателно какво казва пациентът, не вметваме забележки, оставяме го да свърши, дори и болният да е съпругът ни и да е напълно откачил.

— Нали не мислиш, че съм напълно откачил?

— Не. Разбира се, че не. Искам да кажа, ако си мислил, че искаш да направиш това и то ти е помогнало...

— Той промени живота ми.

— Да. Добре. Радвам се за теб. И за него.

— Държиш се с мен покровителствено.

— Извинявай. Просто ми е трудно да... да проумея всичко това.

— Разбирам. То е... някак странно.

— Мога ли да те попитам нещо?

— Да. Разбира се.

— Ще ми обясниш ли за крема?

— Той не използва никакъв крем.

— Ясно, ясно, това го разбрах. Не е използвал никакъв крем. Просто се опитвам да направя някаква връзка между... Между това, че той не е използвал крем, и това, че ти даде осемдесет лири на някакъв бездомник. Няма логична връзка.

— Да, така е. Права си. — Той си пое дълбоко въздух. — Първият път отидох при него, защото мислех, че това ще те подразни.

— Досетих се.

— Да, добре. Извинявай. Както и да е. Той живее в апартаментче над една кантора за наемане на таксита по телефона зад Финсбъри Парк, истинска дупка. Тъкмо се връщах вкъщи, но някак си го съжалих, така че... му казах за гърба си и къде ме боли и го попитах какво мисли, че може да направи за мен. Ако ми беше казал, че става дума за някаква манипулация, нали разбираш, нещо, което би могло да ми навреди, нямаше да го оставя дори да се доближи до мен. Но той каза, че просто ще докосне мястото, нищо повече, просто ще си сложи

ръцете върху него и болката ми ще изчезне. Каза, че ще му отнеме две секунди и ако нищо не стане, няма да му плащам. Така че аз си казах, какво толкова, дявол да го вземе, а освен това той е едно кльощаво дребно човече и... Както и да е. Съблякох си ризата и легнах по корем на дивана — даже нямаше кушетка за прегледи или нещо такова — и той ме докосна. Ръцете му станаха невероятно горещи.

— Откъде знаеш, че не са били горещи от преди това?

— Бяха студени, когато той... когато най-напред ги сложи на гърба ми и те просто започнаха да се загреват. И затова си помислих, че използва някакъв крем за загреване или нещо подобно. Но той не ме масажира, нито пък ме маза с нещо. Просто ме докосна, много леко и... болката напълно изчезна. Веднага. Като с магия.

— Значи, този човек е лечител. Като лечителите, които лекуват с вяра.

— Да-а.

Той поразмисли за миг, като че ли се опитваше да си спомни нещо, което може да направи всичко това по-лесно разбираемо за двама души с високо образование и либерални разбирания от средната класа. Предполагам, че всъщност търсеше нещо, с което да направи нещата да изглеждат още по-объркани, по-неясни, по-сложни, по-наукообразни. Не е чак толкова сложно да разбереш, че някой е лечител в края на краищата. Той те докосва, ти се чувстваш по-добре и си отиваш къщи. Какво неразбираемо има тук? Но цялата работа се състои в това, че изведнъж всичко, в което си вярвал, бива компрометирано. Дейвид се отказа да се пребори със сложността на казуса и сви рамене.

— Да-а. Наистина... невероятно. Човекът има дарба.

— Добре. Чудесно. Ура за Добрата новина. Той ти оправи гърба, излекува екземата на Моли. Изобщо имаме късмет, че го откри.

Опитвах се да кажа всичко това по начин, с който да тегля чертата на целия този разговор, но разбирах, че случаят не свършва дотук.

— Аз не исках той да бъде лечител.

— А какво искаше да бъде?

— Просто... Не знам. Някой, който да се занимава с алтернативна медицина. Затова се скарахме с Моли за крема. Малко се поуплаших. Защо ли ми се искаше този магически крем от Тибет или

от не знам къде, за който медиците не знаят нищо, да го има? Не ми се щеше цялата работа да се дължи на ръцете му. Разбираш ли?

— Да. Горедолу. Предпочиташ магически крем пред магически ръце. Така ли?

— Кремът не е магия, нали така? Той е просто... лекарство.

Това е типично за невежите материалисти. Дори аспириинът да беше най-яркият образец на бялата магия, щом можеш да го купиш от аптеката, не се брои.

— Ако лекува едновременно болки в гърба и екзема, щеше да си е баш магия.

— Както и да е. Това ме поуплаши. А пък после и това с главоболието...

— Бях забравила за главоболието.

— Ами точно тогава нещата започнаха да стават странни. Защото... даже не знам как му казах, че имам главоболие, но имах, а той ме погледна и каза, че може да ми помогне за много неща, които ме притесняват и ме докосна с ръка по... тук...

— Слепоочията.

— Точно така, докосна ме по слепоочията и главоболието ми премина, но аз започнах да се чувствам някак... различно.

— По какъв начин различно?

— Просто... По-спокоен.

— Това беше, когато ми каза, че отиваш някъде за известно време и че аз трябва да кажа на децата, че се развеждаме.

— Бях спокоен. Не крещях, не беснеех. Не бях саркастичен.

Спомням си усещането, че имаше нещо различно в него тогава и открих нов начин да се чувствам огорчена, тъжна, да изпитвам самосъжаление — съпругът ми отива при лекувател, става по-спокоен и единствената полза за мен е, че изразява без озлобление желанието си да се разделим. Освен, разбира се, че оттогава нещата се промениха и за мен има безброй предимства, които съвсем не ме радват. Чувах как брат ми казва: „Дрън-дрън.“

— И после отиде за известно време при него?

— Не знаех, че ще остана при него. Аз просто... исках да видя дали не може пак да направи нещо за главата ми и може би да се опитам да откроя какво всъщност прави. Мислех да напиша нещо за

него, за екземата и за всичко, но... просто свърши с това, че останах при него два дни.

— Както обикновено се случва.

— Моля те, Кейти. Не знам как да говоря за това. Не прави нещата по-трудни.

Искаше ми се да попитам: „Защо не?“, „Защо да не правя нещата по-трудни?“, „Колко пъти ти си ме улеснявал натясно?“

— Извинявай — казах аз. — Продължавай.

— Той не говори много. Просто те гледа с пронизващите си очи и слуша. Не съм дори сигурен дали е умен или не. Всъщност говоря главно аз. Той просто като че ли изсмуква всичко от мен.

— Изглежда е изсмукал абсолютно всичко от теб.

— Да, така е. Всичко лошо. Почти виждах как излиза от мен като черна мъгла. Не бях си представял, че съм натъпкан с такова нещо.

— И какво прави този човек толкова специален? Как така се получава, че може да постигне това, а никой друг не може?

— Не знам. Той просто... Той просто има някаква аура около себе си. Звучи глупаво, но... Докосна отново слепоочията ми, докато говорех с него, и аз просто почувствах този невероятен поток топлина да протича през мен, а той ми каза, че това е чистата любов. И точно така го усещах. Можеш ли да си представиш в каква паника изпаднах?

Напълно разбирах и не само защото Дейвид не бе типичен кандидат за пречистване с любов. Пречистване с любов... не е за хора като нас. Пречистването с любов е за лековерни, наивни, прости хора — хора, чиито мозъци са се размекнали като зъби от взимане на леки наркотици, хора, които макар че са на възраст, която им дава право да карат кола, четат книгите на Толкин и Ерих фон Деникен... Да си признаем, тези хора нямат титли нито в изкуствата, нито в науката. Достатъчно страшно бе само да слушаш разказа на Дейвид, но да си преживял всичко това, трябва да е ужасяващо.

— И сега какво?

— Първото нещо, което си помислих след това, беше, че трябва във всичко да стана различен. Във всичко. Това, което бях правил, бе недостатъчно. Недостатъчно за теб. Недостатъчно за мен. Недостатъчно за децата или за света, или... или...

Той отново зацикли, защото вероятно дори и правилата на риториката и ритъма да изискват трета дума, при това съществително,

за да завърши мисълта си елегантно, предвид, че беше стигнал до „света“, не му оставаше вече избор освен да започне да ръси разни измишльотини за вселената.

— И все пак не мога да разбера какво толкова сте говорили цели два дни.

— Нито аз. Не знам как мина времето. Бях поразен, когато той ми каза, че е вторник следобед. Говорих за... Говорих много за теб, как не се държа добре. Говорих за работата си, за това, което пишех, казах, че се срамувам от него и че го мразя заради грубостта и липсата на снизхождение. От време на време той ме караше... Господи, неудобно ми е.

Внезапно ме прониза една мисъл. Ще се наложи да разсъждавам някой друг път дали му викат страх или не.

— Между вас не е станало нещо по-такова, нали?

— Какво искаш да кажеш?

— Не спиш с него, нали?

— Не — каза той, но неутрално, без оттенък на насмешка, възмущение или опит да се защити. — Не, не спя с него. Съвсем не е това.

— Извинявай. И така, какво те накара да направиш?

— Накара ме да коленича на пода и да държа ръката му.

— И после какво?

— Просто ме помоли да медитирам с него.

— Ясно.

Дейвид няма фобия към хомосексуализма, макар че има случаи, в които е показвал, че му е неясна както гейкултурата, така и това, което хомосексуалистите правят (особено странен е за него синдромът Шер), но няма съмнение, че е хетеросексуален, чак до провлечените му слипове и катранения сапун, който предпочита. По този въпрос не може да има съмнение, разбирате ме, нали? И все пак ми беше полесно да си го представя как се пуска на Добрата новина, отколкото да седне на пода и да медитира.

— И всичко беше наред, така ли? Когато те накара да медитирате? Ти не взе, нали разбираш, да го удриш или нещо такова?

— Не. Предишният Дейвид щеше да направи това, знам. И то щеше да бъде грешка. — Произнесе го толкова сериозно, че временно се изкуших да се откажа от позицията си по отношение на ненасилието

в рамките на семейството. — Трябва да призная, че отначало се чувствах малко неудобно, но за всичко това се иска време. Нали?

Съгласих се, че, разбира се, че се иска време.

— Искам да кажа, просто като си помисли човек за своите личностни характеристики... („Личностни характеристики“? Що за мъж е този, който говори на собствената си жена в брачното им ложе с фрази, взети от колоната „Размисъл за деня“)... — Можеш да мислиш с часове. С дни. А пък има и още толкова много...

— Какво, светът и всичко останало? Страданията и така нататък?

Започвам да откривам, че не е възможно да обърнеш работата на майтап с някой, за който откриваш, че е изгубил всякакво чувство за хумор и самоирония.

— Да, разбира се. Нямах представа колко много хора страдат, докато не ми се отвори време и пространство да помисля за това.

— И сега какво?

Не исках да минавам през целия този ад. Исках да намеря пряк път и да откроя какво означава всичко това за мен, за мен, за мен...

— Не знам. Всичко, което знам, е, че искам да живея по-добър живот. Че искам всички ние да живеем по-добър живот.

— И как да го направим?

— Не знам.

Не можех да не си дам сметка, че всичко това звучи наистина много плашещо.

Стивън ми остави съобщение на мобифона. Не му се обадох.

Върнах се вкъщи на следващата вечер и чух отдалече, че става нещо. Още докато пъхах ключа в ключалката, чух Том да < крещи и Моли да плаче.

— Какво става?

Децата и Дейвид седяха около кухненската маса — Дейвид начело, Моли от лявата, а Том от дясната му страна. Обичайната камара от поща, стари вестници, малки пластмасови модели от пакетирана храна, всичко беше изчистено от масата, очевидно с цел да се създаде атмосфера за домашен съвет.

— Подарил е на някой компютъра ми — съобщи ми Том.

Том плаче рядко, но сега очите му подозрително лъщяха — дали от ярост или от сълзи, трудно беше да се каже.

— И сега ще трябва двамата да използваме моя — каза Моли, чиято способност да плаче никога не е била под въпрос и която в този момент имаше вид на човек, който оплаква цялото си семейство, загинало при автомобилна катастрофа.

— Не ни трябваха два компютъра — каза Дейвид. — Два компютъра е... не точно неприлично, но без съмнение признак на алчност. Така или иначе, никога не са включени едновременно.

— Затова ти просто подари единия? Без да се посъветваш с тях? Или с мен?

— Знаех, че ще е безмислено.

— Искаш да кажеш, че нямаше да се съгласят.

— Те едва ли щяха да пожелаят да разберат защо го правя.

Дейвид, разбира се, беше човекът, който бе настоял всяко от децата да получи собствен компютър за Коледа миналата година. Аз исках да вземем един за двамата, не защото съм стисната, а защото започвах да се притеснявам, че ги глезим и гледката на тия два грамадни кашона до елхата (те едва можаха да се вместиат под нея) с нищо не намали моите притеснения. Спомням си, че си мислех как не искам да бъда такъв тип родител, докато Том и Моли в това време атакуваха хартията на опаковките с настървеност, която ме отвращаваше. Дейвид видя израза на лицето ми и ми прошепна, че съм типичен либерал, който не знае как да се радва, че съм от хората, готови да откажат на децата си всичко, но на себе нищо. И ето на същото място само след шест месеца аз стоя, вбесена, че синът ми и дъщеря ми са лишени от възможността да запазят това, което е тяхна собственост, но някакси пак бях на грешната позиция — този път бях представител на силите на злото.

— Къде отнесе компютъра?

— В женския приют в Кентиш Таун. Четох за него в местния вестник. Там децата нямат нищо.

Не знаех какво да кажа. Изплашените, нещастни деца на изплашени, нещастни жени нямат нищо, а ние имаме от всичко по две. Даваме им нещо, малка частица от това, от което имаме прекалено много. Струваше ли да се ядосвам?

— Защо трябва ние да сме хората, които дават нещо? Не може ли това да направи правителството? — попита Том.

— Правителството не може да плаща за всичко — отвърна му Дейвид. — За някои неща трябва да плащаме и ние самите.

— Ние плащаме — каза Том. — За този компютър сме си платили.

— Искам да кажа — каза Дейвид, — че ако искрено се безпокоим за бедните хора, не можем да чакаме правителството да прави всичко. Трябва да правим онова, което смятаме за правилно.

— Е, добре, аз не смятам това за правилно — каза Том.

— Защо?

— Защото става дума за моя компютър.

Дейвид просто му хвърли ангелска усмивка.

— Може би просто са имали лош късмет? — попита Моли.

Този път аз се засмях. „Лош ви е късметът“ беше до съвсем неотдавна обяснението, което Дейвид даваше на децата за нещата, които почти всяко друго дете в училище, освен тях, притежаваше.

— Тези деца и без това нямат никакъв късмет — обясни Дейвид, без да бърза, с прекалено увереното спокойствие на съвсем наскоро излюпен ангел. — Техните татковци са биели майките им и е трябвало да избягат от къщи и да се скрият. Затова не са могли да вземат със себе си играчките си... А вие сте страшни късметлии. Не искате ли да им помогнете?

— Е, да — измърмори Том с неохота, — но не чак с цял компютър.

— Нека да отидем да ги видим — каза Дейвид. — Тогава ще можеш да им го кажеш. Ще им кажеш, че искаш да им помогнеш малко и ще си поискаш компютъра обратно.

— Дейвид, това е възмутително!

— Защо?

— Нямах право да изнудваш собствените си деца по този начин.

Почувствах се по-добре. Допреди малко, притисната от моралната сила на аргументите на Дейвид, ми беше трудно да се съпротивлявам, но сега ми стана ясно, че той е полудял и иска да унижава всички ни. Как можах да забравя, че винаги така се получава с новопокръстените във вярата. Те просто се фанатизират. Отиват твърде далеч, изгубват всяко чувство за реалност и логика и накрая не

се интересуват от никого, освен от самите себе си и от собствената си благочестивост.

Дейвид забарабани с пръсти по масата в яростен размисъл.

— Да, извинявай, за това си права. Възмутително е. Прехвърлих границата. Моля те, прости ми.

Майната ти!

На семейната вечеря цареше раздражение. Дейвид бе успял някак си да спечели Моли за каузата си — може би, защото бе открила, че това е възможност да дразни Том, а може би, защото Моли винаги беше виждала баща си единствено като идеален и абсолютно разумен човек, а може би, защото Дейвид беше подарил на дома компютъра от стаята на Том, не нейния, въпреки че компютърът, който беше останал, сега беше поставен на неутрална територия в стаята за гости. Том обаче упорито продължаваше да се придържа към своите здраво вкоренени западни материалистични убеждения.

— Ти просто си егоист, Том. Нали, татко?

Дейвид обаче не откликна.

— Там има деца, които нямат нищо — продължи тя. — А ти имаш толкова много.

— Вече нямам нищо. Той всичко раздаде.

— А какви са всичките тия неща в спалнята ти, тогава? — попита нежно Дейвид. — А имаш и половин компютър.

— Мога ли да стана?

Том не беше ял почти нищо, но явно се беше преситил от огромните, изпускащи пара блюда с лицемерие, които му пробутваха от всички страни и аз не го обвинявах за това.

— Дояж си вечерята — каза Дейвид.

Той отвори уста да каже и още нещо — почти сигурно, че Том е ужасно щастлив, че има пред себе си пълна чиния с полуизстинали спагети със сос болонезе, като се има предвид нищетата на дрън-дрън-дрън, но срещна погледа ми и размисли.

— Наистина ли не искаш да ядеш повече? — попитах аз Том.

— Искам да седна на компютъра преди нея.

— Върви тогава.

Том изхвърча от кухнята.

— Не трябваше да му позволяваш, мамо. Той сега ще си помисли, че може винаги да не си дояжда вечерята.

- Моли, млъкни.
- Тя е права.
- О, я млъквай и ти!

Трябваше да размисля. Нуждаех се от съвет. Аз съм добър човек. Лекар съм, а в този случай се оказах поддръжница на алчността в противовес на самоотрицанието, на страната на имащите, против нямащите. Само дето не съм поддръжница на каквото и да било изобщо, нали? В последна сметка аз не се изправих срещу моя непоносимо самодоволен съпруг и моята — сега вече — непоносимо самодоволна осемгодишна дъщеря и не им казах: „Слушайте вие тук, доста много работихме, за да можем да платим този компютър и ако някои жени са достатъчно луди да се таковат с мъже, които ги бият, това едва ли е наша грешка!“ В този случай вече щях да съм поддръжница. Всичко, което аз правя, е, че ми идват наум недостойни мисли, които никой не може да чуе и после да се зъби заради недоядени спагети със сос болонезе. Ако бях наистина човек с убеждения, щях да пусна някоя обидна доморасла мъдрост за добрия самарянин, който си позволява да бъде такъв, защото стиска с всички сили собствените си стари компютри и... и... ги подарява на магизин за продажби с благотворителна цел само когато съвсем се скапят. Или нещо подобно.

Така че, в какво вярвам? Очевидно в нищо по-специално. Вярвам, че не трябва да има бездомни и съм твърдо решена да споря с всеки, който твърди обратното. Същото и по случая за пострадалите от насилие съпруги. Също съм и против какво още — расизма, бедността, сексуалната дискриминация. Вярвам, че Националната здравна служба не получава достатъчно средства и че благотворителните акции са от полза, макар че е малко досадно, когато млади хора, облечени като герои от известен телевизионен сериал, се приближат към теб в някой супермаркет и започват да пъхат кофи за събиране на пари под носа ти. И, последно, твърдо убедена съм, че коледните подаръци, които е получил Том, са си негови и не могат да бъдат подарявани на други хора. Ето, това е моят манифест. Гласувайте за мен.

След три дни изглеждаше, че децата са забравили, че някога са имали нужда от два компютъра — Моли изгуби и малкото интерес, които въобще беше имала, докато Том прекарваше по-голяма част от

времето си с покемона, а ние получихме писмо от приюта, в което ни пишеха колко много сме променили безрадостния живот на децата, но аз пак продължавам да вярвам в ония, другите неща, за недостатъчното финансиране на Националната служба и премахването на бедността. По тези въпроси не можете да ме помръднете — освен ако, естествено, имате някакво много убедително доказателство за обратното.

Дейвид се отказа от писането на романа си, от колоната във вестника — „Не е актуално вече“, — както и от всичко друго, което някога беше правил, мислил или искал да направи. През деня, доколкото можех да разбера, седеше в кабинета си и четеше. Късно следобед готвеше, играеше, помагаше в домашните на децата, разговаряше за това кой как е прекарал деня... Накратко — образцов съпруг и баща. Описвам го като такъв онзи ден на Бека и образът на образцовия съпруг и баща идва неканен в съзнанието ми — този еталон обаче е направен от пластмаса, а чертите му са замръзнали в постоянно изражение на грижа и внимание. Дейвид се беше превърнал в някаква щастлива показна християнска версия на куклата Кен — мъжа на Барби, но без мъжествената красота на Кен или добре оформеното му тяло.

А и не мислех, че е станал християнин, макар че беше трудно да се отгатне какво точно е станал. Директен въпрос не можеше да изясни нещата. Вечерта, след като получихме писмото от женския приют, Том попита — мрачно, но съвсем уместно — дали сега ще започнем да ходим на църква.

— Църква? — повтори Дейвид, но спокойно, без взрив от злост и отвращение, които щяха да придружат тази дума, независимо от контекста, преди няколко седмици. — Естествено, че не. Защо? Искаш ли да ходиш на църква?

— Не. Не, разбира се.

— Тогава защо питаш?

— Отде да знам — каза Том. — Просто си мислех, че и това ще започнем да правим сега.

— Защо сега?

— Защото си раздаваме нещата. Нали в църквите това правят?

— Не, доколкото знам.

С това случаят приключи. Страховете на Том бяха успокоени. По-късно обаче, когато останахме сами с Дейвид, проведох свое собствено проучване.

— Смешно беше, нали? Том да си мисли, че сега трябва да ходим на църква.

— Не мога да разбера откъде дойде всичко това. Само защото съм дал компютър на някого.

— Не мисля, че е само заради това.

— А какво друго има?

— Те и двамата знаят, че си дал на някого пари. И във всеки случай, това е... Ти ме попита дали не чувствам промяна в атмосферата. Ами, мисля, че и те я чувстват. И свързват това някакси с църквата.

— Защо?

— Не знам. Предполагам... създаваш впечатление на човек обърнал се към религията.

— Добре, но не съм.

— Не си станал християнин?

— Не.

— Тогава, какво си?

— Аз — какво съм?

— Да, какво си ти? Нали разбираш — будист или, или... — Опитвах се да си спомня за религии от други култури, които да отговарят на положението и не успях. Мюсюлманството не пасваше, нито хиндуизмът... Може би някой клон на Харе Кришна или нещо, свързано със самолишението и някой подпухнал гуру, който се разкарва наоколо с алфа ромео?

— Нищо такова не съм. Не виждам никакъв смисъл и да бъда.

— Но какво означава всичко това?

— Ние живеехме погрешно и аз реших да поправя нещата.

— Аз не чувствам, че животът ми е погрешен.

— Не съм съгласен.

— А, така ли?

— Предполагам, че в работата ти всичко е наред, но през останалото време...

— Какво?

— Половото ти поведение като начало.

Моето полово поведение... За миг забравих, че през последните двайсет години съм поддържала моногамна връзка със съпруга си, пресечена наскоро от кратка и съвсем безобидна история с друг мъж. А и какво стана с този човек, между другото? Два пъти не му върнах обажданията по телефона и това изглежда доста охлади пламъка му. Тази фраза ме накара да се почувствам като жена, която има нужда от онези клиники за сексуални мании, в които се налага да ходят холивудските звезди хора, които въпреки добрите си намерения, не могат да си задържат гащите на задника. Това е страшно вълнуваща картина, но разбрах, че основната ѝ цел беше да ме убеди, че приказките на Дейвид са абсурдни. Истината беше, че съм женена жена, спала с чужд мъж преди две седмици. Езикът, с който си служеше Дейвид, може да беше високопарен, но предположих, че ще ми предяви обвинение, по което трябва да отговарям.

— Ти никога не пожела да говорим за това.

— Няма кой знае колко много за разказване, нали?

Поразмишлявах дали това е вярно и реших, че е така. Мога да се впусна в празни приказки по случая, но той вече знае за него. Всичко останало просто е кратка и банална история без особена тежест.

— Добре и какво друго е погрешно?

— Не става дума за това, какво вършиш погрешно, а за грешките, които всички правим.

— И те са?

— Не проявяваме достатъчно обич. Грижим се за себе си и не искаме да знаем за бедните. Презираме нашите политици, че не правят нищо и си мислим някак, че с това показваме достатъчно, че мислим за тях, а в същото време си живеем в прекалено големи за нас къщи с централно отопление.

— Ей, я спри за малко...

Мечтата ни, преди Диджей Добрата новина да влезе в живота ни, беше да се преместим от мизерната си стара къща в жилище, което наистина ще ни предоставя достатъчно площ, а не като се обърнем, вечно да се настъпваме. Сега изведнъж се оказа, че се ширим като пет пари в кесия в холоуейския вариант на палата на Елвис Пресли — Грейсланд. Но по този въпрос не ми се разреши да кажа нито дума, защото Дейвид вече беше извън контрол.

— Ние имаме стая за гости и кабинет, а в същото време има хора, които спят на улицата. Ние изхвърляме съвсем годна за ядене храна в мелачката за боклук, а в същото време хората на края на нашата улица просят, за да могат да си купят чаша чай и пакетче чипс. Ние имаме два телевизора. Имахме три компютъра, докато не подарих единия — а дори и това, да намалиш с една трета компютрите на семейство от четирима души, очевидно се смята за престъпление. Ние смятаме, че да платим по десет лири на човек за доставено вкъщи кърпи, е нищо...

Признавам се за виновна. Мислех, че Дейвид ще каже: „четирийсет лири на човек за храна в малък ресторант“, което сме правили понякога, в случаи, които предизвикваха, разбира се, съмнения и угризения. Но десет лири за доставка вкъщи? Да, виновна съм, признавам си. Често си мисля, че нищо не е да изхарча десет лири за доставка на храна вкъщи и никога през ум не ми беше минавало, че моето безгрижие е някакъв израз на безразличие или вина. Дейвид определено заслужава уважение за тази си задълбоченост.

— Харчим тринайсет лири за компакт дискове, които имаме в друг формат...

— Ти, не аз.

— ... Купуваме филми, които децата са гледали на кино и никога не гледат отново...

После последва дълъг списък от подобни престъпления, което изглеждаше дребнаво, защото такива неща се смятат за нещо легално във всяко друго домакинство, но които, както ги представи Дейвид, са нещо егоистично и достойно за презрение. Изключих за малко.

— Аз съм кошмар за всеки либерал — каза Дейвид в края на проповедта си с усмивка, която, ако човек би искал да бъде нетолерантен или параноик, можеше да определи като злонамерена.

— Какво значи това?

— Значи, че мисля това, която мислиш и ти, но смятам да действам, а не само да говоря.

В неделя майка ми и баща ми дойдоха на обяд. Те не идват много често. Обикновено ние ходим у тях. Когато идват, аз си позволявам да превърна деня в специален случай, с което правя децата си нещастни по същия начин, по който мен ме правеха нещастна в подобни случаи, когато бях дете — сресана коса, най-хубавите дрехи, които имах,

помощ при разтребването на къщата, задължително оставане на масата до края на храненето, независимо че майка ми говори толкова много, че последната ѝ хапка виенски сладкиш изглежда преглътната часове, след като останалите са свършили. И разбира се, за обяд има печено, нещо, което брат ми и аз мразехме, твърде вероятно защото винаги беше обратно — препечено, сухо агнешко, разварено зеле, сос на бучки, мазни и разкашкани печени картофи (обикновеното следвоенно меню през 60-те), но Том и Моли обичат. (За разлика от родителите ми, и Дейвид, и аз умеем да готвим, но за разлика от родителите ми, много рядко хабим тези си способности за децата.)

Най-после спорът за дрехите приключи, всичко беше разтребено, родителите ми бяха пристигнали и ние си пиехме сухото шери и ядохме ядки във всекидневната. Дейвид току-що беше отишъл в кухнята да нареже говеждото и да сгъсти соса. Миг по-късно — прекалено бързо, за да е успял да свърши работа — той се върна.

— Говеждо печено и печени картофи? Или замразена лазаня?

— Говеждо печено и печени картофи — извикаха радостно децата, а мама и татко се засмяха.

— И аз мисля така — каза Дейвид и отново изчезна.

— Баща ви е голям шегаджия, нали? — каза майка ми на Том и Моли, подходяща реакция на това, което е виждала и чувала в почти всяка домашна ситуация, освен в нашата.

Дейвид не е шегаджия. Не беше шегаджия и преди (той мрази посещенията на родителите ми и никога не би могъл да демонстрира онази добра воля, необходима да приобщи всички), а не може вече и да бъде шегаджия, откакто чувството му за хумор изчезна под пръстите на Диджей Добрата новина заедно с болката в гърба му. Извиних се и отидох в кухнята, където Дейвид пресипваше всичко, което бяхме готвили последните два часа, в най-голямата тава, която имахме.

— Какво правиш? — попитах аз спокойно.

— Не мога да направя това — каза той.

— Какво?

— Да седна тук и да ям, когато там, навън, има хора, които нямат нищо. Имаме ли картонени чинии?

— Не, Дейвид.

— Имаме. Имаме много, останаха от Коледа.

— Не говоря за чиниите. Не можеш да направиш това.

— Трябва.

— Аз... аз разбирам, ако ти не можеш да ядеш. — (Хич нищо не разбирах, но се опитвах да отклоня вниманието му.) — Можеш да откажеш и... и... да ни обясниш защо.

Все още нямаше нужда да се притеснявам за мъчителния обяд, който ни предстоеше, за неудобството и удивлението на майка ми и баща ми (консерватори и двамата, но не и лоши хора в общоприетия смисъл, а не както Дейвид го разбира) когато изслушват лекция за егоистичните си навици. Всъщност, заклех се, че ако изобщо стигнем до обяда, ако тази храна бъдеше сервирана в истински чинии и хората (под което разбирах хората, които познавам, Господ да ми прости) седнат и започнат да се хранят, то нямаше да се тревожа за нищо. Щях да изслушам идеите на Дейвид със симпатия и интерес. Наблюдавах как той изтърсква печените по специална рецепта картофи в тавата. Прекрасната им, достигнала златист цвят коричка започна да се троши, докато той се опитва да ги натъпче отстрани на печеното.

— Трябва да раздам това — каза Дейвид. — Отворих фризера да извадя бульона за соса и видях всичката тази храна вътре и... просто разбрах, че не мога повече да понасям положението, в което съм. Бездомните...

— МАЙНАТА МУ НА ПОЛОЖЕНИЕТО! МАЙНАТА ИМ НА БЕЗДОМНИТЕ!

Майната им на бездомните? Възможно ли е беше това да съм аз? Дали в цялата история на либералната столична вселена някога човек, който чете Гардиан и гласува за лейбъристите, е изричал тези думи и наистина е мислил така?

— Кейти! Какво става? — Родителите ми и децата се бяха скупчили на вратата и ни гледаха. Баща ми, все още с достопочтения вид на директор на училище, независимо от това, че вече от десет години беше пенсионер, целият бе почервенял.

— Дейвид е подлудял. Иска да подари обяда ни.

— На кого?

— На скитниците, на пияниците, на наркоманите. На хората, които нямат и един ден честен труд в живота си.

Това беше безцеремонен опит да спечеля баща си на своя страна и не се гордеех с постъпката си, но исках да си изям печеното. ИСКАХ СИ ПЕЧЕНОТО!

— Може ли да дойда, татко? — попита Моли, която започвах да презирам.

— Разбира се — каза Дейвид.

— Моля те, Дейвид — отново казах аз. — Нека да не разваляме обяда.

— Нищо не пречи да си направим хубав обяд, но не и с това ядене.

— Защо на тях да не им дадем другия обяд?

— Искам да им дам топла храна.

— Можем да стоплим и другата храна. Лазанята. Ще я сложим в микровълновата печка и ще им я занесем следобед. Цялото семейство.

Дейвид се спря. Имах усещането, че бяхме стигнали до момента, когато във филмите въоръженият, но изплашен престъпник, насочил пистолета си към невъоръжената полицайка, се разколебава в благоразумието на това, което върши. Сцената винаги завършва с това, че той хвърля пистолета на земята и се разридава. Кой казва, че не могат да бъдат създавани оригинални британски трилъри? Можеше ли нещо да бъде по-вълнуващо от това тук?

Дейвид се замисли.

— То май ще е по-удобно за тях да хапнат лазаня, нали?

— Определено.

— Няма да има нужда да се реже.

— Не. А и може да се раздава с голяма лъжица.

— Да. Или даже с метална шпатула, нали знаеш.

— Както искаш.

Още известно време той гледа месото и посмачканите картофи.

— Е, добре тогава.

Майка ми, баща ми и аз въздъгнахме като невъоръжената полицайка, а после седнахме и мълчаливо започнахме да се храним.

ШЕСТ

Същата вечер на никой от нас не му се вечеряше — не че имаше въобще кой знае какво за ядене. Бях планирала да стопля замразената лазаня в микровълновата печка, но от нея не бе останало нищо. Тя отдавна беше закарана във Финсбъри Парк, където беше сервирана в картонени чинии на пияниците, които се търкаляха по пейките до входа от страната на Севън Сисъърс Стрийт. (Дейвид я раздаде сам, докато ние, всички останали, седяхме в колата. Моли искаше да отиде с него, но аз не ѝ позволих — не защото имаше някаква опасност, честно да си призная, а защото от нея в момента достатъчно ми се гадеше и без това. Страх ме беше, че ако ми се наложеше да я гледам как храни бедните като някоя дикенсова благодетелна дама на осем години, ще я намразя толкова много, че няма да мога да полагам за нея необходимите майчински грижи.

Когато се завърнахме вкъщи, аз се извиних и отидох да си легна в спалнята с неделните вестници, но не бях в състояние да ги чета. Написаното вече не засягаше мен, мен, мен... Свързвах го с Дейвид и различните неща, за които той можеше да направи. След известно време забелязах, че вече не приемам новините като информация, а като потенциален източник на неприятности за семейството и за съдържанието на банковата ни сметка и фризер. Откъснах една от статиите — за група афганистански бежанци, натъпкани в някаква църква в Бетнъл Грийн и я изхвърлих, защото описваше достатъчно бедност и страдание, за да осигури глад за цялото семейство.

Гледах зейналата дупка във вестника и изведнъж се почувствах страшно уморена. Не можехме да живеем така. Това не беше вярно, разбира се, защото можехме, и то добре — не така добре както преди, може би, но все пак добре — нямаше да гладуваме, независимо от това колко лазаня беше раздадена. Добре тогава. И какво? Можехме, но не го исках. Това не беше животът, който бях избрала за себе си. Само дето и то не беше вярно, защото съм го избрала, предполагам, когато

съм казала, че взимам Дейвид за съпруг в бедност и богатство, в болест и здраве, докато сме живи. Последното очевидно беше съвсем на място, защото той най-вероятно беше болен, а и бедността най-вероятно скоро щеше да ни застигне.

Какво си мислех, че избирам, когато се омъжвах за Дейвид? Какво всеки един от нас мисли, че избира? Ако сега се опитам да си спомня полузабравените фантазии, с които живеех тогава, ще кажа, че са излезли погрешни по отношение на благосъстояние и здраве, но не и по отношение на трудности. Мислех преди всичко, доколкото си спомням, че ще бъдем бедни, но щастливи — в смисъл, че ще живеем в малко, но уютно апартаментче и ще прекарваме голяма част от времето си в гледане на телевизия или пиене на бира из кръчмите и че ще трябва да се задоволим със старите мебели на родителите ни, подарени ни от тях. С други думи, трудностите, които бях готова да понеса през първите години на брака си, бяха преди всичко от роматичен характер, повлияни от клишетата за живота на младите семейни двойки, както го показват в повечето телевизионни комедии — или по-скоро от рекламите на строителните фирми, като се вземе предвид, че повечето телевизионни комедии са по-изискани и по-сложни от моите фантазии. Мислех си, че по-късно едната група трудности (трудностите, състоящи се от гледане на телевизия в малък апартамент и ядене на сандвичи с пюре от стар фасул върху препечен хляб) ще бъде заменена от друга — трудностите, които човек среща, когато има две хубави, умни и здрави деца. Ще се появят синове с кални от ритане на топка маратонки, дъщери тийнейджърки, захапали телефона, и съпрузи, които ще се налага да бъдат отлепани от телевизора, за да измият чиниите... Господи, тези проблеми щяха да бъдат безкрайни и аз няхах никакви илюзии — калните маратонки щяха да бъдат адски неприятни! Но бях подготвена, не бях наивна. Бях печена. Никой и нищо нямаше да може да ме накара да купя бели килимчета...

Това, което дори и за миг не си представяш в дена на сватбата си — защото няма начин, — е, че някой ден ще намразиш съпруга си, че ще го гледаш и съжаляваш дори за това, че си разменила две думи с него, да не говорим за обаждането по телефона или флуидите. Невъзможно е също така да се предвидят отчаянието, депресията, усещането, че животът ти е свършил, желанието да удариш децата си, което се появява от време на време, независимо, че знаеш, че никога

няма да го направиш. И разбира се, през ум не ти минава, че ще изневеряваш, а когато достигнеш до този етап от живота си (а всеки стига до него рано или късно), ти не си представяш гадното гузно присвиване в стомаха в тези случаи, нито колко нещастна неизбежно ще се чувстваш. Нито пък си помисляш, че се събуждаш някоя сутрин и съпругът ти се оказва човек, когото не познаваш. Ако някой някога мислеше за тези неща, никой никога нямаше да се жени, нямаше, разбира се. Тогава всъщност импулсът да се ожени човек, щеше да идва от същото място, от което идва импулсът да изпиеш шише белина, а хората се стараят да потискат тези импулси, а не да ги отпразнуват с тъжествени церемонии. И така, хората не си позволяват такива мисли, защото бракът — или намирането на партньор, с когото човек иска да прекара живота си и да има деца — е в генетичната ни програма. Той е нещо, до което рано или късно човек знае, че ще стигне, и ако то му бъде отнето, остава си само със служебните повишения и печалбите от лотарията, а това не му е достатъчно и затова всички се лъжем, че е възможно да започнем тези отношения, при които единствените ни проблеми ще бъдат чистенето на кални маратонки и мръсотия, а после се чувстваме нещастни и започваме да взимаме лекарства против депресия, след това се развеждат и умираме самотни.

Вероятно преувеличавам. Може би всички тези размишления за пиене на белина, гълтане на лекарства против депресия и самотна смърт са неадекватна реакция на раздаването на лазаня на умиращите от глад пияници. В деня на сватбата ни, в частта, когато говореше с нас насаме, викарият ни посъветва да уважаваме мислите, идеите и предложенията си. Тогава това искане не изглеждаше нещо необикновено, напротив — изглеждаше най-лесното нещо на света. Например Дейвид предлага да отидем на ресторант и аз казам: „Добре, хайде.“ Или нещо е намислил да ми подари за рождения ден. Нещо от този род. Сега разбирам, че един мъж може да направи на жена си най-различни предложения, не всички от които са достойни за уважение. Той може да предложи да ядем отвратителни субстанции като овчи мозък например или да реши да организира неонацистка партия. Същото може да се отнесе и към мислите и идеите, нали? Тъкмо се готвех да изтъкна всичко това на викария двайсет години след

събитието, когато на вратата се позвъни. Не обърнах внимание, но след две минути Дейвид ми извика отдолу, че имам посетител.

Беше Стивън. Краката ми едва не се подкосиха, когато го видях. Съпругът ми стоеше до него, а децата ми тичаха наоколо, като в сцена от филм, която те втрещява, просто защото е извън сферата на човешкото въображение.

Започнах да представям любовника си на съпруга си, но Дейвид ме спря.

— Знам кой е — каза той спокойно. — Стивън сам ми се представи.

— А, добре.

Искаше ми се да попитам дали Стивън не беше казал не само името си, но и каква беше връзката му с мен, но атмосферата ми даваше всички отговори, които ми бяха необходими.

— Искам да говоря с теб — каза Стивън. Погледнах разтревожено Дейвид. — С двама ви — добави Стивън, макар че ако това беше опит някак да ме успокои, изобщо не успя.

Не исках да говоря. Исках Дейвид и Стивън да влязат в някоя стая, да излязат и да ми кажат какво да правя. И щях да го направя — каквото и да решат, само и само да не ми се налагаше да седя с двамата на кухненската маса. Дейвид пусна Стивън пред себе си, влязохме и седнахме на масата в кухнята.

Дейвид предложи нещо за пиене, а аз се молех Стивън да не приеме. Представях си ужаса да чакаме чайника да кипне или Дейвид да рови из фризера, за да намери леда и после да го троши десет минути.

— Може ли само чаша вода от чешмата?

— Аз ще ти наляя.

Скочих, грабнах една чаша от миялната машина, изплакнах я, напълних я с вода от чешмата, която оставих да се изтече, за да се изстуди, и я сложих пред него. Никакъв лед, никакъв лимон, никаква специална любезност, но идеята, че това може да ускори нещата, беше разбита от Дейвид.

— А за теб, Кейти? Чаша чай? Или да направя кафе?

— Не! — възпротивих се аз с глас, извисен до фалцет.

— Какво, ако само сложа чайника, за да...

— Седни, моля те.

— Добре.

Той седна и започнахме да се гледаме един друг.

— Хайде, кой иска да започне? — попита Дейвид весело.

Погледнах го. Не бях съвсем сигурна, че беше в хармония със сериозността на момента. (Или дали пък не бях мелодраматична и по някакъв начин не си въобразявах прекалено много? Може би моментът не бе белязан с никаква сериозност. Може би хората по света правят това непрекъснато и затова Дейвид беше така приветлив. Прекалено насериозно ли, както обикновено, взимах нещата?)

— Може би аз — каза Стивън, — тъй като поисках да се срещнем.

Двамата мъже се усмигнаха и аз реших, че този път усещането ми беше вярно — приемах нещата прекалено насериозно, а неща от този род непрекъснато се случваха и моето неудобство беше причинено от злополучна и срамна за края на 20-ти век порядъчност. Може би Стивън обикаляше подред съпрузите на жените, с които спеше, почти ежеседмично. Може би... Може би и Дейвид правеше така, поради което очевидно знаеше как да постъпи, какво да каже и как изобщо трябва да бъде.

— Просто исках да разбера докъде го докарахме — каза Стивън по най-приятния начин. — Извинете, че не се обадох преди това и не ви предупредих, но оставих на Кейти две съобщения, а тя не ми отговори и затова си помислих, дали не е по-добре аз да хвана бика за рогата, както се каза?

— Рогата е най-точната дума — каза Дейвид. — Като се има предвид, че са сложени на мен.

— Моля?

— Рога. Рогоносец. Тъпа шега.

Стивън се засмя учтиво.

— А, разбирам. Съвсем не е тъпа.

— Благодаря.

Трябваше нещо да не е наред с мен. Може би нямаше нищо общо със съвременните морални норми на Северен Лондон, за които нищо не знаех и може би нямаше нищо общо с Добрата новина и неговото въздействие върху Дейвид, а може би причината беше, че аз просто не бях достатъчно вълнуваща като жена за мъжете и никой не се интересуваше особено от мен. Да речем, достатъчно привлекателна за

Стивън, за да иска да спи с мен, но ако ставаше дума за сцени на ревност и безумни демонстрации на чувство за собственост и отчаяна любов, аз просто не притежавах онова, което се иска за такива неща. Аз бях Кейти Кар, а не Елена от Троя, Пати Бойд или Елизабет Тейлър. Мъжете не се биеха за мен, те просто идваха, без да бързат в неделя вечер и си правеха блудкави шеги.

— Ако ми позволите да ви прекъсна за малко — казах аз с раздражение, — бих искала да поускорим нещата. Стивън, какво, по дяволите, правиш тук?

— Чудесно — каза Стивън. — Благодаря ти за въпроса. Поемам си дълбоко въздух. Дейвид, съжалявам, ако това ще ти дойде като шок, защото изглеждаш свестен човек. Но, ами... аз достигнах до извода, че Кейти не иска да бъде с теб. Тя иска да бъде с мен. Съжалявам, но това са фактите. Искам да говорим за това... за това, какво да правим. Като мъже.

И сега, когато чувах „фактите“, представени от Стивън, моята представа за брака като нещо, предизвикващо желание за пиене на белина, мистериозно изчезна, настъпи трансформация и сега желанието ми да разкарам някой беше провокирано от Стивън. Изпаднах в паника.

— Това са глупости — Намесих се, без да съм сигурна дали някой иска да ме чуе. — Стивън, трябва да млъкнеш и да си тръгнеш, преди съвсем да си заприличал на глупак.

— Знаех, че това ще каже — каза Стивън с въздишка и тъжна, всезнаеща усмивка. — Дейвид, може би ти и аз трябва да поговорим насаме.

Възмутителното му нахалство ме вбеси.

— Естествено! Точно така, аз излизам от стаята, а вие ми съобщавате с кого сте решили да остана. — Но истината беше, че се изкушавах да направя именно това!

Не исках да ми се налага да преживявам следващите няколко отвратителни минути от този разговор. Спомних си, че изпитвах същото чувство, когато раждах Том, докато в един миг, зашеметена от райския газ, а после и от инжекцията, някак си реших, че причина за болката, която изпитвах, е не бебето, а стаята, в която раждах, и че ако изляза от нея, всичко ще се оправи. Не беше вярно тогава, не беше

вярно и сега — агонията трябва да се преживее без значение къде се намира човек.

Моето озъбване като че ли успя само да го успокои и окуражи.

— Дейвид — каза той, — може да е болезнено за теб, но... от разговорите ни с Кейти през последните два месеца знам, че... Е, добре, че нещата не вървят.

Дейвид деликатно прекъсна Стивън, преди той да успее да започне да изброява проблемите, които мислеше, че има между нас.

— Кейти и аз говорихме за това. Ние работим върху проблемите.

В този момент не можех да не обичам Дейвид. Той беше спокоен, когато имаше пълното право да бъде ядосан за всичко и на всички, в резултат на което за първи път от дълго време аз чувствах, че сме едно цяло, двойка, брачна двойка, и че бракът беше онова, към което трябва всички да се стремим. Точно в този момент бях щастлива, че съм омъжена, че сме двама срещу един, че съм в комбина с партньора си срещу този опасен чужд човек и разрушител, с който случайно съм правила секс. Алтернативата беше пълен хаос, а аз съм прекалено страхлива и прекалено уморена за подобно нещо.

— Има неща, които не можете да решите двамата — каза Стивън. Той избягваше да срещне погледа на когото и да било от нас — гледаше в чашата си с вода.

— Като?

— Тя не те обича.

Дейвид ме погледна в очакване на някаква реакция. Реших да отговоря със завъртане на очи и поклащане на глава — удобен двусмислен отговор на един, без съмнение много труден въпрос (преди две секунди го обичах, преди двацет минути го мразех, по-рано следобеда не исках и да знам за него и така нататък, докато стигнем чак до дискотеката в колежа, вероятно), но явно нито клатенето на глава, нито въртенето на очи свърши работа, защото сега и двамата се бяха вторачили в мен.

— Никога не съм казала такова нещо — подхвърлих аз с надежда.

— Нямаше нужда да го казваш — каза Стивън и аз не можех да отрека, че когато съм говорила за Дейвид, никой не би могъл да твърди, че съм безумно влюбена в него. — А също така и въпросът със секса...

— Определено никога нищо не съм казала за...

— Всъщност каза, Кейти. Каза нещо за разликата между изкуството и науката и че предпочиташ изкуството.

Ох! О, господи. Това съвсем не беше налучкване. Забравила съм, че съм развила любимата си теория за изкуството против науката, но явно — направила съм го.

— Не съм казвала, че препочитам изкуството.

— Ти каза, че си учен по професия и затова не ти трябва наука в леглото.

Сега, като се замислих, наистина си спомних, че казах нещо такова, но го казах, за да накарам Стивън да се почувства добре, защото с мен нищо, нали се сещате, не ставаше. Ирония бе, че това се използваше като оръжие срещу Дейвид, който прави така, че с мен става, каквото трябва. (Ако това ви интересува, тук имаше още един пласт ирония, защото Дейвид е страхотен противник на науката и непрекъснато говори за превъзходството на изкуството над науката и че всички учени са идиоти и тем подобни. Така че изведнъж се оказа, че без да осъзнава, е преминал в другия лагер и е станал учен, най-голям враг на самия себе си. А после, след като е преминал в другия лагер и е постигнал повече от артиста — макар че аз може би говоря така, защото съм учен, — го нападат.)

— Съжалявам — каза Дейвид меко. — Нещо не ми е ясно.

Нито Стивън, нито аз имахме сили да обясним, затова оставихме неговото доста тъжно (и нека си признаем, напълно обяснимо) учудване да виси във въздуха без отговор. Но аз не можех да понеса чувството, че сега изведнъж Стивън и аз бяхме двойката, а неразбирането на Дейвид го поставяше в изолация. Нямах никакво желание да се съюзявам с този глупак. Вече не.

— Стивън, когато ти казах това, аз се опитвах да бъда мила с теб. Това беше обяснение защо не свърших.

Погледнах към Дейвид, като се надявах, че тази брутално ясна информация щеше да го развесели и че развеселяването щеше да бъде отразено на лицето му по някакъв начин, но той остана неутрален и спокоен. Искях да го накарам да се чувства по-добре, отколкото вероятно се чувстваше, но можех да разбера защо споменаването на сексуалната ми връзка със Стивън, даже и нейния относителен неуспех, нямаше да помогне.

— Така казваш сега — каза Стивън. В гласа му се усещаше сълзлива нотка, каквато не бях долавяла досега. — Ти не говореше така, когато лежеше върху мен в Лийдс.

Дейвид погледна за миг настрани и потрепна, както когато игла ти пробива кожата.

— Не, тогава не казах това — произнесох аз с яд. Той наистина започваше да ме нервира. — Знам какво казах тогава. Онова за изкуството и науката. За това говорим. Тълкуваме думите, които знаем, че съм казала. Постарай се да се придържаш към това, Стивън.

— О, много съжалявам, че не съм достатъчно интелигентен за теб.

Погледнахме се един друг с озлобление и това най-после накара Дейвид да се изправи.

— Съжалявам, че се намесвам в разговора ви — каза той. — Но вие двамата не ми правите впечатление на двойка, която има шанс да създаде щастлива и успешна връзка. Изглежда, не се разбирате особено добре. А на този етап би трябвало да се разбирате. В началото. Първи порив на страстта и други такива.

Това беше толкова уместен и добре дошъл коментар, че ме накара да се усмихна, макар думите „вие двамата“ и „двойка“ да ми преседнаха.

— Искам... да бъда честен, Стивън. Кейти изглежда не те харесва кой знае колко. Аз ще я оставя тя сама да говори за себе си, но не мисля, че гори от желание да хукне след теб. А нали разбираш? В тази работа без съмнение трябва да има известно... единодушие. В противен случай нищо няма да излезе, нали?

— Не, дявол да го вземе, няма — казах аз.

— Кейти — опита се Стивън да ме хване за ръката, но аз я издърпах.

Не можех да повярвам, че искаше да оспори казаното.

— Аз не съм на шестнайсет години, Стивън. Това не е като да се опитваш да убедиш някого да отиде на кино. Аз имам съпруг и две деца. Ти мислиш, че изведнъж ще приема нещата от твоя гледна точка и ще ги напусна? „О, да, прав си. Искам да съм теб. Ах, че съм била глупава.“ Аз направих грешка. Ще трябва да живея с нея, а също и Дейвид. Моля те, върви си.

И той си отиде. Повече никога не го видях. (О, да, аз мисля за него, разбира се, че мисля. Той не е повече част от този разказ, но през месеците и годините, които ще дойдат, аз ще откривам, че се чудя дали той си спомня за мен, има ли партньорка и дали не съм му оставила малък, но лош белег... Не съм спала с толкова много мъже, че да забравя някой от тях, особено последния. Така че макар и да не чуете повече за него, не правете грешката да мислите, че всичко ще е като че ли кога не го е имало.)

— Благодаря ти — казах аз на Дейвид, когато чух вратата да се хлопва. — Благодаря ти, благодаря ти.

— За какво?

— Сигурно е ужасно за теб.

— Да... наистина. И така те ревнувах, така го мразех. Какво мислеше, че правиш?

— Не знам.

Така е — не знаех. Стивън сега ми изглеждаше нереален като продукт на халюцинация вследствие на някаква болест.

— Ти си страхотен. Съжалявам, че те поставих в такова смешно положение.

Той поклати глава и не отговори веднага.

— И аз самият имам принос, нали? Това нямаше да се случи, ако беше щастлива с мен. Съжалявам.

Почувствах се задължена. Не заради това, което бях обещала преди много години, а заради това, което той направи преди пет минути. А така трябваше и да бъде, нали? Тази вечер си легнах с увереността, че съм готова на всичко за него.

— Всъщност има една услуга, за която искам да те помоля — каза той точно когато се готвехме да изгасим лампите и аз се почувствах доволна. Бях в настроение да правя услуги.

— Разбира се.

— Вчера говорих с Добрата новина и... Ами, той няма къде да живее. Хазяинът му му връчил предупреждение. Та се питах дали не може да дойде тук за една-две нощи.

Не исках Добрата новина да идва тук, не исках, разбира се. Тази перспектива ме изпълваше с безпокойство. Но моят съпруг прекара тази вечер, любезно изслушвайки как моят любовник описва недостатъците му, и сега ме молеше негов приятел да дойде у дома за

малко. Не беше необходимо да претърпиш духовно преобращение, за да вземеш вярното решение.

Добрата новина се оказа смешно малко човече. Около трийсетгодишен, нисък, изключително слаб. Грешка от негова страна би било да се опита да се бие с Том. Имаше огромни, яркосини, изплашено гледащи очи и буйна коса, къдрава, мръсноруса коса. Подозирах, че личната хигиена не държи първенство при него в момента и затова може би трябваше да изчакам с определянето на цвета на косата му, докато не бъде убеден да вземе душ. Направил бе неразумен и изключително неуспешен опит да си пусне козя брадичка, оттам и пухкавото малко кичурче от едно-друго точно в средата под долната му устна, нещо, което всяка майка би се опитала да изчисти с плюнка. Това, което човек забелязва от пръв поглед, е, че и двете му вежди бяха продупчени и че носеше нещо, което приличаше на брошка над всяко око. Децата бяха особено, и може би простимо поразени от това.

— Това костенурки ли са? — пита Том, преди дори да е казал здрасти.

Не исках да се заглеждам по украшенията на веждите му, но сега виждах, че Том беше прав — този човек носеше върху лицето си домашни любимци.

— Не — възрази Добрата новина категорично, като че ли Том беше направил най-невежата грешка на света и тъкмо се готвеше да се впусне в обяснения, когато Моли се намеси:

— Това са миниатюрни морски костенурки — каза тя.

За миг останах поразена от нейната осведоменост, но си спомних, че вече бе виждала Добрата новина.

— Каква е разликата? — попита Том.

— Морските костенурки могат да плуват, нали? — каза Дейвид пресилено весело, като че ли се опитваше да влезе в духа на съвсем друга ситуация — ситуация, при която ние всички седим, ядем пица и гледаме програма за природата, а не сегашната, при която посрещяхме с добре дошъл у дома си духовен лечител, на веждите на който се клатушкат препарирани животинки. Веселостта, както забелязах, бе резултат от неудобството му — в края на краищата той бе прекарал доста време на пода с този човек и имаше за какво да се срамува.

— Защо си избра морски, а не обикновени костенурки? — попита отново Том.

Това не беше първият въпрос, който ми дойде наум, но Диджей Добрата новина беше такова чудато създание, че каквато и информация да благоволише да ни даде, все щеше да бъде безкрайно вълнуваща.

— Няма да се смееш, ако ти кажа, нали?

Започнах да се смея, преди да е казал нещо. Не можах да се въздържа. Мисълта, че някой би могъл да се смее на обяснението за костенурките, но не и на самите костенурки, сама по себе си е смешна. Добрата новина изглежда се обиди.

— Извинявай — казах аз.

— Е, беше доста грубо от твоя страна — каза Добрата новина. — Крайно съм учуден.

— Познаваш ли ме?

— Имам чувството, че те познавам. Дейвид много ми е говорил за теб. Той много те обича, но ти нещо си имала трудности, нали?

За миг си помислих, че иска от мен потвърждение — „Да, точно така!“ — но после разбрах, че това „нали“ е само един от онези словесни паразити, които неговото поколение прихваща подобно на въшки. Не бях срещала досега човек като Добрата новина. Той говореше като хитър стар викарий, със самонадеяност, като гълташе по някой звук, и с подозрителна любезност.

— Както и да е — рече той. — За морските костенурки. Наистина е чудато, нали? Сънувах сън за сините морски костенурки и после Стинг, нали знаете, певецът, не че много го харесвам, когаго бях дете, харесвах Пълис, а и мисля, че неговите соло парчета са шибана работа, извинете за израза, обаче както и да е, той изкара един албум *Сън за сини морски костенурки*. И така...

Той сви рамене. Останалото — пробиването на дупки във веждите и брошките — явно се смяташе за разбираемо от само себе си, въпреки че не можех да се освободя от чувството, че изпуска няколко етапа от пътя на взимане на решението.

— И после винаги съм си падал по морските костенурки. Винаги съм мислил, че те могат да виждат неща, които ние не виждаме, нали?

Децата гледаха баща си видимо озадачени.

— Какво могат да виждат? — попита Моли.

— Хубав въпрос, Моли. — Той посочи към нея. — Бива си те! Бързо включваш. Ще трябва да внимавам с теб.

Моли изглеждаше доволна, макар той да не направи и опит да отговори на въпроса ѝ.

— Той не знае — изсумтя Том.

— О, знам и още как. Но може би сега не му е времето.

— Кога му е времето тогава?

— Искате ли да покажете на Добрата новина стаята му? — каза Дейвид на децата, очевидно с намерение да сложи край на случая с костенурките и техните психосили. И тъй като и Добрата новина не показва желание да се разпростира в теориите си, взе чантите си и се качи горе.

Дейвид се обърна към мен.

— Знам какво си мислиш.

— Какво се очаква да мисля?

— Знам, че понякога говори глупости. Постарай се да не се оставиш да те обърка това, което е на повърхността.

— Какво друго има?

— Не улови ли вибрациите?

— Не.

— Ами, какво да се прави.

С други думи, някои хора — интуитивните, чувствителните и одухотворените между нас — мога да улавят вибрации, а другите — студените, скучните, прекалените реалист като мен — не могат. Не го приемах.

— Какви вибрации според теб трябваше да уловя?

— Не според мен. Те са си там. Интересното е, че Моли и аз ги усещаме, а ти и Том — не можете.

— Откъде знаеш, че Том не може, а Моли може?

— Не забеляза ли, че Том се държа грубо с него? Ако усетиш вибрациите, не можеш да се държиш грубо. Моли не се държи грубо. Тя ги почувства още от първия път, когато го видя.

— А аз? Бях ли груба?

— Не, не беше груба, а скептична.

— И това неправилно ли е?

— Почти може да се види какво този човек носи в себе си. Ако знаеше как да гледаш.

— И ти мислиш, че аз не знам?

Не можех да разбера защо, но това страшно ме подразни. Исках да знам как би трябвало да гледам или поне Дейвид да ме мисли за човек от типа, който знае как да гледа.

— Успокой се. Това не те прави лош човек.

— Това обаче не е вярно, нали? Според теб. Точно заради това съм лош човек. Защото виждам само вежди, а не това... ъ-ъ... аурата.

— Всички не можем да бъдем всичко.

Той се усмихна с особена усмивка и отиде при другите.

— Има няколко неща, с които Добрата новина има проблеми — каза Дейвид, когато всички слязоха отново долу.

— Съжалявам — измърморих аз.

— Аз всъщност не понасям леглата — обясни Добрата новина.

— А имате ли нещо против ние да спим на легла? — казах аз.

Исках да прозвучи сухо и леко като хубаво бяло вино, но страхувам се, беше по-близо до вкуса на оцета.

— Какво правят другите хора, си е тяхна работа — каза Добрата новина. — Аз просто мисля, че размекват човека. Отклоняват го от нещата такива, каквито са.

— И какви са нещата?

Дейвид ми хвърли бърз поглед. Не от предишния тип — ненавистен и зложелателен поглед, с който ме удостояваше едно време. Този беше нов — безкрайно разочарован поглед, и за миг изпитах носталгия по дните, когато ненавистта беше общата ни валута. Тази валута беше в обръщение по онова време по същия начин, по който някога прасетата или крините жито са изпълнявали ролята на пари в натуралното стопанство. И макар че човек ясно може да разбере защо прасетата не се използват вече за тази цел, те поне имат предимството на простотата.

— Това е голям въпрос, Кейти — каза Добрата новина. — А аз не съм сигурен дали си готова за големия отговор.

— Готова си, нали, мамо? — защити ме Том.

— Както и да е — каза Дейвид. — Добрата новина иска леглото да се извади от стаята за гости. Защото ако остане там, за него няма достатъчно място да спи на пода.

— Добре. А къде ще го сложим?

— Ще го сложа в кабинета си — каза Дейвид.

— Може ли и аз да си извадя леглото? — попита Моли. — Не го харесвам.

— Какво му е на леглото ти?

Отправих въпроса си по-скоро към Дейвид, а не към Моли, просто за да разбере как обърква света неговия приятел.

— Не го понасям — отсече Моли.

— Какво точно не му понасяш?

— Ами не знам. Леглата са грешка.

— Когато си имаш свой собствен апартамент, можеш да спиш на пирони и мен това няма да ме интересува. Докато си тук, ще спиш на легло.

— Съжалявам — каза Добрата новина. — Създавам неприятности. Не се занимавайте с това. Аз ще се оправя.

— Сигурен ли си? — попита Дейвид.

— Няма нужда наистина. Мога да спя и на легло.

Последва пауза и той погледна Дейвид, който очевидно бе станал наместник на Добрата новина на земята.

— Другото нещо, което безпокои Добрата новина — всъщност безпокои и двамата ни, е къде ще лекува той хората.

— Възнамерява да ги лекува тук?!

— Да. Къде другаде?

— Мислех, че ще остане тук само няколко нощи.

— Сигурно ще е така. Но той трябва да работи. Поел е задължения към някои хора. Така че, нали разбираш? Ако се окаже, че се налага да остане повече от ден-два...

— Стаята за гости не става ли?

Дейвид го погледна и той сви рамене.

— Не е идеалното място — каза Добрата новина. — Заради леглото. Но ако няма друго място...

— Колкото и да изглежда странно, ние имаме една празна стая — лечебница, която въобще не използваме.

— За съжаление, сарказмът е една от слабостите на Кейти — каза Дейвид.

— Имам и безброй други. Милион!

И изведнъж си спомних, че една от тях вчера посети дома ни и че Дейвид беше необикновено добър. Почувствах се неловко.

— Може би засега твоята спалня е най-подходящото място.
— Чудесно. Там мога да работя добре. Има чудесна атмосфера, разбираш, нали?
— И последното нещо е, че Добрата новина е вегетарианец.
— Прекрасно.
— Пълен вегетарианец всъщност, само на растителна храна е.
— Добре. Много благоразумно. Много по-добре е за здравето.
Това ли е всичко?
— Ами, засега.
— Приятно прекарване тогава — казах аз на Добрата новина, който беше сигурен, че ще бъде много щастлив тук.
Аз пък бях сигурна, че той никога няма да си отиде.

Дейвид приготви пиле за нас и зеленчуци за всички, докато той и Добрата новина разговаряха в кухнята, а после за първи път се хранихме заедно. Основната тема на разговор беше Добрата новина: Добрата новина и морските костенурки (какво виждат те се оказа необяснимо с думи), Добрата новина и как стоят всъщност нещата („Лошо, приятелю, но има надежда, нали знаеш? Стига веднъж да разбереш къде можеш да я намериш.“), Добрата новина и неговите лекуващи ръце. Моли поисека той да ги затопли веднага, на място, но Дейвид ѝ каза, че това не е трик за забавление.

— Винаги ли си можел да правиш това? Можеше ли да правиш това, когато беше, колкото мен?

— Не, не можех, докато не станах на колко, на около двацет и пет?

— Сега на колко си?

— Трийсет и две.

— Тогава как разбра, че можеш да го правиш? — Въпросът зададе Том, който си оставаше недокоснат от чара на Добрата новина.

— Моята приятелка по онова време. Нещо си беше изкривила врата и ме помоли да ѝ направя масаж и... всичко стана някак по чудо.

— Как?

— Ами по чудо. Крушките започнаха да светят по-силно, стаята се затопли. Е, истинска сензация.

— А откъде смяташ, че е дошла дарбата ти?

Приятно ми беше да отбележа, че оцетът в гласа ми е намалал. Започвах да свиквам. Не бях хубаво бяло вино все още, но ставах за пиене — във всеки случай ставах за пунш.

— Знам това, но не мога да го кажа пред децата. Не е подходящо.

Нямах представа какво значи това, но ако Добрата новина смяташе, че историята за това, как е станал лечител, е неподходяща за малолетни, нямах намерение да споря с него, въпреки настояванията им.

— Не — каза Добрата новина. — Съвсем сериозен съм. Задайте ми друг въпрос.

— Как се казваше твоята приятелка? — попита Моли.

— Глупав въпрос — изсумтя Том. — Кой се интересува от това? Идиотка.

— Хей, Том, приятелю. Ако тази информация е важна за някого, тогава кои сме ние, та да съдим? — смърри го Добрата новина. — Може да има цял куп причини, заради които Моли да иска да знае името на моята приятелка. Вероятно съвсем разумни причини. Затова, нека не наричаме хората идиоти, а? Тя се казаше Андреа, Моли.

Моли кимна самодоволно. Лицето на Том изразяваше потисната ненавист — от този вид изражения, които вестниците използват, за да илюстрират статия за етническото разделение в бивша Югославия — и аз разбрах, че Диджей Добрата новина си е спечелил враг.

През останалата част от вечерята се стремяхме да избягваме конфликтни теми. Добрата новина разпитваше любезно за работата ни, за училищата, за учителите по математика — настоящи и бивши, а ние отговаряхме учтиво (макар и малко лаконично в някои случаи) и по този начин мина времето, докато и последната хапка беше преглътната и разчистихме масата.

— Аз ще измия чиниите — каза Добрата новина.

— Ние имаме миялна машина — казах му аз и Добрата новина погледна притеснено Дейвид.

Не беше трудно да се предвиди какво ще последва и аз додадох:

— О, ти не приемаш миялните машини! — Вложих пресилено отегчение в гласа си, с което исках да предам идеята, че различните антипатии на Добрата новина могат в някакъв момент да станат дразнещи.

— Така е — кимна той.

— Май не понасяш много неща, с които доста голям брой хора нямат никакъв проблем — отбелязах аз.

— Така е — повтори той. — Но това, че голям брой хора нямат проблем с нещо, не означава, че са прави, нали? Искам да кажа, много хора са мислели, че... че робството не е нещо кой знае какво, но, нали знаете? Не са били прави, нали? Грешали са страшно много, ама страшно много. Защото то изобщо не е нещо добро, нали? То е наистина нещо ужасно, приятелко. Роби. Няма начин!

— Мислиш ли, че робите и миялните машини са едно и също нещо, Добра новина? Или може би не съвсем същото?

— Може би за мен са едно и също.

— Може би за теб цял куп неща са едно и също. Може би педофилията е същото, каквото е... каквото е... сапунът. Може би фашизмът е същото, каквото са тоалетните. Но това не означава, че ще карам децата си да пикаят в градината, защото твоят морален код включва това.

„Може би фашизмът е същото, каквото са тоалетните...“ Аз наистина го казах, току-що. Ето света, в който изведнъж започнах да живея, свят, в който подобна фраза можеше да мине за смислен аргумент.

— Държиш се глупаво. И саркастично — смъмри ме Дейвид.

Сарказъм — моята ужасна слабост.

— О, значи аз съм глупава, така ли? А не човекът, който не иска да спи на легло, защото някакси не било редно?

Почувствах се затруднена. Трябваше да се справя с дилемата робство — миялни машини, без да прибягвам до детински обиди.

— Опитвам се да преживея без онези неща, които не всички хора притежават — каза Добрата новина. — Няма да имам такива неща, докато ги нямат всички. Когато, да кажем, и последният селянин в бразилските тропически гори има миялна машина или, нали знаеш, такова нещо, машина за правене на капучино, или един от онези телевизори, дето са с размера на стена в къща, тогава може да ме броиш и мен, нали разбираш? Но дотогава съм аут.

— Много благородно от твоя страна — заключих аз.

И с огромно чувство на облекчение си помислих: „Побърканяк.“ В последна сметка от този човек нямаше какво да се научи. Нямаше

начин той да ме накара да се чувствам нища духом или неправа, подла или разглежена — той просто не беше съвсем в ред и аз можех да го игнорирам, без да се страхувам.

— Всички хора по света имат миялни машини — каза Моли, явно объркана, и всички моменти, в които бях се чувствала неспособна да бъда майка, са нищо в сравнение с този единствен срамен момент.

— Това не е вярно, Моли — казах аз бързо и остро. — И ти го знаеш.

— Кой няма тогава? — Не се държеше нахално. Просто не можеше да се сети за някой, който няма.

— Не ставай глупава — казах аз, но просто печелех време, докато се сетя за някой от нейния свят, който си мие чиниите на ръка. — Ами Дани и Шарлот?

Дани и Шарлот живееха в общински апартамент по надолу улицата и още докато говорех, усетих, че давам израз на най-отвратителната форма на класова стереотипизация.

— Те си имат всичко — каза Моли.

— Имат и ди ви ди и дигитална сателитна телевизия — каза Том.

— Добре, добре. Ами децата, на които татко даде компютъра на Том?

— Те не влизат в сметката — каза Моли. — Те нямат нищо. Те даже нямат дом. И аз не познавам никой от тях. А и не искам да познавам никого от тях. Струват ми се малко грубички за моя вкус. Независимо от това, все пак ми е мъчно за тях и съм щастлива, че им дадохме компютъра на Том.

Това е моята дъщеря?!

Моралното възпитание винаги е било много важно за мен. Говорила съм и за Националната здравна служба и за важността на каузата на Нелсън Мандела. Обсъждали сме бездомните, разбира се, и расизма, и сексуалното неравенство, и бедността, и парите, и справедливостта. Дейвид и аз сме им обяснили, по най-добрия възможен начин, защо човек, който гласува за консерваторите, няма да бъде напълно приет в нашия дом, макар че правим специално изключение за баба и дядо. И макар че от пресиленото държание на Моли по време на епизодите с компютъра и лазанята ми се гадеше, някаква част от мен ми казваше, че тя се ориентира добре, разбира всички тези разговори и въпросите не са били напразни. Сега аз

виждах, че тя е високомерна патрицианка, самата Мис Милосърдие, която след двайсет години ще бъде член на организационния комитет на някой отвратителен благотворителен бал в Уорикшър, ще хленчи за бежанците и ще подарява дрехите, които са ѝ омръзнали, на жената, която ѝ чисти.

— Виждаш ли сега — каза Добрата новина, — ето защо аз не играя тази игра. Играта на собственост. Защото мисля, че хората стават мързеливи, разглезени с камък в гърдите вместо сърце.

Погледнах моята мързелива, разглезена, с камък вместо сърце дъщеря и казах на Добрата новина, че моите деца с удоволствие ще му помогнат да измие чиниите.

СЕДЕМ

Зачислени са ми около хиляда и двеста пациента. Има пациенти, които идват често, и такива, които почти не съм виждала. Има някои, на които мога да помогна, и такива, на които не мога. Но пациентите, за които страдам най-много, са тези, които идват често, но аз изобщо не мога да им помогна. Наричаме ги по обясними причини „отписани“, а някой е пресметнал, че повечето от практикуващите лекари имат в картоните си по около петдесет такива пациента. Те влизат, сядат и ме гледат, а и те, и аз знаем, че случаят е безнадежден. Чувствам се виновна, тъжна, нечестна и ако трябва да кажа истината — до известна степен подложена на тормоз. За тези хора няма друг човек, с когото влизат толкова често в контакт и който изобщо не може да им помогне. Нещо като телевизионен техник, който не може да оправи картината на телевизора, водопроводчик, който не може да спре теч, електротехник, който не може да включи осветлението... Връзката между вас и тези хора след време се прекратява, защото те не могат с нищо да допринесат картината да се промени. Но моята връзка с отписаните в практиката никога няма да се прекрати. Те ще продължават да сядат срещу мен и да ме гледат с упрек до края на живота ми.

Знам, а и госпожа Кортенза, надявам се, знаеше, че не мога да направя нищо за нея. Тя имаше болки в ставите, болеше я и гърбът, не можеше да спи, а болкоуспокояващите не й действаха, но тя идваше при мен отново и отново и ние разговаряхме и разговаряхме, и аз мислех, и мислех, и каквото и да й предложех, то все не действаше (и през това време изразходвах все повече и повече средства за лекарства; рентген и тестове), и вече ми се искаше тя да започне да ходи при някой друг лекар и да ме остави намира, за да лекувам хората, които имам някакъв шанс да излекувам. Хора, които имат надежда, по-млади хора, защото госпожа Кортенза бе стара, прекалено стара дори и за своите седемдесет и три години, а бе и увредена поради възрастта си от това, че бе прекарала живота си в чистене на къщите на други хора. (Нека да бъдем честни — тези къщи принадлежат на хора като мен.

Има някакъв странен кръговрат във всичко това. Може би, ако всички ние се откажем от идеята да бъдем добри и да спасяваме света, вместо това си останем вкъщи и започнем сами да си чистим къщите, хората като госпожа Кортенза няма да имат нужда от лекари. Може би госпожа Кортенза, освободена по този начин от болките си и робството на домашна помощница, би могла да бъде полезна за обществото по някакъв друг начин. Може би щеше да прекара живота си, ограмотявайки възрастни хора или да работи с избягали от домовете си тийнейджъри, ако аз не бях решила толкова твърдо, че трябва да се занимавам с лекуването на хора като нея и затова не ми оставаше време да си измия пода.)

Сутринта след пристигането на Добрата новина, госпожа Кортенза се дотързуи в кабинета, смазана от годините и непосилния труд, тръсна се на един стол и заклати глава, а сърцето ми се сви. Мълчахме една-две минути, докато тя успокои дишането си. Както мълчахме, тя посочи снимката на Моли и Том, която съм забола на таблото, а после посочи мен и аз се усмигнах и ѝ кимнах. Тя ми се усмигна в отговор и вдигна нагоре палци — знак, че много са пораснали. Сигурна бях, че една и съща мисъл бе минала и на двете ни — те изобщо не бяха толкова големи, когато тя започна да идва в кабинета ми. Снимката на таблото тогава е била сигурно снимка на наскоро проходили дечица и по този начин децата ми само подчертваха моята безполезност.

— Как сте, госпожо Кортенза? — казах аз, когато хриптенето ѝ намаля достатъчно, за да има смисъл да започна разговор.

Тя поклати глава. Не беше добре. Погледнах бележките си.

— Помогнаха ли таблетките, които ви предписах последния път?

Тя отново поклати глава. Не бяха ѝ подействали.

— Можете ли да спите?

Не можеше да спи. Имаше нарушен сън. Всичко ѝ беше нарушено. Гледах я, докато можех да издържа да я гледам, без да се срамувам, после пак се вторачих в бележките си, като че в тях имаше нещо, което би могло да реши не само проблемите на госпожа Кортенза, но и всички проблеми на света.

И изведнъж си спомних, че вкъщи има някой, който беше помогнал на друг и че ако исках да се смятам за лекар, бях длъжна да

опитам. Обадох се на Дейвид и го помолих да доведе Добрата новина в кабинета.

— Ще трябва да му платите — каза той.

— С какви пари? С пари от моя таен фонд?

— Не искам да знам с какви. Но няма да го експлоатирате.

— Какво ще кажеш за това: той лекува госпожа Кортенза, а ние не го караме да плаща за квартира и храна. Или за електричество. Или за това, че ни притеснява.

— Не можеш да го викаш всеки ден.

— Не е необходимо да го викам всеки ден. Аз съм напълно компетентен лекар, както ти е известно. Успявала съм да предпиша някой и друг антибиотик и резултатът е бил добър.

Но докато казвах това, започнах да съставям списък на останалите мои рецидивисти. Не можех да си представя, че може да мине без господин Артърс! Или госпожа Макбрайди! Или Щурия Брайън Бийч, както без особена симпатия му викахме в кабинета!

Добрата новина пристигна след петнайсет минути — четвърт час, който ми се видя дълъг и макар че не беше по-дълъг от обичайните ми консултации с госпожа Кортенза, бях щастлива, когато той изтече. На рецепцията ми хвърлиха някой и друг учуден поглед, но никой не се възпротиви.

Госпожа Кортенза изгледа брошките на веждите на Добрата новина с открита неприязън.

— Здравей, сладур — каза Добрата новина. — Страшно гадже си, да знаеш. Как се казваш?

Тя продължи да го гледа.

— Това е госпожа Кортенза.

— Не това име. Истинското ѝ име. Собственото ѝ име.

Нямах представа как ѝ беше името, естествено. Откъде пък можех да знам? Тя беше моя пациентка само от пет години. Порових из бележките си.

— Марая.

— Марая — каза Добрата новина, а после го повтори, този път с нарочно пресилен европейски акцент: — Маррраяя. Е, какво можем да направим за Марая? Нали знаеш песента? От Уестсайдска история!

— Тази песен е от Музикални звуци — казах му аз. — Песента от Уестсайдска история е друга.

Поразмислих за миг дали това нямаше да остане единственият ми принос от цялата консултация.

— Значи за теб има написани две песни? — каза Добрата новина. — Хич не ми е чудно. Ти си толкова готино момиче.

Госпожа Кортенза се усмихна срамежливо. Идваше ми да я удуша за това, че се хвана толкова лесно.

— И така, какво трябва да направим тук? Как да помогнем на Марая да започне да танцува отново?

— Тя има хронично възпаление на почти всички стави. Таз, колене. Много силни болки в гърба.

— А тъжна ли е?

— Сигурно, щом толкова много я боли.

— Не, бе, искам да кажа инак, душевно.

— Дали е душевно тъжна? Искаш да кажеш тъжна в душата вместо тъжна в коленете?

— Да, бе, да. Не съм така силен в приказките като теб, доктор Всезнайке. Но дай да видим кой от нас може нещо да направи, за да ѝ помогне.

— Хайде де, трябва ли да е нещастна, преди да започнеш да я лекуваш?

— Помага, ако мога наистина да намеря ключа към нея.

— Тъжна ли сте, госпожо Кортенза — попитах я аз.

Тя ме погледна.

— Тъжна? Тъга?

Нито слухът ѝ, нито английският ѝ бяха на ниво, затова беше трудно да се определи кое от двете я объркваше повече.

— Да. Тъга.

— О, да — каза тя с наслада, която само старите хора могат да изпитат от такава тема на разговор. — Много, много тъжна.

— Защо? — попита Добрата новина.

— Заради прекалено много неща — каза тя. Показа с жест дрехите си — откакто я познавах, винаги беше облечена в черно — и очите ѝ се напълниха със сълзи. — Мъжът ми — продума тя. — Сестра ми. Майка ми. Баща ми. Прекалено много неща.

Човек не може да не прояви съчувствие и разбира се, пренебрегването на мъката не помага, но не е възможно да не си зададе въпроса дали не беше нормално на нейната възраст да е свикнала вече със състоянието на абсолютно самотен човек.

— Синът ми — продължи тя.

— Синът ти е мъртъв?

— Не, не, не е мъртъв. Много лошо. Той се преместил в Арчудей. Никога не ми се обажда.

— Тази тъга достатъчна ли е — попитах аз Добрата новина.

Не знаех, че ще трябва да намираме ключ към тъгата и внезапно желанието ми Добрата новина да види Щурия Брайън започна да не ми допада толкова. Можех да си представя колко много тъга имаше скрита някъде дълбоко в Щурия Брайън и че няма да е лесно на който и да било да го изслуша.

— Всичко това изяснява нещата — каза Добрата новина. — Мога да доловя по-голямата част. Обясни й, че ще трябва да докосна раменете й, врата и главата.

— Разбирам — каза госпожа Кортенза обидено.

— Може ли? — попитах я аз.

— Добре.

Добрата новина седна срещу нея и затвори очите си за малко, после стана, изправи се и започна да масажира скалпа й. Шепнеше нещо през цялото време, но аз не можех да разбера какво.

— Много горещо — каза изведнъж госпожа Кортенза.

— Добре тогава — каза Добрата новина. — Колкото е по-горещо, толкова по-добре. Започва да става.

Той беше прав. Започваше да става. Дали причината бе в интензивността на експеримента или в колективната концентрация, но изглежда, стаята стана по-топла, много по-топла, а за миг изглеждаше и по-светла. Не ми се искаше да усещам тази топлина и да забелязвам как мощността на единичната крушка на тавана от мъглявите си четирийсет вата се беше вдигнала на ярко сияещи сто. Тези факти без съмнение водеха до други, много по-сложни, които, моля да ме извините, изобщо не исках да виждам. Така че реших да отмина всичко това, доколкото ми беше възможно.

Онова, което щеше да се окаже много по-трудно за елиминиране, беше, че след няколко минути лек масаж и придружаващите го

смущения в околната среда, госпожа Кортенза стана, протегна се енергично и каза на Добрата новина:

— Благодаря. Много по-добре се чувствам. Много, много по-добре.

Тя ми кимна. Може и да съм параноичка, но кимването ѝ изглеждаше доста хладно — начин да ми каже колко незначителни са били проблемите ѝ и колко лесни за оправяне само ако бях имала някаква квалификация за това — и излезе от кабинета с пет пъти по-голяма скорост, отколкото беше влязла.

— Така — казах аз. — Можеш да лекуваш старостта. Браво. Браво! Можеш да изкараш някоя и друга лира от тази работа.

— Ц-ц-ц, тя не е излекувана — каза Добрата новина. — Разбира се, че не е излекувана. Тялото ѝ е прецакано. Но животът ѝ ще стане по-добър.

Забелязах, че е истински доволен — не заради самия себе си, а заради госпожа Кортенза. Почувствах се незначителна, дребна и безнадеждно объркана.

— Сега можеш да ми обясниш — казах му аз, преди да си тръгне. — Децата не са тук. Каква е тайната?

— Не знам каква е тайната. Това не е онова, което не можех да ти кажа.

— Хайде, кажи това, което не можеше да ми кажеш.

— Дрога.

— Какво искаш да кажеш с „дрога“? „Дрога“ като лекарство или какво?

— То така започна. С екстази. Поне аз така си мисля. Вземах го с тонове, а после и цялата тая работа в клуба „Обичам те, ти си ми приятел“ всеки петък и... аз ставам като някой от ония американски герои от комикси. Човекът паяк и други такива. Променя се структурата на молекулите ми. Придобивам свръхсила.

— Екстази ти е дало свръхсила?

— Така си мисля. — Той сви рамене. — Чудно, нали? Искам да кажа, ти си ходила в университет и си учила неща като бедрената кост се свързва с колянната или каквото е там. И ето ме мен, глътнал едно-друго из клубовете. И стигаме до същото. Искам да кажа, не ме разбирай погрешно, че и за теб има работа.

— Благодаря ти. Много благородно от твоя страна.

— Не, няма проблем. Ще се видим пак на ранчото.

По-късно седях и гледах как Моли се къпе във ваната, разглеждах я и не можех да открия и най-малката следа от екземата ѝ.

— Моли, помниш ли, когато отиде при Добрата новина?

— Да. Разбира се.

— Помниш ли какво ти каза той? Пита ли те нещо?

— Какво нещо?

— Не знам? Пита ли те как се чувстваш?

— М-м-м-м. Ами, да. Пита ме дали не се чувствам тъжна.

— И ти какво му каза?

— Казах, че понякога ми е малко тъжно.

— За какво?

— Мъчно ми става за баба Папагал.

Така наричахме майката на Дейвид, защото на външната ѝ врата имаше каменен папагал. Беше починала миналата година.

— Да. Тъжно е.

— И за Попи.

Котката ни, която беше убита малко след смъртта на баба Папагал. Тези събития стояха много по-близо едно до друго в идеалния свят на едно дете, отколкото на нас би ни се искало да бъде. Баба Папагал припадна, когато ни беше на гости и макар че всъщност умря по-късно през нощта в болницата, беше ясно, че не е добре, когато я откарвах. Глупаво беше — сега като си помисля, — че организирахме точно тогава търсене на изгубената Попи. Моли и аз я намерихме (но на части по улицата). Искаше ми се да не беше видяла нито едното, нито другото.

— И това е тъжно.

— И за твоето бебе.

— Моето бебе?

— Бебето, което е умряло.

— А, това бебе.

Бях пометнала около осемнайсет месеца преди да родя Том. Доста обичайно помятане на първо бебе на десет седмици. Навремето това ми действаше много депресиращо, но сега почти напълно го бях забравила. Да ме убиеш, не можех да си спомня, че съм казвала на

Моли за това, но ясно беше, че съм го направила и тя го беше запомнила и бе скърбила по някакъв нейн си начин.

— И това ли те натъжава?

— Да. Разбира се. То е било мое братче или сестриче.

— Да, нещо такова.

Исках да ѝ обясня нещата някакси, без да ги усложнявам с души и зародиши и всичко останало, което трябва да бъде спестено на едно осемгодишно дете, колкото е възможно по-дълго. Смених темата.

— Нещо друго?

— Мисля, че бях тъжна и за теб и татко?

— Защо беше тъжна за нас?

— Защото можеше да се разведете. И защото съвсем сигурно ще умрете.

— О, Моли!

Знам, че има стотици начини, по които може да се отговори на този въпрос, но в момента те всички ми изглеждаха дълбоко погрешни и не можах да насиля себе си, за да вляза в предвидената за родителя в такива случаи роля на утешител. Възможно беше да се разведем, както и нямаше съмнение, че ще умрем някой ден. За моето неимоверно уморено от света съзнание и мрачно настроение това изглеждаше точно и прецизно обобщение на ситуацията и аз няхах намерение да кажа на Моли нещо по-различно. Вместо това протегнах ръка и докоснах челото ѝ така, както вероятно беше направил Добрата новина, извършвайки съдбоносния опит да я освободя от тези гнетящи мисли. Чувствах, че това е единственият физически контакт, който можех да си позволя. Повече от това, каквото и да бе то, щеше да се излее в поток от мъка и отчаяние.

— Вече не се притеснявам за тези работи — каза Моли весело, като че ли беше нейна работа да утешава мен, а не обратното.

— Наистина?

— Да. Наистина. Добрата новина ги накара да изчезнат.

След като децата си легнаха, не ми се искаше да слизам при Добрата новина и Дейвид, затова поседнах за малко в спалнята и се замислих. Разговорът ми с Моли не ми позволяваше да не мисля, въпреки че в последно време реенето е любимата ми форма на съществуване. А това, за което мислех, се заключаваше във факта, че

живеехме живот, който страшно много хора биха приели за нормален. Имаше хора — рок певци, писатели, млади журналисти, които са готови да мислят за всичко, което е свързано с деца, с работен ден и почивки на пълен пансион, като за духовна смърт с дълга агония — хора, които биха ни гледали с безкарийно презрение, до такава степен бяхме прегърнали нещо, представляващо по някакъв начин идеала за консервативен начин на живот. А имаше и хора, бихте могли да се досетите кои са те, които биха ни счели за страшни късметлии, благословени, разглезени от начина, по който сме били отгледани, от цвета на кожата ни, от образованието и доходите ни. Не можех да споря с втората група — и как бих могла? Знаех какво сме получили и какво не ни се е наложило да изпитаме. Но за първата група... не знаех. Струваше ми се, че нормалният живот или този вид „нормален“ живот, който подобни хора презираха, носеше в себе си достатъчно, за да предотврати духовната смърт, и достатъчно, за да предотврати всякаква агония, а и кои бяха тези хора, за да имат право да съдят другите?

Какво се беше случило с Моли през първите осем години от живота ѝ? Кажете-речи нищо. Бяхме я пазили от света дотолкова, доколкото можехме. Тя беше отгледана в любящо семейство, имаше двама родители, не знаеше какво е глад и получаваше образование, което щеше да я подготви за живота. А и все пак беше тъжна и тази тъга, ако поразмишляваше човек, не беше неуместна. Състоянието на отношенията между родителите ѝ я безпокоеше, беше изгубила човек, когото обичаше (и котка), и беше осъзнала, че подобни загуби ще бъдат неизбежна част от бъдещия ѝ живот. В този момент ми се струваше, че простото състояние да бъдеш човек, е достатъчно драматично само по себе си за всеки един от нас. Не е необходимо да бъдеш пристрастен към хероина или някакъв щур поет, за да изпиташ нещо много силно.

А другото, което си помислих, беше, че съм предала дъщеря си. Осемгодишна и вече тъжна... Не исках да бъде така. Когато тя се роди, бях сигурна, че мога да го предотвратя, а не бях успяла и въпреки че разбирах, че си бях поставила нереалистична и неизпълнима задача, това не променяше нещата — аз все пак бях участвала в създаването на още едно объркано и пълно със страхове човешко същество.

Бях прекарала сама в тъмното доста дълго. Време беше да се върна към нормалния си живот. И така, слязох долу, за да вечерям със съпруга си и домашния ни гуру с брошки на веждите и да обсъдя с тях перспективата всички хора от нашата улица да поканят у дома си по един бездомен младеж за една година.

Те говореха съвсем сериозно. Разбрах го веднага. Плановете им бяха напреднали дотолкова, че бяха направили списък на къщите на улицата с цялата информация за обитателите им, която Дейвид имаше. Никой от двамата не ми обърна внимание, когато влязох в кухнята, затова заставах зад Дейвид и слушах, като четях през рамото му. Списъкът изглеждаше така:

№1 Неизвестни

№3 Неизвестни

№5 Неизвестни

№7 Възрастна жена (С възрастен мъж? Без значение, щом спят заедно.)

№9 Неизвестни

№11 Ричард, Мери, Даниъл, Клоун

№13 Симпатично семейство азиатци (4?)

№15 Неизвестни

№17 Неизвестни

№19 Уенди и Ед

№21 Мартина

№23 Хю

№25 Саймън и Ричард

№27 Несимпатично семейство азиатци (6?)

№29 Джек и Силв

№31 Ани и Пийт + 2

№33 Роджър и Мел +3

№35 Обявена за продан.

И същото за другата страна на улицата. За миг ме разсея моделът на познатите ни — ние знаехме кой живее до нас и кой живее срещу нас, но не знаехме почти нищо за хората, които живееха на петдесет-шестьсет метра разстояние от нас, — докато пълната налудничавост на разговора не ме върна отново в стаята.

— По мои изчисления на тази улица има най-малко четирийсет стаи за гости — каза Дейвид. — Не е за вярване, нали? Четирийсет свободни стаи за гости, а хиляди хора навън нямат подслон? Никога досега не съм мислил по този въпрос. Искам да кажа, дразня се, когато виждам необитаеми къщи, но не става дума за необитаемите къщи, нали? Ако на нашата улица има четирийсет неизползвани стаи, тогава само хората с нашия пощенски код ще могат да приютят бездомниците.

— Трябва да си поставим за цел да запълним десет от тях, да речем — каза Добрата новина. — Ще съм щастлив, ако успеем да ги направим десет.

— Наистина ли?

Дейвид изглеждаше леко разочарован. Като че ли да накара десет от съседите си да приютят някого, когото не познават, беше страшен компромис, който не бе готов да приеме. Значи, до това стигнахме — духовният лечител, който не се разбира с миялните машини, сега е станал суровият реалист в дома ни, а мъжът ми е оптимистът с розови очила.

— Дали десет няма да означава, знам ли, че сме осуетили акцията?

— Някои хора въобще няма да проявят разбиране — каза Добрата новина.

— А и някои хора може да използват стаята си за гости за други цели — казах аз.

— Какви например? — попита Дейвид с лека агресивност.

Точно с този тон се обръщаше към мен едно време, когато искаше да ме атакува — защо искам да уча децата, че има и други религии например (той не искаше да знаят каквото и да било за която и да е) или защо исках да отида да слушам рецитал на Майа Анджелу („Какво, на чернокожа феминистка ли се правиш сега?“). Бях забравила колко досаден беше този тон.

— Ти например използваше нашата за работна стая.

— Добре, пет от четирийсетте се използват за кабинети.

— А какво ще стане, ако някои от хората поканят родителите си на гости?

— Господи, имаш толкова прозаично мислене.

— Какво прозаично има в това да се каже, че хората имат родители.

— Не е там работата. А в духа! На теб ти липсва.

— Благодаря.

— Нищо от тези неща не може да бъде проблем. Ти просто мислиш негативно.

— Но ти нямаш представа за живота на тези хора, не им знаеш дори имената! — Посочвам хартията пред тях. — А си позволяваш да ми казваш какво е проблем за тях и какво — не. Какво ти дава това право?

— Какво им дава на тях право да притежават полупразни къщи, когато има толкова хора навън, които живеят в кашони?

— Какво им дава право ли? Гадните ипотечи, които изплащат, ето това им дава право. Това са техните домове, Дейвид. И това не са някакви огромни домове. Защо не се захванете с Бил Гейтс? Или с Том Круз? Те по колко стаи за гости имат?

— Ако живееха на отсрещния ъгъл, щях да се захвана с тях. Но те не живеят там. А те не ни и трябват, защото тук и без това има достатъчно място. Ти просто се страхуваш от неудобството.

— Не е вярно.

Напълно вярно бе, разбира се. Ужасявах се от неудобството, което всичко това щеше да причини, на купищата, които можеха да се пренесат само с камиони. Вече дори чувах как бучат дизеловите им мотори.

— Във всеки случай, какво мислиш да предприемеш?

— Не знам. Ще ходя от врата на врата.

— Ами ако направим купон? — намеси се Добрата новина. — Значи, правим купон тук и ти ще можеш да говориш с всеки и... ще бъде супер.

— Чудесно — каза Дейвид с вид на човек, който има срещу себе си гений.

Чудесно — казах аз с вид на човек, който иска да си пъхне главата в пещта.

Но моят вид тях ни най-малко не ги интересуваше.

Добре, те грешаха, ясно беше. А бяха и напълно откачили. Но аз просто не можех да проумея защо. Каква беше разликата между това

да се предлагат стаи на евакуираните през 1940 година и това да се предлагат спалните за гости на бездомни през 2000 година? Вие бихте могли да кажете, че животът на евакуираните е бил застрашен, Дейвид и Добрата новина биха ви отговорили, че младежите, живеещи на улицата, имат по-ниска прогнозируема продължителност на живота, от когото и да било от нас. Вие бихте могли да използвате аргумента, че през 1940 нацията е била обединена в желанието си да се грижи за всички свои граждани, те биха ви отговорили, че точно това е духът, от който се нуждаем в момента, по сходни причини. Вие бихте могли да им се надсмеете, като им кажете, че са лъжеблагочестиви, че са самозвани светци, морални изнудвачи, фанатици, те биха ви отговорили, че не искат да знаят какво мислите за тях, че на карта е поставено доброто от висш порядък. А всъщност имахме ли ние право да държим една стая свободна и да я използваме като склад за ненужни вещи, или като музикална стая, или като спалня за гости, които никога не идват, когато беше месец февруари, леденостудено и влажно, а имаше хора, които живееха навън, по паважа? И защо ежемесечната вноска помощи за приюти да не е достатъчна? И какво, ако мъжът ми или Добрата новина, или и двамата заедно се окажеха, че са Иисус или Ганди, или Боб Гелдоф? Какво, ако страната досега неистово се е нуждаела от този вид енергия и те са революционизирали начина, по който сме свикнали да мислим за частната собственост, и бездомните престанеха да бъдат проблем за Лондон, Великобритания и Запада? Какво би станало тогава с моето неудобство?

Вече не знаех отговора на никой от тези въпроси. Всичко, което знаех, беше, че не исках този купон и не желяех да подлагам на това съседите си, и че исках Дейвид и Добрата новина да се заинтересуват от създаването на Интернет-компания, за да могат да спечелят милиони лири, които да харчат за момичета, които се показват полуголи на трета страница някои вестници, за кокаин и скъпи дрехи. Хората щяха да го разберат. Това нямаше да разстрои съседите.

На другата сутрин на закуска Дейвид и Добрата новина казаха на децата за купона. Моли веднага прояви любопитство. Том седеше на масата и си играеше със своя геймбой, като хапваше по нещо между отделните животи, очевидно незаинтересуван от темата. Седях срещу двамата, докато мъжете, стояха един до друг, подпрели гърбове на

секциите, готови да отговарят на въпроси. Невъзможно бе да не се забележи как се бяха променили ролите в нашето семейство, как моето място сега беше при децата. Не казвам това, защото бях майка, а по-скоро защото ми напомняше времето, когато на четиринайсет-петнайсет години ходех на големи семейни събирания и винаги имаше неяснота дали да седя на масата с по-малките от мен мои братовчеди или с лелите и чичовците си.

— И ние ли ще си вземем бездомен вкъщи? — попита Моли.

— Разбира се — каза Дейвид.

— Че нямаме ли си вече един? — казах аз, като хвърлих многозначителен поглед към засегнатата страна.

— И кой друг ще вземе бездомник?

— Всеки, който иска — отговори Дейвид и отговорът му ме накара да изсумтя.

„Всеки, който иска“... Коледа е и тази година всеки иска да получи бездомен така, както преди две години всеки искаше да е Бъз Лайтиър. Но в магазина за бездомници стоката никога не свършва.

— Няма ли да ни кажеш какво толкова смешно има, Кейти?

Заклевам се, че каза точно това. И даже звучеше като учител — строг, леко дистанциран, следващ сценарий, написан преди стотици години.

— Не е това изречението — казах аз. Изведнъж почувствах, че щом съм най-голямото дете, задължително е да бъда и най-непослушното. — Изречението е: „Няма ли да кажеш на целия клас каква е шегата?“

— За какво говориш?

— Разбрах — каза Том. — Ти не разбра ли, татко? Ти си учител, а мама беше непослушна.

— Не ставай глупав.

— Вярно е — каза Том, — точно така звучеше.

— Е, тогава се извинявам. Без да искам. Както и да е. Всички доволни ли сте?

— Имам един въпрос.

Това, че седях на масата с децата и ме мъмреха като тях, ме беше освободило. Лишаването ми от права ми беше дало сили.

— Да, Кейти.

— Какво ще стане, ако някой бездомен отиде в къщата на някой съсед и я ошушка?

Само едно дете може да каже онова, което не трябва да се казва в такива случаи.

— Какво искаш да кажеш?

— Исках да кажа... ами, това. Какво ще стане, ако ние помогнем някой крадец да се засели в къщата на наш съсед? Някой, който е съвсем без пари, отчаян наркоман?

— Ти създаваш погрешен стереотип за бездомник, Кейти. Съвсем не съм сигурен, че това е правилният подход.

— Съзнавам какво върша, Дейвид. Но просто, знаеш ли... Стереотипът на футболен запаляно е човек, който се напива и троши бутилки в главите на другите хора. Знаем, че това е стереотип, защото познавам много хора, които ходят на стадиона на „Арсенал“ и не са такива... Може да има един-двама, които се държат така. А не съм сигурна, че искам да кажа на Джек и Силв, че ще трябва да живеят с някой такъв.

— Не мисля, че точно този уклон на разговора е много полезен.

— Поне веднъж помислил ли си за това?

— Не, разбира се.

— Добре. Ще помислиш ли по въпроса?

— Не.

— Как така не?

— Защото искам да променя начина на мислене на хората. А не мога да променя начина на мислене на хората, ако и аз мисля като всички, нали? Искам да мисля най-доброто за всеки. Иначе, какъв е смисълът?

Последният риторичен въпрос има безброй отговори, но аз не можах да събера сили да изрека който и да било от тях. Поклатих глава, станах от масата и отидох на работа, за да мога отново да стана възрастен човек.

Само че сега и работата ми беше променена от семейната ситуация и когато пристигнах в кабинета, Доон, която работеше на рецепцията, беше застанала зад бюрото си със зяпнала уста и сбърчени вежди, като се опитваше да проумее какво иска цяла тълпа възрастни дами от европейски произход, които махаха с ръце във въздуха и

викаха: „Горещо! Много горещо!“, имитираха някаква пъргавина (която, тъй като въобще не бяха пъргави, се налагаше да показват най-вече с очи) и се опитваха да изглеждат тъжни.

Доон ме погледна отчаяно.

— Какво си им направила?

— Нищо — казах аз достатъчно бързо, за да не може Доон да реши обратното. — Вчера при мен беше един човек. Масажист. За гърба на госпожа Кортенза. Те за това ли са дошли?

— Той нещо вкусно ли дава или какво?

— О, не мисля, че е така. Мисля, че използва... — Като светкавица през ума ми мина нещо познато и аз изрекох: — Мисля, че използва някакъв крем и... че това действа по някакъв начин на възрастните жени.

— И какво да им кажа?

— Ами, просто... Не знам. Кажим им да си купят вазелин. Ще има същия ефект. Напиши им го на листче и ги разкарай.

И аз се отправих надолу по коридора с надеждата, че ще мога да загърбя целия този неприятен епизод, но след един час Бека дойде да ме види.

— В чакалнята се носи слухът, че някой е излекувал някакъв твой отписан пациент — каза тя с обвинителен тон. — Някой, който ти бил някакъв.

— Съжалявам. Няма да се повтори.

— Надявам се, че няма. Ей, тия бабички заприиждаха да ми разправят за някой си с топли ръце, който ти бил приятел. Това ли е човекът?

— Кой човек?

— Гаджетето?

— Не. Този е... друг.

— Наистина? Друг? Или уж друг, но всъщност, между нас да си остане, обещавам да не казвам на никого?

— Наистина беше друг. С гаджетето е свършено. Този е духовен лечител. Човек, който направи на Дейвид тумора в мозъка. Той се нанесе да живее у нас.

— И ти не спиш с него?

— Не, не спя с него. Господи! Мислех, че неговата очевидна способност да лекува ще те интересува повече от това кой с кого спи.

— Всъщност, не. Дойдох само да попитам какво е да правиш секс с човек с горещи ръце. Но ти казваш, че не знаеш.

— Не, не знам.

— Ще ми кажеш ли, ако разбереш?

— Бека, ти очевидно живееш със заблуждението, че поради... някои неотдавнашни събития, отсега нататък винаги ще имам любовник от един или друг вид. Изневярата не е професия. Срам ме от това, което се случи. Ще престанеш ли да си правиш майтап с това?

— Извинявай.

— Какво да правя с този човек?

— Кой човек? Те, изглежда, са доста много.

— Млъквай.

— Извинявай, извинявай.

— Дали да го използвам пак?

— Господи, не!

— Защо не?

— Ние сме семейни лекари, Кейти. Учили сме седем години. Сигурна съм, че светът е пълен с хора, които могат да вършат по-добра работа от нас, но не можем да позволим пациентите да научат това, защото това ще е краят.

Права беше, разбира се. Не исках Добрата новина да идва тук всеки ден, дори и да имаше способността да помага на пациентите ми. Особено пък ако имаше способността да помага на пациентите ми. Това е моя работа, а той вече беше ми иззел прекалено много от нея.

ОСЕМ

Том нямаше геймбой. Знаех това, знаеше го и Дейвид, а го гледахме как играе от известно време на закуска, но нито неговото, нито моето съзнание отчете невъзможността на това, което виждахме. Аз дори и не отидох на работата с усещането, че има нещо гнило, което не мога съвсем точно да фиксирам. Ще ми се да мога да твърдя, че майчинската ми интуиция ме е накарала да вдигна телефона, с цел да се уверя, че всичко е наред, но случаят не беше такъв. Вдигнах телефона, защото звънеше, и осъзнах, че Том няма геймбой едва когато Дейвид ми се обади, за да ми каже, че сме поканени на разговор с директорката на училището относно серията кражби на сина ни.

— Какво е откраднал? — попитах Дейвид.

— Ами, да почнем с оня геймбой — каза той.

Когато в четири пристигнахме в училището, на масата бяха сложени цяла камара крадени вещи. Напомняше на някоя от онези игри, при които трябва да запаметиш възможно най-много предмети. Геймбоят беше там, но също така и една-две видеокасети, компактдиск на „Ес Клъб 7“, едно тамагочи, всички варианти на играта покемон, фланелка на Манчестър Юнайтед, полупразни пакетчета бонбони и което беше най-странно, портфейл, съдържащ ваканционните снимки на някакъв съученик.

— Те пък за какво ти бяха? — попитах Том, но както се и очакваше, той вдигна рамене.

Знаеше, че е сгрешил и се беше свил на стола, но целият му вид издаваше яд. Едно от нещата, заради които винаги ме е боляло за Том, е, че когато е сгафил, винаги те гледа съсредоточено и един ден установих, че това, което търси, е мекота в погледа, доказателство, че въпреки неодобрението на постъпките му, все пак го обичаше. Днес обаче това го нямаше. Не срещна погледа на никой в стаята.

— По принцип, отмъквал е всичко, което не е било заковано за пода — каза директорката. — Както можете да се досетите, в момента не е особено популярен сред съучениците си.

Джийни Фийлд беше приятна, интелигентна, внимателна жена и винаги беше казвала особено добри думи за нашите деца, отчасти, подозирам, защото не ѝ създаваха грижи. Ходеха редовно на училище. Проявяваха интерес в часовете. Не се биеха. Прибираха се навреме вкъщи. А сега Том се беше превърнал в поредната напаст, която отнемаше от времето и енергията ѝ и това ме караше да се чувствам още по-нещастна.

— По някакъв начин да се е променила обстановката вкъщи?

Откъде би трябвало да се започне? От срамния разговор с баща му? Обсъждането при кой родител ще живее в случай на развод? С появата на Добрата новина? Погледнах към Дейвид, за да го уведомя, че на него се пада честта да опише нещастните събития през последните няколко месеца по начин, който да не обиди никой в стаята, и той смутено се намести на стола си.

— Да, имахме малки затруднения. — С ужас установих, че откакто се беше запознал с Добрата новина, Дейвид смяташе предотвратяването на неудобството за буржуазен предразсъдък, с който не искаше да има нищо общо.

— Том, би ли ни изчакал отвън, ако обичаш? — казах бързо.

Том не помръдна. Хванах го за ръка, вдигнах го на крака и го изведох от стаята. Дейвид се опита да протестира, но аз му направих знак с глава и той млъкна.

— Убеден съм, че Кейти няма да има нищо против, ако споделя, че тя имаше любовна връзка.

— Всъщност имам.

Исках да го знае, ако ще и само за протокола.

— Да — каза Дейвид, безкрайно изненадан, — но, вината беше моя. Не бях грижовен съпруг, проявявах сприхавост. Не я обичах и уважавах достатъчно.

— Ами то... случват се такива работи — каза Джийни, която определено предпочиташе да разговаря с въоръжени с ножове дилъри на наркотици, родители на някое неграмотно, сексуално вманиачено извергче.

— Но... аз... Недостатъците си ги разбрах, когато се запознах с моя духовен лечител, и мисля, че вече съм се е променил. Нали така, Кейти?

— О, да, променил си се — произнесох уморено.

— А духовният лечител сега и живее у нас и ние... ние преразглеждаме някои от аспектите в начина ни на живот и... Като се замисля, може би този процес леко е разстроил Том.

— Да, бих казала, че това е едно от възможните обяснения — каза Джийни.

Погледнах към нея, изражението ѝ беше особено. Знаеше го номера с бялото вино.

Почука се на вратата и Том се върна обратно в стаята.

— Свършихте ли? — попита той. — Имам предвид с нещата, които не трябва да слушам? Това, на мама за гаджето, и всичко останало?

Всичко сведохме поглед към пода.

— Седни, Том — каза Джийни.

Том седна в ъгъла на стаята, на стол, който беше в гръб на всички нас, така че се наложи да се обърнем, за да го гледаме. — Разговаряхме за това какво би могло да те накара да направиш тези неща. За това дали нещо не те прави нещастен в училище или вкъщи, или...

— Нямам нищо — внезапно ядосано каза Том.

— В какъв смисъл? — попита го Джийни.

— Нямам нищо. Вкъщи. Непрекъснато ги подарява — кимна той по посока на баща си.

— Ех, Том — въздъхна Дейвид. — Това е глупаво. Та ти имаш толкова много неща. Затова решихме да се отървем от някои от тях.

— Чакай малко. — Изпусках нещо. — Да не би да се опитваш да кажеш, че освен компютъра, има и друго?

— Ъхъ. Цели камари.

— Не бяха цели камари — каза Дейвид, но нетърпението в гласа му го издаде.

— И кога стана това?

— Миналата седмица. Накара ни да извадим всичките си играчки и да отделим половината.

— Защо не ми каза? — Въпросът ми беше адресиран повече към Том, отколкото към Дейвид.

— Каза ни да не ти казваме.

— Защо го слушате? Знаете, че е лунатик.

Джийни се изправи.

— Мисля, че ще е по-добре тези неща да бъдат обсъдени вкъщи — произнесе деликатно тя. — Но като гледам, доста работа ви чака.

Оказа се, че по-голяма част от нещата, които са подарили — пак на женския приют, — бяха боклуци или поне неща, с които вече не играеха. Според Дейвид Моли била тази, която вдигнала летвата — смятала, че подаръците щели да бъдат безсмислени, ако не са наистина хубави играчки, неща, с които двамата обичат да си играят. Така че се договорили (договорка, към която Том, макар и с известна неохота, се присъединил) да подарят по нещо от наистина любимите си играчки. Дал си количката с дистанционно управление и веднага съжалил за това. Значи такава, изглежда, беше сложното психологическо обяснение за престъпния му живот — дал някои неща и след те потърсил компенсация.

Като се върнахме вкъщи, си поговорихме малко с Том и получихме необходимите гаранции по отношение на бъдещото му поведение. Уговорихме също така и подходящо наказание (никаква телевизия за една седмица, никакво Семейство Симсън за един месец). Но не със сина си исках да разговарям.

— Вече нищо не разбирам — казах на Дейвид, когато останахме сами. — Ще се наложи да ми обясниш. Защото не разбирам какво точно се опитваш да постигнеш с всичко това.

— Кое всичко?

— Превръщаш децата ни в изроди. Моля те, не казвай, че всички останали са изроди, моля те, не казвай това, умолявам те! Защото не е така. Не може да е така, освен ако думата „изрод“ не означава това, което винаги е означавала. (Но пък тогава, изродско ли е да не искаш да гледаш Стани богат, когато всички останали го гледат? Изродско ли е да смяташ бигмаковете за негодни за ядене, когато милиони хора почти не се хранят с друго? Ха-ха! Не, не е, защото аз мога да опиша кръг в кръга — и така се пада, че кръгът обхваща всички с конкретния ми пощенски код — и бих поставила себе си в мнозинството, а не в малцинството. От друга страна, само едно мъничко кръгче мога да опиша, което да обхваща хора, които искат да подарят другиму неделния си обяд и детските си играчки и това е кръгчето, което обхваща единствено нашия дом. Ето каква е моята дефиниция за

„изрод“. А започва също така прогресивно да се превръща и в дефиницията ми за „самотен“)

— Толкова ли е изродско да се притесняваш за това, което става навън?

— Нямам нищо против да се притесняваш. Притеснявай се до смърт, щом искаш. Това, което създава проблеми, е, че се опитваш да направиш нещо по въпроса.

— Каж ми тогава какъв според теб е проблемът?

— Какъв според мен е проблемът? Нима не виждаш никакъв проблем?

— Виждам нещо, което може на теб да ти изглежда като проблем, но за мен не е.

— Това, че синът ти се превръща в Диджей Хитрия шмекерджия за теб не е ли проблем?

— Ще спре да взима неща. Става дума за по-глобални проблеми.

— Ето какво не разбирам. Кой са тези по-глобални проблеми?

— Не мога да обясня. Все се опитвам, но не мога. Просто... просто става въпрос за това човек да иска да живее друг живот. По-добър живот. Този, който ние живеехме, беше погрешен.

— Ние? Ние?! Ти си този, който пишеше изгъzenia роман. Ти беше този, който водеше рубрика за това колко всички са ужасни. Аз се опитвах да помагам на болните.

Знаех как звучах, но той ме вбесяваше. Аз съм добър човек. Лекар съм. Знаем, бях изневерила на мъжа си, но това не ме прави лоша, това не значи, че трябва да раздавам всичко, което притежавам, или да стоя и да гледам как децата ми раздават всичко, което притежават...

— Знаем, много искам от теб. Може би прекалено много. Може би не е честно и ще решиш, че повече не издържаш. Това си е твоя работа. Но вече нищо не мога да направя по въпроса. Просто... прогледнах, Кейти. Живеем безсмислен живот.

— И къде му е краят на всичко това?

— Не е в това въпросът?

— А в какво е въпросът? Обясни ми, моля те, защото просто не разбирам.

— Въпросът е... въпросът е в това, което усещам. Не ме интересува крайния резултат. Просто не искам да умра с мисълта, че

дори не съм се опитал. Не вярвам в рая или каквото е там. Но въпреки това, искам да съм от тези, които изкарват успешно приемния изпит. Разбираш ли ме?

Разбира се, че го разбирах. Нали съм лекар.

По-късно, докато бях полузаспала, започнах да сънувам сън за всичките хора на този свят, които живееха лошо — всички дилъри на дрога, производители на оръжие и корумпирани политици, всички, плъзнали навсякъде цинични копелета, които с едно докосване на Добрата новина се променят така, както Дейвид се промени. Плаши ме този сън. Защото се нуждая от тези хора — те ми служат за компас. На юг има светци, медицински сестри и учители в държавни училища, на север са директорите на тютюневите концерни и озлобените драскачи на весникарски колони в местната преса. Моля ви, не ми отнемайте посоката север, защото ще остана да плувам безцелно в пространството, загубена в страната, където да направиш или да не направиш нещо наистина си има свой смисъл.

Следващият ден беше четвъртък, денят в седмицата, когато работя само до обяд и затова, когато Том се върна от училище, го помолих да се поразходим. Хич нямаше желание, а и идеята тотално го объркваше — „За какво пък ще се разхождаме? Къде толкова ще ходим?“ — и ако беше начисто, щеше да ми откаже. Но беше сгазил лука, знаеше го, а е достатъчно умен, за да разбере, че ако една разходка до близкия парк по някакъв начин може да му помогне, то подобно начинание си заслужава усилието.

Болно ми е, но трябва да си призная, че напоследък привързаността ми към Том и Моли беше намаляла. Осъзнах го преди време. Винаги съм мислела, че е напълно нормално. Как би могло чувствата ми към това тихо, от време на време намусено дете да бъдат същите, които имах към усмихнатия му, чудесен двегодишен предшественик? Но сега вече не бях толкова уверена в това. Започвах да се чудя дали всъщност той не би трябвало да е по-обичлив и дали причината за липсата на подобна обичливост не се крие в нещо непривлекателно у него или в нещо немайчинско у мен.

— Не съм виновен аз, така че не казвай, че съм — рече той, когато се бяхме отдалечили на десет метра от къщи. Да, без съмнение би трябвало да е по-мил, отколкото беше.

- Защо да не си виновен?
- Защото татко е виновен. И Добрата новина.
- Те ли откраднаха нещата?
- Не, но те ме накараха да ги открадна.
- Те те накараха? Как?
- Знаеш как ме накараха.
- Каж ми.
- Лишиха ме.
- Какво значи „лишиха“?
- Като онези деца в училище. Ти каза, че са лишени.

Веднъж ме попита защо една група момчета в училище непрекъснато си изпросваха наказание и аз — неблагоприятно може би в ретроспективен план — внесох в разговора идеята за „лишените“ от разни неща. Смятах, че това е дълг на всяка правилно разсъждаваща майка. Излиза, че просто го бях снабдила със смекчаващо вината обстоятелство за престъпните му деяния.

- Това е друго.
- Защо да е друго?
- Защото...
- Каза, че вкъщи им липсвали много неща и затова се държали така. А сега аз нямам разни неща вкъщи. И затова правя тези неща.
- Мислиш, ще нямаш достатъчно неща вкъщи?
- Вече нямам.

Започна искрено да ми писва от либерализъм. Сложно е, уморително е и довежда до погрешна интерпретация от страна... на потайни, разглезени дечица. А и подхранва съмнения, а пък на мен и от съмнения вече ми писна. Искан увереност, така, както Дейвид има увереност, или както Маргарет Тачър имаше навремето увереност. За какво му е на човек да е като мен? Като хората като мен? Защото ние почти винаги сме убедени, че грешим, почти винаги сме убедени, че ще отидем в ада, въпреки че ненормално голяма част от мислите ни в будно състояние са насочени към това да постигнем противоположния резултат. Знаем кое е правилно, но не го правим, защото е прекалено трудно, защото изисква прекалено много и дори опитът да се излекуват госпожа Кортенза или Щурия Брайън не е гаранция за нищо, така че някакси всеки ден завършвам с разход, а не с печалба. Днес научих, че съм лишила от обич децата си и че някакси съм успяла да насърча едно

от тях да краде от съучениците си, в това време, в което Дейвид се опитваше да спаси бездомните. Но въпреки това продължавах да живея с вярата, че съм по-добра от него.

— Том, започваш да се превръщаш в едно отвратително мрънкащо дете — казах му аз, без обяснение и без да си призная, че е творение на едни отвратителни, мрънкащи възрастни.

Завършихме разходката си без повече да проговорим.

Не бяхме сядали на маса с приятели, откакто се появи Добрата новина, но в петък вечер отидохме у Андрю и Кам на вечеря. Добрата новина остана вместо бавачка. Той сам предложи, а и децата, изглежда, нямаха нищо против, пък и предвид, че всъщност не успяхме да уредим нещо друго, предложението беше прието с охота.

Андрю и Кам са хора като нас, и то до болка прилични на нас. Андрю заема несигурна позиция на дъното на медийната стълбица, но всъщност не е чак толкова несигурна, защото ако се препъне, то няма да падне от толкова високо и няма нито той, нито семейството му особено много да пострадат от това. Има месечна рубрика за нови книги в мъжко списание за фитнес, което съответно го прави най-малко четения литературен критик в света. Разбира се, пише и друго, и то отдадено — пиеса, не роман — което значи, че Дейвид го вижда повече като брат по съдба, а не толкова като заплаха. Това дава възможност — даваше възможност — двамата радостно да злословят какви ужасни филми са гледали или какви ужасни книги са чели и това по чуден начин им осигуряваше взаимна подкрепа и другарско отношение, вместо да бъде просто неприятно. Кам работи като управител в Националната здравната служба и горе-долу е готина, но нямаме много общо помежду си — тя е вманиачена на тема здравеопазване и никога не е искала да има деца, докато аз се радвам всеки път, когато имам възможност да не говоря за работа, стига да има друга тема за разговор, включително и тази за децата. Отнасяме се добре една към друга, защото и двете осъзнаваме стойността на отношенията ни, имайки предвид озлобените ни, обезверени мъжки половинки.

Обаче мъжът ми внезапно се бе преобразил и вече не беше нито озлобен, нито обезверен. Андрю още не знаеше за това. Обади се, покани ни, приех, затворих телефона и нямах възможност да му кажа

за чудото от Финсбъри Парк. Дейвид не изглеждаше да е особено притеснен. В колата на път към тях (нормално взимаме такси, но напоследък Дейвид не показва никакво желание да пие, като изключим някоя и друга случайна чаша вино, така че той караше) внимателно го попитах дали възнамерява да каже на Андрю за Добрата новина.

— Защо?

— Ей така. Просто питам.

— Мислиш ли, че не трябва?

— Не. Имам предвид... нали знаеш, така че ако искаш, кажи му.

— Ще бъда напълно честен с теб, Кейти. Открих, че ми е доста трудно да говоря за това. Или поне да говоря, без да приличам на изрод, така де, чудак.

— Да.

— Как мислиш, защо е така?

— И представа си нямам.

— Хората са слепи, не мислиш ли?

— Сигурно е заради това. Може би тогава ще е по-добре да не засягаш тази тема.

— Мисля, че си права. Преди да съм... преди да съм усвоил езика, с който правилно да говоря по нея.

Някои мускули по тялото ми се отпуснаха, а дори не бях усетила, че съм напрегната, въпреки че все още имах усещането, че предстоящата вечер щеше да е трудна.

— А за какво мислиш да говорите?

— Моля?

— За какво мислиш, че ще говорим? Как ще mine вечерта?

— Откъде да знам? Странен въпрос, Кейти. И преди си ходила на вечеря в чужди домове. Знаеш как става. Просто темите сами изникват и ние ги подемаме.

— На теория е вярно.

— Какво искаш да кажеш?

— Ами, нормално така става. Но когато се виждаме с Андрю и Кам, влизаме, след това Андрю казва, че еди-кой си е чекиджия и новата му книга е боклук, а ти казваш, че около новия филм на някой си друг се вдига излишен шум — въпреки че в девет от десет случая знам, че не си го гледал, — а Кам и аз седим и се усмихваме, а понякога направо се смеем, ако казвате нещо смешно, а не просто

злобарско, след това ти се напиваш и казваш на Андрю, че е гений, след което Андрю се напива и ти казва, че ти си гений, след което се прибираме вкъщи.

Дейвид се изкикоти.

— Глупости!

— Е, добре, тогава.

— Наистина ли? Така ли виждаш вечерите ни с Андрю и Кам?

— Това не е просто мое виждане.

— Съжалявам, ако мислиш така.

— Въпросът не е какво мисля, а какво става.

— Ще видим.

Влязохме, предложиха ни нещо за пиене и ние, седнахме.

— Как си? — попита Кам.

— Добре сме, струва ми се — отговорих аз.

— Значи по-добре от онзи шибаняк Дж. — самодоволно произнесе Андрю.

Ето колко му трябваше — „Добре сме“, защото да сме добре, му дава възможност да говори за някой, който не е добре. Дж. е знаменит писател, на който знаменито не му върви напоследък. Новия му роман получи единодушно гадни критики и не можа да намери място сред класациите на бестселърите. В това време жена му го напусна заради един от по-младите му съперници. Предишният Дейвид би отпил дълбоко от тази чаша, но новият просто изглеждаше смутен.

— Да — със съжаление каза Дейвид. — Нещо не му върви, нали?

— Да — потвърди Андрю.

И тогава — вероятно, защото Дейвид по свой начин все пак обърна малко внимание на това, че Дж. нещо не му върви, но не и на това, че Дж. е шибаняк, той с надежда повтори:

— Шибаняк.

— Вие как сте? — попита Дейвид.

Андрю изглеждаше сериозно объркан. На два пъти даде тон за злобеене и на два пъти не получи подкрепа. Опита още веднъж.

— Е, по-добре сме от оня шибаняк Дж. — каза той и се засмя на собствената си шега.

— Това е добре. Радвам се.

Андрю злобно се изкикоти, все едно, яе Дейвид бе ухапал стръвта.

— Прочете ли литературната хроника в Съндей Таймс? Майко, на негово място бих си изхвърлил компютъра през прозореца и бих емигрирал.

— Не съм я чел.

— Някъде тук се размотаваше. Мислех да я поставя в рамка. Да ти я намеря ли?

— Не, няма нужда.

Нормално досега Кам и аз щяхме да сме ги оставили да го разнищят и четворката щеше спретнато да се е разделила на две половинки по пол, но сега нямаше никакво „я“ за разнищване, така че останахме тихичко да седим и да слушаме.

— Как така си го изпуснал?

— Ами... аз... ами престанах да чета този тип хроники. Прекалено съм зает.

— Ха, ха, схванах. Постави ме на място.

— Не, не, не. Съжалявам. Не исках да намеквам, че хората, които имат време да четат литературни хроники са по някакъв начин, нали знаеш, са по-нисши. Нямам намерение да съдя който и да било.

— Нямах намерение да съдиш, който и да било? — развеселено се засмя Андрю.

Дейвид, човекът, който оглавяваше Върховния съд и бе тартор на всички съдници казваше, че не искал да съди, който и да било. По всичко личеше, че Андрю мисли точно така и поради тази причина извиси понятието „ирония“ на нови, неподозирани нива.

— Как така изведнъж стана прекалено зает, за да четеш хрониките? С какво се занимаваш?

— В момента... Ами опитвам се да работя върху кампания в квартала за осиновяване на бездомни деца.

Последва пауза. Андрю и Кам съсредоточено се взряха в лицето на Дейвид, преди смехът им отново да избухне, този път и от страна на двама им. Реакцията им определено жила Дейвид. Ушите му почервеняха, все едно всеки кикот беше въоръжен с бодил, който се забиваше в мозъка му.

— Като каза, че работиш по кампанията — провлече ехидно Андрю, — да не би да имаш предвид, че се опитваш да я спреш?

— Не — хрисимо отвърна Дейвид, — опитвам се да я организирам.

Първите кълнове на съмнение вече се появиха по лице на Андрю.

— В какъв смисъл?

— Ами, дълга история. Някой друг път ще ти разправам.

— Ясно.

Настъпи дълга, дълга пауза.

— Да ядем ли?

Ето списък на хората, които Андрю и Дейвид до момента са определили за бездарни, надценени или просто чекиджии: Оейзис, Ролинг Стоунс, Пол Макартни, Джон Ленън, Роби Уилямс, Кингсли Еймис, Мартин Еймис, Ивлин Уо, Обърон Уо, Салман Ружди, Джефри Арчър, Тони Блеър, Гордън Браун, Уилям Шекспир (но справедливо е да се отбележи, че те презират само комедиите и някои от историческите му пиеси), Чарлс Дикенс, Е. М. Фостър, Даниел Дей-Люис, екипа на Монти Пайтън, Гор Видал, Джон Ъпдайк, Томас Харис, Габриел Гарсия Маркес, Милан Кундера, Деймиен Хърст, Треиси Имин, Мелвин Браг, Денис Беркамп, Дейвид Бекам, Райън Гигс, Сам Мендес, Антъни Бърджес, Вирджиния Улф, Майкъл Ниман, Филип Глас, Стивън Спилбърг, Леонардо ди Каприо, Тед Хюс, Марк Хюс, Силвия Плат, Стийви Смит, Маги Смит, семейство Смит, Алън Ейкбърн, Харолд Пинтър, Дейвид Мамет, Том Стопард, както и всички останали съвременни драматурзи, разбира се — Гарисън Кайлър, Сю Лоули, Джеймс Ноти, Джеръми Паксман, Карол Кинг, Джеймс Тейлър, Кенет Брана, Ван Морисън, Джим Морисън, Къртни Льв, Къртни Кокс и целия изпълнителски състав на Приятели, Бен Елтън, Стивън Фрай, Андре Агаси, Пит Сампрас и всички съвременни тенис състезатели, Моника Селеш и всички съвременни тенис състезателки, Пеле, Марадона, Линфорд Кристи, Морис Грийн („Как може най-бързият спринтьор да бъде надценен?“ — попитах аз веднъж в прилив на отчаяна смелост, но не получих задоволителен отговор), Т. С. Елиът и Езра Паунд, Гилбърт и Съливан, Гилбърт и Джордж, Бен и Джери, Пауъл и Пресбъргър, Маркс и Спенсър, братя Коен, Стиви Уондър, Никол Фархи и всеки друг, който си изкарва хляба със скапано моделиерство, Наоми Кембъл, Кейт Мос, Джони Деп, Стивън Зондхайм, Барт Симпсън (но не Хомър Симпсън), Омир, Виргилий, Колъридж, Кийтс и всички поети романтици, Джейн Остин, и всичките

Бронте, всички братя Кенеди, хората, които направиха Трейнспотинг, хората, които направиха Две пушещи дула, Мадона... Папата, всички от училищата и колежите им, които са си спечелили име в областта на журналистиката, медиите или изкуствата, както и много, много други, прекалено много, за да бъдат изброени тук. Всъщност по-лесно е да се запишат хората в световната история, които и двамата харесват: Боб Дилън (но не и напоследък), Греъм Грийн, Куентин Тарантино и Тони Ханкок. Не се сещам за друг, който да е получавал положителни отзиви от тези двама пазители на нашата култура едновременно.

Беше ми писнало да слушам защо всички били безполезни, отвратителни, бездарни и как не заслужавали нищо от онова хубаво, което някога им се е случвало, и как са си заслужили всичко онова лошо, което някога им се е случило, но тази вечер тъгувах за стария Дейвид. Липсваше ми, както на някой можеше да липса белег или дървена протеза или нещо друго обезобразяващо, но придаващо му идентичност. С предишния Дейвид знаех накъде съм. Пък и никога преди не усещах срам. Никога! Уморено отчаяние — със сигурност, от време на време лош вкус в устата — определено, мигове на раздразнение — почти непрекъснато, но никога срам. Бях намерила начин да съжителствам с цинизма му, и без това вече всички сме станали цинични, но едва тази вечер напълно разбрах това. Цинизмът е общият споделен от нас език, есперанто, което наистина върши работа, и въпреки че не го владее свободно — харесвам прекалено много неща и не завиждам на достатъчно хора — знам толкова, колкото да се оправя. А и без това, невъзможно е напълно да се избегнат цинизмът и презрението. Всеки разговор на тема надпреварата в изборите за кмет на Лондон, или Деми Мур, или Виктория и Бекъм и синът им Бруклин те задължава да бъдеш злобен, най-малкото за да кажеш, че си пълноправен и разсъдлив градски човек.

Вече не разбирах много мъжа, с когото живеех, но разбрах достатъчно, за да знам, че вечерта щеше да кулминира с момента на истината, момента, когато на новооткритата добросъвестност на Дейвид, на неговото желание да обича и да разбира и най-разпътните сред божиите чеда щеше да бъде отвърнато с искрено неразбиране. Така стана, че най-разпътното чедо се оказа президентът на Съединените щати и не Андрю, а Кам беше тази, която понесе ударите на зловещата искреност на Дейвид. Говорехме — доколкото можехме,

предвид цялото ни невежество — за щатските управници и Кам каза, че изобщо не я интересува кой ще е следващият президент, стига да си държи нещото в гащите и да не напада млади стажантки, при което Дейвид започна да се върти на стола си и след време попита кои сме ние, че да съдим, и Кам му се изсмя.

— Сериозно говоря — каза Дейвид. — Не желая повече да съдя хора, за чийто живот нищо не знам.

— Но това е изходната точка за всеки един разговор! — възкликна Андрю.

— Писна ми от това — каза Дейвид. — Нищо не знаем за него.

— Знаем повече, отколкото ни се иска.

— Какво знаеш? — попита го Дейвид.

— Знам, че си го разхожда насам-натам.

— Знаеш ли? И дори да е така, знаеш ли защо?

— К'во? — възнегодува Кам. — Обществото е виновно? Или Хилари? Не мога да повярвам, Дейвид!

— На кое не можеш да повярваш?

— На това, че защитавах Клинтън.

— Не го защитавам. Просто ми е писнало от всичката тази отрова. Капчука на цялото това несекващо оплюване, евтините нападки и съденето на хора, които не познаваме, и цялата гадост на всичко това. Кара ме да искам да се изкъпя.

— Заповядай — каза Андрю. — Ето там има чиста хавлия.

— Точно Бил Клинтън! — продължи гневно Кам. — Искам да кажа, че ако него не можеш да оплуюш, тогава кой?

— Не знам фактите. И ти не знаеш фактите.

— Фактите? На най-могъщия мъж в света — на най-могъщия женен мъж в света — му прави свирка някаква си двайсет и нещо си там годишна и след това той се опитва да покрие нещата.

— Мисля, че трябва да е бил много угрижен и нещастен човек — каза Дейвид.

— Не мога да повярвам... — промърмори Андрю. — А преди непрекъснато ми пращаше по и-мейла мръсни вицове за Клинтън и Люински.

— Ще ми се да не го бях правил — каза Дейвид със страст, която предизвика видимо объркване върху лицата на двамата ни събеседници. Съсредоточихме се върху чиниите си.

Заех се да изразя подчертано положително мнение за новоремонтираната кухня на домакините и за известно време щастливо си седяхме, но на всички едновременно ни беше ясно, че малко бяха темите, които могат да доведат до подобен вид хармония и от време на време някой от трима ни се изпускаше, все едно страдахме от културен синдром на Турет. (Синдром на Турет — по името на фр. невролог Жил дьо ла Турет (1857–1904): съчетание на тикообразни потръпвания на мускулите на лицето, шията и раменния пояс, непроизволни движения на устните и езика с чести покашляния и плюене. — Б. ред.) Направих пренебрежителна забележка за литературните способности на Джери Арчър (вметнато наблюдение — даже не и наблюдение, по-скоро сравнение — изровено някъде из иначе неубедителен дебат в телевизионно предаване), при което Дейвид ми каза, че нямам никаква представа за това колко трудно се пише книга. Кам си направи майтап с някакъв политик, които наскоро го затворили заради финансови злоупотреби, мъж, станал нарицателно за недоверие, при което Дейвид започна да твърди, че трябвало човек все пак да прощава. Андрю се позаяде с мисията на бившата спайска Джери Халоуей в ООН и Дейвид каза, че е по-добре да се прави нещо, отколкото да не се прави нищо.

С други думи стана абсурдно — не можехме да функционираме нормално и вечерта объркано и конфузно приключи в доста ранен час. Сред хората с нашия конкретен пощенски код има консенсус, че такива като Джери Халоуей, Бил Клинтъ, Джефри Арчър са отвъд рамките на допустимото и ако някой тръгне да ги защитава, то консенсусът се нарушава и настъпва анархия. Възможно ли е човек да поиска да се разведе с мъжа си единствено защото не оплюва Джинджър Спайс? Страхувам се, че може би, да.

ДЕВЕТ

Поканите вече бяха изпратени и Дейвид и Добрата новина се заключваха през повечето вечери в кабинета на Дейвид, за да доизкусуряват плана си за атака. Преди един-два дни се опитах да използвам тази фраза в хумористичен план, но генералите просто ми хвърлиха по един празен поглед — не само защото реагираха по подобен начин на почти всеки опит за внасяне на хумор, а и защото наистина виждаха всичко това като военна кампания, кръстоносен поход в истинския смисъл на думата, както е било през XI-ти век. Съседите ни бяха неверниците, варварите, и Добрата новина и Дейвид щяха да им разбият портите с главите на бездомните.

— Не може ли просто да се веселиш, все едно празненство е? — каза Дейвид една сутрин на закуска, когато се оплаках малко повече от допустимото. — Ти обичаш празненствата. Просто о не обръщай внимание на останалото.

— Да не обръщам внимание на това, че в кухнята ми ще агитираш приятелите и съседите ни за бездомните?

— Първо, става дума за нашата кухня. Второ, няма да ги агитирам, ще говоря с тях. И трето, ще го правя в хола, стъпил върху стол.

— Направо ме спечели! С какво да помагам?

— Правим кашкавалени пръчици — каза Моли. — Ти можеш да направиш сандвичите.

— Аз няма да правя кашкавалени пръчици — каза Том.

— Защо? — Моли беше искрено изненадена, че някой може да бъде толкова агресивен, като се има предвид, че се готвеше такова щуро празненство.

— Тъпо.

— Какво искаш да правиш, тогава?

— Нищо не искам да правя. Не ми е до празненства.

— Татко, Том каза, че не му било до празненства — добави тя със скептичен кикот в края на доклада си.

— Не всички гледаме на тези работи по един и същ начин, Моли — каза Дейвид.

— Ще подарявате ли още от нещата ми?

— Няма нищо общо с това — каза Дейвид, като успя някак да намекне, че по-късно е възможно да има друго нещо, което щеше да бъде свързано именно с това.

Добрата новина влезе тъкмо когато всички тръгнахме за работа и училище. Става в пет и половина, но никога не слиза преди осем и трийсет. Не знам какво прави горе в продължение на три часа, но подозирам, че е нещо, за което дори и най-духовните сред нас не отделят повече от няколко минути. Моли и Дейвид топло го поздравиха, аз му кимнах, а Том му хвърли сърдит поглед.

— Какво става? Каква е мълвата?

— Добре е, всичко е наред — каза Дейвид.

— Аз ще правя кашкавалени пръчици, — каза Моли.

— Страхотно! — възкликна Добрата новина, за когото всичко представляваше добра новина. — Дълго мислих. Какво ще кажете за някакъв медал? За тези, които веднага се съгласят?!

Не исках да слушам за никакви медали. Не исках да слушам за празненства и кашкавалени пръчици. Представих си как прекарвам вечерта с приятелка в някой коктейл бар и пия коктейли с отвратителни, вулгарни имена, за предпочитане по седем лири единия. Казах чао на децата, но не и на съпруга си и Добрата новина и отидох на работа.

Докато вървах надолу по пътеката, някаква жена, която не познавах — около четирийсет и пет годишна, с леко изнервен вид, прекалено много червило, с бръчки около устата, които те карат да мислиш, че бе прекарала последните две десетилетия в това да си свива неодобрително устните, — ме спря.

— Вие ли ме поканихте на празненство?

— Аз? Не. Съпругът ми.

— Получих покана.

— Да.

— Защо? — Това беше въпросът, на който повечето ни съседни търсеха отговор, но също и въпрос, който единствено гаднярите и малоумните сред тях биха задали.

— В какъв смисъл, защо?

— Защо съпругът ви ме е поканил на празненство? Той не ме познава.

— Така е. Но би искал да се запознае с вас.

— Защо?

Погледнах я. Почти виждах как неприязънта описа кръг около главата ѝ. Предполагах, че това конкретно „защо“ беше риторично и че никой никога не е искал и не би искал да я познава.

— Защото има безумно видение, че всички, които живеят на тази улица могат да се обичат, да се разбират и Уебстър Роуд да се превърне в щастливо и прекрасно място за живеене. Да влизаме и да излизаме от къщите си, а може би и от леглата си, но най-малкото да се грижим един за друг. И той наистина иска да... Как се казвате?

— Никол.

— Той наистина иска вие, Никол, да бъдете част от всичко това.

— Коя вечер е това? Сряда?

— Сряда.

— В сряда съм заета. Имам курс по женска самозащита.

Разперих ръце и направих тъжна физиономия, а тя отмина. Но имаше за какво да ѝ благодаря — можах да видя веселата страна на всичко това. Кой би помислил, че желанието светът да се превърне в по-добро място може да бъде толкова агресивно? Може би Дейвид въобще не се е променил. Може би това, което винаги е искал, е да притеснява хора, които искат да бъдат притеснявани.

— Имате ли желание да дойдете на едно празненство?

Господин Крис Джеймс се вторачи в мен. Вече десет минути спорехме заради моя отказ да му дам болничен лист за отсъствието му от работа през изминалите две седмици. Убедена бях, че не е бил болен. (Убедена бях всъщност, че беше ходил във Флорида или някъде другаде на почивка, защото докато ровеше за химикалка из джобовете си, успя да разпилее американски монети по целия под и тутакси зае отбранителна позиция, когато запитах откъде ги е взел.)

— Какво празненство?

— Най-обикновено. Пиене, ядене, приказки, танци.

Щеше да има и танци, разбира се — макар че щеше да бъде повече празненство от типа публика-оратор, отколкото празненство с

танци, — но господин Джеймс не трябваше да знае това. (Той не трябваше да знае също така, че нямаше да има и много приказки, като се има предвид естеството на вечерта, но ако му кажех това, нямаше да прозвучи като покана.)

— Защо ме каните?

— Каня всички мои редовни пациенти.

И това очевидно не беше вярно, макар че аз наистина възнамерявах да поканя пациентите, които не ми бяха особено симпатични, които наистина можеше да се окаже, че са редовните ми пациенти, много от които бях започнала да не понасям.

— Не искам да ходя на никакви празненства. Искам болничен лист.

— Ще трябва да се задоволите с медицинска покана.

— Майната ви!

Разперих ръце и направих тъжна физиономия, а господин Джеймс излезе от кабинета ми. Направо страхотно! Не ги убивах с любезност, но определено им нанасях телесни рани. Посветена бях в новата вяра.

Щурият Брайън Бийч — отписан номер едно, дойде да ме пита дали може да асистира при операции.

— Няма да искам да асистирам при самото рязане. Не още от самото начало. Искане ми се да хвърля поглед на това, дето го вадят, и всичко такова.

— Аз съм лекар — казах му аз. — Не правя операции.

— Ами кой прави тогава?

— Хирурзите. В болниците.

— Само така казваш — изсумтя той. — Казваш го, защото не ме искаш да ти помагам.

Вярно е, че ако бях хирург, изборът ми за асистент нямаше да падне върху Щурия Брайън. Нямаше да има нужда да водя онзи поспециален за случая разговор. Но пък се налагаше да водя настоящия, който сам по себе си беше достатъчно мъчителен.

— Дай ми шанс — каза той. — Само веднъж! И ако нещо объркам, няма да те моля пак.

— Искаш ли да дойдеш на едно празненство? — попитах го аз.

Той ме изгледа, забравил изведнъж всичките си хирургически амбиции, а аз постигнах амбицията си за момента, а именно, да отклоня Брайън от блестяща кариера в медицината. Поканих го обаче на празненство в къщата си — нещо, което изобщо не би ми хрумнало преди. Но пък празненството не беше мое, а на Дейвид.

— Колко души ще има на това празненство? Повече от седемнайсет?

— Сигурно ще има повече от седемнайсет души. Защо?

— Не мога да ходя на места, където има повече от седемнайсет души. Затова не можем да работя и в супермаркета, нали разбираш. Там се събират тълпи от хора.

Признах, че общият брой на пресонала и клиентите в супермаркета редовно надвишава седемнайсет.

— Ето, виждаш ли — каза той. — Не може ли да дойда на другия ден, когато всички са си тръгнали?

— Само че тогава няма да има празненство.

— Така е.

— Ще се постарая да направим друго, със шестнайсет души. Друг път.

— Наистина ли?

— Ще видя какво мога да направя.

За пръв път Брайън излезе от кабинета щастлив. И това ме накара и аз да се почувствам щастлива, докато не проумях, че цялото това щастие е пряк резултат от лудостта на Дейвид и че вместо да осуetyявам плановете му, аз ги поощрявах. Току-що се държах любезно точно с такъв тип човек, с какъвто Дейвид мисли, че трябва да бъде любезна и вследствие на това животът на този човек за миг се беше подобрил. Тази констатация не ми хареса.

Ясно е и без да се казва, че предишният Дейвид мразеше празненствата. По-точно мразеше да организира празненства. И нека бъдем още по-точни, като онзи техник на БЕ ЕМ ВЕ от рекламата по телевизията, той мразеше идеята да се правят тържества, защото през всичките двайсет години, откакто сме заедно, нито веднъж не стигнахме до тази крайност да организираме празненство. За какво му бяха тълпи от хора, които не харесва, да си гасят цигарите в килима му? За какво му беше да стои до три часа сутринта, само защото Роузи

или някоя друга гъзла, моя приятелка, щеше да се напие и нямаше да иска да си върви вкъщи. Тези въпроси, както се досещате, бяха риторични. Всъщност никога не бях се опитвала да изложа като аргументи причините, поради които би могъл да иска килимът му да бъде изгорен с цигари. От начина, по който бяха формулирани въпросите, чувствах, че би било почти невъзможно да го убедя, че празненствата са нещо ВЕСЕЛО! Или че да види човек всичките си приятели, събрани на едно място, беше ЧУДЕСНО! Нещата не ставаха така.

Започнах да мисля за всички неща, които преди не ставаха по начина, по който ставаха сега и не знаех вече какво изпитвам. Едно време Дейвид харчеше много пари за компакт дискове и книги и понякога, когато нямаше достатъчно работа, дори бяхме спорили за това, въпреки че — или точно заради това — бях се превърнала в лишен от култура индивид. Знаем, че се опитваше да крие от мен новите си неща, като потуляше компакт дисковете някъде отзад и пускаше новите, когато ме няма, като поомачкваше книгите с меки корици, за да не забележа колко са нови. Но сега напълно бе изгубил интерес. Рядко излизаше, а страниците на вестниците с литературните критики се изхвърляха недокоснати. И ако трябва да съм честна, липсваше ми онова, което той някога внасяше в дома ни. Може да бях лишена от чувство за хумор новопокръстена в някаква екстремистска религия, която смята всяка форма на забавление за лекомислие и саморазглеждане, но тайно изпитвах удоволствие, че живея с човек, който знаеше какво работи Лиъм Галахар от Оейзис, а сега това вече го нямаше.

А имаше и още нещо — той престана да пуска шеги, поне не истински във всеки случай. Опитваше се да разсмее децата в стила на детските телевизионни шоута от 60-те години — слагаше на главата си разни неща вместо шапки, което винаги е смешно, използваше парчета плодове вместо кукла на вентрилоквист (Здрасти господин Банан, Здравейте госпожа Ягода — нещо от този род), преструваше се на Спайс Гърлс и на какво ли не. Моли престорено се смееше, Том го гледаше като че ли се опитваше да се облекчи по голяма нужда, а не да бъде забавен. Но възрастните (с други думи аз, защото Добрата новина няма вид на човек, който прекарва много време в местния комедиен клуб)... Карай, няма значение. Неговото непрекъснато търсене на

номер във всичко едно време ме влудяваше, защото той придобиваше някакъв особен вид, когато човек му говореше, който можеше да те подведе, че слуша това, което му казваш, а после някакво сложно и обикновено гадно остроумие излизаше от устата му по маниера на Ханибал Лектър от Мълчанието на агнетата и аз или се смеех, или, по често, напусках стаята, като хлопвах вратата на излизане. Но от време на време — да речем в пет процента от случаите — нещо ме погъделичкваше и колкото и сериозна, ядосана, или объркана да бях, той получаваше реакцията, която очакваше.

А сега много рядко излизах от стаята и хлопвах вратата. От друга страна изобщо не се смеех. И трябваше да призная, че вследствие на това се чувствам по-зле, отколкото преди. Една от причините, поради които се омъжих за Дейвид, беше, че ме разсмиваше, а сега не ме разсмиваше, даже и не искаше да ме разсмива и нещо в мен си искаше залога обратно. Имах ли право да си го получа? Възможно ли е чувството за хумор да е като косата — нещо, което много мъже изгубват, когато започват да остаряват?

Но ето ни тук, в реалния свят, в света на настоящето, а в света на настоящето Дейвид не пускаше шеги и ние щяхме да имаме празненство, празненство за всички хора от нашата улица, към много от които Дейвид се бе отнасял изключително грубо по доста несъществени причини (палта, коли, посетители, торби за пазаруване). И преди да се бях осъзнала, на вратата започна да се звъни и първият от нашите гости застана на прага с объркана, но не и недружелюбна усмивка и бутилка шардоне в ръка.

Обърканото лице принадлежеше на Саймън, едната половина на гей двойката, която се премести наскоро в къщата на номер 8-ми. Партньорът му, Ричард, актьор, който Том твърдеше, че е гледал в Законът, щял да дойде по-късно.

— Аз ли съм първи? — попита Саймън.

— Все някой трябва да е първи — казах аз и двамата се засмяхме, след което се спогледахме.

Дейвид се присъедини към нас.

— Да, все някой трябва да е първи — повтори той и тримата се засмяхме. (Между другото, това не се приема за шега. Да, Дейвид каза нещо, с което целеше да разведри обстановката, и аз се отчетох с предполагащия се смях, но това бяха особени, отчаяни обстоятелства.)

— Откога живеете тук? — попитах Саймън.

— Ами, колко време стана? Два месеца? Достатъчно, за да се почувстваме у дома си, но недостатъчно да разопаковаме всичките кашони.

Помните ли онзи момент във Фолти Тауърс, когато на Базил му се развали колата и той излезе и започна да я удря с клона на едно дърво? Помните ли как щяхме да се напикаете от смях, когато го видяхме за пръв път? Общо взето, такъв беше и ефектът от кашоненото остроумие на Саймън върху Дейвид и мен. Ами, може би просто трябваше да сте там.

Моли дойде с чиния кашкавалени пръчици и ни предложи по една.

— Том каза, че си играл в Законът — каза тя на Саймън.

— Не аз. Аз не съм актьор. Ричард играеше там.

— Кой е Ричард?

— Гаджето ми.

Човек би помислил, че това беше първата нормална (простете ми безвкусната игра на думи) реплика, направена от Саймън, откакто дойде, и би сбъркал, защото ако нещо ви накара да се смеете, значи по дефиниция то е смешно, и с това, че каза, че Ричард му е гадже, Саймън накара Моли да се засмее. Първоначално тя се изчерви и ни погледна учудено, след това избухна в неукротим кикот.

— Гаджето ти! — повтори тя, когато успя да събере достатъчно въздух за да повтори каквото и да било. — Гаджето ти!

— Това не е смешно — каза Дейвид, но тъй като гледаше със съчувствие Саймън, докато го казваше, Моли го разбра неправилно и реши, че иска да го смъмри.

— Само се шегуваше, татко. Не му се карай.

— Хайде, Моли — казах й аз. — И другите искат от кашкавалени пръчици.

— Няма други.

— Нищо, върви.

— Много съжалявам — казахме едновременно Дейвид и аз, въпреки че никой от двамата ни не пожела да обясни защо дъщеря ни мисли, че мъже, които са гаджета, е най-готиният виц, който някога е чувала.

— Няма значение — каза Саймън и за да наруши настъпилата тишина добави: — Това е страхотна идея.

Убедена, че проявява сарказъм, аз изсумтях.

Отново се звънна и този път се оказа, че е Никол, неприятната жена със свитите усни, която не можела да дойде, защото имала курс по женска самозащита. Тя не носеше бутилка.

— Анулирах си часа по женска самозащита.

— Радвам се. — Представих я на Саймън и ги оставих да си говорят за схемата за паркиране в квартала, която се очакваше общината да предложи.

Стаята се напълни с хора. Ричард от Законът дойде и аз забраних на Моли да разговаря с него. Азиатското семейство от къщата през една от нашата дойде и Добрата новина тутакси подхвана дебат на тема източен мистицизъм. Мен се опита да ме омагьоса някакъв опърпан строител от номер 15, чиято жена беше болна от грип в момента. Брат ми Марк се появи с ошашавен израз на лицето. Трябва Дейвид да го е поканил, защото определено не бях го поканила аз. И представа нямах дали от Марк се очакваше да е сред осиновяващите или осиновените в резултат на днешното благородно начинание.

— Какво става тук?

— Не знам — отвърнах му аз.

— Какви са тези хора?

— Не знам.

Той ме отмина и хлътна вътре.

Учудващо как, но празненството наистина започна да заприличва на празненство. Хората се смееха, говореха, пиеха. Звънецът не престана да звъни и не след дълго холът се препълни и гостите започнаха да преливат към кухнята. След чаша-две вино започнах малко дори да се разчувствам. Нали разбирате, бяхме се събрали черни, бели, хетеро, хомо — миниатюрен модел на купонджийския, разнокултурен, разносексуален Лондон, ядохме кашкавалени пръчици и разговаряхме за пътни реконструкции и ипотеките и се разбирахме чудесно. Не бе ли прекрасно? И тогава Дейвид се качи на един стол и удари един тиган с дървена лъжица, при което се събудих от краткия си блян.

— Добър вечер на всички — каза той.

— Добър вечер — отвърна Майк, опърпаният строител, който за щастие се оказа истински образ.

— Когато нашата покана попадна в пощенската ви кутия, вероятно сте си помислили: „Тук има някакъв трик. За какво му е на този напълно непознат да ме кани на купон?“

— Аз дойдох само заради бирата — извика Майк.

— Все пак е от луксозната — добави друг.

— Не е вярно — на свой ред отвърна Майк.

Двамата се надвикваха още няколко минути.

— Ще ми се да мога да ви кажа, че няма някакъв трик, но има. Голям номер. Защото днес ще поискам от вас да промените живота на други хора, а може би и вашия собствен.

— Бързо, опри гръб в стената! — викна Майк.

Не е нужно да си психоаналитик, за да знаеш, че човек, който иска да ти промени живота, сигурно се занимава с хомосексуализъм.

— Кой сред вас имат стая за гости? — попита Дейвид.

— Да, мерси — извика Майк. — Там спя, когато жената не ме иска.

— Значи един — каза Дейвид. — Други?

Повечето хора решиха да се съсредоточат върху чашите си с вино или във върховете на обувките си.

— Не се притеснявайте — каза Дейвид. — Няма да искам от вас да правите нещо, което не искате. Но знам, че тази улица е пълна с триетажни къщи и някъде трябва да има доста празни стаи, защото надали всичките имате по две цяло и четири деца вкъщи.

— Ами ако живея в апартамент? — опонира му младеж с кожено яке.

— Едностаен ли е?

— Да.

— Ами, значи нямаш стая за гости.

— Мога ли да си ходя тогава?

— Можете да си ходите, когато пожелаете. Това е празненство, а не поправителен дом.

— А, стига, бе! — кресна Майк.

Неговият брат шегаджия, мъжът, който пусна остроумието за луксозната бира, беше застанал до него и двамата плеснаха с ръце.

— Съжалявам, че не се забавлявате.

За момент зърнах нещо от стария Дейвид, нещо като избеляла боя под пласт нова. В думите му имаше сарказъм, който единствено аз бих могла да уловя. Старата страст за вербална конфронтация също се беше появила, защото повече нищо не каза. Чакаше отговора на Майк, поредния лаф, но Майк нямаше такъв, защото в края на краищата беше просто тъпак, човек, който би крещял простотии на което и да е събиране с алкохол, било то сватба, кръщение или купон за спасяване на света като този. Искаше да се прави на интересен, нищо повече. Дейвид обаче реши да го настъпи.

— Сигурен ли си, че не ви е весело?

— Всичко е наред, мой човек — успокои го Майк.

— Защото сериалът започва след две-три минути.

И това доведе до смях, не прекалено много, но повече от това, което Майк беше постигнал до момента.

— Не го гледам — каза Майк. — Никоя от сапунките не гледам между другото.

Това предизвика най-големия смях до момента, но се смяха на него, на баналността на отговора му и това определено го ужили.

— Значи ще останеш?

— Поне додето си изпия бирата.

— Радвам се да го чуя.

Нов кикот, вече си го беше заслужил. Дейвид беше затапил натрапника и това ме накара да се почувствам носталгично горда в някаква степен. (Като се замисля, точно такава работа би била идеална за някогашния Дейвид — да затапва хората от публиката по представленията, митингите и дебатите. Притежаваше перфектната комбинация от войственост и бърза мисъл. За оратор нямаше да го бива, защото доста мънкаше и губеше нишката на мисълта си, и то по един непохватен начин, а и обектите му на подигравка винаги бяха неясни и сложни — театрални завеси, малки туби паста за зъби и други подобни. Но може би, ако се беше събрал с някой комедиант, в критичните моменти можеха да го вадят на сцената в ролята на нещо като анестезиолог. Може би това му е било призванието. Това ли е най-хубавото, което можех да кажа за таланта му? Че беше напълно подходящ за вербални бунтове по време на алкохолни сбирки? Това определено не е описание на разностранно развита личност. Както не е и описание на особено обичлив човек.)

Направи пауза за промяна на настроението.

— Така, докъде бях стигнал? А, да. Стаи за гости. Вижте, за вас не знам, но всеки път, когато включа телевизора или погледна вестника, нещо ужасно се случва в Косово, в Уганда или в Етиопия. Понякога като ударя печелившо число давам някоя десетачка за благотворителност, но това нищо не променя. Ужасните неща продължава да ги има. И това ме кара да се чувствам гузен и безсилен, а после, когато изляза я за къри, я на кино, я до кръчмата...

Кръчмата! Кръчмата! За коя „кръчма“ става въпрос, Дейвид? „Местната“ кръчма може би. Онази, дето се казва „Лицемерният копелдак“?

— ... И тази моя гузна съвест и безсилие не ме пускат и аз искам да направя нещо. До банкомата седи дете с одеялото и кучето си. Давам му петдесет пенса, но и това нищо не променя, защото следващия път като ходя до банкомата пак е там и моите петдесет пенса нищо не са променили. Разбира се, нищо не са променили, защото са петдесет пенса, но и ако му дам десет по петдесет пенса пак нищо няма да се промени, защото това са пет лири. А не мога да се примиря, че то седи там. Мисля, че всички не можем да се примирим с това. Ако едва за десет секунди се замисли човек, ще успее донякъде да си представи колко гадно е да спиш в студа, да просиш стотинки, да те вали дъждът, да те тормозят минувачите...

Погледнах наоколо. Добре се справяше, като изключим онази част за кръчмата. Хората го слушаха, а един-двама и кимаха, но не можеше да се каже, че бе запалил светлината на посвещението в очите им. Трябваше да изкара някой номер от шапката, ако не искаше да ги загуби.

За щастие друг го направи вместо него.

— Не вярвам на ушите си — възропта Майк. — Та всички тия са лайна.

— Кои тия?

— Скапаните бездомни. А и половината са фрашкани с пари.

— Нима? — каза Дейвид. — Пълни с пари? Кое тогава обяснява защо седят на тротоара и просят?

— Ама те така си изкарват парите! И после ги трошат за дрога. От шест месеца търся някой, който да е зидар, и намерих ли? Разбира се, че не. Не им се бачка.

Последваха едно две изсумтявания, цъкване с език, клатене на глави, разменени погледи, последвани от повдигане на вежди. Майк беше заобиколен от гей актьори, служители от Националната здравна служба, учители, психоаналитици, хора, чиито сърца кървяха направо през скъпите им фланелки, марка Геп и дори и някога да им се случеше посред нощ да си помислят, че бездомните сами са си виновни и че всичките взимат наркотици и имат банкови сметки по-големи от техните, то никога не биха го казали на глас, в будно състояние, а камо ли на празненство. Майк си беше сбъркал публиката и вследствие на това, промени настроението в стаята. Преди две минути Дейвид говореше на множество тъпо гледащи лица. Никой не му мислеше злото, но пък и никой не беше готов да дари съществена част от дома си за каузата. Сега вече беше друго. На чия страна бяха? Щяха ли да се съюзят с десните сили на злото, тоест с Майк? Или щяха да застанат на страната на тези ангели (леко ексцентричните, вероятно заблудени, но все пак ангели)? „Ура за ангелите!“, крещяха психоаналитиците. „Долу десните сили на злото!“, викаха гей актьорите. Е, не, че наистина се викаше. Прекалено бяха сдържани за подобно нещо. Но Майк определено получи малко повече пространство от преди. Хората се отдръпнаха от него, все едно че всеки момент щеше да се пусне да изиграе някой раздвижен танцов номер.

— Ако така виждаш нещата, значи няма да те интересува това, което имам да казвам.

— Така е, но не съм си свършил бирата.

— Тогава, моля, свърши си бирата. Но ще може ли да те помоля да си запазиш вижданията за себе си? Не съм уверен, че останалите се интересуват от тях.

— Щото са все надути сноби.

Пространството около Майк още повече се разшири. Спокойно можеше да изиграе някоя брейк-денс стъпка, без да падне върху нечия глава. Дори и братът му шегаджия се беше отдалечил. Майк нарече Дейвид така, както повечето хора в стаята се страхуваха да бъдат наречени. Все пак всички се стараем да се внедрим, да станем част от кварталната общност. Искаме Майк да е един от нас и самият Майк да ни иска за съсед. Е, сигурно е вярно, че е платил неколкостотин лири за тази къща през шейсетте, когато никой от нас не е искал да живее тук, докато някои от нас платиха преди една-две години по четвърт

милион за къщите си. (Но не и Дейвид и аз! Ние преди десет години платихме за нашата къща сто хиляди.) Но това прави ли ни сноби? Все пак в днешно време и къщата на Майк струва четвърт милион. Но, разбира се, не това е въпросът. Въпросът е, че сме от тези хора, които могат да си позволят да платят четвърт милион за една къща (или по-точно сме от онези хора, на които банките са готови да заемат четвърт милион за една къща), което ни прави от този тип хора, които дават пари на просяците (и нищо чудно, предвид, че можем да дадем четвърт милион за една къща). А стигаме и до кръчмата в дъното на улицата, в която е възможно Майк едно време да е пил, но която вече е с нови собственици и клиентела. Там вече сервират испански наденици с някакви панирани филийки под тях и разни такива за по десет лири и тя вече не е кварталното кръчме. Нека си го кажем правичката, виновни за това са снобите, както и за други неща, като например, това, че готиното дюкянче на ъгъла сега е станало магазин за екологично чисти колбаси... Ех, доста грехове сме натрупали.

И така, напускането на Майк (трясна си чашата на секцията и намусено си тръгна) беше едновременно благословия и поражение, защото макар да ни беше гузно за бездомните, гузно ни беше и за това, че не успяхме да приобщим Майк, затова че вече не се чувства част от собствения си квартал. Може би това двойно чувство за вина щеше да помогне и на Дейвид, защото при толкова много събирателна вина, натрупана в стаята, снобите умираха да направят нещо за компенсация. Искаха да направят нещо смело, нещо трудно, за да докажат, че не са сноби, че са добри, внимателни хора, които не ги е страх от трудностите. Ако точно в този момент беше поискал хората да си подарят къщите, двама-трима можеше и да се навият. Една спалня — ха! Нищо работа!

Дейвид усети настроението и изстреля отсатъка от речта си, докато в това време Добрата новина стоеше до него със самодоволна физиономия. Искали ли тези хора да са като Майк? Не искали ли да направят нещо по-добро от всичко, което са правили досега? Защото Дейвид не го интересува какво правели в момента — колко хуманни били професиите им и колко давали за благотворителност, защото нищо няма да промени положението на индивида така, както това. Шест месеца без да се ползва стаята за гости можело да спаси един човешки живот, защото с дом и постоянен адрес, с място, където да се

изкъпят и обръснат, тези младежи щели да кандидатстват за работа, а така можело да изкарват пари, да имат доходи и самочувствие и възможността да изградят живот, който да не зависи от подобни намеси...

— Аз съм на четирийсет и една години — каза Дейвид. — И прекарах половината си живот в това да съжалявам, че не хванах 60-те години. Чета за енергията и си представям как е звучала музиката, когато не си я чувал вече хиляда пъти, по времето, когато наистина е значела нещо, и винаги съм тъгувал, че светът вече е друг. Да, Лайв Ейд ме развълнува, но човек разбира, че тези проблеми... са станали прекалено големи. Никога няма да изчезнат. Не можем да променим света, но можем да променим улицата си и ако ние променим нашата, може би други ще поискат да променят своята. Избрали сме десет младежи, които живеят трудно. Добри деца са. Не са пияндета, нито наркомани, крадци или психопати. Това са хора, на които животът е тръгнал трудно, влошил се е, но не по тяхна вина. Може би пастрокът им ги е изхвърлил, може би някой техен близък е починал и не могат да се справят... Но ние гарантираме за тях. Ако успея да намеря десет свободни стаи за тези деца, това ще е най-великото нещо в живота ми.

— Вие ще вземете ли? — попита някой.

— Разбира се — каза Дейвид. — Как очаквате, че мога да искам подобно нещо от вас, ако нямах готовност да направя същото.

— Мога ли да попитам, къде ще го сложим? — Това от госпожата, която и без това вече издържаше две деца, духовен гуру и съпруг, който беше изгубил всякакво желание за работа.

— Ще го уговорим, когато останем насаме — каза Дейвид. — Има ли някой, който да иска да поговорим повече по въпроса.

Четирима човека вдигнаха ръце.

— Четирима са малко. Трябват ми още.

Още една ръка и след това нищо.

— Добре, половината сега, половината после.

Странно, но цялата стая спонтанно започна да ръкопляска и почувствах, че все едно ще зарева с онези сълзи, които задавят човек в края на сантименталните филми.

Добрата новина и Дейвид заведоха славната петорка в кабинета му (кабинет, който вероятно щеше скоро да се превърне в спалня),

докато останалите останахме да гледаме. Напомняше на сватба, онази част, в която младоженците и свидетелите отиват в дъното на залата да се подписват, докато гостите в това време им се усмихват и не знаят какво друго да правят. (Дали не трябваше да се пее в този момент? Може би. Може би трябваше да запеем Имаш приятел или Сам не ще вървиш, нещо, при което светското влиза в досег с духовното.)

За протокола, петте доброволчески семейства са:

1) Саймън и Ричърд, гей двойката от номер 44.

2) Джуд и Робърт, двойката, приближаваща четирийсетте, които, както някой ми каза, не могат да имат деца, и са се опитвали да осиновят, но без особен успех. Те живеят на номер 6.

(Така че за тези от вас, които се чудят защо тези хора правят това, което правят — вече нишката се разплита...)

3) Рос и Макс, живеят срещу нас на номер 29. Нищ не знам за тях, защото съвсем наскоро се нанесоха на нашата улица, като изключим, че 1) имат дъщеря на възрастта на Моли и 2) малко преди да се промени, Дейвид ми каза, че видял Рос в рейса да чете рубриката му и да се смее, така че може би желанието ѝ да предостави спалнята си е някаква форма на изкупление.

4) Уенди и Ед, възрастната двойка на номер 60, на ъгъла, точно до сергията за вестници. Винаги ни спират на улицата, когато сме с децата, за да си поговорим. Не знам много за тях, като изключим това, че и двамата са грамадни като великани и децата им вече не живеят при тях.

5) (Ужасяваща е тази) Мартина, възрастна (вероятно над седемдесетте), крехка източноевропейка, която живее сама на номер 26. Винаги съм се учудвала на слабото ѝ владение на английски, имайки предвид, че живее тук от четирийсет години, така че един господ знае за какво се е навила. Утре сигурно ще получим голяма торта, а тя ще умре от ужас и изненада, когато някакъв с плитки ѝ почука на вратата.

Жена, която виждах за пръв път в живота си, се приближи към мен.

— Сигурно много се гордеете с него — каза тя.

Усмигнах се и замълчах.

Легнахме си чак след полунощ, но Дейвид беше прекалено превъзбуден, за да заспи.

— Как мислиш, пет ще свършат ли работа?

— Невероятно е — казах му аз и говорех сериозно, защото моите очаквания бяха за мрачен и унизителен провал и край на цялата история.

— Наистина ли?

— Сериозно ли мислеше, че ще намериш десет човека, които да се съгласят на това?

— Не знам. Единственото, което знам, е, че докато го обмислях, не виждах никаква причина някой да има нещо против.

Точно това беше и моят проблем. Искях да унищожа цялата самопожертвувателна хуманна кампания на Дейвид, но исках да го направя посредством неговата логика, философия и език, не с езика на някакъв мрънкащ, разглезен, нахакан, сомнителен таблоиден драккач. А това, разбира се, беше невъзможно, защото Дейвид владее перфектно езика, докато аз бях просто начинаещ. Все едно да спориш с Платон на гръцки.

— И какво биха могли да имат против? Имам предвид, че тези хора са...

— Знам, знам. Няма за какво да спориш с мен. Но не в е това въпросът, нали?

— Не е ли?

— Никой никога не оспорва това, което искаш да правиш. Хората са гладни, дай им храна, ако имаш. Децата нямат с какво да си играят, дай им играчки, ако имаш в повече. Никога не се сещам как да те оборя. Но това не значи, че съм съгласна с теб.

— Но трябва да значи.

— Светът не е устроен по този начин.

— Защо? Знам защо. Защото хората са егоистични и уплашени и... и защото мозъците им са промити. Мислят си, че нямат никаква алтернатива. Но имат. Имат!

И сега какво се очакваше да кажа? Че хората имат право да са егоистични, щом така им харесва? Че нямат никаква алтернатива? И как е „Моля те, млъкни и ме остави на мира“ на гръцки?

На следващата сутрин седях и си ядях закуската с Том, докато Добрата новина, Моли и Дейвид разчистваха наоколо. Нямах да стана. Егоистична съм и имам право на това. В Гардиан имаше статия за банда младежи, които пребили някакъв мъж до безсъзнание и го оставили под един храст в парка Виктория, където умрял от хипотермия. Освен ако не е бил вече мъртъв — съдебният лекар не знаел. Трима от младежите били бездомни. Добре де, признавам, че не беше необходимо да прочитам статията на глас, предвид че децата са относително малки, а в най-скоро време бездомен младеж щеше да дойде да живее при нас (предполагах, че все още така стояха нещата — нищо не ми беше казано) и че в продължение на седмици щяха да сънуват кошмари, свързани с горкото и със сигурност безвредно момче, което щеше да спи на долния етаж. Но пък настроението ми беше революционно, а и снарядите просто си стояха там, на страница пета, и чакаха някой да ги изстреля.

— Супер — промърмори Том. — Сега заради татко ще ни убият.

— Защо? — каза Моли.

— Ти не чу ли какво прочете мама? Ще идва бездомен и ще ни обере, а след това сигурно ще ни убие.

Изглеждаше доста спокоен. Все едно му харесваше подобно развитие на събитията, може би, защото убийството му би доказало, че е прав, и би накарало баща му да съжалява. Подозирах, че това беше наивно и че баща му би се почувствал разкаян и натъжен, но не би съжалявал. Не и тази жалост, от която се нуждаеше Том.

— Това не е справедливо — ядосано ми каза Дейвид.

— Не е — казах аз. — Един на петима! Няма никакви шансове.

Той ми хвърли поглед.

— Какво? Ето го, във вестника. Няма нищо общо с това кое е справедливо. Пише го в новините. Факт.

— Имаше толкова много други неща, които можеше да прочетеш на глас. Хващам се на бас, че има статия за, де да знам, промяна в закона за надбавките. Хващам се на бас, че пише нещо за външния дълг на третия свят.

— Дейвид, външният дълг на третия свят няма да идва да живее в къщата ни. Външният дълг на третия свят не е убил...

Замръзнах, защото знаех, че не съм права, че съм загубила, че външният дълг на третия свят е убивал — убил е милиони и милиони,

несравнимо повече, отколкото бездомните младежи някога са убивали. Знам това, знам това, знам това, но така и така щях да слушам за него в продължение на часове, чаове, часове...

ДЕСЕТ

Бездомните деца пристигнаха същия ден с микробус, нает от домакините им за сутринта. Беше слънчева юнска събота, малко мъглива, заради ранната жега и снощния дъжд. Няколко човека бяха наизлезли пред къщите си или за да зяпат, или за да посрещнат новите си съквартиранти и внезапно почувствах, че улицата ни все пак беше специална. На никоя друга улица в Лондон или във Великобритания не ставаше същото и каквото и да се случеше отсега нататък, Дейвид и Добрата новина, както вече разбирах, бяха постигнали нещо.

Младежите шумно и възбудено слизаха от рейса — „Еее, гл’ей я тая! На бас, че е твоята“, — но всичко беше щит и те бяха изплашени. Бяхме се уплашили един от друг. Дейвид говори на всички поотделно — три момчета, три момичета, — докато стояха на тротоара и той ги насочваше към новите им домове. Стисна ръката на едно от момчетата, посочи ме и няколко минути по-късно вече правех чай на осемнайсетгодишен младеж, който искаше да му викам Маймуната и който свиваше цигара върху кухненската ми маса.

— Какво правиш? — попита Моли.

— Свивам си цигара.

— Пушиш ли? — удиви се Моли.

— Ъ-ъ-ъх — каза Том, който набързо се изнесе по посока спалнята си.

Но Моли от друга страна беше изумена. Баща ѝ имаше специално мнение по отношение на пушенето, а майка ѝ беше семеен лекар. Беше чувала, че някои хора пушат, но за пръв път виждаше някой, който се готвеше да го направи пред нея. Аз пък не знаех дали особено исках Маймуната да пуши в кухнята пред децата. Вероятно не исках. Но да накарам Маймуната да пуши отвън, в задния двор, можеше да доведе до кофти начало — да го накара да се почувства нежелан или да си помисли, че не уважаваме нравите му. Можеше да доведе до акцентиране на различията ни — можеше да се окаже, че смята пасивното пушене за исконно буржуазен страх, обоснован от

възможността за дългосрочно бъдеще, от което може би понастоящем той се чувстваше лишен, което пък да е причината да не се притеснява да пуши свити ръчно цигари. Или можеше просто да го ядоса, ярост, която би могла да го подтикне да ни обере до шушка или да ни убие, докато спим. Нямах представа. И защото нямах представа, не казах нищо освен: „Ще ти потърся пепелник.“ И след това: „Ще трябва да използваш тази чинийка.“ А след това, когато наум си повторих последната реплика, усетих а) нотка, която би могла да се възприеме като сприхавост, и б) нещо, което би могло да се тълкува като ярко неодобрение, а именно скрит намек, че ИМА ПРИЧИНА да нямаме пепелници в къщата и добавих: „Ако нямаш нищо против, Маймуна.“ Маймуната нямаше нищо против.

Той беше много висок и много слаб — въобще не приличаше на маймуна, а по-скоро на жираф. Носеше (от долу нагоре) обувки Док Мартенс, войнишки панталони, яке в цвят каки и черен пуловер с висока яка, опръскан с кал. Имаше пъпки, но почти нищо друго. Целият му гардероб се събираше в един найлонов пазарски плик.

— Така — провлякох аз.

Той ме погледна с очакване, което е съвсем правилно, като се има предвид, че думата, която току-що бях използвала, предполагаше очакване, но за момента бях засекла. Опитвах се да измисля нещо, с което да продължа, което нямаше да прозвучи покровителствено или обидно, а щеше да покаже симпатия и интерес. (Всъщност изпитвах и симпатия, и интерес, така че въпросът не беше само за замаже очи. Интересувах се. Наистина.)

— Кога за последен път си седял в кухня?

Това можеше да е обидно. Защото ако човек спи по улиците, може известно време да не е бил в кухня, нали? А може би въпросът ми щеше да помогне той да се отпусне, да започне да говори и аз щях да науча малко повече, щях да узная нещо за онова, което е правил, и къде се е подвизавал. Единствената опасност, предположих, беше, че казаното може да му е прозвучало самодоволно — не сме се подредили добре, но си имаме кухня, на, на, на, на.

— Не знам. Може да има сто години. Сигурно, когато видях майка си за последен път.

— Кога беше това.

— Преди година-две. Али Джи наистина ли е смешен?

— Кой е Али Джи?

— Тоз артист, който показват по телевизията.

— Не знам. Никога не съм го гледала.

— Не е — каза Моли, която рисуваше на масата.

— Ти кога си го гледала? — попитах аз.

— Не съм го гледала, но видях снимката му. Не изглежда смешен. Изглежда тъп. Ти защо се казваш Маймуна?

— Не знам. Така ми викат. Ти защо се казваш Моли?

— Защото татко не харесва името Ребека.

— Аха. Имате ли сателит?

— Не.

— Кабелна?

— Да.

— Скай Спортс?

— Не.

— О-о.

Оказа се, че до известна степен бяхме разочарование за Маймуната и ако трябваше да бъда честна, и за мен той беше в някаква степен разочарование. Не можех да отговоря на никой от въпросите, които ми задаваше, нито пък имахме нещата, които, изглежда, той най-много искаше (наред със Скай Спортс, нямахме също така нито Дриймкаст, нито куче). Същевременно изобщо не ми помагаше да разбера как така се е случило, че се е озовал на улицата, което означаваше, че ми беше невъзможно да му покажа онази страна от себе си, която исках да види — Кейти терапевтът, слушателят, човекът, който разрешава неразрешими проблеми. Отиде да се изкъпе. За съжаление, нямахме истински душ.

Два-три дни нищо не се случи. Виждахме Маймуната единствено вечер. Не ни казваше къде ходи през деня, но беше ясно, че от старите навици трудно се отвиква и че старите приятелства бяха точно толкова важни за него, колкото и за всеки друг. А и без това, една вечер се върна и се опита да ми даде пари за домакинството от огромна купчина монети, която изсипа на кухненската маса, което даде на всички ни представа за това къде ходи в работно време. Почти се изкуших да взема парите. Все пак, като изключим мен, той беше единственият друг човек в къщата, който работеше. Беше учтив, тих,

четеше, гледаше телевизия, играеше с Том на компютъра, радваше се на всяка хапка храна, която получаваше, и нямаше никакви претенции.

Една вечер оставихме децата с гостите си (Въображаем разговор с родителите ми или със Социалните служби: „На кого сте оставили децата си?“ „А, на Добрата новина и на Маймуната“) и отидохме в местното кино. Гледахме филм с Джулия Робъртс. Играеше бореца се самотна майка, която си намира работа в правна кантора и открива, че водоснабдителната компания трови хората и започва кампания, за да им осигури компенсации. Връзката ѝ със сексапилния брадат мъж се влошава и тя се превръща в лоша, небрежна майка, но се бори за благородната кауза, а във водоснабдителната компания са лоши, лоши, лоши, пък и има само две деца и едно гадже, докато стотици са болни, така че няма проблеми. Не беше особено хубав филм, но му се наслаждавах, просто защото беше филм, цветен, и имаше сюжет, в който нямаше космически кораби, насекоми или апокалиптичен шум и затова го изпих на екс, така както изпих и пиесата на Стопард. На Дейвид много му харесваше, защото му напомняше за него самия.

— Е? — каза след това той.

— Е, какво?

— Видя ли?

— Какво дали съм видяла?

— Ако се захване човек с това, ще трябва да прави жертви.

— Нямаше жертви. Не и във филма. Всички накрая заживяха щастливо. Е, може би, като изключим болните.

— Гаджетото ѝ я напусна.

— Сдобри се с него — отбелязах аз.

— Но ти не беше ли на нейна страна?

А преди имаше толкова сложен, интересен начин на разсъждения.

— Не, бях на страната на водоснабдителната кампания. Разбира се, че бях на нейна страна. Нямаше кой знае какъв избор. Ти да не би да се имаш за Джулия Робъртс?

— Не, но...

— Защото не си.

Спряхме за момент, за да даде петдесет пенса на едно дете и след това известно време мълчаливо продължихме нататък.

— Защо не?

— Дейвид, нямам намерение да си губя времето с това.

— Защо не?

— Защо няма да си губя времето в това да ти обяснявам защо не си Джулия Робъртс.

— Това е важно. Каж ми каква е разликата между това, което правя аз, и това, което прави тя.

— А какво правиш ти? Обясни ми.

— Първо ти ми обясни какво правеше тя. След това ще видим каква е разликата.

— Ще ме вкараш в лудницата.

— Добре де, извинявай. Въпросът е, че тя се опитваше да постигне нещо. Водоснабдителната компания трови хората. Лошо. Исква справедливост за пострадалите. Деца спят на улицата. Лошо. Искам да им помогна.

— Защо ти?

— Защо тя?

— Това беше филм, Дейвид!

— По действителен случай.

— Нека ти задам един въпрос: за такова нещо заслужава ли си да разрушиш семейството си?

— Нямам намерение да си разрушавам семейството.

— Знам, че нямаш намерение да си разрушаваш семейството. Но двама от нас са много нещастни. А не знам аз колко още мога да понеса.

— Съжалявам.

— Само това ли ще ми кажеш?

— Какво друго има за казване? Заплашваш, че ще ме напуснеш заради това, че се опитвам да помогна на хора, които сами не могат да си помогнат. А аз...

— Това не е вярно, Дейвид. Заплашвам, че ще те напусна, защото започваш да ставаш непоносим.

— Кое не понасяш?

— Всичко. Тази... престорена набожност. Това самодоволство. Това...

— Хората навън умират, Кейти. Съжалявам, ако мислиш, че проявявам самодоволство.

Просто нищо повече не можех да кажа.

Заради едно или друго — едното лято счупен крак, безпаричие след завършване на колежа през следващото — Дейвид и аз не бяхме ходили заедно на почивка до третата година след започване на връзката ни. По това време вече бяхме истинска двойка, под което разбирам, че се карахме, че някои дни не го харесвах особено, че ако той или аз отидехме някъде за няколко дни, той не ми липсваше, въпреки че се улавях, че нахвърлям някои незначителни неща, които исках да му кажа, но че никога, съвсем никога не съм мислила върху това дали искам да бъда с него или не, защото някъде дълбоко в себе си знаех, че съм хлътнала, и то за дълго. Това, което казвам, предполагам, е, че тази първа почивка заедно не беше меден месец и нямахме някаква особена възможност да прекараме две седмици в леглото, ставайки, за да се храним един друг с екзотични плодове. Всъщност беше по-вероятно Дейвид да влезе в двуседмичен период на цупене заради свободното си тълкуване на правилата на играта скрабъл, през което време аз щях да му казвам, че е жалко, нечестно играещо бебе. На такъв стадий бяхме.

Намерихме евтини самолетни билети за Египет, с намерението да попътуваме малко, но на втория ден от престоя ни в Кайро Дейвид се разболя — всъщност беше по-болен, откогато и да било преди в живота си. Започна да блънува и повръщаше на всеки два часа и когато беше най-зле, престана да може да контролира червата си, а ние бяхме в евтин хотел и нямахме нито собствена тоалетна, нито душ, и аз трябваше да чистя след него.

И някаква част от мен беше доволна от това, защото още преди години (може би, когато най-напред реших, че ще стана лекар и разбрах, че понякога личният ми живот може да прилича на професионалния) аз си бях измислила изпитание: дали ще мога да видя мъж в такова положение и все пак да го уважавам на другата сутрин? Минах през изпитанието героично. Не се гнусях да мия Дейвид, можех отново да приема секс с него след това (след пътуването, след като се възстанови, искам да кажа, не веднага след неприятните случки)... Бях годна за зряла връзка в края на краищата. Това беше любов, няма съмнение?

Но сега можех да видя, че съм грешала. Коя жена би оставила гаджето си да се скапе в мръсните си чаршафи в хотел в непозната страна? Това, което ставаше сега, бе изпитание. И, господи, аз се провалях!

Уенди и Ед, двойката великани, които живееха до вестникаря, дойдоха да ни видят рано сутринта. Бяха взели едно момче на име Роби, което казаха, че харесват. Снощи тримата стояли заедно и говорили за живота на Роби и как са се обърнали нещата по начина, по който бяха, и Уенди и Ед си легнали с положителни чувства за това, че са решили да го накарат да остане. Но когато станали на сутринта, Роби бил изчезнал. А също и видеокамера, седемдесет лири в брой, една гривна, която Уенди била оставила до умивалника, докато миела чиниите. Добрата новина слушаше разказа им с нарастващо вълнение, което ме изненада. Предполагах, че ще си позволи да отнесе загубата към един вид житейски опит, че ще спори, и тъй като той не е собственик горе-долу на нищо, ще му бъде лесно да се аргументира, че такива рискове си струва да се направят в името на голямото добро и други такива. Оказа се обаче че това, което го вълнува, беше не кражбата, а нашата буржоазна логика.

— О, не, не, не, хора — каза той. — Ние прибързваме с изводите. Не бива така. Трябва да седнем и да го обмислим, а не да бързаме.

— Какво искаш да кажеш? — Ед беше истински озадачен.

И той като мен се опитваше да проумее какво друго тълкуване на събитията беше възможно.

— Не виждате ли? Ние събираме две и две и получаваме това, което е в поговорката. Искам да кажа... Добре, Роби е изчезнал. И, добре, някои неща са изчезнали. Обаче, значи ли това задължително, че са отишли на едно и също място?

— Сигурна съм, че не са — казах аз. — Сигурна съм, че са отишли на различни места. Сигурна съм, че видеокамерата е отишла в оказионния магазин на Холоуей Роуд, а Роби е отишъл в магазина за продажба на алкохол.

Дейвид ми хвърли един поглед, с който ми даде да разбере, че не помагам, но аз не мислех така. Уенди и Ед всъщност се държаха много добре, предвид обстоятелствата. Те можеха да дойдат и да изхвърлят Дейвид от някой от горните прозорци или да се тръснат върху него и да седят, докато се пръсне, но те просто изглеждаха учудени и огорчени. А сега пък им казаха, че и дедуктивните им способности не са на ниво.

— Добрата новина е прав — каза Дейвид с отегчителна предсказуемост. — Не трябва да създаваме стереотип за тези деца. По този начин именно те са се забъркали в тази каша най-напред.

Маймуната влезе в кухнята, облечен в дрехи на Дейвид, които той не носеше, и се прозина.

— Познаваш ли Роби? — попитах аз. — Момчето, което живееше с Уенди и Ед?

— Д-а-а — каза Маймуната. — Той е крадлива путчица. Извинете ме за думата.

— Откъде знаеш? — попита Дейвид.

— Откъде знам, че е крадлива путчица? Ам' ч той крадне к'вото види.

Оценявайки някак погрешно настроението, той се разсмя от сърце на собственото си остроумие.

— Роби открадна някои неща от нас и изчезна — каза Ед.

— Д-а-а, е, аз можех да ви кажа, че това ще стане. Какво е взел?

Ед му каза какво липсва.

— Шибаняк.

И Маймуната също изчезна.

Направихме за Уенди и Ед по чаша чай. Дейвид опря главата върху ръцете си и се вторачи в пода с печален поглед.

— Беше високорискова стратегия, сега като си помисля.

Ако бях Ед и Уенди, щеше да ми бъде много трудно да смеля последната фраза. Те може би бяха очаквали мисленето да се е състояло предварително.

— Не трябва много да се притеснявате за това — каза им Добрата новина весело. — Вие постъпихте правилно. Няма значение колко много сте изгубили. Той можеше да ви вземе всичко, което имате, и последното пени, и вие пак щяхте да си легнете да спите довечера, защото съвестта ви е чиста. Повече от чиста. Тя е...

Добрата новина се помъчи за миг да открие дума със значение на „повече от чиста“, после се отказа и се задоволи със сияйна усмивка, която изглежда не даде на Ед и Уенди толкова успокоение, колкото той беше очаквал.

След четирийсет и пет минути Маймуната се върна с камерата, гривната, петдесет от седемдесетте лири и Роби, който силно кървеше от рана над дясното око.

— Откъде му дойде това? — попита Дейвид.

Маймуната се засмя.

— Мина през затворена врата.

— Ех, приятелю — каза Добрата новина, — не това искаме.

— Не мога да оправдая насилието — каза Дейвид.

— Какво значи това?

— Значи, че не съм съгласен да има насилие.

— Да, бе, добре — каза Маймуната. — Аз го помолих любезно, но той не поиска да ме чуе.

— Аз щях да се върна с нещата — изскимтя Роби. — Нямахше нужда да ме шамаросва. Аз само...

Роби се опита да измисли някакво убедително оправдание защо му е трябвало да използва видеокамерата и гривната за известно време, но не успя и млъкна.

— Вярно ли е това, Маймуна? — попита Дейвид. — Щеше ли той да се върне с нещата?

— Ще ти кажа честното си мнение, Дейвид. Не, нямаше да се върне с нещата. Щеше да ги шитне.

Маймуната изръси последното изречение, за да предизвика смях и успя — с мен и Ед поне. Дейвид и Добрата новина не се засмяха обаче. Изглеждаха сразени.

Накарах Маймуната да изведе Роби някъде навън, докато ние разговаряме.

— Какво сега? — попитах аз. — Искате ли да викате при това положение полицията?

— А-а, сега вие наистина трябва сериозно да си помислите по това — каза Добрата новина. — Защото полицията, нали знаете... Това е много тежко. Ако двайсет лири са чак толкова много за вас...

Многозначително млъкна, преди да завърши изречението по начина, който разумът и възпитанието диктуваха. От негова страна предложение за възстановяване на сумата очевидно нямаше да постъпи.

— Какво? — попитах аз.

— Ами, не е като да е нещо много, нали така? Двайсет лири са все пак! Искам да кажа, един млад живот струва повече.

— Значи казваш, че Уенди и Ед са стиснати. Жестоки.

— Само казвам, че ако тези пари бях загубил аз, нали разбираш...

— Ти не бива да се бъркаш — казах му аз. — Уенди и Ед ще си решат.

— Ако забъркаме полицията в случая — каза Дейвид, — за Роби ще бъде много трудно да остане. Той може да си внуши, че Ед и Уенди не го искат.

Мисля, че до този момент дори и аз не бях разбрала колко далеч от реалността беше отишъл вече Дейвид.

— Хич не го искаме — каза Ед. — Лайно такова.

Добрата новина бе поразен.

— Не го искате?! Заради тази работа? Хайде, бе, хора. Знаехме, че пътят ще е труден. Не мислех, че ще се препънете на първото препятствие.

— Вие ни казахте, че сте ги проверили — каза Уенди.

— Проверихме ги — каза Дейвид. — Но нали разбирате. Трябва да е било много съблазнително за него. Пари се търкалят наоколо, и бижута, и електроника, и...

— Значи грешката е наша? — възкликна Ед. — Това ли ни казваш?

— Не точно ваша. Но може би не виждаме достатъчно ясно в случая... големината на културната разлика.

Ед и Уенди се спогледаха и си тръгнаха.

— Много съм разочарован от тях — измърмори Дейвид. — Мислех, че са по-корави хора.

Почистих Роби и му подсказах, че ще е добре да изчезне. Той не беше щастлив от предложението ми — също като Дейвид и Добрата новина той, изглежда, вярваше, че си позволявам някакво несправедливо стереотипизиране и че не му е бил даден реален шанс. Проведохме енергичен спор по този въпрос, както можете да си представите, защото моето лично чувство, което Роби не споделяше, беше, че шанс му беше даден и че той не бе отговорил достатъчно позитивно на него. Той обаче не беше съгласен.

— Тая камера беше евтина корейска бръкма — каза той. — И както Добрата новина каза, бяха двайсет лири само.

Опитах се да изтъкна, че не в това е работата — наистина той беше non-sequitur (извън логиката на нещата), — но не постигнах

резултат. След кратък разговор с Маймуната, той реши, че в края на краищата Уебстър Роуд не е за него. Повече не го видяхме.

Новината за нещастieto се разнесе нагоре-надолу по улицата и ние имахме няколко посещения през деня. Не само всички останали четирима домакини искаха да говорят с Дейвид и Добрата новина, разбира се, но и непосредствените съседи на Ед и Уенди — включително и Майк, чиято идеологическа опозиция по отношение на проекта се беше затвърдила обяснимо след изминалата нощ — бяха разстроени от случая.

— Това няма нищо общо с теб — каза Дейвид на Майк.

— Когато си имам някакъв скапан апаш в съседната къща?

— Не знаеш кой живее в съседната къща — каза Дейвид. — Нахвърляш се върху хората, без изобщо да ги познаваш.

— Скачаш — каза Добрата новина. — А ние тук не сме скачачи.

— Какво, да чакам да ми оберат половината къща, преди да се оплача?

— Защо не свикаме събрание на хората от улицата? — каза Дейвид.

— Каква полза?

— Искам да проверя температурата. Да видя какво чувстват другите.

— Хич не ми пука какво чувстват другите.

— Така не се живее в общност, Майк.

— Аз не живея в скапаната ти общност. Аз живея в къщата си. С нещата си. И искам да си ги запазя.

Добре. Може би трябва да ти се даде възможност да изразиш това. Срещни се с младежите и им кажи, че не ги искаш в къщата си.

— Да им казвам! Ако трябваше да им се казва, значи изобщо да не са идвали.

— А къде трябваше да бъдат?

— В приют, на улицата! На кой му пука?

— На мен, очевидно. Ето защо го правя.

— Да, бе. Но на мен, не.

— Изобщо, за нещо грижа ли те е, Майк?

Това беше първият принос на Добрата новина към спора, но беше най-подклаждащото нещо, казано до момента. Майк беше опасно

близо до това да удари някого. Изпитвах смесени чувства. Не харесвам особено Майк, но от друга страна и Дейвид, и Добрата новина имаха нужда някой да ги отрезви и беше трудно да се намери някой друг за тази работа.

— Изслушай ме — каза Дейвид. Можех да усетя желанието за умиротворяване по гласа му. — Разбирам защо се безпокоиш, но аз те уверявам, че няма за какво да се безпокоиш. Моля те, срещни се с останалите младежи и чуй какво имат да ти кажат. И ако още нещо като това се случи, значи не съм прав и ще трябва да премисля. Какво ще кажеш?

Достатъчно беше, но на косъм. Майк се успокои и се съгласи да мине пак по-късно, макар да подозирах, че Дейвид щеше да трябва доста да потича, за да може да го привлече за каузата. Междувременно ние започнахме да се готвим — някои от нас с по-свети сърца от другите — за още едно събиране на общността в нашата къща на кашкавалени пръчици.

По-доста мил начин всичките младежи дойдоха всеки с домакините си, а не заедно, като че ли искаха да демонстрират новата си лоялност. Наложих се да ги избутаме през вратата така, както се прави с доста по-малки деца на рожден ден и когато накрая влязоха, стояха, забили погледи в пода, докато възрастните нежно и гордо ги представяха.

— Това е Сас — каза Ричард, гей актьорът от Законът. Сас беше хронично срамежливо осемнайсетгодишно момиче от Бирмингам, пристигнало в Лондон две години след като било сексуално малтретирано от пастрока си. Искаше да стане медицинска сестра. Напоследък работела като проститутка. Някои неща в нея — езикът на тялото, плитките ѝ — я караха да изглежда на девет, докато очите — на четирийсет и пет. Никой, дори и Майк не би могъл да иска нещо лошо да ѝ се случи.

Мартина доведе момиче на име Тиз. Тиз беше пъпчива и дебела, но забелязах, че тя и Мартина се държаха за ръце, докато влизаха. Рос и Макс доведоха собствената си дъщеря Холи и новата ѝ най-добра приятелка Ани, която беше по-голяма от останалите, на около двайсет и две, и носеше дрехи, които видимо бяха на Рос — дълга рокля на цветя и чифт лъскави сандали. Крейг на Робърт и Джуд беше облечен в костюм, също омалял на някой друг, косата му беше мокра като след

баня и приличаше на сладко уплашено момченце. Точно това беше най-фрапиращото. Когато пристигнаха, всичките имаха вид на младежи, видели прекалено много, но сега като че ли удобствата на Уебстър Роуд, баните и душовете, бяха измили всичкия невъобразимо гнусен опит от телата и лицата им. Сега вече всичките изглеждаха така, както трябва — и не трябва, ако светът беше друг. Изглеждаха като изплашени до смърт същества, които бяха далеч от семейството, дома и начина на живот, който всеки би искал.

Майк нямаше никакви шансове — дори не го оставиха да говори. Питър отбеляза, че ги обрала три пъти за последните две години и че всъщност няма значение дали крадците живеят в съседната къща или на две преки. Мартина каза на Майк, че петнайсет години живеела сама и така обикнала компанията на Тиз, че щяла да бъде съкрушена, ако сега я напусне.

— Ще трябва да намерч нова Тиз — каза тч.

Сас говори последна. Не беше добър оратор — беше срамежлива, гледаше в обувките си, ту спираше, ту започваше, така че никой не можеше да я чуе много добре. Но това, което стана ясно, беше, че отчаяно искаше да задържи тази възможност — отчаяно искаше да остане при Саймън и Ричард, отчаяно искаше да отиде в колеж, за да може да вземе някой и друг изпит и отчаяно не искаше нещата за нея да бъдат, както бяха преди. Каза, че била готова да убие Роби, защото знаела какво щяло да значи това и какво хората щели да си помислят за останалите и че ако още нещо бъде откраднато, докато те все още живеят на тази улица, тя лично щяла да върне парите на жертвите от собствения си джоб, ако ще това да ѝ отнеме цял живот. Когато свърши, Ричард се приближи и я прегърна, докато в това време всички останали ръкопляскаха. Майк се прибра вкъщи с вид на човек, който щеше да обере собствената си къща и да изчезне.

По-късно, Ричард дойде да ми благодари за вечерта — все едно бях правила нещо друго, освен да се оплаквам от повторното нашествие в дома ми.

— Знам, че Сас мисли, че сме направили много за нея — каза той, — но не мога да опиша това, което тя направи за нас. Искам да кажа, виж ме. Слаб актьор, който умира от щастие, ако оцелее повече от една седмица в болничното легло на английския вариант на Спешно отделение. В живота си нищо не съм постигнал. А сега съм щастлив.

Ако Сас някога успее да стане медицинска сестра, ще умра щастлив. А и цял месец ще плача. Сигурно много се гордееш с Дейвид.

— Аз съм лекар, между другото — казах. — Така че от време на време и на мен ми се налага да спася някой и друг живот.

Ричард ме зяпна, докато накрая аз не изтичах във вратата и се заключих в тоалетната.

В тази книга не се разказва за тях. Разказва се за мен и Дейвид. Затова ще приключа с тяхната част и ще обясня какво се случи. Крейг и Маймуната изчезнаха. При Маймуната това стана след няколко дни, при Крейг — след няколко седмици. Маймуната взе известна сума пари, когато тръгна, но бяха пари, които Дейвид и аз бяхме оставили настрана, за да бъдат откраднати. Когато започнахме да подозираме, че Маймуната се чувства нещастен и макар да му е неудобно, изгаря от желание да се махне, показах му кухненския буркан, където държим парите за спешни случаи, след което оставихме в него пет банкноти от по двайсет лири. Знаехме, че ще изчезнат. Така и стана. От това, което разбрахме, изглежда Крейг бе споменал, че ще потърси майка си, така че се надяваме именно там да е отишъл. Момичетата още живеят тук, на нашата улица, и човек би помислил, че никога не са имали предишен живот. И така. Дейвид искаше да спаси десет деца. Трябваше да се примири с шест. Три от тези шест се оказаха свръх възможностите му. Ако останалите три останат, намерят си работа, собствени домове и постоянни партньори, то тогава... Ох, можете сами да направите изчисленията. Нямам предвид три от десет изчисления, разбира се. Имам предвид останалото. Защото аз вече не разбирам кое има стойност и кое не.

ЕДИНАЙСЕТ

Единствените сцени в Междузвездни войни, които мога да издържа, са тихите сцени от втория филм Империята отвръща на удара. Или по-точно преди беше вторият, преди четвъртият да стане първи, което прави вторият трети. Преди две-три години Том обичаше непрекъснато да гледа видеокасетите си с Междузвездни войни, една след друга и по ред.

Първоначално предпочитам Империята отвръща на удара просто защото в него имаше нещо по-различно от непрестанното реване, гърмене и свистене. Но постепенно се научих да обиквам неговото... Как се казва. Послание? Има ли послания в сериите на Междузвездни войни? Все едно. Нещо в него проби дълбоко в мен — исках да съм Люк Скайуокър, заминал сам, за да учи за джедай. Исих да се откъсна от войната. Исих някой мъдрец да ме научи на нещата, необходими ми, за да изживея достойно живота си докрай. Знам, банално е, че го разбрах от детски научнофантастичен филм — трябваше да бъде от Джордж Елиът или Урдзуърт или Виржиния Улф. Но от друга страна, точно това е, нали? Нямам време и енергия за Виржиния Улф, което значи, че съм принудена да търся смисъл и утеха в касетките на Междузвездни войни на сина ми. Трябва да съм Люк Скайуокър, защото не знам коя друга да съм.

Когато Майнуната и приятелчетата му се преместиха на нашата улица, остро осъзнах, че трябва да мисля. Всъщност, като че ли животът не може да продължава без мисъл. Не можех да разбера кой беше прав и кой крив, домът ми беше пълен с хора, които не познавах... Всъщност, побърквах се. Така че трябваше да го направя, нали? И разбира се, това беше егоистично, прищявка, гадно, но имах чувството, че не мога да разбера как да бъда добра, без да съм лоша. Всеки би разбрал. Кентърбърийският архиепископ, Мириъм Стопард, който и да е. Нали? И това не значи, че по-малко обичам децата си, както и че по-малко обичам съпруга си (не мисля, че е така, но това е сред нещата, за които трябва да мисля)...

Изнесох се. Или нещо такова. Само че никой не знаеше. Е, Дейвид и Добрата новина знаеха, както и една колежка на име Джанет, по причини, които по-късно ще изясня, но Том и Моли не знаеха, поне не и до този момент. Живеех или поне спях и живеех в гарсонiera на една пряка от къщи, слагах децата вечер да спят, навивах часовника за шест и петнайсет сутринта, обличах се и директно се връщах в семейния дом, без да закузвам, без да пия чай, с нощница и халат в найлоново пликче, за да съм там в шест и половина. Децата нормално трябва да бъдат събудени час по-късно, но бях там да не би, колкото и малко вероятно да беше, някое от тях да се събуди по-рано. (Сега те рядко се будят нощем, но когато го правят, Дейвид се занимава с тях, по простата причина, че аз съм човекът в семейството с истинската работа.) След това се преобличах, за да избегна и най-малките съмнения, които биха могли да се появят у децата — въпреки че трябваше наистина да са доста мнителни за да заподозрат, че майка им ги е напуснала, предвид, че вечер ги слага да си лягат, а сутрин закузва с тях, — прекарвах допълнителния час в четене на вестника, който носех със себе си. На теория излиза, че спях по един час по-малко, но това не беше проблем, защото на практика имах чувството, че спях с един час повече вследствие на ободрителното въздействие на нощите, които прекарвах сама.

Не плащах за стаята. Беше собственост на Джанет Уолдър, третият човек, който знаеше за новото ми битово положение. Джанет работеше в медицинския център, но се беше върнала обратно в Нова Зеландия, за да види новородената си племенница. Всъщност, ако не беше племенницата на Джанет, никога нямаше да реша да се изнеса. Като крадците, които никога не биха откраднали портфейл, ако не стърчеше от джоба на собственика. Всичко се свежда до определени възможности — просто случайно спомена, че ще остави стаята празна, и в рамките на няколко секунди аз взех решението. Все едно — бях безсилна пред изкушението, сетивата ми бяха надмогнати. Чува спокойствието, усещах вкуса на тишината, миризмата на уединението и го желях повече от всичко друго досега. (И какво говори това за мен? Що за сенсуалист е този, който жадува за пустота?) И след това на място, за секунди измислих моя план, защото необходимостта е

майка на изобретателността. Прибрах се вкъщи, казах на Дейвид какво щях да правя и го направих.

— Защо? — попита той.

— Заради всичко — отговорих му аз. — Заради Добрата нонина, заради Маймуната и защото ме е страх от всяко следващо нещо, което би могъл да направиш. — „И защото изчезвам — щеше ми се още да му кажа. — Защото всяка сутрин се събуждам и от мен е останало все по-малко.“ Но не можех да му кажа това, защото не знаех дали имам право, а и никога нямаше да разбере, ако не получех джедайска подготовка.

— Честно казано, не знам — казах аз. — Сигурно искам малко почивка.

— Почивка от какво?

„Почивка от брака ни“ — ми се искаше да му кажа. Защото в края на краищата, дотам се свеждаха нещата. Като се махнат работните часове, семейните закуски и вечери, само това оставаше — времето, което имах за себе си, беше запълнено с това да съм съпруга, а не толкова майка и лекар. (И господи, колко страшно беше, че това бе единственият вариант! Единственото време, когато не изпълнявах една от тези три роли, беше, когато ходех до тоалетната.) Но не го казах, разбира се. Просто вяло му посочих това, което се надявах да види — че бях гниеца, изтощена от войни планета, на която нямаше достатъчно кислород за да съществуват комплексни форми на живот.

— Моля те, остани — каза той, но не усетих никаква убеденост или отчаяние в гласа му. Може би не се стараех достатъчно.

— Защо искаш да остана? — попитах го аз. — Какво значение има това за теб?

Настъпи дълга, дълбокомислена, фатална пауза, преди той да каже каквото и да било, пауза, която ми позволи първо да му обърна гръб, и второ — да забравя това, което впоследствие успя да скалъпи.

Гарсоньерата на Джанет беше на горния етаж на къща с тераса на Теймър Роуд, успоредна на Уебстър Роуд. Терасата бе странна, защото всъщност е много красива, но е запусната. Бяха започнали една по една да реставрират къщите и аз бях по средата на последния ред порутени къщи.

Под мен имаше още три апартамента и вече познавах и харесвах всичките им обитатели. Гретхен, която работеше в областта на връзките с обществеността, ми обеща най-различни рекламни материали. Тя живееше с Джон в най-големия апартамент, на партера, с градина. Над тях се помещаваше Мари, която преподаваше философия в университета на Северен Лондон и през празниците се прибираще в Глазгоу. А над Мари — Дик, тихо и нервно момче, което работеше в местния музикален магазин.

В тази къща течеше непрекъснат купон. Заедно вземахме решения как да живеем, какви са задълженията ни и какво би било възможно най-хубавото. Например миналата седмица проведохме у Гретхеп събрание и гласувахме да си вземем по-голяма пощенска кутия. Мари си поръчваше много книги и пощальонът, като не можеше да ги вкара в кутията, ги оставяше на стъпалото до входната врата да се мокрят. Чу ли това, Дейвид? Размерът на пощенските кутии! Това са нещата, които можем да променим! (Сигурно, но все още не бяхме получили квота, а и не знаехме кой инсталира пощенски кутии, нито как да разберем.) Беше напълно нормално обсъждане, кратко, логично, хармонично и справедливо. Джон щеше да плати две трети от разноските, аз нямаше нищо да плащам. Пиехме вино и слушахме Еър, които са французи и свирят главно инструментали. Звучат все едно, че е най-подходящо да ги слушаш в асансьора. Еър беше новата ми любима група, въпреки че Дик гледаше малко отвисоко на тях, по тих и нервен начин, типичен за него. Казваше, че има доста по-добри френски поп групи в момента и че ако искаме, щял да ни направи записи.

Но за мен Еър звучаха модерно, по детски и необвързано в сравнение с, да речем, Дилън, който ми звучеше стар, женен и обременен — като дома ми. Гъби, марули и домати, право вкъщи, за да готвиш спагети болонезе и как те кара това да се чуууувстваш. Това, че си самаааа? Но никога не съм сама, когато Боб пее. Не преставах да мисля, че именно това представляваше животът в общност — готина музика, бяло вино, пощенски кутии и затворена врата, когато пожелаеш. Следващия път щяхме да говорим за това дали имахме нужда от маса в коридора за пощата и аз чаках момента с нетърпение. (Според мен всички го чакаха, макар да съм готова да изслушам и тези, които не са съгласни.)

Тук всички бяха необвързани, което също ми харесваше. Подозирах, че никой от тях не искаше това. Преди няколко вечери се пуснаха множество пресилени, самокритични и много добре отрепетиранни лафове относно романтичния им статут и бих обобщила, че щом темата успя да се прокрадне в разговор за пощенски кутии — Гретхен се чудеше дали размерът на пощенската кутия не беше причина за слабото представяне на Свети Валентин, при което, както и трябваше, всички псевдосъжалително се изсмяхме, — то би се появила в разговор за каквото и да е. И въпреки че щеше да ми е жал за тях, ако те съжалявах, същевременно фактът, че никой от тях нямаше стабилна връзка, отговаряше напълно на моите цели, защото допринасяше допълнително за атмосферата Империята отвърща на удара. Това ме накара да се почувствам все едно бях започнала нова страница в чужд тефтер. Моят се беше свършил, а и не ми харесваше това, което бях написала.

Не знаех колко време можех да живея така. Джанет щеше да се върне след няколко седмици, но вече бях започнала да се питам дали Мари щеше да използва апартамента си през лятото и дали можех да си позволя собствена гарсонiera наред с ипотеката, две деца, съпруг, Добрата новина и бездомните. И всичко това, без да си задавам въпроса дали този живот си заслужаваше — дали тези два часа на вечер, било то сама или в слушане на Еър с Дик, Мари и Гретхен и в говорене за капацитета на пощенските кутии, щеше да свърши работа през следващите четирийсетина години. В момента имах чувството, че щеше, но все пак смятах, че в момента беше все още рано да подписвам четирийсетгодишен договор за каквото и било.

Но, господи, радвах се на тези скъпоценни два часа. Имах чувството, че бях по-щастлива, отколкото бях била от години насам. Размишлявах. Гледах телевизия по миниатюрния апарат на Джанет. Дори четях литературните критики във вестниците и за двете седмици, прекарани тук, бях прочела седемдесет и девет страници от Мандолината на Капитан Корели. Но бързам да добавя, че за това си плащах нощем. Тези два часа си имаха цена. По време на първата нощ се събудих обляна в пот заради кошмар, след което осъзнах къде бях и къде не бях. Облякох се и извървях пътя до къщи и обратно само за да чуя децата как дишат. Оттогава насам през повечето нощи се събудям точно в 2:25 и се чувствам отчаяна, гузна и обезумяла от притеснение

и страх, след което ми са нужни часове, за да заспя отново. И въпреки това, сутрин пак се събуждам освежена.

В началото на третата седмица, откакто бях в апартаментта на Джанет, се прибрах вкъщи и заварих Том да гледа телевизия с нов приятел. Новият приятел беше ниско, дебело дете с цирей близо до носа и перчем, подобен на тези, актуални в модерните момчешки банди, който единствено акцентираше, а може би дори и се подиграваше с неговата стряскаща непривлекателност. „Нали знаеш с какви лица съм свикнал?“ — сякаш казваше перчемът. — „Ами, виж го тоя!“ Приятелите на Том не изглеждаха така. Изглеждаха красиви и печени. Това да си печен беше много важно за Том. Тлъстини и пъпки (и пухкави кафяво-бели пуловери) нормално го впечатляваха по-малко, отколкото биха впечатлили който и да е друг.

— Здравей — казах ведро аз. — Кой ни е дошъл на гости?

Новият приятел ме погледна и след това се огледа из стаята, като си въртеше главата и се опитваше да открие местоположението на непознатия сред нас. Колкото и съкрушително да звучи, въпреки останалите недъзи, той също така не беше и особено умен. Дори и когато установи със сигурност, че нямаше други в стаята, той пак не отговори на въпроса, по всяка вероятност от страх, че можеше да сбърка отговора.

— Кристофър — измърмори Том.

— Здравсти Кристофър.

— Здравейте.

— Ще останеш ли за чая?

Той отново ме погледна. Не. Нямаше да рискува да го хванат така лесно.

— Тя те пита дали ще останеш за чая — изкрещя Том.

Изведнъж почувствах силно разкаяние и неудобство.

— Кристофър глух ли е?

— Не — каза Том презрително. — Просто е тъп.

Кристофър обърна главата си към Том, а после го блъсна в гърдите, съвсем леко. Том ме погледна и поклати глава, като че ли искаше да каже, че не може да повярва на очите си.

— Къде е баща ти?

— В стаята на Добрата новина.

— Моли?

— Горел. И тя има приятелка на гости.

Моли беше в стаята си с дете, което изглеждаше като осемгодишен женски еквивалент на Кристофър. Новата приятелка на Моли беше дребна, със сивкава кожа, с очила и съвсем откровено смрадлива — никога преди стаята ѝ не беше мирисала така. Въздухът като че ли беше излязъл от котела на някаква вещица и смърдеше на пръдня, нечисто тяло и мръсни чорапи.

— Здравейте. Аз съм Хоуп.

Хоуп — надежда. Господи! Хоуп с почти скандално неподходящото си име е зловещо предупреждение за всички родители на света.

— Дойдох да си играем с Моли. Играем карти. Сега е мой ред.

Тя постави внимателно карта върху купчината.

— Тройка каро. Твой ред е Моли.

Моли сложи карта върху купа.

— Петица купа.

Хоуп беше толкова бърлива, колкото Кристофър — мълчалив. Тя описваше всяко свое действие. И всичко, което виждаше. И очевидно изпитваше страх от сложни изречения. Затова звучеше като Джанет от Джанет и Джон.

— На какво играете?

— Снап. Това ни е третата игра. Никой още не е спечелил.

— Не е, значи. Да, но вижте... — Започнах да им обяснявам фатално погрешния им начин на игра и че картите, с които играеха, не бяха достатъчни и те се отказаха от играта.

— Може ли да дойда утре? — попита Хоуп.

Погледнах Моли за някакъв признак на неохота или силно отвращение, но лицето ѝ беше маска на дипломатичност.

— Ще видим — казах аз.

— Нямам нищо против — отвърна Моли бързо. — Наистина.

Прозвуча странно като изказване на малко момиче относно вероятна среща с новата ѝ най-добра приятелка, но аз направих пас.

— Ще останеш ли за чая, Хоуп?

— И за това нямам нищо против — каза Моли. — Нека остане, ако иска. Наистина. Ще ми се отрази добре.

Последната ѝ фраза, изречена искрено и весело, ми обяснява всичко, което ми беше необходимо да знам за нашите гости.

Какъвто ми е късметът, то се знае, че беше мой ред да готвя. Дейвид и Добрата новина си стояха в спалнята и крояха планове. Кристофър и Хоуп останаха за чая. Яденето премина в почти пълно мълчание, като изключим по някой коментар на Хоуп, представляващ част от главно изречение — „Обичам пица!“, „Майка ми пие чай!“, „Харесва ми тая чиния!“. Тъй като Кристофър, изглежда, можеше да диша само през устата, неговото хранене беше някаква плашеща какофония от пръскане на слюнки, пъшкане и плюскане, които Том наблюдаваше с крайно отвращение. Хората говорят за лице, което само майчиното сърце може да обича, но цялото същество на Кристофър можеше да изопне емоционалните връзки и на майката далеч над предела на еластичност. Никога не бях срещала дете, предизвикващо по-малко обич, макар че трябва да призная, Хоуп с миризмата си, която нито храната, нито присъствието на други хора можеха да отслабят, беше в единоборство с него. Кристофър избута чинията, която беше пред него.

— Свърших.

— Не искаш ли още малко? Има още едно парче.

— Не. Не ми хареса.

— На мен пък ми хареса — каза Том, който нито веднъж досега не беше изразил одобрение към нещо, сготвено от мен, защото никога досега не беше имал възможност да накара подобен род одобрение да звучи агресивно.

Кристофър обърна главата си, за да открие източника на тази реплика, но след като го откри, не можа да измисли никакъв отговор.

— Аз обичам пица — каза Хоуп за втори път.

Обикновено при такова повторение човек можеше да бъде сигурен, че Том ще скочи и ще накъса на парчета досадника, но изглежда, че му беше писнало — той само завъртя очи нагоре.

— Телевизорът ви е прекалено малък — каза Кристофър. — И той не'й много силен. Когато това нещо там гръмна, хич не се чу.

— Защо не каза да го засилим — каза Том.

Отново Кристофър обърна главата си сковано като някакъв робот-прототип и отново не се чу никакъв отговор. За четирийсет и пет

минути Кристофър постави под въпрос моята лоялност към общото образование. Изведнъж у мен се появи подозрение, че глупостта е заразителна и ми се прииска незабавно да изхвърля това дете от къщата си.

— Къде живееш, Кристофър? — попитах го аз, опитвайки се да намеря тема на разговор, по която той би могъл да има някакъв принос.

— Съфолк Райз — каза той със същия заядливо-отбранителен висок тон, с който другите деца изговарят фразата: „Е, пък няма!“

— И харесва ли ти там? — попита Моли.

Друго дете би могло да бъде заподозряно в опит да се присмее на социалното му положение, но не и Моли. Страхувам се, че тя просто се опитваше да направи най-доброто, което можеше.

— Добре е. По-хубаво от тук. Тук е дупка.

Начинът, по който Том избра момента, беше изключително показателен. Той изброи до десет или може би до двайсет или трийсет и докато броеше, оглеждаше Кристофър, като че ли обмисляше шахматен ход или изключително сложна диагноза. После стана и фрасна съвсем спокойно Кристофър точно по цирея, който когато го разгледахме по-отблизо, се оказа, че се е пръснал и яркожълтото му съдържание се бе разтекло по цялата буза на притежателя си.

— Съжалявам, мамо — каза Том тъжно, докато излизаше от стаята, изпреварвайки първия етап от наказанието си, което още не му беше наложено. — Но трябва да ме разбереш поне малко.

— Сега се разкайваме за вината си — каза Дейвид, след като Кристофър и Хоуп си отидоха. (Майката на Кристофър, едра, приятна и съвсем обяснимо разочарована жена, не изглеждаше особено изненадана, когато разбра, че Кристофър е бил ударен и не прояви особен интерес към моето дълго и подробно описание на наказателните мерки, които възнамерявахме да вземем.)

— Какво значи това?

— Ние всички сме виновни, нали така? — ентузиазирано се намеси в разговора Добрата новина.

— Ти винаги си ме карал да вярвам в това.

— Не, бе. Не ти говоря за това, че сме виновни, защото сме членове на жестоко общество. Макар че сме си, разбира се.

— Разбира се. През ум не ми минава да кажа нещо друго.

— Не, аз говоря за индивидуалната вина. Ние всички сме направили нещо, за което се чувстваме виновни. Лъжите, които сме казвали. Такова, нали знаеш, изневерявали сме. Огорченията, които сме причинили. Така че Дейвид и аз говорихме на децата за това, като се опитахме да открием къде се корени тяхната специална вина и след това, така да се каже, ги насърчихме да я обърнат.

— Да я обърнат?

— Ами, да. Така. Обрат. Така го наричаме. Взимаш някоя лоша постъпка, която си направил, или нещо лошо, което си направил на някого, и го обръщаш. Правиш обратното. Ако си откраднал нещо, връщаш го. Ако си се е държал гадно, ставаш добър.

— Защото въвеждаме личното, успоредно с политическото.

— Благодаря ти, Дейвид. Забравих тази част. Личното и политическото.

— Ние изпълнихме политическата част, нали? С бездомните деца и всичко там, свързано с тях?

— О, значи с това вече свършихте, така ли? Излекувахте безприютността? Светът стана по-добро място?

— Моля те, не иронизирай, Кейти. Когато Добрата новина казва „изпълнихме“, той не смята, че сме решили всички проблеми...

— Господи. По никакъв начин. Колко още има да се прави там. Пфу-у!

И Добрата новина започна да си вее с ръка, за да покаже очевидно количеството пот, което все още остава да се пролее заради страданията на бедните по света.

— Но има точно толкова много да се направи и тук, нали разбираш? — Той сочи към собствения си череп. — Или тук, може би. — Пръстът му се премести към сърцето. — Така че с тази работа се занимаваме сега.

— И затова Кристофър и Хоуп ни бяха на гости?

— Точно така — каза Дейвид. — Говорихме с Моли и Том, попитахме ги на какво те искат да направят обрат и ние някакси фиксирахме тези две нещастни деца като специални източници на... съжаление. Моли винаги се е чувствала зле, защото не е поканила Хоуп на последния си рожден ден и... Е-е, може и да се смееш, но Том се чувстваше зле, защото е набил Кристофър в училище.

— Каква ирония, нали? Като се има предвид, че току-що пак го наби.

— Мога да разбера защо го казваш.

— А може би това, което стана днес, беше предвидимо?

— Така ли мислиш? — Ясно беше, че Дейвид не бе предвидил възможността нещата да се повторят. — Защо?

— Помисли си.

— Не искам синът ми да тормози децата, Кейти. А не искам и да не харесва някои деца. Искам да открива доброто и ъ-ъ... достойното за обич във всеки човек.

— И мислиш, че аз не искам?

— Не съм сигурен. Не искаш ли той да открие онова, което прави Кристофър обичлив?

— Да, добре. Има сериозна опасност Кристофър да се окаже специален случай. Изключение от правилото за всеобщата любов.

— Значи не искаш той да обича всички.

— Ако светът беше идеален — да, разбира се. Но...

— Не виждаш ли? — каза Добрата новина развълнувано. — Ние точно това правим. Градим идеален свят в нашия собствен дом!

Идеален свят в моя собствен дом... Не можех все още със сигурност да определя защо тази перспектива така ме ужасяваше, но чувствах някъде дълбоко в себе си, че Добрата новина не беше прав, че живот без омраза въобще не беше живот, че моите деца трябва да имат правото да мразят, когото поискат. Сега бях открила едно човешко право, за което си заслужаваше да се боря.

— А ти? — каза Дейвид, след като Том и Моли си легнаха и аз се готвех да си тръгна.

— Какво аз?

— Ти какво искаш да обърнеш?

— Нищо. Моето виждане е, че всяко нещо, което вършим, го вършим поради някаква сериозна причина. Като това, че Том бие Кристофър. Днешният следобед доказа това. Том го наби два пъти, защото не можеше да не го набие, така че най-доброто, което може да се направи, е те двамата да се държат настрана един от друг, а не да се събират един с друг.

— Значи ти не вярваш, че враждуващите племена могат някога да живеят в мир и добросъседство? — каза Добрата новина тъжно. —

Белфаст? Да се откажем? Палестина? И онова място, сещаш ли се, с тутсите и ония другите? Да го отпишем?

— Не съм сигурна, че Том и Кристофър са воюващи помежду си племена. Те са по-скоро две малки момчета.

— Мога да ти приведа аргумент против, така да се каже. Те са в известен смисъл показатели — каза Дейвид. — Може да се приеме, че Кристофър е косовски албанец, да речем. Той си няма нищо, мнозинството го мрази...

„Само дето за разлика от средния косовски албанец, той можеше да си стои вкъщи и да си гледа телевизия. Тогава нищо лошо нямаше да му се случи“ — изтъкнах аз наум по обратния път към гарсоньерата.

Бях им хлопнала вратата някъде по време на втората сричка на думата „мнозинство“.

Но, разбира се, открих, че цялата тази идея за обрата ми се върти в главата. Би ли могъл човек да не мисли за това? Дейвид знаеше, че изпитвам чувство на вина едва ли не за всяко нещо и ето, точно затова, той насочи идеята към мен. Подлец! Когато се върнах у Джанет исках да чета и да слушам компактдиска на Еър, който бях взела назаем от долу, но в края на краищата започнах да си правя наум списък на всички неща, за които се чувствах виновна, и дали няма нещо, което бих могла да направя, за да оправя някое от тях. Това, което ме разтревожи, беше, че много лесно си спомнях лошите си постъпки, като че ли те плуваха на повърхността на съзнанието ми през всичкото време и аз можех просто да ги отпена с лъжица. Лекар бях, добър човек, а все пак имаше нещо...

Номер едно, на първо място в класацията — това, че живеях в гарсоньерата. И защото се чувствах виновна, бях усложнила толкова много нещата, с цялото това ставане в шест и всичко останало. Това бе един вид самоналожено наказание и може би това точно можех и да си го простя. (Само че истинската причина да ставам в шест беше, че нямах смелост да кажа на децата, че съм напуснала къщата и трябваше към греха, че живея в гарсоньерата, да прибавя и греха на страхливостта. Така че всъщност се почувствах двойно виновна вместо напълно опростена.)

Номер две. Стивън. Или по-скоро Дейвид. Нямах кой знае какво за казване тук. Бях поела брачния обет и го бях нарушила и не можеше да не съм го нарушила. (Въпреки че имаше смекчаващи вината обстоятелства, както, надявам се, вече сте разбрали.) (Само че, когато се стигне до нещо от този род, няма смекчаващи вината обстоятелства, нали? Винаги, когато гледам шоуто на Джери Спрингър, виновната страна казва на съсипания си съпруг или съпруга: „Опитвах се да ти кажа, че не сме щастливи, но ти не искаше да ме изслушаш.“ А аз в последна сметка винаги си мисля, че престъплението да не изслушваш не заслужава автоматически наказание с изневяра. В моя случай обаче аз наистина мислех, че имам право на защита. Очевидно. Да започнем с това, колко от гостите на Джериж. Спрингър са лекари? Колко от тези травестити и серийни (многодетни) бащи някога са пожелали да се хванат сериозно на работа?) (Може би всички от тях. Може би бях дребнобуржоазна самодоволна критикарка. О, боже!)

Номер три. Родителите ми. Никога не им се обаждах. Никога не ходех да ги видя. (По-скоро отивах, но с огромна досада, отлагане и така нататък.) (Всъщност мислех, че моите родители са по-лоши от всички останали родители. Никога не се оплаквах, никога не изисквах, просто страдаха мълчаливо по начин, който в действителност е страшно агресивен, ако се замислиш за това. Или още по-предизвикателно, опитвах се да проявяват разбиране. „О, не се притеснявай за това. Ти си толкова натоварена — работа, деца. Просто обаждай се, когато можеш...“ Непростимо манипулиращи приказки от този род.) Тук парадоксът обаче е в известна степен успокояващ — тези чувства за вина са вредни за душевното здраве на човека, да, така е. Но хората, които нямат причина да се чувстват виновни, според мен са най-психически нездравите хора, защото за да имаш освободена от вина връзка с родителите си, значи да говориш с тях и да ги виждаш непрекъснато, може би дори да живееш с тях. А това не е добре, нали? Така че, ако това бяха нещата, между които можеше да се избира — постоянното чувство за вина или някаква фройдистка ужасия от рода на пет обаждания по телефона на ден, — тогава бях направила здравия и зрял избор.

Номер четири. Работата. Това изглеждаше особено нечестно. Можеше да се помисли, че самият ми избор на професия сам по себе

си щеше да бъде достатъчен, за да ме освободи от безпокойства от този род. Може да се каже, че даже и лош лекар в лош ден би се чувствал по-добре, отколкото добър търговец на наркотици в добър ден, но страхувам се, че това може и да не излезе вярно. Подозирах, че търговците на наркотици имат дни, когато всичко е зън-зън-зън и те отхвърлят работите си една по една и се връщат вкъщи с чувство за добре свършена работа. Докато аз имах дни, когато бях груба с хората, малко им помагах и можех да видя в очите на пациентите си, че те се чувстват отблъснати, неразбрани, пренебрегнати (Здрасти, госпожа Кортенза! Здрасти, Щури Брайън!). И никога не си свършвах писарската работа. Всичките искания от застраховките са пъхнати най-долу в таблата ми за „входящи“, а бях обещала на последното съвещание на центъра, че ще пиша на местния ни избраник в парламента, че на бежанците е отказан достъп до медицинска помощ, а аз не си бях мръднала и пръста дори...

Не е достатъчно да бъдеш лекар — трябва да бъдеш добър лекар, да се държиш добре с хората, трябва да бъдеш съзнателен, посветен на работата си, мъдър, макар всяка сутрин да влизах в кабинета си решена да бъда точно всичките тези неща, достатъчни бяха един-двама от моите любими пациенти — Щурия Брайън, да речем, или един от онези пушачи, които пушат по шейсет цигари на ден и се държат агресивно, защото не мога да направя нищо за дихателните им оплаквания — и аз се ядосвах, отегчавах, ставах саркастична.

Номер пет. Том и Моли. Всички очевидни неща, прекалено досадно е да се впускам в подробности тук, а те са и прекалено познати на всеки, който някога е бил родител или дете. Плюс, виж (1) по-горе: бях напуснала дома ни (временно, защото бях предизвикана все пак, при това живеех в малка гарсонiera зад ъгъла) и не им бях казала. Подозирах, че голям брой майки щяха да си зададат въпроса дали това, което са направили, е правилно при тези обстоятелства.

Споменатите обаче бяха драмите в три действия, които всеки ден се разиграваха в душата на Кар. Имаше и доста едноактни драми, пиеси, които по-скоро бяха за театрите по крайните квартали, не тези в Уест Енд, но от време навреме предоставяха достатъчно материал за мислене преди сън. Брат ми (виж Родители по-горе), за когото знаех, че не е щастлив и когото все пак не бях виждала от деня на празненството; разни други роднини, включително сестрата на майка

ми Джоан, която все още очаква да ѝ се каже „благодаря“ за много щедрия жест... О, господи, хайде да не споменаваме това! Имаше и една моя съученичка, която някога ни беше дала вилата си, и Том счупи една от вазите ѝ там, но когато веднъж поиска да пренощува у нас... Хайде и за това да не говорим.

Не исках да ставам мелодраматична. Знаех, че не съм водила лош живот. Но пък и не мислех, че този списък с престъпления беше равен на нищо. Повярвайте им, имаше значение. Да го погледнем. Изневяра. Експлоатиране на приятели при случай. Неуважение към родителите, които не бяха направили нищо, освен че се стараеха да останем близки. Искам да кажа, това прави две от нарушените заповеди и като се вземе предвид че — как беше? — три, четири от десетте са за работата в неделя и за идоли, неща, които вече не са приложими за Холоуей в началото на ХХI-я век, видях пред себе си трийсет и три процента попадение, а за мен това е много високо. Спомних си как, когато гледах списъка с Божиите заповеди на седемнайсет години, си мислех, че няма да ми е кой знае колко трудно да се справя, особено като се изхвърлят тези за идоли и се оставят наистина важните заповеди. Всъщност нямаше да имам нищо против дори и ако потрудните заповеди бяха останали. Бог щеше да разбере някое и друго неделно повикване по къщите по спешност, нали?

Пък и колко идоли щях да си създам аз някога? До момента бройката им беше нула. Не бях се изкушавала и щях много да се изненадам, ако някога направех такова нещо. Преди всичко, защото няхах време.

Когато анализирах греховете си (и щом мислех, че са грехове, значи бяха грехове), можах да разбера привлекателността на отново припознатото християнство. Подозирам, че привлекателно беше не толкова самото християнство, колкото пречистването. Защото има ли някой, който да не е искал да започне всичко отново и начисто?

ДВАНАЙСЕТ

Когато веднъж всички английски запалянковци беснееха на срещите за една или друга Световна купа, аз попитах Дейвид защо англичаните винаги правят това, а шотландците — никога и той ми обясни, че нежеланието на шотландските запалянковци да се държат лошо е един вид необичайна форма на агресия — те толкова ни мразят, че дори и някои от тях да имат желание да се бият, няма да направят това, защото искат да докажат, че са по-добри от нас. И така, Моли беше станала шотландец. Откакто Том удари гадния Кристофър, тя полагаше усилия да бъде колкото се може по-мила към гадната Хоуп. Всеки ден след училище Хоуп идваше у нас и осмърдяваше къщата. И колкото повече смърдеше, толкова повече Моли искаше тя да дойде отново на следващата вечер и все повече доказваше на Том колко лош е бил той към своя еквивалент на Хоуп. Започнах сериозно да се безпокоя за психичното здраве на Моли. Колко осемгодишни са готови да прекарат ден след ден, правейки нещо неприятно само за да докажат на брат си, че са на по-високо морално ниво от него?

А сега приближаваше рожденият ден на Моли и тя настояваше, че не иска празненство — искала да прекара деня с нас, с брат си и новата си най-добра приятелка. За голям наш срам двама от петте поканени нямаха особено желание да присъстват.

— Нея никога никъде не я канят — обясни Моли.

Толкова са различни синът ми и дъщеря ми, особено в настоящия момент. Синът ми може да каже същото, за да оправдае обратния курс на действие. Някой, който никога никъде не е бил канен, щеше да бъде *ipso facto* (по силата на този факт) изключен от всеки купон, който Том би решил някога да направи.

— Ама тя е мирзлива — изтъкна Том.

— Да — каза Моли, почти с нежност. — Но тя не е виновна за това.

— Виновна е.

— Защо?

— Защото може да се изкъпе. И да използва дезодорант. И да не пърди през всичкото време, нали?

— Мисля, че може. Да.

Бях поразена както от важността на този спор (в последна сметка той се отнасяше за нещо не по-малко от това в каква степен сме задължени ние към ближните си и дали е наш дълг да обичаме всички независимо от личните им качества), така и от формата, която беше придобил — а именно пускането на газове от страна на едно дете. Потиснах смеха си, защото въпросът беше сериозен. Идеята да се пътува в малка семейна кола до някакъв увеселителен парк заедно с Хоуп не беше никак смешна.

— Защо просто не направиш голямо тържество за рождения си ден и не поканиш и Хоуп на него?

— Може да прави каквото иска — каза Дейвид.

— Разбира се, че може да прави каквото иска. Просто държа да се уверя, че наистина иска точно това. Не искам един ден да гледам снимките от деветия рожден ден на Моли и да се чудя с кого, по дяволите, го е прекарала.

— Защо не? Ние почти никого не познаваме вече от хората, които са на сватбените ни фотографии.

— Да. И виж какво...

Прекъснах се навреме. Горчиви размишления за развалината, в която се беше превърнал нашия брак, не бяха подходящи точно в този момент.

— ... Виж каква беше причината за това.

От престараване да завърша изречението си гладко бях започнала да говоря като източноевропейски студент, изучаващ английски на разменни начала.

Ако човек обаче искаше да види каква беше причината, би могъл да намери и по-добра илюстрация на това как бракът ни се беше превърнал в развалина. През последвалите няколко години Дейвид се беше присмивал, дразнил и предизвиквал всички наши гости на сватбата, приятелите, колегите, роднините ни, години наред, докато не прекъснаха всякакви отношения с нас.

— Рожден ден ми е. Мога да правя каквото си искам.

— Има още две седмици. Защо не изчакаш, преди да й кажеш за всеки случай? Не е като да е много заета.

— Защото не искам. — И тръгна към телефона с повече злобно самодоволство, отколкото ми се струваше подходящо по принцип за подобен акт на безкористна щедрост.

И така. Да обобщя: желая да ми бъдат простени лошите постъпки (включващи изневяра, неуважение към родителите, гадно държание с човек, който е на ръба на психична неадекватност, тоест Щурия Брайън, и това, че стигнах чак дотам, да лъжа децата си къде живея), въпреки това няма да простя на тези, които злоупотребяват с мен, ако ще да са осемгодишни момиченца, чиито единствени престъпления са, че миришат лошо. И имат сивкава кожа. И не са много умни. Така. Ясно. Нека помисля малко по въпроса и пак ще говорим.

Дори не знаех, че ще кажа думите, преди устата ми да ги изрече, а след това се почувствах леко отпаднала. Може би се чувствах отпаднала още преди това — все пак беше неделя сутрин и все още не бях яла, въпреки че излязох от гарсоньерата преди два часа. Може би, ако бях изяла купа царевични пръчици веднага щом се прибрах, нямаше да кажа нищо.

— Отивам на църква. На някой друг ходи ли му се?

Дейвид и децата продължително и любопитно ме изгледаха. Като че ли наред с ексцентричното си изявление, щях също така и да направя нещо ексцентрично, като това да се съблека гола и да се развилнея с кухненски нож в ръка. Внезапно се зарадвах, че не беше моя работа да обяснявам на никого, че ходенето на църква е напълно здравословно занимание в свободното време.

— Казах ли ти?

— Какво си ми казал? Кога?

— Отдавна. Когато татко започна да подарява нещата ни. Казах, че накрая ще трябва да ходим на църква.

Бях забравила за това. Значи Том се оказа прав, и то по начин, който никога не би предположил.

— Това няма нищо общо с баща ти — казах аз. — И никой не е задължен да ходи където и да било.

— Аз ще с дойда с теб — каза Моли.

— Коя църква? — попита Дейвид.

— Добър въпрос.

— Онази зад ъгъла.

Все трябваше да има някоя зад ъгъла. Те църквите са като будките за залагания. Винаги има по някоя зад ъгъла и човек, ако не ги използва, дори не им обръща внимание.

— Кой ъгъл?

— Можем да отидем с Полин — каза Моли. — Нейната църква я знам къде е.

Полин беше приятелка на Моли от училище. Афрокарибка. Боже господи.

— Не... Мислех за друг вид църква.

— Полин казва, че в нейната било голям купон.

— Какво точно търсим? — каза Дейвид, наслаждавайки се на неудобството ми.

— Просто да... искам просто да седна и да не участвам. Предполагам, че на Полин църквата е от тези, където се участва, нали?

— Защо ти е да ходиш, ако не искаш да участваш? Какъв е смисълът от това?

— Искам просто да слушам.

— Уверен съм, че и на Полин в църквата можем да слушаме.

Това, което търсех, разбира се, беше липса на убеждение. Надявах се на умерен, плах либерал, по възможност младичка викарийка, която да изнесе проповед, да речем, за търсещите убежище и икономическите емигранти или може би за Националната лотария и алчността. И някак по време на този процес да ми бъдат простени прегрешенията, да ми бъде разрешено да не харесвам Хоуп и Щурия Брайън, да ми бъде обяснено, че това, че не съм добра, не значи, че съм лоша. А може би точно такава беше църквата на Полин — откъде да знам? Въпреки това предполагах, че не беше. Предполагах, че църквата на Полин беше несъмнено от онези, където витае просто радостна отдаденост и почит и го предполагах, защото е по-лесно да се робува на расови стереотипи, отколкото да се открие истината. И ето — станах сутринта с мисълта да направя нещо приблизително правилно и в рамките на два часа вече бях намерила повод да се чувствам виновна.

— Те ходят на друг тип църква, нали, мамо? — каза Том.

— Кои са „те“? — попитах остро. Ако ще горят, то и те щяха да горят с мен.

— Семейството на Полин — каза Том объркано.

— Ааа. Помислих, че се опитваш да... Няма значение.

Защото, разбира се, не той се опитваше да е каквото и да било. Аз бях тази. Както обикновено.

Постепенно успях да убедя Моли, че ние принадлежим към Англиканската църква, въпреки че и въпросното обяснение не успя да мине без съответните ужасяващи моменти и започнахме да обикаляме из квартала в търсене на подходящата църква с подходящото изпълнение по подходящото време. Излезе ни късметът още в началото. Моли забеляза няколко енорияши изкопаеми да се клатушкат към входа на Свети Стефан, на две преки от нас. Паркирахме колата отпред. (Ако сте сред тези, които избират забавленията си в зависимост от възможността за паркиране, то определено ви препоръчвам англиканските неделни служби. Можеш да отидеш в десет без пет за проповедта от десет и в единайсет и две вече да си на път. Всеки, който е чакал в продължение на един час на паркинга на стадион Уембли след концерт на Спайс Гърлс, би намерил това за привлекателно.)

Имаше всичко, което търсех. Викарият беше наистина мила женица на средна възраст, която изглеждаше някак засрамена от вярата си. Малобройното паство и липсата на видим интерес към каквото и който и да е ни позволи да седнем на задния ред и да се преструваме, че нямаме нищо общо. Моли, разбира се, беше най-младата от нашата страна в църквата, но аз гордо бях втората най-млада, и то с десет-петнайсет години, въпреки че при двама-трима от тях беше трудно да се определи. Може да се каже, че времето не бе било милостиво към някои от тези хора. Човек трудно можеше да определи кое тук беше причина и кое — следствие.

Изпяхме химна *Славни слова за Теб изречени*. Лесно беше, фасулска работа, добре запомнен от училище и от разни сватби. Държа да отбележа, че и Моли, и аз енергично и компетентно се включихме в пеенето. След това имаше цитати от Библията, а след това — съобщения. Щеше да се организира благотворителен базар. Хорът го нямаше, защото беше обединил сили с друг хор и правеше нещо друго някъде другаде... Започнах да се отнасям. Никога не бях ходила преди на обикновена църковна служба. Ходила съм на сватби, погребения,

кръщенета, коледни песнопения и дори празници на плодородието, но за пръв път ходех на стандартна, слабопосетена неделна проповед.

Всичко ми се струваше толкова далеч от бога — не по-близко от планирания благотворителен базар и много по-далече от мястото, където си представях, че точно в този момент беше приятелката на Моли, Полин. Витаеше усещане за тъга, изтощение и поражение. Това можеше и да е било някога дом божи, както ми се щеше да кажа на някои от събраните там хора, но явно се беше преместил, пушал кепенците, отишъл някъде, където имаше подобно търсене. След това се оглеждаш и си казваш дали тъгата не беше част от смисъла на всичко това. Тези, които се вдигаха до тук всяка неделя, определено не бяха ходещите на църква за престиж, защото тук не се случваше нищо престижно. Това не беше място, където можеше да видиш и да бъдеш видян, освен ако имаше театрални бинокли, оставени върху седалките. За да стиснеш на някого ръката, трябваше да ходиш двайсет метра. Не, тези хора бяха истинските, крайните, последните бели англосаксонски протестанти на Холоуей, битите, самотните и лишените и ако имаше място за тях в Царството Господне, то го заслужаваха. Само се надявах, че там е по-топло, отколкото тук, както и че има повече надежда и младост, че няма нужда от благотворителни базари и че хорът от ангели не е отишъл да пее някъде другаде, но пък човек имаше чувството, че вероятно е. Райската градина по всяка вероятност е една четвърт пълна с нещастни, стари бабички, които продават недопечени курабийки и одраскани плочи на Мантовани. Всеки ден от седмицата, во веки веков.

Ами милата женица, която ни четеше съобщенията? Дали някога се е чувствала обезнадеждана от едвам кретащото ѝ разнебитено от грижи стадо? Мисля, че усетих нотка на умора, може би дори отчаяние по време на апела ѝ за желаещи за подреждане на цветята, но пък може би това беше, защото цветарството не беше по нейната част.

Ала проповедите определено бяха по нейната част — по един наелектризиращ и ужасяващ начин. Пое си дълбоко въздух, фокусира погледа си върху нас и след това извика „1-2-3-4 ТАМ, ПРИ ЗЛИТЕ!“, при което всички се свихме по пейките, уплашени и объркани — всички, с изключение на Моли, която разпозна цитата. „1-2-3-4 Там, при злите“ беше любимата ѝ песен в класациите в момента — тя, всъщност ние, я купихме миналата събота с джобните ѝ пари от

магазина на Холоуей Роуд и тя прекара целия следобед в това да танцува на тази песен. Въпреки това, останалата част от паството, жените с разширени вени и мъжете с белодробен емфизем, които съставляваха стадото на тази мила женица... Обзалагах се, че никой сред тях до момента не беше закупил компактдиска, така че не разбираха защо им крещеше такива работи и тези, които имаха физическата възможност да го сторят, съсредоточено се вторачиха в обувките си.

Милата женица направи пауза, след което продължи:

— Това ли искаше от нас Иисус, да сме „там, при злите“? — каза тя. — Мисля, че да. — Посочи ни, внезапно и драматично, все едно имаше микрофон в другата ръка. — Помислете.

Предложението ѝ беше добре дошло, защото означаваше, че можем да продължим да се взираме в обувките си още малко, докато се мъчехме да изстискаме всичките възможни теологически значения на тази реплика. На кого, по дяволите, мислеше, че говори? Можех единствено да предположа, че виждаше друга публика пред себе си, в буквалния смисъл, че беше навлязла в паралелна вселена, пълна с млади, модерни християнчета, които не биха изпуснали проповедите ѝ за нищо на света и които си умират от кеф при всяка употреба от нейна страна на понятие, свързано с тяхната култура. Щеше ми се да отида до амвона и да я разтърся.

— Помислете — повтори тя. — Мария Магдалена, Юда Искариотски и свещеника Захария пред жертвеника. Жената при кладенеца. Едно, две, три, четири! Това беше Иисус, там, при злите!

Внезапно обаче промени линията на мисълта си и със скърцаща смяна на скоростите, която би накарала дори и най-безнадежния начинаещ шофьор да присвие очи, започна да се чуди дали Господ не иска да сме при добрите толкова, колкото и да сме при злите. Подозирала, че не. Подозирала, че Той иска просто да сме себе си и ако сме прекарвали времето си в това да сме фалшиво набожни, то той няма да можело да ни опознае, а точно това искал.

Внезапно започна да пее *Да те опозная, да разбера всичко за теб*. Вече се бях изчервила. Усещах как кръвта нахлуваше през всяка вена на лицето и врата ми и за пръв път си зададох въпроса дали милата женица не беше всъщност безумна. Но трябва да призная, че не всички агонизираха от изпълнението така, както аз. Някои сред нас

кимаха и се усмихваха и беше ясно, че *Кралят и аз* е по-близо до събирателното ни сърце, отколкото *Там, при злите*.

— Готина църква, нали, мамо? — прошепна Моли и аз кимнах с толкова ентузиазъм, колкото успях да събера.

— На тази ли ще ходим всяка седмица?

Свих рамене. Кой знае? Не беше лесно да си представи човек как ставам отдадена християнка, но пък от друга страна никога всъщност и не очаквах, че ще споделям къщата си с хора с имена като Добрата новина и Маймуната.

— Знам, че тази песен е от *Кралят и аз* — каза милата женица. — Но би могла да е за Господ. Иска да ви опознае. И затова не иска да сте изкуствено добри, защото това Му пречи да ви припознае.

Ха! Това вече беше друго нещо. „Изкуствено добри“. Хареса ми тази фраза и имах намерение при първа възможност да я използвам. Ето защо се изнесох, заради изкуственото в държанието на Дейвид, което пречи на Господ да го припознае. Всъщност накрая може да се окаже, че Дейвид ще свърши в ада, парадоксално, жестока ирония, защото Господ и представа си няма кой е наистина той. Стигнах да християнската гледна точка. Милата женица се опитва да обясни, че правенето на нищо — а и без това аз не правя нищо, защото съм лекар, добър човек, но добротата ми е естествена, а не изкуствена — е по-добро, отколкото това да се прави нещо. Реших на място да допусна Господ в сърцето си, с надеждата, че новооткритата ми вяра може по някакъв начин да бъде използвана като кръвожадно оръжие във вътрешнобрачната ми война. Вярно е, че не всеки открива бога по този начин. Някои биха казали, че всъщност е крайно нехристиянско да се става вяраващ с надеждата, че това наистина ще нарани някого. Неведоми са пътищата божии.

Човек би помислил, че ми беше необходимо още убеждаване, защото след това следваше цитат от Библията, който намерих за толкова на място, че ми се щеше да скоча и да изръкопляскам. Цитатът беше прочетен от един от малобройните мъже в паството, който с много усилия успя да се качи до амвона. Когато се свързе от напъна, той се впусна в четенето на едно от посланията на Свети Павел към коринтяните. Този цитат е известен и аз го бях чувала много пъти и преди (как? къде?) и се отнесох, защото мислех, че го знам. Думата „милосърдие“ ме накара да се замисля. „Милосърдието не се

превъзнася, не се гордее“, произнесе гордо мъжът. Браво, Свети Павле! Съвсем на място! Превъзнасяне и гордеене! Гордеене и превъзнасяне! Ако това търсиш, ела на Уебстър Роуд, който вече представлява Обществен клуб на превъзнесените и възгорделите се! Защо преди не бях го чула?

Замислих се доколко би могло да се използва то за нанасяне на възможно най-големи щети, като зяпах из църквата, с надеждата, че ще погледна в свещеното пространство, но накрая се оказа, че просто гледах човек, който преди не бях забелязала — мъж, на възраст около моята, с моя нос и моя тен на лицето, облечен в старото кожено яке на мъжа ми. Гледах брат си. Моят брат!

Първата ми реакция — и това говори за състоянието на съвременния англиканизъм, както и защо счетох, че новооткритата ми вяра щеше да е краткотрайна — беше, че ми стана изключително жал за него. Не знаех, че беше чак толкова отчаян. Известно време го наблюдавах и успях да убедя себе си, че отчаянието бе гравирано върху лицето му. Явно, че и дума не чуваше от изреченото от милата женица. По едно време изпусна въздишка и подпря глава на юмрука си. Бутнах Моли и ѝ го посочих и след като прекара безплодни няколко минути в това да го накара да ѝ обърне внимание, тя прекоси църквата и се присъедини към него. Той я погледна изненадано, целуна я, след това се огледа, откри ме и разменихме изумени усмивки.

Милата луда женица вече даваше причастие и паството разтреперано се надигна на събирателните си крака и се затътри напред. Причастието или това, което минаваше тук за причастие, ми позволи да събера членовете на семейството си, разпилени из различните краища на църквата и да ги поведе навън.

— Здравей.

Когато излязохме, целунах Марк и го погледнах въпросително.

— Все едно случайно срещаш някого в публичен дом, нали? — каза той.

— Така ли?

— Да, бе. Имам предвид, ужасен съм, че ме хвана. Но пък и ти не би трябвало да си тука, нали?

— Аз имам деца.

— Това е извинение, за да отидеш до щанда за играчки на втория етаж, а не на църква.

— Ще ходим всяка седмица — каза Моли. — Беше супер, нали?

— Ами, следващата седмица вуйчо Марк ще те заведе. Искаш ли да се върнеш с нас и да прием кафе?

— Добре. Благодаря.

Марк и аз тръгнахме към колата — отне ни трийсет секунди! — безмълвно, докато слушахме как Моли пее „1-2-3-4 Там, при злите“ и подскачаше в такт с ритъма. Нито Марк, нито аз бяхме очаровани и възхитени от изпълнението ѝ, въпреки че беше относително очарователна и възхитителна, ако си падате по такива работи. Спомних си как, когато бях бременна с Том, наблюдавах как други родители отреагирваха или с празен поглед, или с раздражение на детинското в децата им и се чудех дали и аз щях по същия начин да приемам това за нещо нормално. Не можех да си представя подобно нещо. Отявлената подготовка на надежда и хормони, която се осъществява по време на бременност, ме накара да повярвам, че щях да се просълзявам при всеки израз на веселие от страна на нероденото ми дете. Но някакси това ти го избиват от главата Не децата, а животът. Ще ти се да заревеш, но си прекалено зает с това да не заревеш заради нещо друго, а тази сутрин се опитвах да не зарева заради състоянието на брат ми.

Марк изглеждаше стар, доста по-стар, отколкото си го спомнях — тъгата беше издълбала допълнителни линии около очите и устата му и имаше сиво в наболата му неделна брада. Нормално ходеше гладко избръснат, така че това, че беше оставил сивото да се покаже, означаваше нещо — не толкова че беше приел с достойнство процеса на остаряване, колкото че се беше предал, че нямаше смисъл да посяга към пияната за бръснене, защото бръсненето беше първият ход в една игра която вече прекалено много пъти беше губил. Може би просто се държах глупаво и мелодраматично и ако го бях срещнала на излизане от някой нощен клуб (или публичен дом), то вероятно щях да изтълкувам брадата и умората му по напълно различен начин, но не го срещнах на излизане от нощен клуб. Срещнах го на излизане от църква и го познавах достатъчно добре, за да предположа, че не беше добър знак.

— И какво?

— Единично посещение ли беше?

— Два пъти.

— Два пъти подред? Или два пъти в живота ти?

— Подред.

— И как е?

— И ти беше там. Имам предвид, че тя, нали разбираш... не ѝ стига една комка за причастие, нали?

— Защо се върна, тогава? Защо не отиде в някоя друга?

— Плаша се, че ако отида в добра църква, ще ми хареса. А там няма такава вероятност.

— Това ли е депресивната логика?

— Ами, да. Сигурно е така, нали?

Паркирах пред къщата и влязохме. Добрата новина и Дейвид седяха в кухнята, приведени над някаква хартия.

— Това е брат ми Марк. Срегнахме се в църквата. Марк, това е диджей Добрата новина.

Стиснаха ръце, а Добрата новина хвърли на Марк дълъг, въпросителен поглед, който съвсем явно го притесни.

— Ще може ли сега и двамата да се разкарате? — каза аз. — Марк и аз искаме да говорим насаме. — Дейвид ми хвърли любовно-нارانен поглед, но си събраха нещата и излязоха.

— Мога ли да слушам? — каза Моли.

— Не. Чао.

— Тоя беше и на купона — каза Марк. — Кой е?

— Добрата новина? Духовният лечител на мъжа ми. Вече живее при нас. Или при тях, де. Аз живея в една гарсонiera зад ъгъла. Не че децата го знаят.

— А, ясно. Така. Нещо друго напоследък?

— Горедолу това е.

Разказах му за последните няколко седмици с всичката краткост, която ми позволи и докато говорех, ми мина през ума, че ако някой се нуждаеше от това да бъде отърван от тъгата си, то това беше Марк.

— А ти?

— Ами... нали знаеш. — Сви рамене.

— Какво знам?

— Ходих два пъти на църква за последните две седмици, Това горедолу е всичко.

Нямаше предвид, че това горедолу беше цялата му дейност, имаше предвид, че беше на ръба. Марк взимаше наркотици, ходеше да гледа разни банди, мразеше консерваторите, имаше периоди на пълен

промискуитет. Ако за пръв път го срещнеш и те накарат да посочиш едно нещо, което той в никакъв случай не прави, то почти със сигурност би посочил ходенето на църква.

— Как стана това?

— Идвах към вас. Чувствах се кофти и мислех, че децата ще ме развеселят, а беше и неделя сутрин и... не знам. Просто видях църквата, беше и точният час и взех, че влязох. Ами ти?

— Търсех опрощение.

— За какво?

— За всичките простотии, които върша — казах аз.

Марк едвам обозря списъка на греховете ми. Като го гледах в този момент, ми изглеждаше смешен. Беше много нещастен мъж, може би дори мислеше и за самоубийство, а нямах и представа какво му е. Всички тези самотни хора... Поне знаехме откъде идват: област Сърри. Или поне оттам идвахме аз и Марк.

— Ти не вършиш простотии.

— Благодаря. Но съм човек. Хората така си прекарват времето, вършат простотии.

— Еби му майката. Радвам се, че дойдох.

Дадох му чаша кафе и той запали цигара — беше ги отказал преди десет години — потърсих чинийката пепелник на Маймуната, докато в това време ми разправяше за безнадеждната си работа, безнадеждния си любовен живот и глупавите грешки, които бил направил, и как мразел всеки и всичко, включително и най-близките си, което накрая го доведе до това да слуша някаква жена да пее мелодии от *Кралят и аз* в десет часа, неделя сутрин.

Разбира се, Добрата новина вече всичко беше разбрал. Седнахме на импровизиран обяд и без някой да го е канил, той нагази миризливото блато, което представляваше животът на брат ми.

— Извинявай, ти може да мислиш, че съм малко, нали знаеш — започна той, — но, когато се ръкувахме... Приятел, ти едва не ми отнесе ръката.

— Съжалявам — каза Марк, повишавайки тон, но обяснимо изненадан. Бях там, когато се ръкуваха, но на мен ръкуването ми се видя съвсем обикновено. Нито за миг не изглеждаше, че може да направи някого инвалид завинаги. — Заболя ли те?

— Заболя ме тук! — Добрата новина потупа сърцето си. — Защото ме заболява, когато разбере, че някое човешко същество, мой ближен, е в беда. И ако някога някоя ръка е викала за помощ, това положително е твоята.

Марк не знаеше какво да направи. Той го огледа оттук-оттам, за да види дали има някакво доказателство за повреда на ръката му.

— Не-е, нищо няма да видиш. Не е нещо, което се вижда. Искам да кажа, чувствам го физически. О-ох. Нали разбираш?

И той запримигва и започна да масажира ръката си, за да демонстрира болката, която Марк неотдавна му беше причинил.

— Но тъгата е абсолютен звяр, когато трябва да се скрие. Истински звяр! Все трябва да изскочи по някое време, обаче от теб тя направо се изливаше.

— О-о — смънка Марк.

Децата дъвчеха с безразличие. Депресираше ме, че те така свикнаха с този вид разговори, че не си правеха труд дори да зяпат насреща ни.

— Сигурна съм, че Марк предпочита да говори за нещо друго — казах аз с надежда.

Може и така да е — каза Добрата новина. — Но не мисля, че това ще бъде добра идея. Знаеш ли защо си тъжен, Марк?

— Ами...

— Доколкото мога да кажа, това е преди всичко в сферата на взаимоотношенията и работата — каза Добрата новина, като очевидно не проявяваще интерес от това, което Марк имаше да каже. — И тая работа започва да става сериозна.

— Колко сериозна? — попита Дейвид загрижено.

— Нали знаеш — каза Добрата новина, като кимна многозначително към децата.

— Няма смисъл Марк да стои тук, нали? — казах аз. — Защо не решите въпроса помежду си?

— О, не можем да направим това — каза Добрата новина. — В края на краищата Марк знае по-добре от всички нас колко е нещастен.

— Нима?

Казах това със саркастичен тон, направих саркастична физиономия и даже се опитах да заема саркастична поза, но беше безполезно.

— Да бе. Аз получавам само най-бегло усещане за причините.

— Мога да кажа, че работата и взаимоотношенията горе-долу са всичко — каза Марк.

— Искаш ли да направиш нещо по този въпрос? — попита го Дейвид.

— Добре, д-а-а, нямам нищо против.

— Добрата новина изтъква това от теб — каза Моли съвсем делово. — Ръцете му стават съвсем горещи и после вече не си тъжен. Аз вече не съм тъжна за баба Папагал или за Попи, или за бебето на мама, което е умряло.

Марк едва не се задави.

— Господи, Кейти...

— Трябва да опиташ, чичо Марк. Страхотно е!

— Може ли да си взема още малко шунка, мамо? — попита Том.

— Можем наистина да направим много за теб, Марк — каза Дейвид. — Ако искаш, можеш много неща да захвърлиш след себе си още днес.

Марк избута стола си назад и стана.

— Няма да слушам подобни дивотии — каза той и излезе.

Да се ожениш и да направиш семейство е все едно да емигрираш. Някога живееш в една и съща страна с брат си, имаш с него едни същи вкусове и разбирания, но после я напуснах. И въпреки че не забелязах как това се случи, започнах да говоря с различен акцент, да мисля различно и независимо от това, че си спомнях родната земя с любов, всички следи от нея се бяха изтрили от мен. Сега обаче исках да се върна у дома. Можех да видя, че съм направила огромна грешка, че новият свят не беше това, за което го бяха представяли, и че хората в моята родина бяха много по-нормални и умни от хората, които живеяха в избраната от мен страна. Исках той да ме вземе обратно със себе си. Можехме да си отидем при мама и татко. И двамата бяхме пощастливи там. Той не се отчайваше до самоубийство, когато беше там, а аз не бях съсипана от грижи и чувство за вина. Щеше да бъде супер. Щяхме вероятно да се бием за това коя телевизионна програма да гледаме, но всичко останало... И няма да правим същите грешки като преди. Няма да решим, че искаме да порастваме и да имаме свой собствен живот. Това го опитахме и от него нищо не излезе.

Излязох след него. Отидохме и седнахме в колата за малко.

— Не можеш да продължаваш така — каза той.

Свих рамене.

— Не е невъзможно. Какво ще стане с мен, ако продължа?

— Ще се разболееш. Няма да можеш да отгледаш децата. Няма да можеш да работиш.

— Може би просто защото съм жалка. Мъжът ми си има ново хоби и си е поканил приятел да живее вкъщи. Е добре, хобито му е да спасява души, но... Но, нали разбираш, би трябвало да мога да се справя с това.

— Те са луди.

— Направиха някои наистина поразителни неща. Накараха цялата улица да прибере бездомни младежи.

— Да, но...

Марк млъкна. Не можа да измисли какво да каже. Винаги беше „Да, но...“ и после нищо, когато се споменеха бездомните.

— И във всеки случай, каква реклама си ти за обратната страна? Господи! На трийсет и осем години си, не работиш на пълен работен ден, депресиран и самотен си и си започнал да ходиш на църква, защото си изчерпал идеите си.

— Не съм другата страна. Аз съм просто... нормален.

Разсмях се.

— Да. Нормален. Точно така. Стигащ до самоубийство от отчаяние. Вярно е, че ония вътре са луди, но никога преди не съм виждала Дейвид толкова щастлив.

По-късно същата вечер, отново сгушена в моята гарсонiera, аз четях страниците за изкуство във вестника като сериозен възрастен, какъвто се опитвах да стана, и в някакъв преглед на книга някой споменаваше, че сестрата на Вирджиния Улф, Ванеса Бел, била водила „пълноценен и красив живот“. Проследих тази фраза, която водеше до сляпа улица. Какво би могла да значи тя? Как би могъл човек да живее пълноценен и красив живот в Холоуей? С Дейвид? И Добрата новина? И Том, и Моли, и госпожа Кортенза? С хиляда и двеста пациента и с работен ден, който понякога продължаваше до седем часа вечерта? Ако не живеехме пълноценен и красив живот, значеше ли това, че сме объркали нещата? Наша ли е грешката? И когато Дейвид умре, щеше

ли някой да каже, че и той е живял пълноценен, красив живот? Такъв ли беше животът, който аз исках да го накарам да спре да води?

Моли отпразнува рождения си ден по начина, по който искаше — ние четиримата и Хоуп отидохме на плуване, после да ядем хамбургери и после на кино, за да гледаме филм, който Хоуп не можеше да разбере. След известно време Моли реши, че Хоуп е сляпа за всичко около себе си и започна да коментира филма, което накрая предизвика раздразнени оплаквания от реда зад нас.

— Ей! Млъквай.

— Тя не е много умна — отвърна Моли като тъжен опит за самозащита. — А днес е рожденият ми ден и аз я поканих, защото тя няма никакви приятели, а на мен ми беше мъчно за нея и исках да се забавлява, но тя не може, защото не разбира какво става.

Последва ужасяваща тишина — или на мен така ми се стори от срам, — а после пресилен звук, имитиращ повръщане.

— Този човек защо се престори, че повръща? — попита Моли, след като оставихме Хоуп у тях.

— Защото от теб му се доповръща — каза Том.

— Защо?

— Защото си отвратителна.

— Стига, Том — каза Дейвид.

— Но е така. Много добричката.

— А ти не искаш ли тя да бъде добра?

— Не. Защото само се прави.

— Откъде знаеш? И във всеки случай какво от това? Въпросът беше Хоуп да прекара добре за разлика от друг път. И ако това е станало, защото Моли се е правила на добра, няма нищо лошо.

И Том млъкна, както млъкваше всеки път пред неоспоримата самоувереност в личната логика на Дейвид.

— „Милосърдието не се превъзнася, не се гордее“ — казах аз.

— Извинявай?

— Чу ме. Вие и двамата се превъзнасяте и гордеете при всеки възможен случай.

— Това пък откъде го взе? — попита Дейвид. — Откъде дойде това превъзнасяне и гордеене?

— От Библията. Посланието на Свети Павел до коринтяните (Първо послание на Св. ап. Павел до коринтяни, 13:4. — Б. ред.). Четоха го в църквата в неделя.

— Същото, което четоха на сватбата ни.

— Какво?

— Коринтяните, глава 13. Брат ти го чете.

— Марк не чете нищо за милосърдие. Само за любов. Едно друго, възбуждащо, което всички знаят.

Моля те, прости ми, Свети Павле, защото не мислех, че е възбуждащо. Мислех, както винаги съм мислила, че е красиво, дори и всички други да мислят така и изборът да се прочете точно това беше мой.

— Не знам. Знам само, че на сватбата ни се чете глава 13 от коринтяните.

— Добре. Може нещо да съм сбъркала. Но това, което четоха в неделя, беше само за милосърдието и за това, че истинската благотворителност не се превъзнася и надува, и аз си помислих за теб и твоя надуващ се приятел.

— Благодаря.

— Няма защо.

Продължавахме да пътуваме, без да говорим, но Дейвид изведнъж удари по волана.

— Същото е — каза той.

— Какво?

— Любовта не се превъзнася, не се гордее. Милосърдието не се превъзнася, не се гордее. Разбра ли? Марк е чел друг превод.

— Не беше така.

— Същата дума е. Сега си спомних. Caritas. Латински или гръцки, или не знам какво, понякога се превежда като „милосърдие“, а понякога като „любов“.

Ето защо цитатът ми изглеждаше така странно познат тогава — защото моят собствен брат го е чел на собствената ми сватба и това е едно от най-любимите ми неща. Кой знае защо започна да ми се вие свят и да ми се гади, като че ли бях направила нещо ужасно. Любов и милосърдие си делят един и същ корен... Как е възможно? Когато всичко от най-близката ни история показваше, че те не могат да съжителстват, че си противоречат, че ако ги сложиш двете заедно в

един чувал, те ще се хапят и дращят, и врещят, докато едното от тях не бъде разкъсано на части?

— „Да имам... такава вяра, че да мога и планини да премествам. Щом любов нямам нищо не съм.“ (Първо послание на Св. ап. Павел до коринтяни, 13:2. — Б. ред.) Това също.

— Ние имаме тази песен — каза Моли.

— Това не е песен, глупачка такава — каза Том. — Това е Библията.

— Лорин Хил я пее на компактдиска, който татко купи преди хиляда години, аз си го пускам в моята стая. Това е последната негова песен.

И Моли изпълни добре, макар и от време навреме фалшиво, интерпретация на Посланието на Свети Павел до коринтяните, глава 13.

Прибрахме се, Моли ни пушна песента на Лорин Хил, а Дейвид изчезна горе и се върна с една кутия, пълна с разни неща, свързани със сватбения ни ден, кутия, за която не знаех нищо.

— Това пък откъде дойде?

— От стария куфар под леглото.

— Майка ми ли ти я даде?

— Не.

Той започна да рови из кутията.

— Кой ти я даде тогава?

— Никой.

— Какво, да не е изникнала отнякъде сама?

— Не можеш ли да измислиш някакво друго обяснение?

— Не ставай глупав, Дейвид. Въпросът е съвсем прост. Няма нужда от цялата тази тайнственост.

— И отговорът му е съвсем прост.

Но аз все така не можех да се сетя какъв е той и затова издадох обиден, нетърпелив, хленчещ звук и се обърнах да си вървя.

— Кутията е моя — каза той.

— Защо изведнъж да е твоя? — казах аз нападателно. — Защо да не е наша? Знаеш, че и аз бях там, нали?

— Не, исках да кажа — и твоя е, разбира се, ако искаш да бъде и твоя. Просто, исках да кажа... аз купих кутията. И събрах нещата в

нея. Ето как тя се появи вкъщи.

— Кога?

И все още в гласа ми се чуваше недоверчиво сумтене, сякаш мислех, че се опитва да ме излъже.

— Не знам точно. Когато се върнахме от сватбеното пътешествие. Беше фантастичен ден. Бях толкова щастлив. Просто не исках да го забравя.

Разплаках се и плаках, плаках, плаках дотогава, докато ми се стори, че от очите ми вече тече не солена вода, а кръв.

ТРИНАЙСЕТ

„Щом любов нямам, нищо не съм“, пееше Лорин Хил за дванайсети, седемнайсети, двайсет и пети път на дискмена на Джанет и всеки път си помислях — да, това съм станала аз, едно нищо, и започвах или отново да плача, или просто ми се искаше да заплача. Сега разбрах защо кутията на Дейвид така ме разстрои — не защото съпругът ми все още си спомняше с умиление нашия сватбен ден, а защото някаква част от мен, която трябваше да има чувства, беше болна, умираща или мъртва, а аз до тази вечер не бях забелязала нищо.

Не знаех кога е станало това, но знаех, че трябва да е било отдавна — преди Стивън (ако не беше така, нямаше да се появи Стивън), много преди Добрата новина (ако не беше така, нямаше да се появи Добрата новина), но след раждането на Том и Моли, защото по онова време бях нещо и някой, най-важният човек на света. Може би, ако водех дневник, щях да открия точната дата. Щях да прочета нещо, записано там, и да кажа, а, да, беше 23-ти ноември, 1994 година, когато Дейвид каза това или направи онова, което ме накара да се отдръпна по този начин? Не, подозирам, че сама съм се затворила, че нещо в мен просто се е пречупило, или пресъхнало, или закърняло, а аз съм позволила да стане това, защото така ми е било удобно. Останало ми беше достатъчно за Том и Моли, но то не се броеше, защото беше просто рефлекс и моите изблици на топлина от време на време бяха нещо подобно на повика да пишкам.

Може би това е наша обща беда. Може би Марк е мислел, че ще открие топлина в църквата и може би всички тези хора от нашата улица, които прибраха бездомни, са мислели, че ще я открият в стаите си за гости, а Дейвид я беше открил на върха на пръстите на Добрата новина — беше отишъл да я потърси, защото бе искал да я почувства още веднъж, преди да умре.

О, не говоря за романтичната любов — безумния копнеж към някого, когото не познаваш много добре. А чувствата, които изпълват работната ми седмица — чувство на вина, разбира се, и страх, и

раздразнение, и някои други подли поривчета, от които се чувствам недобре половината от времето, — не са ми достатъчни, не са достатъчни на когото и да било. Говоря за онази любов, която изпълва човека с оптимизъм, с доброта... Къде се беше дянало всичко това? Изглежда, някъде по пътя просто бях изпуснала парата. Накрая, бях разочарована от работата си, от брака си, от себе си и се бях превърнала в човек, който не знае на какво да се надява.

Струваше ми се, че номерът е да се откажеш от съжаленията. В това бе цялата работа. А не бихме могли да се отказваме вечно от тях, защото не е възможно да не правим грешки, за които да не съжаляваме, но най-добрите от нас успяват да доуцукат до шейсетте или седемдесетте си години, преди да се предадат. Аз, лично, издържах до около трийсет и седмата, Дейвид — до същата възраст, а брат ми се предаде на още по-ранна възраст даже. А не бях сигурна, че за съжалението има лекарство. Подозирах, че не.

Новата пациентка ми изглеждаше смътно позната, но не се чувствах много наясно. Малкото туркичче, което бях прегледала точно преди нея, вероятно беше много болно и аз се бях опитала да обясня на майка му с помощта на здравния работник, който знаеше турски, защо изпращам детето на мозъчен скенер. Така че нервите ми се бяха поопънали и отначало не проявих към кожното оплакване на новата пациентка интереса, който ми се щеше винаги да проявявам.

Помолих я да си съблече блузата и тя весело каза нещо за това колко мразела да показва дебелия си стомах на отворително кльоцави докторки. В момента, в който блузата покри лицето ѝ, разпознах гласа. Беше собственост на милата женица от църквата.

— Случвало ли ви се е това и преди?

— Някога отдавна. От стрес е.

— Защо така мислите?

— Защото последния път се беше появило, когато почина майка ми. А пък в момента имам проблеми в работата.

— Какви проблеми в работата?

Беше непрофесионален въпрос. Непрекъснато слушах как хората имали проблеми в работата и до момента не бях проявявала и най-малък интерес, въпреки че когато се чувствах особено състрадателна,

можеше и да изломотя нещо. Но пък милата женица... Разбира се, че исках да разбера какъв ѝ беше проблемът с работата.

— Безсмислена е и я мразя... Мразя хората, за които работя. Особено... ами особено шефа си.

— Може да се облечете.

Започнах да ѝ пиша рецепта.

— Миналата седмица бях в църквата ви.

Тя се изчерви.

— О, не трябваше да говоря такива неща.

— Няма никакъв проблем. Тайната между лекар и пациент и тям подобни.

— Ами, нищо, значи знаете какви са ми проблемите.

— Знам ли?

— Ами, не е ли ясно?

Реших, че е по-добре да не казвам нищо. Нещото, което беше ясно за мен — интрепетацията ѝ на *Да те опозная*, беше направо измъчена и всякакъв аналог с настоящите рапхитове бяха обърквачи до побъркване, — можеше да не е ясно за нея и единственото, което щях да постигна, щеше да бъде да накарам разранените червени петна по гърба ѝ направо да пламнат от нейния гняв. Написах ѝ рецепта и ѝ я подадох.

— Хареса ми.

— Благодаря. Но принципно вече не вярвам в това, което правя, и мисля, че е загуба на време, а тялото ми е убедено в това. Така че се чувствам непрекъснато зле.

— Ами, надявам се, че това е нещо, за което мога да ви помогна.

— Защо дойдохте в църквата ми? Преди не сте идвали, нали?

— Не. Не съм християнка. Но в момента съм в духовно-емоционална криза, така че...

— Лекарите получават ли духовно-емоционални кризи?

— Изглежда, че да. Имам сериозни проблеми с брака си, много съм нещастна и се опитвам да направя нещо по въпроса. Какво бихте препоръчали?

— Моля?

— Какво да направя?

Тя нервно се усмихна. Не беше сигурна дали не се шегувам. Не се шегувах. Внезапно ме обзе желанието да чуя това, което имаше да

казва.

— Аз ви казах какво да правите за обрива. Това е моя работа. Сега вие ми кажете какво да правя с брака си. Това е ваша работа.

— Не съм сигурна, че разбирате каква е ролята на църквата.

— И каква е тогава?

— Точно мен май не трябва да ме питате, нали? Защото и представа си нямам.

— А кой има тогава?

— Пробвахте ли консултации?

— Не говоря за консултации. Говоря за това, кое е добро и кое — лошо. Все нещо знаете за това, нали?

— Искате да знаете какво се казва за брака в Библията, така ли?

— Не! — Вече бях започнала да викам. Чувах се, но не можех нищо да направя по въпроса. — Искам да знам какво ВИЕ казвате. Просто ми кажете. Ще направя всичко, което ми препоръчате. Да оставам или да се омитам? Хайде.

Говорех сериозно. Беше ми писнало от това да не знам. Някой друг да решава въпроса.

Милата женица изглеждаше малко уплашена, и то, както предполагам, с право. Сериозно мислех върху това да я държа за заложник до момента, в който не ми даде отговор, какъвто и да е той, въпреки че за момента не възнамерявах да я уведомявам за плановете си.

— Доктор Кар, не мога да ви кажа какво да правите.

— Съжалявам, но това не ми стига.

— Искате ли да се видим в кабинета ми?

— Не. Няма нужда. Загуба на време. Това е въпрос с отговор да или не. За какво половин ден да го обсъждаме? И без това вече цели месеци изгубих да мисля по този въпрос. Стига вече.

— Имате ли деца.

— Да.

— Мъжът ви нагрубява ли ви?

— Не. Вече не. Преди го правеше, но след това го озари доброто. Не по вашия начин. По друг.

— Тогава... — Започна да казва нещо, но изведнъж стана. — Това е смешно. Не мога да...

Издърпах рецептата от ръката ѝ.

— В такъв случай и аз не мога да ви помогна. Свършете си вашата работа и аз ще свърша моята.

— Моята работа не е това. Моля ви, дайте ми рецептата.

— Не. Не искам толкова много. Да оставам или да се омитам — само това искам да знам. Господи, защо всичките сте толкова плахи? Нищо чудно, че църквите са празни. И на най-елементарните въпроси не можете да дадете отговор. Не схванахте ли? Ето, това искаме. Отговори. Ако искахме някакви дълбокомислени простотии, щяхме да си седим вкъщи. И да се балтаем в собствените си мисли.

— Струваше ми се, че ще направите това, което сте си решила, така че няма значение какво бих казала аз.

— Не, не е така. Защото вече нищо не разбирам. Помните ли онази книга, *Шмекерджията*, онази, дето всички я четяхме в колежа? Е, може би не и в теологическия колеж, но в нормалните колежи я четяхме. Ами, аз съм викарийката. Каквото кажеш — това правя.

Погледна ме и вдигна ръце, за да изрази поражение.

— Остани.

Внезапно се почувствах безпомощна, така, както човек се чувства, когато двете алтернативи внезапно се сливат в една-единствена линия на действие. Искях да се върна с няколко секунди назад във времето. Тогава, когато не знаех какво да правя. Защото, ето каква е истината. Когато човек е оплескал нещата така, както бях сторила аз, бракът му се превръща в забит в стомаха нож и знаеш, че каквото и да решиш — все си загазил. Хората с нож в стомаха не ги питат какво ще ги зарадва, защото радостта вече не е актуално чувство. Всичко вече е въпрос на оцеляване дали да се изтегли ножът и да кърви човекът до смърт, или да бъде оставен на място с надеждата, че ще му излезе късметът и ще се окаже, че ножът всъщност е спирал кръвта. Искаш ли да знаеш каква е общоприетата медицинска истина? Общоприетата медицинска истина е, че не се вади ножът. Наистина.

— Наистина?

— Да. Аз съм викарий. Не мога да тръгна да казвам на хората да си разрушават браковете заради някакви прищевки.

— Ха. Мислите, че всичко това са прищевки?

— Съжالياвам, но не можете да оспорите решението ми. Искайте да ви кажа нещо и ето, казах ви го. Останете. Сега вече мога ли да си получа рецептата?

Подадох ѝ я. Почувствах се леко засрамена, което предполагам си беше нормално.

— На никого нищо няма да кажа. Просто ще отида на работа с мисълта, че сте имали лош ден.

— И аз няма да кажа нищо за *Кралят и аз* — казах аз, някак грубо, но пък обстоятелствата бяха такива.

Съдебните процедури, разглеждащи проявите ни на непрофесионализъм, ако се стигнеше дотам, щяха по всяка вероятност да имат различен завършек, с оглед различното равнище на провиненията ни. Тя би могла да твърди, че изпъстрянето на проповедите с популярни откъси от мюзикъли е част от въведението ѝ. На мен, от друга страна, щеше да ми бъде трудно да търся оневинение за това, че бях задържала лечение до получаването на неподходящ съвет по отношение на брака ми.

— Успех.

— Благодаря ви.

Вече не се чувствах толкова груба, даже на излизане я потупах по гърба. Присъствието ѝ щеше да ми липсва.

— Случвало ли ти се е някога... Случвало ли ти се е някога да заплашиш пациент? — попитах Бека, преди да си тръгна от работа.

Бека беше правила множество лоши, лоши неща, някои от тях и в работно време.

— За бога, не — каза възмутено тя. — За каква ме мислиш?

Така изрепетирахме нашия номер добър лекар/лош лекар, в който на нея и за момент не ѝ мина през ума, че в случая правех признание, а не отправях обвинение. Ето, затова е толкова лесно да се говори с Бека. Никога не те слуша.

Исках да говоря със съпруга си, когато се върнах вкъщи, но сега той беше женен за Добрата новина. Двамата бяха станали неразделни — но свързани не за бедрата, а за слепоочията, защото, когато и да ги видех, бяха наведени над листове хартия, допрели глава до глава по начин, по който вероятно се пренасяше от единия към другия психичната им енергия. Някога щеше да бъде редно да питам Дейвид какво има на тях. Всъщност щях да изглеждам както груба, така и нежелаеща да му окаже подкрепа, ако не попитах. Сега обаче всички

бихме приели, че Моли, Том и аз сме редниците, а те двамата са генералите, и всяко любопитство от наша страна би се разглеждало като нахалство, което в определени случаи беше и наказуемо.

Почуках на невидимата врата на кабинета.

— Дейвид, мога ли да говоря с теб?

Той ме погледна с раздражение.

— Сега?

— Ако е възможно.

— Хайде, казвай.

— Може ли да вечеряме заедно тази вечер?

— Вечеряме заедно всяка вечер.

— Само ти и аз. Вън от къщи. Добрата новина ще наглежда децата. Ако е свободен, разбира се.

— Тази вечер ли?

Добрата новина провери бележника с програмата си, който се намираще в главата му, и се оказа, че точно тази вечер всъщност е свободен.

— Добре тогава. Смяташ, че имаме нужда от разговор?

— Ами, да.

— За...?

— Едно-две неща. Може би трябва да говорим за снощи. За моята реакция.

— О, не се притеснявай за това. Всички се разстройваме от време на време.

— Да — каза Добрата новина. — Нищо не може да се направи. Както казах на брат ти, тъгата може да стане абсолютен звяр, когато след като се е крила, крила, най-после реши да изскочи.

Той махна с ръка в израз на велико снизхождение.

— Забрави го. Все едно, че нищо не се е случило.

Те се усмигнаха с опрощаващи усмивки и се наведоха отново над листовете хартия. Беше ми дадено „свободно“. Не исках да ми дават „свободно“.

— Не търся прошка. Искам да говорим за станалото. Искам да обясня. Искам ти и аз да излезем и да се опитаме да комуникираме. Като съпруг и съпруга.

— О, да. Извинявай. Няма да е лошо, да. И си сигурна, че не искаш и Добрата новина да дойде с нас? Той е много силен в тези

работи.

— Трябва да призная, че в момента съм в изключително интуитивен период — каза Добрата новина. — И разбирам всичко, което каза за отношенията съпруг/съпруга и цялата тази работа за интимността, но не можеш да си представиш какви работи улавям аз, които се блъскат между вас.

И той направи зигзагообразен жест, чието точно значение не ми стана ясно, но който, предположих, имаше за цел да илюстрира нестабилната ни брачна комуникация.

— Благодаря ти, но няма нужда — казах аз. — Ще те извикаме, ако зациклим някъде.

Усмихна се, този път с търпелива усмивка.

— Няма да стане, нали така? Оставам, за да пазя децата, забрави ли? Не мога ей-така да ги оставя сами.

— Ще поискаме да ни опаковат храната и ще се върнем веднага вкъщи.

Той насочи кльощавия си пръст към мен. Нацелила бях решението и ни беше разрешено да излезнем.

— И така?

— И така.

Толкова бе познато всичко. Две подлютени питки пападъм за него, една обикновена за мен, чиния със сос от манго и кръгчета лук, поставена отстрани между нас, за да ни бъде по-лесно да си топим... Правехме това вече петнайсет години, от първия път, когато можахме да си го позволим, но преди да се появи усещането, че разнообразието и спонтанността са изчезнали от живота ни. Трябва да отбележа обаче, че в този ресторант ходихме от около десет години. Предишният ни любим ресторант беше сменил собствениците си, а те бяха сменили леко менюто и ние потърсихме друг, който да бъде приблизително еднакъв с предишния.

Места като Царицата на кърито са ни необходими. Не само на Дейвид и мен, а на всички нас. На какво прилича бракът? Нашият приличаше на тази чиния отстрани, омазана със сос от манго. По този начин можехме да го различим от другите бракове. Този сос от манго е нещо като бяло петно отстрани на муцунката на черната ви котка, или регистрационния номер на нова кола, или етикетчето с името на

детето, зашито на пуловера, с който ходи на училище. Без него ние щяхме да сме загубени. Без чинията отстрани, омазана с нещо оранжево, аз можеше някой ден да се върна от тоалетната и да седна на мястото на някой съвсем друг брак. (И кой можеше да каже, че този съвсем друг брак би бил по някакъв начин по-добър или по-лош от този, който вече имах? Изведнъж се почувствах поразена от решението си — не от това, което ми наложи викарийката в кабинета, което продължаваше да изглежда ни по-добро, ни по-лошо от което и да е друго, а от решението, което бях взела преди толкова много години.)

— Искаше да говорим — каза Дейвид.

— Ти не искаш ли?

— Да, бе, да. Мисля, че искам. Ако ти искаш.

— Искам, разбира се.

— Добре. — Тишина. — Започвай тогава.

— Няма повече да спя в апартамента на Джанет.

— О, ами, добре.

Той отпи от бирата си, очевидно озадачен дали тази новина ще има някакво отражение върху живота му.

— Вкъщи ли се връщаш? Или си намерила някое друго място?

— Не, не. Връщам се вкъщи.

Изведнъж почувствах известно съжаление към него — в края на краищата въпросът не беше неоснователен. Повечето връзки в кризисно състояние вероятно дават някакъв знак за евентуалното си оздравяване или провал. Въпросните двойки започват да спят отново заедно например или да се нападат един друг с кухненски ножове и тези симптоми могат да се използват за съставянето на някаква прогноза. С нас обаче нещата съсем не стояха така. Аз се бях изнесла, без всъщност да обясня защо, а после тази мила женица викарийката, която не знаеше нищо за мен, ми беше казала да се върна вкъщи, защото се бях държала с нея грубо. Нищо чудно, че според Дейвид въпросът му можеше да има няколко отговора. Трябва да е имал чувството, че ме пита кой ще спечели националното първенство.

— О, така ли? Добре, чудесно! Добре. Добре. Радвам се.

— Наистина ли?

— Да, разбира се.

Исках да го попитам защо, а после да оспоря това, което щеше да каже, но се отказах. Сложила бях край на тези работи. Бях взела

решение — или по-точно казано, за мен беше решено — и нямах желание да се отказвам от решението си.

— Има ли нещо, което мога да направя, за да улесня нещата?

— Сериозно ли ми го предлагаш?

— Да.

— Какво ми е позволено да искам?

— Всичко. Ако смяташ, че е неразумно, ще го обсъдим.

— Има ли някаква възможност Добрата новина да си намери друго място за живеене?

— Това наистина ли те притеснява?

— Да, разбира се.

— Добре. Ще му кажа, че трябва да си върви.

— Просто така?

— Просто така. Не съм сигурен обаче, че ще има кой знае каква разлика. Искам да кажа, той пак ще бъде у нас през цялото време. Работим заедно. Колеги сме. Офисът ни е у нас, вкъщи.

— Добре.

Размислих по този въпрос и реших, че Дейвид е прав — нямаше да има голяма разлика. Не исках Добрата новина да живее в къщата ни, защото не го харесвах, но този проблем нямаше да се реши с неговото преместване да спи нощем в друга къща. Бях изхабила едно от трите си желания.

— Какво точно работите?

— Моля?

— Казваш, че Добрата новина и ти работите заедно? Какво правите?

Една жена от съседната маса ме погледна, погледна за малко на другата страна, а после погледна Дейвид. Тя очевидно се опитваше да проумее какви са отношенията ми с този мъж. Току-що му бях казала, че ще се нанесе да живее при него, а сега пък — с доста голямо закъснение вече, сигурно си мислеше тя — се опитвах да разбера какво работи.

— Ха! Добър въпрос!

Когато нормалните хора реагират на някой въпрос по този начин, това има шеговит оттенък. Нали разбирате: „Добър въпрос! Гледай си работата! Да пукна, ако знам!“, нещо от този род. Но Дейвид искаше да каже: „Хм! Как да ти обясня, толкова е сложно!“

— Благодаря.

Жената от другата маса улови погледа ми. „Не отивай да живееш при него!“, опитваше се да ми каже тя. Опитах се да ѝ отговоря, като използвах същия метод: „Няма страшно! Женени сме от хиляда години! Но напоследък някак изгубихме контакт! Духовен обрат!“ Не бях сигурна дали тя успя да разбере значението обаче. Беше прекалено наситена информация за предаване без думи.

— По-скоро сме на стадий стратегия. Нямаме все още истински проекти налице, но сме в процес на обмисляне.

— И какво обмисляте?

— Мислим как да убедим хората, които имат доход над средната работна заплата, да подаряват частта, с която тя надвишава средната. В момента правим изчисления.

— И как вървят?

— Ами, нали знаеш. Трудно е. Не е така просто, както изглежда.

Не си измислям. Точно това каза в ресторанта *Царицата на кърито*. Повярвайте ми.

— А пишем и един вид книга.

— Книга?

— Да. Ще я наречем Трудно е да бъдеш добър. Тя е за това как човек трябва да живее живота си. Нали разбираш, предложения. Как да прибереш бездомен, как да раздаваш парите си, как да постъпваш с неща като собственост и не знам още какво, Третия свят и други подобни.

— Значи тази книга е насочена към служители на Международния валутен фонд на най-високо равнище?

— Не, не. Тя е за хора като теб и мен. Защото ние се объркваме, нали така?

— Така е.

— Не мислиш ли, че идеята е добра?

— Фантастична е.

— Не иронизираш ли?

— Не. Книга, която да ни казва как да мислим за всичко. Ще си я купя.

— Ще ти подаря една.

— Благодаря.

Жената от съседната маса не се опитваше вече да улови погледа ми. Вече не бяхме съмишленички. Тя реши, че и аз съм точно толкова луда, колкото и Дейвид, но аз не исках и да знам. Тази книга страшно ми трябваше и щях да вярвам на всяка дума в нея, щях да изпълнявам всяко нейно предложение, колкото ѝ неразумно да бе то. Трудно е да бъдеш добър щеше да стане рецептата, която милата женица отказа да ми даде. Всичко, което трябваше да направя, беше да потисна у себе си скептицизма, който ме правеше човек.

Когато се прибрахме вкъщи, намерихме Добрата новина заспал в креслото с отворен на гърдите му бележник. Докато Дейвид слагаше чайника, аз взех внимателно бележника и го погледнах крадешком. „ВЕГЕТАРИАНЕЦ ИЛИ МЕСОЯДЕН????“, пишеше там с големи червени букви, „ЕКОЛОГИЧНО ЧИСТО РАЗРЕШЕНО???? Вероятно.“ Без съмнение книгата щеше да ни каже как да изхранваме четиричленно семейство с екологично чисто месо, след като сме раздали по-голяма част от доходите си. Оставих внимателно бележника там, откъдето го бях взела.

— Гот ли беше?

— Жестоко — казах аз. — Обаче много ме боли главата, ще се пръсне.

Дейвид пристигна във всекидневната с три чаши чай.

— Съжалявам — каза той. — Ти не ми каза.

— Боли ме главата от известно време. От няколко дни. Някой да има някаква идея?

Дейвид се засмя.

— Нали познаваш Добрата новина. Той е пълен с идеи, но не мислех, че ще се заинтересуваш.

— Интересувам се от това да ми мине главата. Кой няма да се интересува? И не мога да взимам повече парацетамол. Цял ден се тъпча с него.

— Ти сериозно ли? — каза Добрата новина. — Искаш да те лекувам?

— Да. Защо не?

— И си готова да приемеш това, което може да се случи? — каза Дейвид.

— Готова съм.

— Добре тогава. Да отидем в кабинета.

Искаше ми се някак наистина да имам главоболие, но нямах. Болеше ме само душата и аз исках на всяка цена да се отърва от тази болка. Предавах се. Не бях успяла да ги победя, трябваше да стана като тях и ако това значеше, че никога няма да произнеса и едно свързано изречение, нямаше да ми дойде и една иронична мисъл или нямаше да разменя дори и една шега с колеги или приятели, приемах го. Бях готова да пожертвам всичко за брака си и за единството на семейството си. Може би в това всъщност се състои бракът — смърт на индивидуалността, и Добрата новина е без значение. Трябвало е да унищожа себе си още преди години. И докато се качвах нагоре по стълбите, имах чувството, че изживявам собственото си поражение.

Добрата новина ме въведе в стаята и аз седнах на стола на Дейвид до писалището.

— Трябва ли да съблека нещо?

Не изпитвам никакви страхове от този род по отношение на Добрата новина. Съмнявам се, че той притежава някаква сексуалност. Мисля, че тя е изразходвана по някакъв начин, послужила е като бульон за соса на неговото духовно задушено.

— О, не. Ако не мога да мина през един-два пласта памук, как ще стигна до истинската Кейти, нали така?

— И така, какво искаш да направя?

— Просто седни тук. Къде те боли главата?

Показвам място, където е реалистично човек да го боли главата, и Добрата новина леко го докосва.

— Тук?

— Да.

Той го масажира известно време. Усещането е приятно.

— Нищо не улавям.

— Какво значи това?

— Ами, питам се, сигурна ли си, че там те боли?

— Може би малко по-нагоре?

Той премести пръстите си два-три сантиметра и продължи леко да разтрива скалпа ми.

— Цъ-цъ. Нищо.

— Наистина? Даже не — ох! — тук точно.

— Не даже и тук точно. Съжалявам.

Тонът му показваше, че знае, че симулирам, но учтивостта не му позволяваше да го каже.

— Така значи?

— Да. Нищо не мога да направя. Не мога да открия болката.

— А не можеш ли да направиш пак номера с топлите ръце?

— Това не става така. Трябва да има нещо там.

— Какво значи това? — попитах аз, защото знаех, че не говори за главоболието.

Говореше за нещо друго, за нещо, което той мислеше, че липсва, и аз вярвах, че е прав — нещо липсваше и затова преди всичко дойдох в тази стая.

— Откъде да знам. Ръцете ми казват така. Не си... Съжалявам, ако ти звучи грубо, но ти не си тук. В духовния смисъл на думата.

— А Дейвид беше ли?

— Трябва да е бил.

— Не е честно! Дейвид беше отвратителна, саркастична свиня, на която за нищо и никого не й пукаше!

— Е-е, да, добре, не знам нищо за това. Но имаше нещо, с което да се работи. С теб... Като с изтощен акумулатор на кола си. Нали знаеш, завъртам ключа да запаля и само... кър-чънк-кър-чънк-кър-чънк.

Звуците, които издаваше бяха невероятно точна звукова картина на това, което чувствах.

— Може да имаш нужда от проводник за презареждане — каза Добрата новина весело. — Да слезем ли долу да си изпием чая?

ЧЕТИРИНАЙСЕТ

Щурия Брайън, Отписан № 1, беше пръв в списъка на посетителите ми в понеделник и не изглеждаше добре. Знам, че лекарският кабинет не е мястото, където хората могат да бъдат видени в най-добрия си вид, но Брайън беше много деградирал в сравнение с последния път, когато го видях преди три седмици. Изглежда, под шлифера си носеше пижама, беше небръснат, косата му беше страшно разрошена, лицето му — посивяло, а дъхът му можеше да бъде поставен в графата „алкохолно/селскостопански“.

— Здравей, Брайън — казах аз бодро. — Много ли си бързал тази сутрин?

— Защо казваш това?

— Това, в което си облечен, не е ли пижама?

— Не.

Независимо от това, че Брайън редовно идва на прегледи, той изпитва към мен страшно недоверие и все си мисли, че се опитвам да му свия някой номер, например да си помисля, че не е този, за когото се представя. Може и да не беше — може би беше Побъркания Майк или Лудия Колин, или Шантавия Лен, — но моята повече или по-малко постоянна диагноза беше, че който и да бе той, беше болен човек и затова се нуждаеше от моята помощ. Но той не виждаше така нещата. Мислеше си, че ако успея да го разкрия, ще му забраня да идва в кабинета.

— Разбирам. Просто си облечен в риза и панталон на едни и същи розови и сини райета.

— Не.

Не продължих на тази тема (макар че, вярвайте ми, той наистина беше по пижама и отричаше това само защото според него, ако си признаеше, щеше да ми предостави някаква изключително важна информация, с която предпочиташе да не разполагам). Има неписани правила за отношенията ни с ЩБ. Позволено е малко майтап — и без това ние всички ще пощуреем като него, — но не прекалено много.

- С какво мога да ти помогна?
- Не ми е в ред стомахът. Имам болки.
- Къде горе-долу?
- Тук.

Той показва корема си. От опита, който имах, знаех, че не ми се разрешава да докосвам която и да е част от тялото на ЩБ, но тъй като по-голяма част от страданията на ЩБ не са свързани с нарушение на физиологичните му функции, а с думата от прякора му, започваща с Щ, това обикновено не е никаква пречка.

- Да ти се е гадило? Да си повръщал?
- Не.
- Ами ходенето до тоалетната? Там всичко наред ли е?
- Какво искаш да кажеш?

Тонът на съмнение се беше възвърнал.

— Е, хайде, Брайън. Щом имаш болки в корема трябва да ти задам тези въпроси.

Преди една-две години Брайън яростно отричаше някога да е отделял изпражнения и си признаваше само за пикаенето. Бях принудена да се унизя и да му призная, че и аз имам отделителна дейност, но той не искаше да ме чуе, нито пък го интересуваха изповедите на останалите членове на персонала.

- Престанал съм да ходя.
- От колко време.
- От две седмици.
- Тогава проблемът ти може да е причинен от това.
- Наистина ли?

— Да. Две седмици без ходене по голяма нужда са предостатъчни, за да причинят болки в корема. Има ли някаква промяна в диетата ти?

- Това пък какво е?
- Ядеш ли нещо по-различно от преди?
- Да, разбира се.
- И той изсумтя, за да подчертае нелепостта на въпроса.
- Защо?
- Защото мама умря.

Ако Добрата новина можеше сега да докосне главата ми, нямаше да каже, че акумулаторът ми е изтощен. Щеше да каже, че главата ми

беше пълна с безброй неща: съжаление, мъка, паника, безнадежност. Не бях разбрала, че Брайън има майка — според моите бележки той беше на петдесет и една години, — но това беше съвсем видимо. Разбира се, че трябваше да е имал майка и тя естествено е поддържала във форма шоуто „Брайън“, а сега беше умряла и се бяха появили пижама и болки в корема.

— Съжалявам, Брайън.

— Тя беше стара, стара, стара. Все казваше, че ще умре един ден. Но как правеше тя яденето топло? И как човек да знае кое трябва да е топло и кое не? Защото някой път ядохме шунка. Студена. Някой път бекон. Горещ. А като купуваш, не ти казват кое как. Мислех, че ще ми кажат. Аз купувам, но не знам какво да правя. Ами марулите и зелето? Има горещо пиле и студено пиле. И сигурен съм, че сме яли студени картофи, но не са като картофите, които купуваш студени в магазина. Тези, дето ги купих, бяха ужасни. Мислех си, че купувам горещи, но бях купил студени. Обърквам се. Бях объркан, когато ги ядох, а сега съм объркан, и когато ги купувам. Страшно съм объркан.

Това беше една от най-тъжните речи, които бях слушала някога през живота си. Едва се въздържах да не прегърна нещастния Брайън и да не зарева на рамото му. „И аз се чувствам страшно объркана“, искаше ми се да му кажа. „Всички се чувстваме така. Да не знаеш какво да сварииш и какво да ядеш сурово, не е кой знае колко важно, като се вземат предвид нещата, заради които другите хора се чувстват объркани.“

— Мисля, че стомахът ти се е объркал, защото си ял неща като сурови картофи — казах накрая. — Ще се оправиш. Има много неща, които можем да направим.

И аз направих някои от тях. Предписах му течен парафин, препоръчах му да яде за разхлабване къри от ресторанта и му обещах, че ще му сготвя вечеря една вечер. А след като си тръгна, се обадох на Социалните служби.

Когато се върнах вкъщи, Дейвид и Добрата новина ми съобщиха, че след неколкоседмични размишления най-после са определили кандидатите си за „обрат“ — техните еквиваленти на Хоуп и Кристофър, хората, към които се чувстваха най-виновни в живота си.

Бях изморена, гладна и не особено заинтересувана, но те се бяха изправили пред мен и държаха да ми кажат.

— Добре, слушам ви — казах аз с толкова умора, колкото чувствах, и още малко за ефект.

— Моят се казва Найджъл Ричардс — каза Дейвид гордо.

— Кой е Найджъл Ричардс?

— Едно момче, което биех в училище. Само че сега не е момче. Но беше. В началото на седемдесетте.

— Никога досега не си го споменавал.

— Много ме беше срам — каза Дейвид почти с чувство на триумф.

Не можех да не си помисля, че може би имаше някой от близкото минало — предишен колега, член на семейството, аз, аз, аз — но даже и днес, когато бях толкова изморена, знаех, че не трябва да предоставям на Дейвид дълъг трънен списък, с който той да се самобичува през следващите месеци. Щом чувстваше угризения към Найджъл Ричардс, нека да бъде Найджъл Ричардс.

Добрата новина пък беше избрал сестра си.

— Какво си направил на сестра си? — попитах го аз.

— Всъщност нищо. Просто... не мога да я понасям, това е. Затова никога не се виждам с нея. А ми е сестра. Чувствам се зле заради нея, нали разбираш?

— Трябва ли да продължавам да играя с Хоуп, мамо?

— Ти вече си изпълни задължението.

— Е, човек никога не може да си изпълни задължението докрай, нали? — каза Дейвид. — Задълженията са за цял живот.

— И така Найджъл Ричардс ще стане най-добрият ти приятел? В бъдеще ще прекарваме всичкото си време с господин и госпожа Ричардс?

— Сигурен съм, че Найджъл Ричардс няма нужда от мен за най-добър приятел. Сигурен съм, че е минал през милиони успешни и пълноценни връзки. Но ако не е, аз съм на негово разположение.

— На разположение си на някой си, когато не познаваш само защото си го потупвал преди двацет и пет години?

— Да, точно така. Не трябваше да го бия.

— И това е наистина единственото нещо, което можа да се сетиш, че не е трябвало да правиш?

— Не е единственото. Първото.
Изглежда това щеше да продължи цял живот.

Трябва да си призная, че тази идея беше моя, идеята да обединим сили — да поканим Брайън, Найджъл и сестрата на Добрата новина, Кантата (така ѝ беше името — избрала си го беше сама на двайсет и три години под влияние очевидно на много силно изживяване в Ройъл Фестивъл Хол, предизвикано от ЛСД) заедно на масата с надеждата, че ще се отървем от греховете си на един път — или така поне представих нещата на Дейвид, който не виждаше нищо друго, освен страшно приятна вечер, независимо от това, че Найджъл, който сега беше директор на банка — мултимиллионер, щеше да седи цяла вечер до Брайън и неговите неправилно функциониращи черва. Истината беше, че бях се отказала от каквото и да е, напомнящо приятно изживяване или дори поносимо общуване с други хора, и мотивите ми за това предложение бяха продиктувани от цинизъм и отчаяна перверзност — защо да не ги сложим да седнат всички заедно? Колкото повече хора, толкова по-весело! Колкото по-лошо, толкова по-добре! Ако не нещо друго, вечерта можеше да се обобщи в анекдот, който щеше да забавлява и радва приятелите ми в продължение на години. А може би пък желанието ми за приятни вечери с хора, които познавам и обичам, да е по същността си буржоазно, осъдително, престъпно почти.

Добрата новина беше пръв. Той позвъни на последния телефонен номер на Кантата, който знаеше, след което му дадох друг, и друг, и друг, докато най-после успя да я открие в някаква изоставена къща в Брайтън.

— Кантата? Добрата новина съм.

Но очевидно не беше — тя му затвори телефона. Добрата новина набра номера отново.

— Преди пак да затвориш телефона, чуй ме... Благодаря. Непрекъснато мисля за теб и колко лошо се държах. И искам...

— „...“

— Така е.

— „...“

— Така е.

— „...“

— Е, сега, това не беше моя грешка. Аз не извиках полицията. Мама я извика.

— „...“

— Е, не съм го изпуснал аз, нали? И не съм оставял вратата отворена.

— „...“

— Хайде, Кантата! Това нещо струваше седемдесет пенса. И сигурен съм, че си беше скъсано.

— „...“

Както си стоеше, Добрата новина започна да скача нагоре-надолу като върху трамплин. Или по-скоро като някой, който се опитва да разреши кървава вражда — проблем, който не се оправя с горещи ръце или с отговор на листче хартия, нито се описва в книга, а само със скачане нагоре-надолу, нагоре-надолу, защото това е единственият отговор, който му е останал. Нещо, което можеше да му свърши толкова работа, колкото което и да е друго.

— Не! — изкрещя Добрата новина. — Не, не, не! ТИ иди се еби! ТИ да се ебеш!

А после затръшна телефона и излезе.

— Няма ли да говориш с него? — попитах Дейвид.

— И какво да му кажа?

— Не знам. Опитай се да го успокоиш.

— Не трябваше да казва такова нещо. Много съм разочарован от него. Предполагаше се, че сме се издигнали над тези неща.

— Но не сме, нали?

— Не говоря за теб. Говоря за него и мен.

— Там е нещастieto, нали? Че сте останали хора през всичкото време. Ти просто си забравил това.

Отидох да говоря с Добрата новина. Той лежеше на леглото си и преживява случилото се с ярост, като гледаше в тавана.

— Извини ме за това, че напсувах пред децата.

— Няма нищо. Те са чували тази дума от баща си.

— Едно време.

— Да, точно така, едно време.

Дотогава не бях забелязала, че Дейвид беше престанал да псува пред децата. Това е нещо добро, няма съмнение. Да, някои ще го оспорят, като кажат, че е пирова победа, постигната поради факта, че

бяхме приели в къщата си човек с костенурки на веждите, който като че ли щеше да живее у нас с години, за сметка на всякакво подобие на нормален семеен живот, но аз избрах да сложа ударение върху положителното.

— Не трябва да се самонаказваш за това — успокоих го аз. — Искам да кажа, че чух само твоята страна от спора, но изглеждаше, че имаш право. Какво беше това за седемдесетте пенса?

— Скапаният й плакат на Саймън Льобон. Така и не можа да го забрави.

— Така разбрах и аз.

— Кейти, не мога да я понасям. Отвратителна е! Винаги е била такава и такава ще си остане. Кантата! Гадна идиотка.

С огромна сила на волята пропуснах възможността за обръщение на малко име.

— Няма нищо.

— Има. Сестра ми е.

— Но си живее съвсем добре без теб.

— Не съм сигурен.

— Ако имаше нужда от теб, щеше да ти се обажда. Независимо от злополучния инцидент с плаката на Саймън Льобон.

— Така ли мислиш?

— Разбира се.

— И все пак чувствам, че се провалих. Нали разбираш, любов тук, любов там, а аз, мамка му, я мразя. Извини ме за израза.

И според мен беше прав. Провалил се беше и в мой интерес беше да му го изтъкна. Какви бяха тези хора, които искаха да спасят света, а бяха неспособни да изградят връзка с когото и да било? Както Добрата новина изразително каза, всичко беше любов тук, любов там, защото, разбира се, толкова е лесно да обичаш някого, когото не познаваш, независимо от това дали е Маймуната или Джордж Клуни. Да можеш обаче да си запазиш добрите отношения с човек, с когото ядеш пуйката на Коледа — това е вече чудо. Ако Добрата новина можеше да постигне това с топлината на ръцете си, той можеше да остане да живее с нас завинаги.

— Но помисли за всички хора, на които помагаш и които имат нужда от теб — казах му аз. — Не е ли това по-ценно?

— Мислиш ли?

— Разбира се.

И така Добрата новина беше окуражен да обърка нещата още повече и то от човек, който би могъл да направи и нещо по-добро. Но — ирония на иронията — знаех, че бях постъпила правилно.

Да се открие Найджъл, се оказа лесно. Дейвид беше член на Съюза на бившите съученици от своето училище и след минути само се сдоби с номер на мобифон. Разрешено беше на всички ни да чуем следния разговор:

— Ало, Найджъл ли е?

— „...“

— Тук е Дайвид Грант. От училището.

— „...“

— Да, бе. Точно така! Ха-ха. Как си?

— „...“

— Добре, добре.

— „...“

— Чудесно, благодаря. Какво смяташ да правиш тези дни?

— „...“

— Добре, добре. Великолепно.

— „...“

— Я гледай.

— „...“

— Охо!

— „...“

— Така ли? Браво. Виж сега.

— „...“

— Това са страшно много мегабайта.

— „...“

— Това е страхотен оборот.

— „...“

— Това е бая разстояние. Виж...

— „...“

— Наистина ли? Поздравявам те.

— „...“

— Не, петнайсет години не са нищо в днешно време. Виж Майкъл Дъглас и...

— „...“

— Тя ли?

— „...“

— Тя наистина ли?

— „...“

— Страшно много корици на списания, наистина.

— „...“

— Така ли е постъпила наистина? Сигурен съм, че Род трябва наистина да е отчаян. Той сигурно не иска да говори за това, ха, ха... Както и да е, просто исках да те чуя. Е, чух те. Чао, Найджъл!

И той затвори. Погледнах го и за миг видях човека, когото някога познавах — гневен, озлобен, разяждан от завист и недоволство.

— Ти не го покани на вечеря.

— Не. Не съм сигурен, че това, тормозът де, все още има някакво значение за него.

— Наистина?

— Да-а. А и не бях сигурен, че ще се разбере с Щурия Брайън.

— Ясно.

— А освен това е свиня. Щях сигурно пак да го набия, ако беше дошъл тук.

— Както аз натупах Кристофър? — попита Том весело.

— Точно така — каза Дейвид.

— Има някои хора, които просто трябва да набиеш, нали? — каза Том. — Няма как иначе.

— Сега с кого ще опиташ? — попитах аз Дейвид, докато си лягахме.

— Не знам — мрачно каза той. — От тази работа нищо не излезе, нали?

— Не знам със сигурност какво очакваше да се постигне, но вероятно си прав.

Дейвид седна тежко на мръсните дрехи, струпани върху стола в спалнята ни. Те бяха толкова много, че той се плъзна на една страна към прозореца като цвете в саксия, което търси светлината.

— Знам, мислиш, че всичко това е глупаво.

— Какво? Да се обаждаш на хора, които не си спомнят кой си, за да им се извиняваш за нещо, което са забравили, че си им направил?

— Не само Найджъл Ричърдс. Цялата работа.

Не казах нищо. Просто въздъхнах, което беше точно толкова добър начин да се отговори на въпроса му, колкото и всеки друг.

— Е, добре. И аз мисля така — каза той. — Мисля, че е невероятно глупаво. Безсмислено. Жалко.

— Чувстваш се просто обезкуражен. Имаше засечка. Извини се на някой друг. На онзи нещастник, дето му отрови живота в местния вестник. На онази приятелка на майка ти, която отказа да поканиш на сватбата ни.

— Не говоря за извинения. Говоря за всичко. Да нахраниш бедните. Да ги караш да си раздават парите. Писането на тази книга. Всичко това е лудост. Знам го. Знам го много отдавна. Просто не си признавах.

Когато Добрата новина и Дейвид взеха телефона по-рано вечерта, това изглеждаше като поредния сладък, наивен, напълно безсмислен проект, а стана ясно, че беше настанал превратен момент в историята на семейството. Нещо като падането на Берлинската стена — не си очаквал да стане, а после става ясно, че всички вътрешни противоречия водят до неизбежното ѝ падане. Не можеше да не се случи, точно както не беше възможно Дейвид в края на краищата да не види, че всичко това е лудост. И беше някак странно да си помисли човек, че бяхме на ръба на връщането към предишния ни живот. Сарказъм, горчивина, лоши романи и, една уста по-малко за изхранване... Ако трябваше да бъда честна, изпитвах смесени чувства. За известно време животът беше станал интересен, дори специален.

— Добрата новина ми каза за изтощения ти акумулатор — каза Дейвид. — И моят е изтощен. Няма нищо останало в него. Онзи пръв прилив, който почувствах... Той изчезна напълно и сега не чувствам нищо. Ето защо мога да видя колко глупаво изглежда всичко. Както го виждаш ти. И както всеки друг, който е в депресия и не знае какво да прави с живота си.

Не казах нищо. Утре може би щях да се опитам да намеря телефонния номер на някоя организация, която се занимава с консултиране на хора с промити мозъци. Бях сигурна, че депресия от този вид беше напълно нормално следствие на това да изгубиш изобщо смисъла на живота си.

— Ето защо няма да се откажа — продължи Дейвид. — Не мога да си позволя да направя това. Какво бих правил? Да се върна към писането на отвратителни колони за местния вестник за старите хора по автобусите? Ха! И през ум не ми минава. Но, това е нещо като... Е, добре, нещо като брак. Трябва да полагаш усилия за него и да се надяваш, че чувствата ще се върнат. А дори да не се върнат, ще знаеш, че правиш нещо. А не просто да си седиш, да мърмориш и да бъдеш гаден.

— Значи ще звъниш по хорските врати и ще им казваш да раздават спестяванията си, въпреки че не вярваш в това?

— Не, че не вярвам в това. Просто, де да знам, ще ми се да вярвам.

— И това ти стига?

— Не знам. Предполагам, че не. — Погледна ме. — Ти ми кажи.

— Аз пък откъде мога да знам?

— Не правим ли едно и също нещо?

— Така ли излиза?

— Доколко вярваш в смисъла на брака ни?

— Доколко вярваш в смисъла на брака ни?

Предполагам, че си беше достатъчно основателен въпрос, този, който изстрелях обратно към Дейвид, все едно бях тенисист до мрежата, използващ скоростта и въртенето на топката в собствена полза. Всеки един брачен консултант би оправдал правото ми да го задам, но знаех, че ударът беше коварен. Така е при разпадащите се бракове. Винаги можеш да откажеш да отговориш на някой въпрос, като просто го повториш. „Обичаш ли ме?“ „Искаш ли развод“ „Щастлив ли си?“ Партньорът ти почти със сигурност е точно толкова неуверен в чувствата си, колкото и ти, и ако той или тя е от плът и кръв, с други думи — страхлив, но същевременно изпълнен с един вид самодоволство, то той или тя няма да се обвърже с това да демонстрира каквато и да е страст или обвързаност. Все пак, нали именно липсата на страст и обвързаност са причината браковете да се разпадат? Така че от опит знам, че е и лесно, и препоръчително всеки сериозен разговор да бъде сведен до фарсов пат още в самото му начало. Така взимането на решение може да отнеме години.

Още по-баналното в случая беше, че Дейвид дори и не искаше да говоря за нас. Използваше брака ни като аналог, но аз нямаше да

позволя да бъде въввлечена в това. То бива-бива слабост, слабохарактерност, ама чак пък толкова! Може би именно малко смелост беше това, което липсваше на всички ни и както Дъсти Спрингфийлд някога пееше: „Ако кажа истината...“

— Да, добре, добре — не издържах аз. — Изобщо не вярвам в смисъла на брака ни. Просто ме е прекалено страх да се откажа от него.

— Именно — каза трезво Дейвид. — Ами, точно това...

— Чакай малко. Именно? Това ли е всичко. Не ти пука от това, което каза? През цялото време си знаел?

— Кейти, през последните няколко месеца ти ми изневери и се изнесе от вкъщи. Не си олицетворение на целомъдрието, нали? Въпросът е какво да правим, предвид че и двамата сме толкова, толкова... душевно мъртви? Лично аз смятам, че съм изминал прекалено дълъг път, за да се връщам обратно. И може би и ти чувстваш по същия начин брака ни. А това значи, че каквото и да правим, ще е много, много трудно, по-трудно, отколкото би било за някой друг, който знае какво иска и защо. И на двамата са ни изтощени акумулаторите, но все някак ще трябва да бутаме колата. А в момента и представа си нямам как ще стане това. Ти имаш ли?

Поклатих глава. Не харесвам такива разговори. Предпочитам тези от сорта на „Обичаш ли ме?/Обичаш ли ме?“, защото могат да продължат цяла вечност и никога не довеждат до каквото и да било и никой никога не казва нищо, върху което си заслужава човек да се замисли.

Същата нощ, за пръв път от векове насам, правихме любов. И двамата след това се съгласихме, че е добре човек да почувства малко топлина, дори и когато тази топлина е разположена в гениталиите ни, а не в душите ни. Но пък може да се окаже заразно.

— Доколко вярваш в смисъла на брака ни? — попитах го аз малко преди да заспя.

Беше точно избран момент — главата ми беше облежната върху гърдите му и го питах, защото исках да знам, а не, защото се опитвах да се измъкна от някой въпрос, който ми е задал.

— Наистина ли искаш точно сега да говорим за това?

— Отговорът дълъг ли е?

— Не, не особено. Добре. Не мога да намеря нито една логична причина, за да се откажа от него. Така, както не мога да намеря и нито една логична причина да се откажа от другите неща.

— Значи получавам милосърдие?

— Не, не ти. Бракът ни. Бракът ни е като куче от плакатите на Организацията за защита на животните. Изкльощавяло. Жалко.

— Оредяла козина. Гноясали очи. Изгаряния от цигари...

— Точно така.

Не говорех сериозно и за момент закопнях и Дейвид да прихване от несериозността ми, да захване глупавата ми идея и да я продължи, но той не го направи. Разбира се, че не го направи.

— Все едно, така виждам браковете.

— Какво? Че трябва да ги умъртвяват? Че трябва да търсят отговорност от собствениците?

— Не, не. Имам предвид, нали разбираш. Не мога да оставя нещата така.

— Значи ще се грижиш за него, докато оздравее, и след това ще си тръгнеш.

— А, не. Не бих направил това. Защото ако беше здрав...

— Няма проблем. Шегувах се.

— Вече не ме бива много да схващам такива работи, нали?

— Да, не си от най-схватливите.

— Съжалявам.

Странно беше, но сред всичките извинения направени през последните няколко месеца, това звучеше най-жалко, а престъплението — най-непростимо.

Брайън беше преместен в социален дом, който изобщо не харесваше.

— Пълно е със стари мацки. Всичките носят от тия, специалните сигнални пейджъри, които се включват на всеки петминути. Всеки път, когато паднат. А те непрекъснато падат. Не трябва да съм там. Аз въобще не падам. Е, падал съм, нали знаеш. Всеки пада понякога, нали?

Признах, че е така — да, всеки беше падал някога.

— Искам да кажа, обзалагам се, че и ти си падала някога, нищо, че си докторка. И сигурно си ходила в колеж и всичко там.

Признах, че е така, да, учила бях в колеж и дори седем години висше образование не бяха ме предпазили все пак от това да изгубя почва под краката си, като по този начин потвърдих съмнението му, че способността да стои човек прав е свързана повече с възрастта, отколкото с образованието, и че независимо от това, че той никога не е бил подходящ кандидат за висше образование, не трябваше да живее в социален дом, пълен от падащи.

— Ето, виждаш ли?

— Но се храниш по-добре.

— Храната е добра. Носят. От *Храна на колела*. А там знаят кое трябва да бъде топло и тям подобни.

— Добре.

Потъваме в мълчание. При последното преброяване отвън чакаха за преглед петнайсет пациента, но ние си стоим, като че ли и двамата чакаме автобус. Брайън поглежда към тавана и започва да си свирука.

— Има ли още нещо?

Това „още“ беше любезност от моя страна. Моят начин да претендирам, че за посещението на Брайън въобще е имало сериозна причина, че той не просто ми губеше времето.

— Всъщност не.

И започна отново да свири същата мелодия, която зазвуча като песента на Бритни Спийрс *Скъпи, още веднъж...* която Моли много обичаше.

— Е, добре. Приятно ми беше пак да те видя. Радвам се, че разбрах, че се чувстваш по-добре.

Станах за повече яснота и се усмигнах.

— Дойдох тук за вечерята — каза съвсем естествено Брайън. — Ти нали ми каза.

— Да, но...

Беше единайсет часа сутринта.

— Имах предвид ядене вечерта. Някой път.

— Ще изчакам. Няма да преча.

— Брайън, не можеш да чакаш тук. На хората няма да им е приятно да си тук, докато ги карам да се събличат.

— О, да. Как не се сетих. И на мен не ми се иска да ги гледам как се събличат. При теб идват и дебели, нали? Не ги обичам много. Ще чакам отвън.

— Брайън... Свършвам работа чак към шест.

— Няма нищо.

И така, той чака седем часа в чакалнята и после дойде вкъщи с мен.

Бях се обадила вече на Дейвид и когато с Брайън пристигнахме вкъщи, във фурната се печеше пиле, няколко вида зеленчуци се задушаваша на печката, масата беше наредена, имаше даже и цветя. Всички мои близки знаеха кой е Щурия Брайън, както знаеха и имената на всички мои отписани пациенти, а аз бях казала на Дейвид, че ако някое от децата му закачи прилагателно, каквото и да е прилагателно, към първото му име в негово присъствие, той или тя няма да се храни на семейната трапеза в продължение на две години, включително на рождени дни и Коледа, без право на помилване.

Брайън съблече палтото си, седна и взе да гледа с децата *Сабрина, младата вещица*, докато аз правех коса.

— И какво става там, де?

— Това е Сабрина, младата вещица — измърмори Том.

— Това пък какво значи?

Том ме погледна нервно.

— Така се казва програмата — казах му аз.

— Сабрина, младата вещица — поясни Том.

— Не си ли чувал за нея? — попитах аз.

— Неееее — каза той, като че ли още продължаваше да се съмнява в съществуването на такава програма. — И толкова млада?

— Да.

— А вече вещица? Леле!

Всички се усмигнахме учтиво.

— Прекалено млада е. Не мислите ли?

— В това е замисълът на програмата — каза Том. — Защото повечето вещици не са тийнейджърки.

— В к'в смисъл?

— Остави ги да гледат програмата, Брайън.

— Много извинявай. Просто исках да си изясня някои неща, преди да започна да гледам.

И той наистина започна да гледа, с огромно, макар и от време на време не съвсем нормално, възхищение. Програмата, за съжаление,

продължи само още половин час и после беше време да седнем на масата.

Добрата новина също дойде и ние започнахме да сервираме.

— Здравей — каза той на Брайън. — Аз съм Добрата новина.

— В к'в смисъл? — попита Брайън нервно.

— В к'в смисъл? — отвърна най-официално Добрата новина и се ръкува с Брайън.

Добрата новина, който също беше информиран, че ще прекара вечерта с някакъв ексцентрик, явно беше приел репликата „В к'в смисъл?“ като ексцентричен израз на Брайън, някакъв щур еквивалент на „Приятно ми е“.

— Той не ти разбира името! — изкрещя Том.

— Не го разбира ли?

— Трябва да имаш име като Том, Брайън, Дейвид или доктор Кар — каза Брайън. — Как ти е името като така?

— Няма никакво значение — каза Добрата новина на Брайън. — Сега името ми е Добрата новина. Защото това име искам да нося, нали разбираш.

— Аз пък искам да нося Брайън — заяви Брайън твърдо. — За да може Брайън да си изяде вечерята.

— Браво! — възкликна Дейвид.

Мълчаливо се нахранихме, като Брайън добави към мълчанието и бясна скорост. Едва си бях сипала сос върху яденето, когато той постави нож и вилица върху празната си чиния.

— Това — каза той, — беше най-хубавата вечеря, която съм ял в живота си.

— Наистина ли? — каза Моли.

— Ъхъ. Че как! Как да съм ял по-добро от това? И майка ми не можеше да готви така.

— Ами ти?

— Не. Гледай с'а, не знам кое се готви и кое не. Обърквам се.

— Наистина ли?

— Да, бе. Направо се обърквам.

— Може ли да те изпитам? — каза Моли.

— Щом искаш, ама няма да знам верните отговори.

— Просто си изяж яденето, Моли — казах аз. — Искаш ли още, Брайън?

— Нали все няма.

— Тука има, така че ако искаш, вземи си.

— И не струва допълнително?

Погледнах го, защото за момент бях забравила, че беше неспособен да си прави майтап.

— Знаеш, че не е нужно да плащаш за това, нали, Брайън?

— В к'в смисъл?

— Ние не сме ресторант. Ти си ни гост.

— Ами... ами не знам. Каза ми да пия от онова и аз го платих.

После ми каза да ям кърри — и за него плащах. И след това каза да дойда у вас на вечеря и реших, че и за това ще се плаща. Нося пет лири. Къррито беше пет лири. 4,95.

— Не ти искаме парите, Брайън.

— Страхотно! Значи Националната здравна служба го покрива?

— Да.

Моли беше възхитена от Брайън и започна да му задава въпрос след въпрос — „Къде живеее?“, „Какви са му приятелите?“, „Има ли семейство?“.

И всеки отговор забиваше надолу главите на възрастните така, както чук забива пирони. В края на разпита на Моли, носовете ни почти докосваха печените ни картофи. Брайън всъщност не правел нищо през деня, като изключим дните, през които идвал при мен. Нямахме приятели (мислел, че имал един-двама в училище, но вече не ги знаел къде са). Имал сестра, но сестра му го наричала Щурия Брайън и не искала да има нищо общо с него. (Този отговор беше последван от особено напрегнато мълчание и за моя радост и изненада и двете ми деца успяха да издържат на изкушението да клъвнат голямата, едра стръв, която им беше предложена.)

— Не искаш ли да живееш при някой? — каза Моли.

— Че как да не искам! — възкликна Брайън. — Мислех, че ще живея при жена си. Но пък не можах да си намеря такава.

— Мамо — каза Моли.

Започнах зловещо да кашлям и станах да си сипя чаша вода.

— Мамо — повтори Моли, след като свърших с водата и също така дадох дълго обяснение за това кое мислех, че ме беше накарало така да се закашлям.

— Искаш ли още малко? — попитах я аз.

Не ми обърна внимание.

— Маа-мо...

— А ти, Том? Дейвид? Добрата новина?

Знаех, че рано или късно щеше да се наложи да оставя дъщеря си да говори. Някой ден тактиките на отлагане щяха да се изчерпят, но се надявах до този ден да оставах поне още няколко години.

— Искате ли да станете, деца?

— Маа-моо!

— Моли, не е прилично да се говори, когато... когато... когато никой не иска да те слуша.

— Мамо, може ли Брайън да дойде да живее у нас?

— Благодаря — каза Брайън. — С най-голямо удоволствие. Там, където съм в момента, ми е много самотно, щото не познавам никой и няма нищо за правене. Ще ми станете семейство. Ще се грижите за мен така, както правеше преди мама.

— Какво е станало с твоята майка?

— Нищо не е станало — казах остро, въпреки че още докато го изстрелвах, усещах, че беше неадекватен отговор, провокиран от паника.

— Умря — измърмори Брайън. — Каза, че няма, ама взе, че умря.

— Това е много тъжно — каза Моли. — Нали, мамо?

— Така е — признах аз. — Много тъжно.

— Затова Брайън трябва да живее тук.

— Благодаря — повтори Брайън. — Ще е много хубаво.

— Моли, Брайън не може да живее тук.

— Може, нали, татко? — каза Моли. — Маймуната живя у нас за известно време, Брайън. Така че, щом Маймуната може, можеш и ти.

— Може дори и за малко — услужливо отвърна Брайън. — Не е нужно да е завинаги.

— Няма проблеми — отсече Моли. — Нали, татко? Завинаги? Ние така правим. Много е яко. Грижим се за бедните. Много сме добри. Всички мислят така.

— Аз не съм беден — каза Брайън. — Имам пари.

— Ти си от другите бедни — каза Моли.

Том, който до този момент беше зловещо тих, рязко стана на крака. Треперенето на долната му устна предвещаваше избухване.

— Ако той дойде да живее тук...

— Сядай, Том — казах му аз. — Аз ще се оправя с това.

— Няма. Защото татко ще ти каже какво да правиш и ти ще го направиш. А татко ще каже...

— Бягай да гледаш телевизия. Хайде, скачай!

Смътно разбирах, че това беше другият преломен момент в историята на семейството ни. Не само защото имаше вероятност Щурия Брайън да дойде да живее у нас до смъртния ми час, че и по-дълго — това щеше да си ни определи така, както тебеширената линия определя разположението на трупове на убитите, — но и защото, ако станеше обратното, ако кажех на Брайън, че не може да живее у нас, то нещата можеха и за в бъдеще да се променят.

— Моли, Брайън... Не можеш да живееш тук.

— Защо не? — попита Моли.

— Да, бе, защо не? — повтори Брайън. — Как така ти имаш право на семейство, а аз не?

— Така е — каза Моли. — Не е честно.

Права беше, разбира се. Не е честно. Излиза, че любовта е точно толкова недемократична, колкото и парите. Натрупва се у хората, които и без това си имат предостатъчно — хората със здрав разум, здравите, обичливите. Обичана бях от децата си, от родителите си, от мъжа си, по всяка вероятност, от приятелите си. Брайън нямаше такива хора около себе си и никога нямаше да има. Но колкото и да искаме да дадем малко и на другите, не можем. Ако съществуваше някога човек, който да има нужда от семейство, което да се грижи за него, то това беше Брайън. И като се има предвид, че Брайън познаваше едно единствено семейство, и то се оказа нашето, нормално беше ние да сме хората, които да му предложим гостоприемство. Улових погледа на Дейвид. Знаеше, че пътят, по който бях поела, беше хлъзгав, заледен, и че никой не можеше да стъпи на него, без да се плъзне до края му.

— Моли, стига вече. Няма да водим този разговор пред Брайън. Невъзпитано е. И не е нещо, което се решава за две минути.

— Ще изчакам — каза Брайън. — Нямам работа тази вечер.

Но накрая си отиде, след чаша чай и шоколадче марс. Закарах го обратно до новия му дом (или по-точно до ъгъла на улицата — сега, когато отново бяхме останали насаме, той възвърна голяма част от предишната си мнителност и отказа да ми покаже къде живее).

— Благодаря — каза той, докато излизаше от колата. — А за другото ще ми кажеш утре, нали? Защото ако ще се местя, ще трябва да кажа на ония там. И ще трябва да си опаковам багажа.

— Брайън, не може да живееш у нас.

— Нали щяхте да говорите?

— Ще говорим, но знам какво ще решим.

— А.

— Разочарован ли си?

— Да. Много. Бях се настроил за това. Хареса ми предаването. Онова, тийнейджърското предаване.

— Можеш същото да го гледаш и на твоя телевизор.

— Мога ли?

— Да.

— Сигурна ли си? Преди не съм го гледал?

— Мисля, че го дават по Ай Ти Ви.

— А, сигурно. Тази програма не я гледам много. На кой номер беше? На дистанционното?

— Предполагам, че е на трети. У нас е така.

— Значи не е толкова зле тогава.

— Не е ли?

— Не е. Ами пиленето? Може ли пак да ям пиле?

— Разбира се, че може. Всеки път, когато готвим пиле, можеш да идваш на вечеря.

— И не го казваш, защото знаеш, че повече никога няма да готвите пиле? Защото аз така бих казал. За да те измамя.

— Не те мамя.

— Добре, тогава.

И тръгна надолу по улицата.

Току-що поканих един от отписаните си пациентите да идва у нас на всеки две седмици до края на света. Преди няколко месеца това щеше да бъде сигурен показател за собствената ми щуротия, докато сега символизираще единствено коравосърдечие и прагматичен здрав разум. Щеше ми се да изляза от колата и да танцувам върху капака. Моли щеше да се примири с новината много по-трудно от Брайън, но пък точно така се получава при този тип милосърдие. Свързано е повече с това, което получаваме ние от него, а не хора като Брайън.

Някои хора — Том още не беше мръднал от телевизора — ме чакаха да се върна.

— Трябва да поговорим — каза Моли сериозно. — За това дали Брайън ще дойде да живее у нас.

— Добре.

Седнах на масата.

— Мога ли аз да започна?

— Щом искаш.

— Няма да живее при нас. Вече му казах.

— Не е честно!

Нямаше да кажа, че животът е нечестен. Отказвах да го кажа.

— Знам. Съжалявам. Казах му, че може да идва у нас всеки път, когато правим печено пиле.

— На бас, че го излъга!

— Сериозно говорех. От дъното на душата си. Но само дотам. Това са крайните предели на гостоприемството ни.

— Но ти каза...

— Моли, няма какво повече да говорим. Невъзможно е Брайън да дойде да живее тук. Той не е част от нашето семейство.

— Може да стане.

— Не, не може.

Погледнах към Дейвид, който отвърна на погледа ми. Нямаше намерение да ми помогне.

— Моли, това е нашето семейство. Ти, аз, татко, Том. Това е. Не Добрата новина, не Брайън, не Маймуната, никой друг. Кофти е, но е така. Нищо не можеш да направиш. Това са хората, за които най-много трябва да мислим.

— Защо?

Най-сетне принос от страна на мъжа ми. Не особено полезен, но все пак принос.

— Защо? Защо? Дейвид, едвам успяваме да се погрижим дори за себе си. Почти сме на червено. Отчасти, защото ти отказваш да работиш. Том краде от училище...

Усещах как гореща буря се заформя вътре в мен и не можех повече да удържа тази буря така, както болен човек не може да се въздържа, когато му се повръща.

— Моли се превръща в парвеню, аз имах любовна афера...

— Какво е парвеню? Какво е афера?

— Означава, че мама си има гадже — каза Том, без да изпуска и секунда от телевизионното предаване, което гледаше.

— Ти и аз от месеци сме пред развод, макар да сме решили да се заключим и да изхвърлим ключа, като по този начин се обричаме на цял живот тормоз и взаимна ненавист. И ти ме питаш защо трябва преди всичко да се грижим един за друг? Защото, по дяволите, животът е прекалено труден и без това, ето защо...

— Стига, Кейти. Разстройваш децата.

— Радвам се. Може би им трябва малко да се разстроят. Може би не трябва да изживеят живота си с мисълта, че всичко е наред, всичко е супер, толкова супер, че всъщност няма значение на кой си подаряваме парите и кой прибираме в дома си, защото просто не е важно. Ще ми се да не беше важно. Ще ми се да бяхме достатъчно компетентни, за да оправим и живота на другите покрай нашия, но не сме. И сега ще ти кажа нещо, без да ти искам пари за него. Цял живот съм искала да помагам на хората. Затова станах лекар. И затова работя по десет часа на ден и получавам заплахи от надрусани и непрекъснато разочаровам хората, защото им обещавам болнична помощ, която не е възможна и им давам лекарства, които не помагат. И проваляйки се в това, се връщам вкъщи и се провалям в задълженията си като съпруга и майка. Ами, повече нямам сили за още провали. И ако това значи, че Брайън ще трябва да продължи да живее в приют или Маймуната ще трябва да спи на улицата, ами, така да бъде. Съжалявам. Ако след още двамайсет години продължим да си говорим и Моли не страда от анорексия, и Том не са го окошарили, и аз не съм се прирастила към успокоителни, и ти не си станал алкохолик, то ще е цяло чудо! Не искам нищо повече от това. И ако за капак успеем и да купим някоя и друга книжна тухла и я предадем на вторични суровини, то ура за нас. Как добре се справихме, а? Урааа за нас! Ураааа за нас. Хайде! Всички!

Никой не се включи.

Свърши се. Излях съдържанието на гърлото си върху цялото си семейство и нищо повече не беше останало.

— Нали няма да се развеждате? — попита Моли.

Плачеше, но нали пък в това беше смисълът.

— Не и ако си добра — казах ѝ аз.

Беше ужасно да се каже такава неща на дете. Знам. Но по един изродски начин беше и подходящо.

ПЕТНАЙСЕТ

За пръв път от месеци насам ми се наложи да вляза в книжарница. Трябваше да купя подарък за рождения ден на баща си. Не знаех какво да му взема, а той не знаеше какво иска, така че безцелно се лутах насам-натам. Преди прекарвах с часове в книжарниците, знаех повечето книги какви са, какво значеха, но сега бях просто смутена и малко паникьосана. Взех от полицата книга на някаква млада авторка и прочетох задната корица. Помислих си, че може би ще ми хареса. Бях прочела наполовина Мандолината на Капитан Корели, когато се изнесох от апартамента на Джанет и въпреки че оттогава насам няхах никакъв допълнителен напредък, имаше вероятност да се опитам да прочета и нещо друго по някое време през следващите хиляда години. Но докато се опитвах да реша дали книгата беше подходяща за мен, установих, че вече не притежавам способността да го направя. Откъде да знам дали щеше да ми хареса или не? Как се разбира? С удоволствие бих приела масаж на раменете. Щях да се зарадвам на една седмица плаж в полудрямка до плувен басейн. Щях да се зарадвам на един голям джин с тоник, стига да не ми се налагаше да правя каквото и да било след това. Щях да се зарадвам на малко шоколад. Но книга... Тази беше за едно момиче, което в резултат на политическо преследване бива принудено да напусне родината си в Африка и да живее в смесения расово квартал Бромли, където се запознава и се влюбва в млад, бял расист, скинар и балетист. Все едно Били Елиът се е събрал с Дивите лебеди, за да режисира Ромео и Жулиета, пишеше в рекламата на гърба. Върнах книгата обратно на полицата, не защото ми звучеше тъпо, а защото не съм била принудена да напускам африканската си родина и не живея в Бромли. Наистина. Наистина, точно заради това! Това беше логиката, която използвах, за да реша. Това, разбира се, значеше, че с много малко се различавах от Попи, нашата котка, която бяхме намерили смазана на улицата, въпреки че бях успяла да остана донякъде три-, а не двуизмерна и все още бях запазила вътрешностите си. Попи

обичаше да я гаят, аз обичам да ми масажират раменете. Попи обичаше риба, аз обичам шоколад. Попи обичаше да спи на слънце и щеше да остави тази книга на полицата по абсолютно същите причини, по които го направих и аз. Толкова се уплаших от сравнението, че веднага закупих книгата, още преди да намеря нещо за татко. Нямах да позволя да се превръщам в домашен любимец. Нямах да го позволя.

Биографии. Щеше ли да хареса някоя биография? Хитлер? Монтгомъри? Дикенс? Джак Никлаус? Жената от Истендърс, дете беше собственичка на кръчмето? Но пък татко не си пада много по кръчмите, така че надали... Господи, Кейти. Не ставаше въпрос за кръчма. Смисълът на тази книга беше, че жената беше играла в Истендърс. Татко не гледа Истендърс. Ето защо няма да му купиш книгата. Намерих обнадеждаваща биография на Господ, в размер, подходящ за подарък на щанда Предпоръчителни. Тъкмо я понесох към касата, когато видях някаква книга за Ванеса Бел, художничката, сестрата на Вирджиния Улф, жената, която според това, което пишеше в анотацията за книгата, беше живяла богат и красив живот. И така, купих и нея, за да видя как се прави това. И когато Дейвид и Добрата новина завършат *Трудно е да бъдеш добър*, щяхме да седнем и да обменим опит.

Дейвид пак започна да пише фирмени брошури. Беше изгубил интерес към романа си, а дори и да беше озлобен — какъвто вече не беше, — нямаше начин да изрази яростта си в местния вестник, защото беше отстранен, детрониран, победен. Вече имаше нов, още по-озлобен, най-озлобеният човек в Холоуей, както и предполагах, че трябваше да бъде. Ако новият автор не беше по-озлобен от Дейвид в най-озлобеното си състояние, то щеше да е вторият най-озлобен човек в Холоуей, а това на хартия би изглеждало доста неубедително. А и без това, хората непрекъснато стават все по-озлобени. Неминуемо беше нивото на озлобеност на Дейвид да напомня малко края на 90-те. Никога нямаше да успее да задържи титлата завинаги така, както и Мартина Навратилова нямаше начин вечно да остане шампион на Уимбълдън. По-млади, по-зли хора се появяват на сцената. Новият симпатяга току-що беше отправил апел за затваряне на всички обществени паркове под предлог, че били магнит за гейове, кучета,

алкохолици и деца. Наложил се да вдигнем ръце в израз на поражение. По-добрият беше победил.

Едно време неумението да бъде достатъчно озлобен, за да задържи работата си, би вбесило Дейвид — би го вбесило достатъчно, за да успее да задържи работата си. Но сегашният Дейвид просто се сви още повече в себе си. Предложи на вестника друг вид рубрика — рубрика, основана на книгата, която пишеше с Добрата новина, но не заинтригува никого. Вече беше се депресирал истински и ако беше дошъл при мен, в кабинета, щях да му предпиша нещо. Но той нямаше да направи това. Продължаваше да прекарва свободното си време с Добрата новина в драскане на разни идеи за Трудно е да бъдеш добър, въпреки че свободното време вече му беше кът — имаше доста брошури за писане.

След дълбоки душевни терзания на Добрата новина беше даден тримесечен срок да си намери място за живеене. Каза, че разбира, че е бил бременен. Все пак сме били семейно ядро от средната класа, разбирал това и трябвало да уважава, нашата, нали разбирате, нашата солидарност. Знаехме, че се опитва да ни обиди, но не ни пукаше особено много — или поне не на мен. Дейвид всяка нощ преди да заспим, агонизираше по този въпрос и се чудеше на глас дали искаме да сме ядро, дали не искаме да се превърнем в безядрена зона, но голяма част от убедеността му се беше изпарила.

Децата също изглеждаха доста депресирани. Бяха разтресени от емоционалния ми изблик и се наложи да им обясня за гаджетото ми. Наблюдавах ни с очи, пълни с паника, всеки път когато се хранехме или излезехме заедно. През последните няколко дни само веднъж се скарахме с Дейвид — заради тиган за скара — и след това се наложи да ги успокояваме. След няколко месеца скука щяха да забравят за неволите ни, но в момента ми беше мъчно за тях и ми се щеше да не бяхме положили толкова старание в това да ги накараме да се чувстват толкова нещастни.

Лично аз не се усещах депресирана. Думата не е точна. Бях потисната. Вече не мислех за това дали искам да се развеждам или не — милата викарийка ми отне тази възможност. Едва сега разбирах, че следразводните ми фантазии бяха неосъществими и че по всяка вероятност щях да остана омъжена поне до момента, в който и двете ми деца навършат пълнолетие. Значи ставаше въпрос за... Петнайсет

години? Когато щях да съм в средата на петдесетте си години и един период от живота ми — този на Крис Кристофърсън — щеше отдавна да с зад гърба ми. Но мисля, че в липсата на избор също има нещо добро. Избистря ума. И винаги съществуваше възможността един ден с Дейвид да си кажем „Помниш ли как за малко да зарежем всичко“ и щяхме да се смеем на идиотщината на тези последни няколко месеца. Но не можех да престана да си мисля, че подобна вероятност е малка. Въпреки това, бях убедена, че съм права за онова, за ножа, който трябва да се оставя забит в стомаха. Може би трябваше пак да го проверя. За всеки случай.

Пригответяхме любимата гозба на баща ми за рождения му ден, но майка ми се обади да ни каже, че вече не яде червено месо. Дейвид купи пиле и беше почти готово, когато Моли ни попита какво ще ядем.

— Ура! — каза тя, с повече ентузиазъм от предполагаемия, предвид менюто.

— Не знаех, че чак толкова обичаш пилешко.

— Не го обичам чак толкова много. Но пък означава, че Брайън ще дойде на вечеря.

— Става дума за рождения ден на дядо ти.

— Да. Но е пилешко. Ти обеща.

Бях забравила за обещанието си. Когато го дадох, изглеждаше като възможно най-добрата и лесна спогодба. Сега изглеждаше нелепо, неразумно, уговорка с Господ, направена от атеист по време на криза и забравена веднага щом кризата отмине.

— Брайън не може да дойде довечера.

— Ама трябва! Затова не живее у нас, за да може да идва всеки път, когато ядем пиле.

— Дядо няма да хареса Брайън.

— Защо тогава обеща, щом не си спазваш обещанията?

Защото не държах на думата си. Защото го направих, за да се измъкна от ямата. Защото бяхме направили достатъчно за Брайън, въпреки че почти нищо не бяхме направили, въпреки че беше тъжен и жалък човек, който щеше с радост да приеме всяка една хапка, която му предложим, подобно на дива патица през зимата.

— Рождените дни не се броят.

— А ти каза ли му, че рождените дни не се броят?

— Моли е права — каза Дейвид. — Не може просто налявно-надясно да даваме обещания на хора като Брайън и след това да ги нарушаваме, когато ги намираме за неудобни.

— Брайън няма да идва на рождения ден на баща ми — отсякох аз.

Разбира се, че нямаше. То си беше ясно, нали? Все пак ставаше дума за здрав разум.

— Значи си лъжкия — каза Моли.

— Хубаво тогава.

— Дори не те интересува, че си лъжкия.

— Точно така.

— Ами, добре, тогава. И аз ще съм лъжкия, когато ми харесва.

Внезапно осъзнах, че ролята на Дейвид в пилешкия диалог не беше напълно невинна.

— Нарочно си купил пиле — упрекнах го аз.

— Нарочно? Е, не беше несъзнателно, ако това имаш предвид.

— Знаеш, какво имам предвид.

— Е, добре де. Когато го сложих в пазарската количка, не бях напълно в неведение относно обещанието, което си дала на Брайън и Моли.

— Значи си искал да ми заложиш капан?

— В момента и през ум не ми мина, че има такава вероятност. Изобщо не съм мислил, че е възможно обещанието ти да не е истинско.

— Лъжец!

— Значи, ако разбирам правилно, трябвало е да се досетя, че не си го казала насериозно. Все се надявах, че бяхме приключили с всичко това.

— Просто искам баща ми да има приятен рожден ден. Толкова ли много искам?

— Именно това е въпросът. Или по-точно разновидност на въпроса.

Накрая направихме компромис. Вечерта след рождения ден на баща ми, изпекохме още едно пиле и поканихме Брайън у нас и тъй духът на Брайънския мирен договор беше спазен. Тъпченето с месо и три различни вида зеленчуци в две поредни вечери може и да изглежда като странен начин за спасяване на света, но в нашия случай изглежда вършеше работа.

Ясно. Значи Венеса Бел. Била е художничка, така че ѝ е било по-лесно да живее красив живот, отколкото някой, който му се налага да се занимава с госпожа Кортенза и Щурия Брайън и всичките надрусани на Холоуей. А е имала и деца от повече от един мъж, което вероятно е направило живота ѝ по-разнообразен от обикновеното. А и трябва да се отбележи, че мъжете, с които се е размотавала насам-натам, са били по-интересни и по-талантливи от Дейвид и Стивън. Повечето от тях са били писатели и художници и тям подобни, а не хора, които пишат фирмени брошури. И въпреки че не са имали пари, за разлика от нас, са работили работа от висока класа. Сигурно е по-лесно да живееш красив живот, когато си от хай-лайфа.

Та това, което ми идваше наум, а бях прочела едва първата половина, въпреки че бях убедена, че втората ще е горе-долу същата — е, че Ванеса Бел няма много да помогне. Е, добре, възможно е брат ми накрая да си напълни джобовете с камъни и да скочи в реката, както е направила сестра ѝ, но освен това... Отгоре на всичко кой познавах, който да има богат и красив живот? Със сигурност такива работи вече ги няма за хора, които трябва да си изкарват прехраната, живеят в големите градове, пазаруват в обикновените магазини, гледат телевизия, четат вестници или ядат замразени пици. Хубав живот по всяка вероятност, ако имаш огромен късмет и малко пари настрана. Даже може би добър живот, ако... Ами, по-добре да не навлизаме в това. Но богатият и красив живот изглежда просто като многоточие.

Това, което помогна, не беше Ванеса Бел, а това, че четох за Ванеса Бел. Вече не исках да съм Попи, сгазената котка. Откакто се бях върнала от апартамента на Джанет обратно вкъщи, дразнещо усещах, че нещо ми липсва, без да мога да обясня какво точно. Не бяха бившите ми съквартиранти или възможността да спя сама (защото, както обясних преди, аз и Дейвид се допълваме взаимно или по-точно сме се научили да се допълваме и споделянето на дюшека с него често е удобство, а не толкова затруднение), а имаше и нещо друго, нещо, което явно не беше толкова важно за мен и в двата смисъла, трябваше да е от по-голяма важност, предвид, че ми липсваше, а същевременно животът определено не беше невъзможен без него, защото успявах да се справям въпреки липсата му — с други думи, представляваше някакъв идеален еквивалент на плодове, които много ми се ядяха. И едва когато за трети или четвърти път треснах вратата

на спалнята в носовете на съпруга ми и децата ми, за да разбере с какво точно животът на Ванеса Бел беше по-добър от моя, разбрах какво беше. Това, което ми липсваше, беше самият процес на четене, възможността да се оттегля от света, докато не намеря пространствено, въздух, който да не е застоял, който да не е преди това вече хиляда пъти дишан от семейството ми. Гарсоньерата на Джанет ми се струваше огромна, когато се преместих да живея в нея, огромна и спокойна, но тази книга беше още по-грамадна и от нея. А когато я свърших, щях да започна друга, която можеше да се окаже още по-грамадна, а след това и друга и щях да мога да продължавам да разширявам дома си, докато накрая не стане палат, пълен със стаи, където не могат да ме намерят. И не беше само четенето, а и слушането, това да чувам нещо по-различно от телевизионните предавания на децата си и благочестивия брътвеж на съпруга си и непрестанното лomotене, лomotене, лomotене в главата ми.

Какво се случи с мен? Как така стана, че реших, че съм прекалено заета за всичко това. Може би не мога да живея богат и красив живот, но около мен имаше богати и красиви неща за продажба, дори и на Холоуей Роуд. И нямаше да бъде прищявка, ако си купех от тях, защото може би щях да се справя, а ако ли пък не — вероятно щях да потъна. Спешно се нуждаех от дискмен, и компакт дискове, и половин дузина романи, всичко на всичко триста лири. Триста лири за палат! Представяш ли си да поискаш заем за имот на стойност триста лири! Ще ти ги дадат на ръка, от собствения си джоб. А можех дори и да спестя тази жалка сума. Можех да отида в библиотеката, можех да взема дисковете на заем... но дискменът ми трябваше. Не исках никой друг да слуша това, което слушах аз, исках да мога да отстраня и последния помен от света около мен, ако ще да е и едва за половин час на ден. И да, помислете колко операции за пердета на очите или торби с ориз могат да се платят с триста лири. И помислете колко време отнема на онова азиатско момиче да изкара толкова пари в сладкарския магазин. Възможно ли е човек да е добър и същевременно да плати толкова много пари за надценени потребителски стоки? Не знаех. Но знаех следното: ако не направех това, то и аз нямаше да съм никаква стока.

През последните три дни не престана да вали — валеше незапомнено силно. Беше от този тип дъжд, който човек си представя,

че вали след ядрено нападение: реки, прелели и залели цялата страна, хора, джапаци из централните улици, баракадирали къщите си, изоставили колите си и гребящи нанякъде. Движението из Лондон се забавяше, забавяше и накрая спря. Влаковете не вървяха, рейсовете бяха натъпкани като консерви с хора, с разни крайници, висящи от тях. По цял ден цареше мрак и неуморно се чуваше един ужасяващ, виещ звук. Ако вярваш в духове, в онези, които са обречени да ни преследват, защото са умрели от ужасна, мъчителна смърт или защото са направили нещо ужасно на близките си, то тогава щеше да е настъпил твоят час, защото щяхме всички да ти повярваме. Нямаше да имаме избор, защото доказателствата бяха около нас.

Според новините, последният подобен дъжд е бил през 47-ма, но тогава било случайност, аномалия на природата. Този път обаче разправяха, че се давехме, защото сме обругали планетата си, ритали сме я и сме я накарали да гладува, докато накрая не променила природата си и не станала гадна. Човек има чувството, че е настъпил краят на света. И домовете ни, които на някои от нас струваха четвърт милион лири, ако не и повече, не предлагаха убежище, което да ни накара да не обръщаме внимание на това, което се случваше навън — всичките бяха прекалено стари и нощем лампите премигваха и прозорците тракаха. Сигурна бях, че не само аз в нашата къща се чудех къде бяха Маймуната и приятелите му през тази нощ.

Докато се хранехме, изведнъж вода започна да шурти през рамките на прозорците. Каналът отвън, некадърно поставен в улея между къщата и градината, не можеше да се справи с водата. Дейвид отнякъде изнамери чифт гумени ботуши и колоездачески каскет и излезе да види дали не може да направи нещо по въпроса.

— Задръстено е с боклук — изкрещя той. — Вода се лее и от улука до стаята на Том.

Доколкото му беше възможно, той изчисти боклуците от канала, след което се качихме горе, за да видим какво можем да направим с улука.

— Листа — извика Дейвид.

Беше наполовина се показал навън през прозореца и се държеше за дограмата, която, както забелязах тогава, беше изгнила и трябваше да се смени още преди години.

— Бих могъл да ги стигна с пръчка или нещо такова.

Моли изтича и намери метла и Дейвид започна да нанася яростни удари по канала с дръжката.

— Спри, Дейвид! — изплаших се аз. — Опасно е.

— Няма проблем.

Носеше джинси и аз, и Том го сграбчихме за джобовете с цел да го задържим, докато Моли в това време, безцелно, но мило, на свой ред се беше хванала за нас. Помислих си: „Моето семейство“, ето това беше. И след това: „Мога! Мога да живея този живот. Мога, мога.“ Беше искрица, която исках да запазя, капка живот в изтощени акумулатор, но точно в този фатален момент зърнах нощното небе зад Дейвид и видях, че отвън няма абсолютно нищо.

Издание:
„Кръгзор“, 2001

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.